

Důvodová zpráva

I. Obecná část

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony související s těmito zákony a zákonem o evidenci skutečných majitelů (dále jen „návrh zákona“), je souborem novel těchto zákonů a jejich návrhů:

- 1) zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“),
- 2) zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hazardních hrách“),
- 3) zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“),
- 4) zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“),
- 5) zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daňovém poradenství“),
- 6) zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“),
- 7) zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- 8) zákon č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- 9) zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o auditorech“),
- 10) zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“),
- 11) zákon č. 136/2011, o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů,
- 12) zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů (dále jen „zákon o mezinárodní spolupráci při správě daní“),
- 13) zákon č. 277/2013 Sb., o směnářenské činnosti, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o směnářenské činnosti“),
- 14) zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o zvláštních řízeních soudních“),
- 15) zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“),
- 16) zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů,

- 17) zákon č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o centrální evidenci účtů“),
- 18) návrh zákona o realitním zprostředkování - ST 391 (dále jen „zákon o realitním zprostředkování“),
- 19) návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti a o změně souvisejících zákonů – č. j. 421/19 (dále jen „zákon o soukromé bezpečnostní činnosti“).

Návrh zákona je primárně zákonem implementačním, který je legislativní reakcí na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU (dále jen „V. AML směrnice“), a zároveň též transponuje a reflektuje požadavky Evropské komise na transpozici směrnice 2015/849 Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (dále jen „IV. AML směrnice“).

Kromě výše zmíněných transpozičních ustanovení rovněž dochází k zapracování vybraných doporučení hodnocení České republiky Výborem expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (dále jen „Moneyval“) ve věci implementace Mezinárodních standardů v boji proti praní peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení (dále jen „Doporučení FATF“), které proběhlo v roce 2018.

Samotný návrh zákona zejména komplexně reviduje problematiku „boje“ proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. V konkrétní rovině lze návrh rozčlenit na vícero tematických celků, kterými jsou:

- rozšíření okruhu povinných osob a omezení s tímto statutem spojených,
- změna procesu identifikace a kontroly klienta,
- reforma správního trestání,
- úprava působnosti a pravomoci dozorčích úřadů,
- změny údajů shromažďovaných v centrální evidenci účtů.

Kromě výše uvedeného V. AML směrnice dále obsahuje úpravu evidence skutečných majitelů právnických osob a ochranu oznamovatelů. Tato témata nejsou převážně předmětem tohoto návrhu.

V případě evidence skutečných majitelů právnických osob si tato úprava vyžaduje pojetí skrze nový zákon o evidenci skutečných majitelů právnických osob, jehož předkladatelem je s ohledem na jeho obsah Ministerstvo spravedlnosti. Tento návrh nového zákona o evidenci skutečných majitelů právnických osob a předkládaný návrh zákona však musí být z důvodu své přímé souvislosti a provázanosti v navazujícím legislativním procesu projednávány společně, a to mimo jiné i proto, že nyní předkládaný návrh zákona obsahuje i změny zákonů souvisejících s návrhem zákona o evidenci skutečných majitelů.

Ochranu oznamovatelů řeší pak též nový samostatný zákon, jehož legislativní proces je však na legislativním procesu návrhu zákona a návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů nezávislý.

V souvislosti s transpozicí výše uvedených směrnic a hodnocení Moneyvalu jsou návrhem zákona rovněž řešeny požadavky vyplývající z potřeb praxe, a to především v oblasti boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu a v oblasti hazardních her.

Nejdůležitějšími změnami v oblasti hazardních her jsou například zpřesnění právní úpravy rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách a výkaznictví v hazardních hrách nebo změny v kompetencích orgánů státní správy s působností v oblasti hazardních her.

1. Zhodnocení platného právního stavu

Tato část je rozdělena podle jednotlivých tematických celků.

Současná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

1.1. Povinné osoby

Stávající AML zákon je účinný od 1. září 2008 a nahradil v té době již nevyhovující a nedostačující zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů. AML zákon byl od své účinnosti již více než dvacetkrát novelizován, přičemž zásadní novelizace se týkaly implementace evropských předpisů.

Vymezení tzv. povinných osob je obsahem AML zákona, a to konkrétně jeho ustanovení § 2, v němž zákon taxativně vymezuje subjekty, které mají povinnost řídit se tímto zákonem a plnit povinnosti z něj vyplývající. AML zákon uvádí typy podnikatelského subjektu (např. banka, investiční společnost atd.), u nichž se povinnosti stanovené tímto zákonem vztahují na veškerou jejich podnikatelskou činnost. Dále jsou povinnými osobami subjekty s konkrétním, v AML zákoně uvedeným oborem podnikání, kdy v tomto oboru podnikání je subjekt povinen řídit se AML zákonem. Mezi povinnými osobami mají zásadní postavení úvěrové a finanční instituce, jejichž výčet je jednotný pro celé evropské právo a má význam i pro uplatnění AML zákona ve vztahu k zahraničním institucím stejného typu.

1.2. Identifikace a kontrola klienta

1.2.1. Identifikace klienta

Nezbytným aspektem v předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu je provádění identifikace a kontroly klienta ze strany povinných osob. Identifikace klienta je vymezena v ustanovení § 7 a následujících AML zákona. Jedná se o úkon, který musí povinná osoba provést vždy před navázáním obchodního vztahu, uskutečněním obchodu převyšujícího hodnotu 1 000 EUR či v dalších případech uvedených v AML zákoně.

Identifikace klienta se primárně provádí „tváří v tvář“, tedy za přítomnosti identifikovaného, což je způsob, který byl s ohledem na národní hodnocení rizik a obecně na riziko zcizení identity vyhodnocen Finančním analytickým úřadem (dále jen „Úřad“) za primární a nejméně rizikový. AML zákon však ve vymezených případech umožňuje rovněž identifikaci „zprostředkovanou“ prostřednictvím notáře nebo kontaktního místa veřejné správy CzechPoint (viz ustanovení § 10 AML zákona), identifikaci „převzatou“, (viz ustanovení § 11 AML zákona) či identifikaci zjednodušenou (viz § 13 AML zákona).

1.2.2. Kontrola klienta

K povinnosti identifikace klienta se v AML zákonem vymezených případech přidává i povinnost provádění kontroly klienta. Minimální rozsah kontroly klienta je uveden v ustanovení § 9 odst. 2 AML zákona. Je jím zejména získání informací o účelu a zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu, zjišťování skutečného majitele, pokud je klientem právnická osoba, získání informací potřebných pro provádění průběžného sledování obchodního vztahu nebo přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků. Rozsah kontroly klienta by se měl odvíjet v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, produktu nebo obchodu.

V AML zákonem vymezených případech je umožněno uplatnění tzv. zjednodušené identifikace a kontroly klienta, resp. výjimky z povinnosti identifikace a kontroly klienta.

1.3. Správní trestání v oblasti AML

AML zákon ukládá povinnosti primárně těm subjektům, které jsou dle jeho ustanovení § 2 zařazeny mezi povinné osoby (s výjimkou některých přestupků, a to např. přestupku neplnění oznamovací povinnosti při přeshraničních převozech, kterého se může dopustit každá fyzická osoba, viz ustanovení § 50 AML zákona). Primárním dozorčím úřadem pro správní dozor nad plněním povinností stanovených AML zákonem ze strany povinných osob je Úřad. Kontrolu plnění povinností stanovených AML zákonem však dále jako sektorový dozorčí úřad provádí rovněž Česká národní banka (dále jen „ČNB“), správní úřady s působností nad dodržováním zákona o hazardních hrách (v současnosti při stávajícím vymezení povinných osob celní úřady), Česká obchodní inspekce, profesní komory a celní úřady.

Kontrolní činnost dozorčích úřadů se řídí především zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kontrolní řád“), a subsidiárně zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). V případě, že provedeným šetřením dojde dozorčí úřad k závěru, že porušení povinností v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu naplňuje skutkovou podstatu některého z přestupků specifikovaných AML zákonem, zahájí s povinnou osobou řízení o přestupku, přičemž k projednání je primárně příslušný ten dozorčí úřad, který toto porušení zjistil. Projednávání přestupků je zvláštním typem správního řízení, vede se jako řízení o přestupku podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), pokud není v příslušném speciálním právním předpisu jiná úprava. Podpůrně se použije správní řád jako obecný předpis.

Zároveň pro specifickou skupinu povinných osob, konkrétně se jedná o advokáty, notáře, soudní exekutory, auditory a daňové poradce (dále jen „stavovské profese“), stanoví AML zákon speciální režim řešení protiprávního jednání. V jejich případě, vzhledem k povaze jejich činnosti spočívající v poskytování právního poradenství, tj. realizaci ústavního práva na právní pomoc, stanoví příslušnost dané profesní komory k projednání tohoto protiprávního jednání. Nekoncepčně však stavovské profese vyjímá z působnosti správního trestání, tj. zákona o odpovědnosti za přestupky, které nahrazuje správním disciplinárním trestáním, a to podle jednotlivých zákonů upravujících stavovské profese. Z tohoto plyne, že většinu přestupků v rámci AML zákona není příslušník stavovské profese způsobilý spáchat, namísto nich spáchá pouze správní disciplinární delikt.

Touto úpravou se tak otevírají i nůžky mezi maximální možnou sankcí uloženou za totožné protiprávní jednání povinné osoby - příslušníka stavovské profese a ostatních povinných osob, ale i v rámci jednotlivých stavovských profesí - viz tabulka č. 1.

Tabulka č. 1

Stávající stav	Jednání	Dozorčí úřad	ČAK	KDP	NK	KA	EK
Maximální výše pokuty	§ 45 AML	10 mil Kč	100x minimální mzda (1 335 000 Kč)	100 000 Kč	100x minimální mzda (1 335 000 Kč)	1 000 000 Kč nebo 10 000 000 Kč	2 500 000 Kč nebo 5 000 000 Kč
	§ 46 AML	5 mil Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	100 000 Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	1 000 000 Kč nebo 10 000 000 Kč	2 500 000 Kč nebo 5 000 000 Kč
	§ 47 AML	1 nebo 10 mil Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	100 000 Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	1 000 000 Kč nebo 10 000 000 Kč	2 500 000 Kč nebo 5 000 000 Kč

AML zákon pro ostatní povinné osoby ve své části šesté specifikuje jednotlivé přestupky. Dle současného znění se jedná o přestupky: porušení povinnosti mlčenlivosti, neplnění povinností při identifikaci a kontrole klienta, nesplnění informační povinnosti, nesplnění oznamovací povinnosti, nesplnění povinnosti odložit příkaz klienta, nesplnění povinností k prevenci, porušení povinností při převodech peněžních prostředků a neplnění oznamovací povinnosti při přeshraničních převozech.

1.4. Působnost a pravomoc dozorčích úřadů v oblasti AML

Činnost dozorčích úřadů spočívá ve výkonu kontroly nad plněním povinností vyplývajících z AML zákona povinnými osobami a v prvoinstančním projednávání shora vymezených přestupků.

Úkolem dozorčích úřadů je zejména kontrolovat, zda jednotlivé typy povinných osob plní povinnosti uložené AML zákonem. Jejich důležitým úkolem je rovněž sledovat, zda se povinné osoby jakýmkoli způsobem samy nepodílí na legalizaci výnosů z trestné činnosti či financování terorismu. Tyto kontroly provádí zejména Finanční analytický úřad. Kontrolu plnění povinností dále provádí ČNB, správní úřady s působností nad dodržováním zákona o hazardních hrách, Česká obchodní inspekce a celní úřady.

V případě stavovských profesí jsou tyto vyjmuty z působnosti Úřadu a nahrazeny dohledem příslušné profesní komory, který je však obecně upraven v každém zákoně upravujícím stavovské profese zvlášť.

1.5. Centrální evidence účtů

Centrální evidence účtů (dále jen „CEÚ“) je centrální databází základních informací o účtech vedených úvěrovými institucemi, kterými jsou banka, zahraniční banka, která vykonává svou činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky, a spořitelni a úvěrní družstvo, pro jejich klienty, tedy pro fyzické nebo právnické osoby či jiné subjekty (např. svěřenské fondy). Provozovatelem CEÚ je ČNB.

Účelem CEÚ je podpořit činnost Úřadu, orgánů činných v trestním řízení, zpravodajských služeb, Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky. CEÚ poskytuje oprávněným žadatelům na základě jejich žádostí přehled platebních účtů, které jsou vedeny u úvěrových institucí v České republice, k osobám, které jsou předmětem jejich zájmu při výkonu jejich působnosti.

V současnosti jsou v CEÚ vedeny o účtech následující údaje:

- označení jednoznačně identifikující úvěrovou instituci, která účet vede,
- číslo účtu
- datum zřízení a zrušení účtu
- identifikační údaje klienta
- datum vzniku a datum zániku oprávnění klienta k nakládání s peněžními prostředky na účtu

Tyto údaje jsou úvěrovými institucemi zasílány ČNB na pravidelné bázi, přičemž výše zmíněné orgány veřejné moci je mohou požadovat v rozsahu, ve kterém jsou k nim oprávněny přistupovat podle jiného právního předpisu (např. zákon o bankách).

1.6. Hazardní hry

Zákon o hazardních hrách obsahuje komplexní úpravu provozování hazardních her. Tento zákon nabyl účinnosti k 1. lednu 2017. Dále je oblast, jíž se návrh změny zákona o hazardních hrách dotýká, částečně upravena ve vyhlášce č. 10/2019 Sb., o způsobu oznamování a zasílání informací a přenosu dat provozovatelem hazardních her, rozsahu přenášených dat a jiných technických parametrech přenosu dat (dále jen „vyhláška č. 10/2019 Sb.“).

Navrhované změny lze rozdělit do několika hlavních kategorií. V první řadě se jedná o změny související s poskytováním výkaznictví, dále pak změny související s údaji obsaženými v rejstříku vyloučených osob, a nakonec změny související s příslušností orgánů vykonávajících dozor v oblasti provozování hazardních her.

V případě poskytování výkaznictví je v současné době právní úprava obsažena v podzákoném právním předpise, konkrétně vyhlášce č. 10/2019 Sb., vydané na základě zmocnění v § 133 odst. 1 písm. a) zákona o hazardních hrách, dále v ustanovení § 87 zákona o hazardních hrách a v rámci podmínek řádného provozování stanovených Ministerstvem financí v jednotlivých základních povoleních.

Zákon o hazardních hrách obsahuje právní úpravu týkající se rejstříku vyloučených osob, který je zásadním instrumentem zaměřujícím se na ochranu osob, potenciálních účastníků hazardních her, u nichž by účast na hazardní hře s sebou nesla významné riziko souvisejících negativních jevů, zejména sociálních a zdravotních.

Rejstřík vyloučených osob není ke dni předložení tohoto návrhu zákona funkční. Jeho spuštění se váže na spuštění Informačního systému provozování hazardních her, které se očekává v průběhu roku 2020. Odloženou účinnost rejstříku vyloučených osob zákon o hazardních hrách předpokládá.

Do rejstříku budou zapisovány osoby pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi a osoby s nimi společně posuzované, osoby v insolventci a osoby, jejichž účast na hazardních hrách byla omezena prostředky trestního práva. Právní úprava v současné době předpokládá v souvislosti se zápisem a výmazem osob postup podle části čtvrté správního řádu. Návrh změny zákona o hazardních hrách obsahuje rovněž úpravu v oblasti povinnosti mlčenlivosti a poskytování

údajů souvisejících s výkaznictvím a rejstříkem vyloučených osob, jelikož tato úprava v platném znění zákona o hazardních hrách absentuje.

Další oblastí, na kterou se návrh zaměřuje, je příslušnost orgánů vykonávajících dozor v oblasti provozování hazardních her, a to i v souvislosti s úpravou zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Zákon o hazardních hrách v současnosti upravuje výlučnou působnost Ministerstva financí v oblasti projednávání přestupků v oblasti internetových hazardních her, a působnost celních úřadů v případě přestupků v oblasti hazardních her, s výjimkou internetových her.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Tato část je rozdělena podle jednotlivých tematických celků.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

2.1. Povinné osoby

Podle nové právní úpravy dochází k rozšíření okruhu povinných osob, a to zejména v následujícím rozsahu.

2.1.1. Realitní zprostředkovatelé

Dle současného znění AML zákona je mezi povinné osoby zařazena osoba oprávněná k obchodování s nemovitostmi nebo ke zprostředkování obchodu s nimi. Nové znění AML zákona rozřazuje v této části povinné osoby na osoby, které nakupují či prodávají nemovité věci (v rámci své podnikatelské činnosti), a dále realitní zprostředkovatele ve smyslu zákona o realitním zprostředkování (který je v současné době v legislativním procesu) obecně a výslovně při zprostředkování pronájmu nemovitostí pouze tehdy, pokud výše měsíční platby přesáhne 10 000 EUR. Nově AML zákon zařazuje mezi povinné osoby výslovně rovněž dražebníka podle zákona o veřejných dražbách při činnosti související s dražbou nemovité věci. Dochází zde tak pouze k rozšíření předmětného bodu o zprostředkování pronájmu nemovitostí s uvedeným limitem, a to s ohledem na požadavek V. AML směrnice. Obchodování nebo zprostředkování obchodu s nemovitostmi formou dražby bylo dovozováno výkladem, výslovným zakotvením se tak předejde případným výkladovým nejasnostem.

2.1.2. Auditor, účetní a osoby poskytující daňové poradenství

Nově dochází k bližšímu vymezení povinných osob v ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) AML zákona, a to v návaznosti na transpozici V. AML směrnice. **Nové znění tedy bude zahrnovat mezi povinné osoby nejen taxativně vyjmenované profese, ale i všechny osoby, které mohou vykonávat daňové poradenství.**

2.1.3. Kulturní památky a předměty kulturní hodnoty

Podle nové právní úpravy spadají do působnosti AML zákona nejenom osoby oprávněné k obchodování s kulturními památkami nebo s předměty kulturní hodnoty nebo ke zprostředkování takových obchodů, **ale rovněž osoby oprávněné ke skladování těchto objektů, pokud k němu dochází ve svobodných pásmech.**

2.1.4. Osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou

Dochází zde k rozšíření definice tak, aby byla zdůrazněna investiční funkce virtuálních měn. Definice poskytovatelů služeb s virtuálními měnami zůstává nicméně nadále obecná, a zahrnuje tak nejen směrnici požadované provozovatele směnárén a poskytovatele virtuálních peněženek, ale i další subjekty, které poskytují služby s virtuálními měnami. Důvodem pro zachování této obecné definice je zejména velmi rychlý až překotný vývoj v oblasti týkající se této komodity a služeb na ni navázaných. Zároveň bude vytvořen registr těchto subjektů, který povede Finanční analytický úřad, přičemž zápis do tohoto registru bude zákonnou podmínkou pro poskytování služeb spojených s virtuálními měnami.

2.1.5. Svěřenský správce

Svěřenský správce se nově jednoznačně staví do role povinné osoby dle AML zákona, tak jak je požadováno již IV. AML směrnicí.

2.2. Identifikace a kontrola klienta

Identifikace a kontrola klienta jsou základními a nejdůležitějšími povinnostmi, které AML zákon na povinné osoby klade. Přestože současná platná právní úprava obsahuje komplexní a propracovanou úpravu těchto povinností, navrhuje se v těchto ustanoveních některé změny, ať už z důvodu nutné implementace požadavků V. AML směrnice, nebo doporučení výboru Moneyval, v některých případech jde o aplikaci poznatků z praktického fungování AML zákona.

2.2.1. Zesílená kontrola klienta

Současné znění AML zákona neobsahuje ustanovení upravující explicitně institut IV. AML směrnice, a sice zesílenou hloubkovou kontrolu klienta. Absence tohoto ustanovení byla České republice ze strany výboru Moneyval Rady Evropy důrazně a dlouhodobě vytýkána, a to i přesto, že stávající právní úprava veškeré nástroje k jejímu uplatnění již v současné době umožňuje.

Samotný institut zesílené hloubkové kontroly, vzhledem k historickému vývoji AML zákona je nutno rozdělit mezi již zavedené instituty identifikace klienta a kontroly klienta. Případy, v nichž je nutno opatření zesílené identifikace a kontroly uplatnit, lze rozdělit do dvou skupin. V první skupině jsou ty případy, které lze považovat za natolik rizikové, aby byla opatření zesílené kontroly a klienta byla provedena vždy - například jde o styky s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi. Druhou skupinou jsou případy, kdy povinná osoba tato opatření uplatňuje na základě svého hodnocení rizik.

Samotná opatření zesílené identifikace a kontroly klienta je nutno uplatnit nad rámec „klasických“ opatření uplatňovaných v rámci identifikace klienta a kontroly klienta.

2.2.2. Zjednodušená kontrola klienta

Navrhuje se, aby AML zákon už neobsahoval konkrétní příklady produktů či klientů s nízkým rizikem legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, ale aby každá povinná osoba byla povinna si ve svém hodnocení rizik sama určit, které produkty, klienti či jí poskytované služby představují nízké riziko.

2.2.3. Elektronická identifikace

Navrhované ustanovení zavádí další možnost identifikace bez fyzické přítomnosti, která by měla být v porovnání s dalšími metodami identifikace na dálku bezpečnější, a to zejména z toho důvodu, že při ní dochází k ověřování identifikačních údajů ze základních registrů.

2.3. Správní trestání v oblasti AML

České republice bylo v rámci hodnocení ze strany Výboru Moneyval vytýkáno, že sankce za přestupky nejsou dostatečně vysoké a pro povinné osoby dostatečně odrazující. Rovněž sankce uvedené ve směrnících za jednotlivá porušení povinností jsou nepoměrně vyšší než sankce stanovené AML zákonem. Vzhledem ke zvyšující se závažnosti následků, které mohou v důsledku neplnění povinností dle AML zákona nastat, dochází k výraznějšímu zvýšení horní hranice peněžitých sankcí v případě přestupků postihující povinnosti, které plynou z AML směrnic s tím, že výše sankcí bude v jednotlivých případech záležet na správní úvaze dozorčího úřadu s ohledem na konkrétní okolnosti případu. Rovněž dochází v souladu s požadavkem AML směrnice k rozšíření druhů ukládaných trestů.

Zároveň za účelem narovnání naplnění zásady rovnosti se ruší výjimka pro příslušníky stavovských profesí spočívající v odlišném posouzení spáchaného protiprávního deliktu, tj. správní disciplinární trestání je nahrazeno standardním procesem správního trestání. Dojde tím k narovnání sankcí, a to jak do výměry, typu, tak i posouzení. Tento fenomén zároveň úzce souvisí se změnou v oblasti správního dozoru.

2.4. Působnost a pravomoc dozorčích úřadů v oblasti AML

Z hlediska kvantity povinných osob nedochází k zásadním změnám ve vymezení pravomocí a působnosti dozorčích úřadů. Nejdůležitější změna působnosti a pravomoci dopadá na příslušníky stavovských profesí (viz níže). Dále se navrhuje, aby v oblasti hazardních her u veškerých provozovatelů hazardních her, kteří jsou povinnými osobami, vykonávaly pravomoc dozorčího úřadu v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu vedle Úřadu také orgány Celní správy České republiky vykonávající dozor nad dodržováním zákona upravujícího hazardní hry.

V případě stavovských profesí dochází k dvojí změně. První změnou je postavení příslušných profesních komor do postavení plnohodnotného orgánu dozoru podle AML zákona. Tímto je postaveno najisto, že při kontrole AML povinností se postupuje podle kontrolního, případně správního řádu, byť již v současnosti by měl být tento procesní předpis využit minimálně z titulu správního dozoru podle § 37 AML zákona. Tato změna pro profesní komory zavádí příslušné pravomoci správního orgánu tak, aby mohl být správní dozor vykonáván efektivním způsobem, což je mimo jiné požadavek IV. AML směrnice.

Druhou změnou je zavedení působnosti Úřadu i pro dozor nad stavovskými profesemi. Zde je nutno zkonstatovat, že je záměrem, aby primárním dozorčím úřadem pro oblast stavovských profesí zůstaly příslušné profesní komory, Úřad bude pouze „doplňkovým“ dozorčím úřadem. Při maximální možné míře respektu k autonomii profesní samosprávy se tak koncipuje pravomoc úřadu až v okamžiku nečinnosti příslušné profesní komory, tj. konkrétně v okamžiku, kdy komora neplní v zákonem stanovené lhůtě svou povinnost, tak tato může konat Úřad. Tuto koncepci i přes svou nedokonalost (např. nelze kontrolovat kvalitu výkonu dozoru, nelze provádět rychlé kontroly v případě potřeby apod.) lze považovat za nejšetrnější možnou z pohledu zachování autonomie těchto profesí.

Úprava dozorových pravomocí Úřadu zároveň reflektuje zvláštnosti výkonu těchto povolání, která jsou dnes již provedena v ustanovení § 26 a 27 AML zákona. Textace těchto ustanovení zakládá výjimku stavovských profesí z poskytování informací (ať už aktivně formou oznámení o podezřelém obchodu, tak pasivně v případě žádosti) Úřadu, plynou-li z realizace práva na právní pomoc. V případě Úřadu je tedy možno konstatovat, že nemůže vykonávat dozor nad povinnosti stanovenými AML zákonem v této oblasti, byť i v tomto rozsahu jsou příslušníci stavovských profesí povinni své povinnosti plnit. Zároveň se v případě kontroly na místě zavádí pojistka proti porušení povinnosti práva na právní pomoc formou nutnosti souhlasu povinné osoby, resp. člena příslušné komory s přístupem Úřadu ke konkrétním listinám (i v elektronické formě).

Samotné příslušné profesní komory mohou kontrolovat příslušníky stavovské profese v plném rozsahu a ukládat příslušné sankce, avšak v případě, že se dozví údaje, které příslušník stavovské profese získal v rámci výkonu práva na právní pomoc, tyto údaje nesmí předat Úřadu.

Z hlediska pravomoci dozorčích úřadů v nově zaváděném přestupkovém řízení pro stavovské profese je ponechán stávající koncept, kdy řízení vede orgán, který pochybení, resp. porušení povinností odhalil. Výjimkou je pak profese auditorů, kde je jakožto příslušný orgán konstituována Rada pro veřejný dohled nad auditem, což je reflexe současné dichotomie trestání příslušníků této profese (kárné řízení provádí komora, přestupkové řízení Rada pro veřejný dohled nad auditem). Druhou výjimkou je pak soudní exekutor, kde kárné řízení je vedeno v rámci soudní soustavy, což by v případě přestupku nebylo vhodné řešení, je k projednání přestupku považován za nejvhodnější Úřad, a to minimálně z pohledu aprobovanosti jeho zaměstnanců a zkušenosti s tímto řízením.

Další rozšíření působnosti dozorčích úřadů, tj. Úřadu a v některých případech ČNB, bude důsledkem rozšíření okruhu povinných osob a zavedením povinnosti dohlížet na provozovny zahraničních povinných osob, které na území České republiky působí.

V souladu s požadavky AML směrnice se dále navrhuje výslovná povinnost aplikovat při výkonu dozoru rizikově orientovaný přístup. Dále dochází k rozšíření možností, ale i povinnosti, spolupracovat s ostatními dozorovými orgány, a to jak vnitrostátně, tak i se zahraničními dohledovými orgány, Evropskou centrální bankou a evropskými dohledovými orgány.

Navrhuje se také změna ustanovení týkajícího se výměny informací mezi Úřadem a partnerskými finančními zpravodajskými jednotkami v zahraničí. Z hlediska faktického fungování této oblasti nedochází k žádným změnám, pouze dochází k explicitnímu stanovení okruhu případů, kdy se mezinárodní spolupráce uplatňuje a to bez jakéhokoli omezení.

2.5. Centrální evidence účtů

V rámci CEÚ dochází zejména k následujícím změnám:

- rozšíření okruhu osob povinných do CEÚ zasílat údaje
- rozšíření okruhu údajů do CEÚ zapisovaných
- změna přístupu k údajům orgány veřejné moci
- změna konstrukce přestupku

Z hlediska rozšíření okruhu osob zasílajících údaje do CEÚ údaje lze konstatovat, že byla zvolena varianta minimalistické implementace, stávající stav se rozšiřuje pouze o pro transpozici relevantní poskytovatele platebních služeb.

V případě rozšíření požadovaných údajů je nejzásadnější změnou zápis údajů o bezpečnostních schránkách, což je jediný okruh údajů, který z údajů požadovaných V. AML směrnici nesplňuje stávající právní úprava.

2.6. Hazardní hry

Návrh zákona nemění zásadním způsobem věcný obsah regulace zavedené zákonem o hazardních hrách, ale pouze mění některé její dílčí aspekty, přičemž je důraz také kladen na hospodárné a efektivní využívání kapacit dotčených správních orgánů a reálnou spravovatelnost dané agendy.

V případě poskytování výkaznictví návrh kodifikuje stávající povinnost výkaznictví a explicitně stanoví její přesný obsah, a to tak, že nedochází k odchýlení se od stávající praxe opírající se o podmínky řádného provozování v základním povolení a podrobnou právní úpravu obsaženou ve vyhlášce č. 10/2019 Sb. Protože tyto podmínky byly dosud roztrženy a povinnost poskytovat výkaznictví byla nejednotně zakotvena jak výslovně v zákoně o hazardních hrách, tak i v jednotlivých základních povoleních, vyvstala naléhavá potřeba tyto podmínky sjednotit, což navržená právní úprava činí. Zároveň návrh konkrétněji vymezuje mantinely pro podrobnější úpravu dotčené problematiky v rámci podzákoného právního předpisu. Stávající právní úprava poskytování výkaznictví byla notifikována v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998, o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů, ve znění směrnice 98/48/ES, a návrhem zákona se od notifikovaného obsahu nepředpokládá změna. V souvislosti se změnou zákonného ukotvení výkaznictví se předpokládá novela vyhlášky č. 10/2019 Sb., avšak pouze v souvislosti se zpřesněním kompetencí jednotlivých orgánů, kterými budou pro oblast výkaznictví v užším smyslu celní úřady. Navrhovaná úprava směřuje k posílení právní jistoty dotčených subjektů a jasnějšímu vymezení jejich práv a povinností.

V případě navrhované úpravy v oblasti rejstříku vyloučených osob se jedná především o úpravu související se zápisem do rejstříku vyloučených osob a výmazem z rejstříku vyloučených osob, a dále pak se souvisejícím poskytováním údajů z tohoto rejstříku a povinností mlčenlivosti. Návrh mění způsob informování o tom, že byla daná osoba zapsána do rejstříku, a to na možnost požádat o výpis z rejstříku vyloučených osob.

V případě navrhované úpravy v oblasti příslušnosti orgánů vykonávajících dozor v oblasti provozování hazardních her se navrhuje svěřit pravomoc projednávat přestupky v oblasti hazardních her celním úřadům v plném rozsahu, a to i s ohledem na míru kontrolní činnosti vykonávanou celními úřady. Ministerstvo financí tak nebude nadále příslušné k projednávání přestupků v oblasti internetových hazardních her. Dále se nově zakládá kompetence Generálního ředitelství cel v oblasti dozoru nad provozováním hazardních her a zpracovávání informací z výkaznictví pro analytické účely a pro účely dozoru.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Hlavním důvodem pro zpracování a předložení tohoto návrhu zákona je povinná transpozice nového právního předpisu Evropské unie.

Dále vychází z doporučení Moneyvalu a z poznatků vyplývajících z praxe.

3.1. Povinné osoby

Oproti stávajícímu okruhu tzv. povinných osob v AML zákoně dochází k jeho rozšíření o další subjekty, a to především s ohledem na předpoklad existence vyššího rizika zneužití těchto profesí/oborů činnosti pro legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Rozšíření okruhu povinných osob je dáno transpozicí V. AML směrnice. Okruh povinných osob by tak měl být jednotný v rámci celé Evropské unie. (Více viz část druhá.)

3.2. Identifikace a kontrola klienta

3.2.1. Zesílená kontrola klienta

Zesílená identifikace a kontrola klienta je významným a zásadním opatřením v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Předmětné ustanovení povinným osobám ukládá povinnost aplikovat přísnější opatření v situacích možného vyššího rizika. Byť se jedná o transpoziční ustanovení k AML směrnici, tak jde i o implementaci doporučení Moneyvalu.

3.2.2. Zjednodušená kontrola klienta

Nová úprava zjednodušené kontroly klienta je v souladu s mezinárodními standardy (AML směrnici i Doporučeními FATF), které dávají na výběr, zda bude aplikována na situace stanovené na základě národního hodnocení rizik nebo na základě hodnocení rizik konkrétní povinné osoby. Případy nízkorizikových klientů a produktů uvedené v platné právní úpravě již nejsou zcela aktuální a v souladu se závěry národního hodnocení rizik. Vzhledem k velkému množství typů povinných osob a jejich různorodosti bylo vyhodnoceno, že způsob, kdy případy nízké rizikovosti pro použití zjednodušené kontroly klienta si identifikuje každá povinná osoba sama pro sebe, je více v souladu s individualizací opatření a posouzení rizik. Tento přístup sice klade zvýšenou zátěž na povinné osoby a na jejich vlastní posouzení rizik, ale zaručí, že jim budou případy nízkého rizika tzv. šity na míru. Nicméně, vymezení není ponecháno zcela na libovůli povinných osob, které jednak musí dodržet podmínky stanovené v ustanovení § 13 AML zákona, a rovněž bude docházet k jejich posouzení ze strany regulátorů v rámci vyhodnocování systémů vnitřních zásad.

3.2.3. Elektronická identifikace

Zavedení elektronické identifikace není sice výslovně požadováno AML směrnici, ale je jí umožněno, kdy v čl. 13 V. AML směrnice je jako možnost připuštěna identifikace pomocí elektronických prostředků identifikace, příslušných služeb vytvářejících důvěru podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 či jakéhokoli jiného bezpečného postupu identifikace na dálku nebo elektronické identifikace, regulovaného, uznaného, schváleného nebo přijatého příslušnými vnitrostátními orgány. Důvodem je zájem na podpoře digitalizace a značný zájem ze strany povinných osob, kdy řada z nich v současné době působí už pouze v tzv. online světě, nemají pobočky ani provozovny a v dosavadní právní úpravě nabízené možnosti neosobní identifikace pro ně nejsou vhodné.

3.3. Správní trestání v oblasti AML

Kontrolní činnost dozorcích úřadů nad dodržováním povinností stanovených AML zákonem ze strany povinných osob nemůže být dostatečně účinná v případě, kdy horní hranice peněžité sankce, která může být za daný spáchaný přestupek uložena, není pro povinné osoby

dostatečně odrazující. Výše peněžitých sankcí se od účinnosti AML zákona, tedy od roku 2008, neměnily. Bylo tak třeba nejenom reflektovat výši sankcí stanovenou v AML směrnici, ale rovněž reagovat na ekonomický vývoj v České republice. Rovněž při srovnání s obdobnými právními předpisy, jejichž cílem je ochrana obdobně závažných společenských zájmů, je jednoznačné, že výše pokut v AML zákoně není dostatečná. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje uložení pokuty pro právnickou osobu až ve výši 130 milionů Kč nebo 10% čistého ročního obrátu, obecné nařízení o ochraně osobních údajů (tzv. GDPR) dokonce až 20 milionů EUR nebo 4 % z celkového ročního obrátu společnosti.

Jak bylo uvedeno v bodech 1.3 a 2.3, dochází ke změně správního trestání příslušníků stavovských profesí. Současný stav je nevyhovující ve dvou rovinách - první rovinou je nevyhovující proces ukládání sankcí, druhou rovinou je nedostatečná výše sankcí. Bez zavedení příslušných úprav by pak nedošlo k naplnění některých požadavků IV. AML směrnice a zároveň by byl porušen ústavní princip rovnosti před zákonem.

Z hlediska nevyhovujícího procesu trestání je nutno uvést, že správní disciplinární delikt je deliktem fyzické osoby, která je ve zvláštním právním vztahu k určité instituci, a z určitého členského vztahu vůči této instituci jí vyplývají zvláštní práva a povinnosti. Může se jednat o instituce státní, profesní komory (Česká advokátní komora apod.) nebo jiné instituce. Z toho vyplývá, že subjekt disciplinárního deliktu je speciální, může jím být pouze osoba příslušející k dané instituci.

Právem chráněným zájmem, který pachatel svým jednáním porušuje (tj. objekt) je disciplína, což je právem stanovený, závazný řád, kázeň, pořádek uvnitř instituce. Vedle vnitřního pořádku může být objektem deliktu též profesní etika, odbornost výkonu povolání, důstojnost a důvěryhodnost instituce vůči veřejnosti.

Protiprávní jednání, které je disciplinárním deliktem, může zároveň naplnit skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku anebo jiného správního deliktu. Trest je pak možné uložit jak za disciplinární delikt, tak za jiný trestný delikt. Neuplatní se zde zásada *ne bis in idem* (tj. zásada zákazu dvojího stíhání za tentýž skutek), protože nejde o totéž, delikty se odlišují právě svými objekty.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že z povahy věci protiprávní jednání, jehož skutkové podstaty jsou uvedeny v AML zákoně je v obecné rovině konstruováno jiným způsobem - objektem je v obecné rovině zájem na ochraně společnosti proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a příslušníci stavovských profesí jsou subjekty pouze z titulu výkonu konkrétní činnosti, nikoliv primárně z titulu příslušnosti k právnickému stavu.

Další dimenzí problému je odlišnost samotného skutkového posouzení. Jak je uvedeno výše, rozdíl mezi přestupkem a disciplinárním deliktem spočívá především v odlišném společenském zájmu, resp. v odlišném pohledu na objekt chráněný zákonem. Při ukládání sankce za přestupek je primárně zohledňována míra porušení zájmu chráněnému příslušným právním předpisem, oproti disciplinárnímu deliktu, kde je chráněným zájmem výše uvedená disciplína, vážnost stavu apod. Je tedy zřejmé, že při aplikaci těchto dvou pohledů na tentýž čin lze velmi jednoduše dojít k diametrálně odlišnému závěru o závažnosti daného jednání, což má následně vliv na výši uložené sankce.

Mimo již zmíněné lze považovat za značně problematický faktor též odlišnost procesů, jejichž prostřednictvím se o dotčeném protiprávním jednání rozhoduje. Tyto jsou odlišné nikoli pouze v rovině správního trestání a disciplinárního trestání, nýbrž i v rámci jednotlivých procesů stavovských orgánů, které se ve značné míře liší. Zejména je otázkou, zda ponechat stav, ve kterém jsou důležité části procesu, jenž má být „náhražkou“ správního trestání, při kterém je možno uložit sankci v rádech desítek milionů korun, (v některých případech) převážně upraveny stavovskými předpisy, nikoliv zákonem.

Formálním argumentem, dle kterého lze považovat stávající úpravu za nedostatečnou, je rekodifikace přestupkového práva. Na základě změn v této oblasti vydalo Ministerstvo vnitra metodický pokyn s názvem „Zásady tvorby právní úpravy přestupků“, dle kterého „Rovněž není přípustné v zákonech vytvářet skutkové podstaty správních deliktů, které obsahově odpovídají přestupkům, ale jsou vyňaty z režimu zákona č. 250/2016 Sb. (typicky tím, že nejsou za přestupek výslovně označeny). Na taková jednání by nebylo možno přímo aplikovat zákon č. 250/2016 Sb., což by bylo v rozporu s principem jednotnosti právního řádu a v rozporu s principem rovnosti (požadavkem postupovat v obdobných případech obdobně).“.

Dále je nutno přezkoumat splnění transpozice IV. AML směrnice. Je značně diskutabilní, zda stávající stav ponechávající trestání příslušníků stavovských profesí v režimu kárného řízení transponuje povinnost členského státu za porušení povinnosti možnost uložit „správní sankce“, případně zajištění účinného sledování dodržování IV. AML směrnice a přijetí nezbytných opatření pro tento účel prostřednictvím stavovské samosprávy. I dle důvodové zprávy k přestupkovému zákonu se totiž správní disciplinární delikty nepovažují za správní delikty v pravém slova smyslu.

Navrhovaná právní úprava tedy mění pro příslušníky právnických profesí stávající právní stav (diagram 1), na stav rovnocenný s ostatními povinnými osobami (diagram 2).

Z hlediska sankcí je nezbytné uvést, že současný stav při zachování zvláštní úpravy pro příslušníky stavovských profesí beze změny by byl při revizi trestání jako celku, tj. při zavedení kvalifikovaných skutkových podstat pro závažné porušení právních povinností vyplývajících z AML zákona, výsledkem diskriminační pro povinné osoby, pro některé příslušníky stavovských profesí by prakticky u většiny protiprávního jednání zavedl beztrestnost. Z hlediska sankcí by příslušníci stavovských profesí měli vrchní hranici pokuty za protiprávní jednání 3x až 300x nižší (viz tabulka č. 2).

Diagram 1

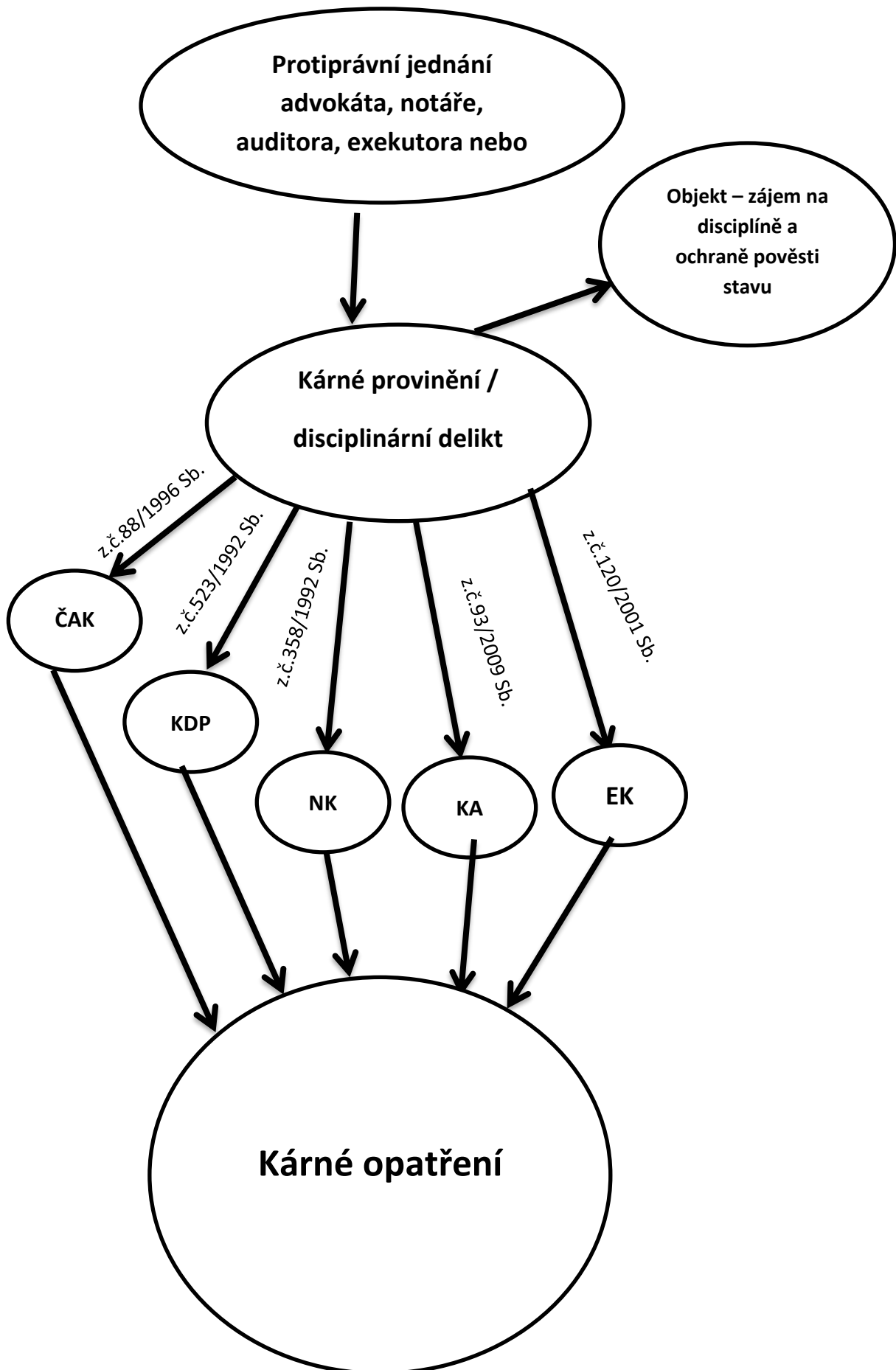
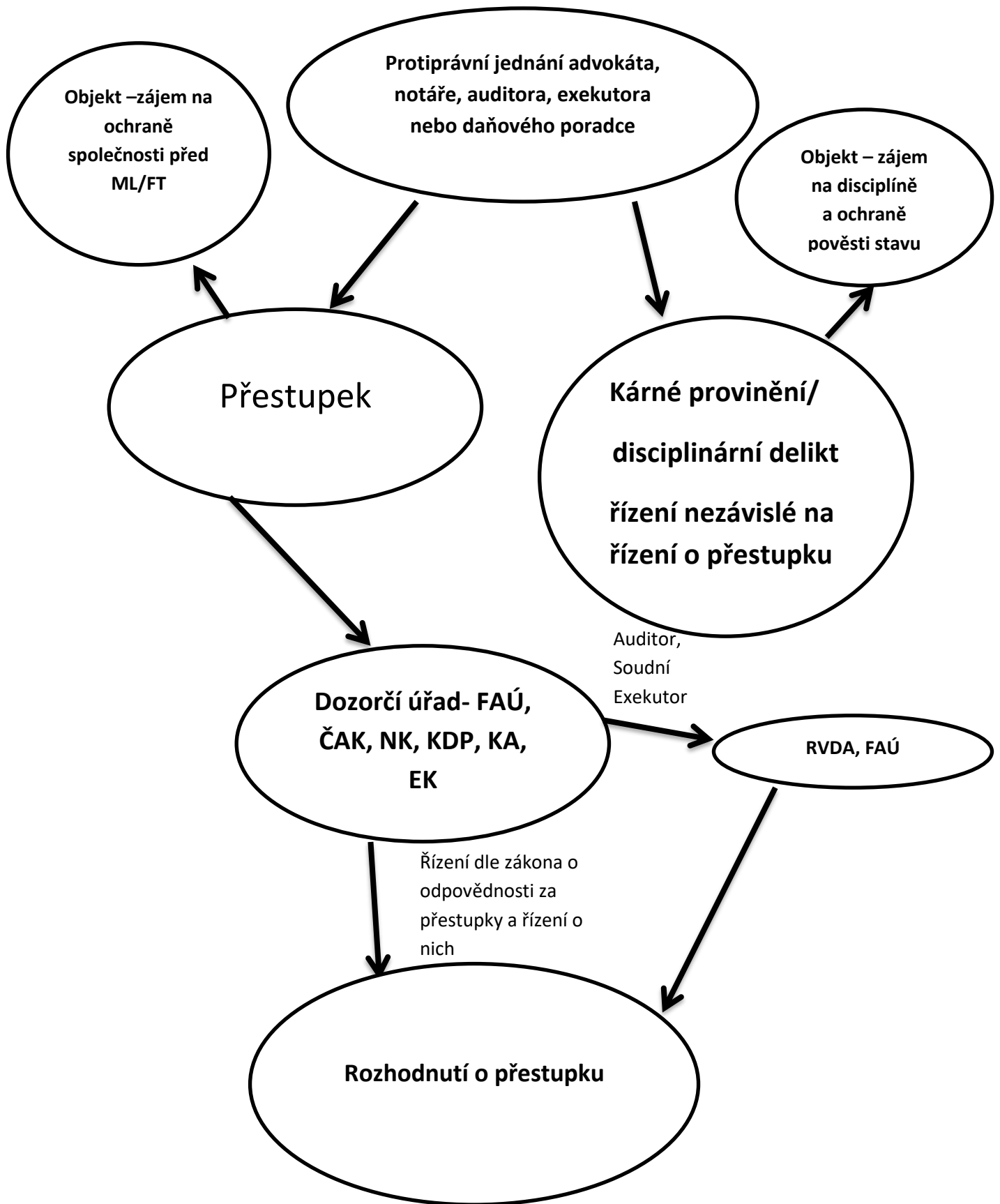

Diagram 2

Tabulka č. 2

Stávající stav	Jednání	Dozorčí úřad	ČAK	KDP	NK	KA	EK
Maximální výše pokuty/ Maximální výše pokuty při závažném porušení povinnosti	§ 45 AML	10 mil Kč/ 30 mil Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	0 Kč /100 000 Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	1 000 000 Kč / 10 000 000 Kč	2 500 000 Kč / 5 000 000 Kč
	§ 46 AML	5 mil Kč/ 30 mil Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	0 Kč/ 100 000 Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	1 000 000 Kč / 10 000 000 Kč	2 500 000 Kč / 5 000 000 Kč
	§47 AML	1 nebo 10 mil Kč/ 30 mil Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	0 Kč/ 100 000 Kč	100x minimální mzda (1 335 000Kč)	1 000 000 Kč / 10 000 000 Kč	2 500 000 Kč / 5 000 000 Kč

3.4. Působnost a pravomoc dozorčích úřadů v oblasti AML

Většina nových opatření je implementací požadavků V. AML směrnice. Pouze pokud jde o úpravu správního dozoru v oblasti hazardních her, jde o další krok v rámci snahy zapojit vedle Úřadu do dozoru v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu vždy ještě sektorového regulátora, pokud jej daný typ povinné osoby má, tak aby se Finanční analytický úřad mohl zaměřit primárně na jím identifikovaná konkrétní rizika. K příslušným profesním komorám viz 3.3.

3.5. Centrální evidence účtů

Veškerá nová opatření jsou implementací požadavků V. AML směrnice, která zavedla povinnost vytvořit ve všech členských státech registr účtů splňující zadané podmínky. V České republice je takový registr v provozu již od 1. ledna 2018, dochází pouze k menším úpravám tak, aby bylo dosaženo souladu s požadavky směrnice.

3.6. Hazardní hry

Komplexní posouzení dopadů regulace v oblasti hazardních her, na základě které bude provedena novelizace zákona o hazardních hrách reagující na podněty z praxe tak, aby byla zvýšena její účinnost a bylo lépe dosaženo jejích cílů, je předvídána a bude v budoucnosti provedena.

Nyní předkládaná novela zákona o hazardních hrách však reaguje na akutní potřebu novelizace několika jeho dílčích ustanovení tak, aby bylo možné v krátkém čase efektivněji dosáhnout smyslu a účelu této regulace, tedy zajistit ochranu účastníků hazardních her, zajistit řádný dozor nad provozováním hazardních her a také poskytnout transparentní, právně předvídatelné, podnikatelské prostředí provozovatelům hazardních her.

V případě poskytování výkaznictví se k návrhu přistoupilo zejména za účelem zvýšení právní jistoty dotčených subjektů, což koresponduje i s doporučením Pracovní komise pro veřejné právo I. Legislativní rady vlády České republiky, která se vyjadřovala k současně platné vyhlášce č. 10/2019 Sb. Pracovní komise předložila k úvaze, zda *de lege ferenda*, za účelem zvýšení právní jistoty provozovatelů hazardních her, neupřesnit podrobněji v zákoně o hazardních hrách povinnost poskytovat výkaznictví. Návrh změny zákona proto stanovuje základní požadavky související s poskytováním výkaznictví, přičemž dosavadní podmínky související s poskytováním výkaznictví stanovené ve vyhlášce a notifikované Evropské komisi dále nerozšiřuje. Naopak stanoví podrobnější zákonné mantinely pro vyhlášku, aby do

budoucná nebylo možné povinnosti v oblasti výkaznictví svévolně rozšiřovat a aby byla zajištěna jednotnost výkaznictví napříč všemi druhy hazardních her.

V případě navrhované úpravy v oblasti rejstříku vyloučených osob se u ryze automatizovaných zápisů do rejstříku a výmazů z něj z moci úřední fyzická osoba neinformuje, jelikož k zápisu nebo výmazu dochází na základě jiných právních skutečností (např. pravomocného zjištění úpadku podle zákona upravujícího úpadek), které vznikly nezávisle na právní úpravě hazardních her. Zápis do rejstříku a výmaz z něj jsou tak pouze vedlejším důsledkem těchto skutečností, přičemž o těchto skutečnostech je již daná osoba vyrozuměna přímo při jejich vzniku (například v případě zmíněného zjištění úpadku). Adresné jednotlivé vyrozumívání o takovém zápisu a výmazu z moci úřední by ve svém důsledku vedlo k přehlčení Ministerstva financí jakožto správce rejstříku. Vyloučení tohoto vyrozumívání však s sebou nese negativní dopady z pohledu informovanosti osob zapsaných do rejstříku, neboť jak bylo uvedeno výše, zápis do rejstříku vzniká jako vedlejší důsledek jiných právních skutečností, o kterých se zapisovaná osoba dozví, což platí i pro výmaz z rejstříku. Zároveň Ministerstvo financí na žádost poskytne příslušné osobě výpis, kterým bude postaveno na jisto, zda je osoba v rejstříku uvedena či nikoli. Pokud by k úpravě nedošlo, nejen, že by Ministerstvo financí bylo přehlčeno nadbytečnou administrativní činností, ale zároveň by byly ze strany Ministerstva financí kontaktovány i osoby, které o účast na hazardních hrách do té doby neměly zájem a ani je možná nenapadlo, že by tento zájem mít mohly

V případě navrhované úpravy v oblasti příslušnosti orgánů vykonávajících dozor v oblasti provozování hazardních her se navrhuje svěřit pravomoc projednávat přestupky v oblasti hazardních her celním úřadům v plném rozsahu, s výjimkou přestupků osob pověřených k odbornému posuzování a osvědčování hazardních her a zařízení, jejichž prostřednictvím jsou tyto hazardní hry provozovány. S postupným rozvojem internetového provozování je zřejmé, že personální kapacity Celní správy České republiky jsou lépe vyhovující pro výkon této činnosti. Zároveň je vzhledem k povaze provozování hazardních her, kdy se provozování prostřednictvím internetu a provozování v kamenných provozovnách často prolíná, vhodné svěřit tuto pravomoc jednomu správnímu orgánu a zajistit tak jednotnou správní praxi. V případě, kdy by nedošlo k úpravě kompetencí, lze se domnívat, že by bylo nutné významně navýšit personální kapacity Ministerstva financí tak, aby bylo možné dozor v oblasti internetového provozování řádně vykonávat. Rozšíření subjektů příslušných k doзору v oblasti provozování hazardních her a zpracovávání informací z výkaznictví pro analytické účely a pro účely dozoru o Generální ředitelství cel je žádoucí zejména z důvodu zajištění možnosti spolupráce mezi jednotlivými orgány Celní správy České republiky. Generální ředitelství cel disponuje odborníky a IT vybavením a je žádoucí, aby bylo možné tyto kapacity využívat při výkonu dozoru a analýze dat, což ovšem vyžaduje přístup Generálního ředitelství cel k datům souvisejícím s provozováním hazardních her. V opačném případě by bylo nutné zajistit IT vybavení pro jednotlivé celní úřady a pravděpodobně tyto celní úřady i personálně posílit.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem

Návrh zákona je v souladu s předpisy tvořícími ústavní pořádek, jakož i s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky. Návrh rovněž není v rozporu s platnou judikaturou Ústavního a Nejvyššího soudu. Respektuje zásadu, podle níž lze státní moc uskutečňovat pouze na základě zákona a v jeho mezích.

Legitimita cíle, kterým je již od přijetí stávajícího zákona v roce 2008 boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a proti financování terorismu, je všeobecně považována za nezpochybnitelnou. Ochrana před trestnou činností a jejími následky je ve svobodné demokratické společnosti nezbytná. Odčerpávání výnosů z trestné činnosti, ať již vznikají při organizované, závažné či méně závažné trestné činnosti, se ukázalo jako jeden z neúčinnějších nástrojů boje proti kriminalitě. Navrhovaná zákonná úprava sleduje dosažení tohoto cíle takovým způsobem, jež si lze představit jako přiměřený prostředek k jeho dosažení. Tento návrh zákona navíc nijak zásadně nemění způsob boje proti praní peněz a financování terorismu, stanovený AML zákonem v době jeho přijetí, pouze ho s ohledem na nové trendy v oblasti této problematiky komplexně doplňuje tak, aby efektivněji dosahoval svého cíle. Smyslem a účelem nově zaváděných opatření nadále zůstává zabránění zneužívání finančního systému k legalizaci příjmů z trestné činnosti a financování terorismu a uchování stop po přesunech majetku, včetně záznamu o tom od koho, prostřednictvím koho a ke komu se tyto prostředky přemísťovaly.

Předkládaný návrh zákona vychází ze zásady zákonnosti vyjádřené v čl. 2 čl. odst. 3 Ústavy, že státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, a v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), že státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Tyto ústavní meze jsou v předkládaném návrhu respektovány, včetně mezi vyplývajících z ústavně zajištěné nedotknutelnosti vlastnictví.

Návrh zákona, který stanoví na základě V. AML směrnice určité nové povinnosti vybranému okruhu subjektů, tzv. „povinným osobám“, přičemž tento okruh osob zároveň ze stejného důvodu rozšiřuje, rovněž respektuje zásadu vyjádřenou v čl. 4 odst. 1 Listiny, a to že povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. K omezení soukromí (čl. 7 odst. 1 Listiny) dochází jen v souladu se zákonem, přičemž toto omezení není větší, než je nezbytně nutné k dosažení účelu jednotlivých řízení či procesů, vedených příslušnými státními orgány. Nedochozí k omezení práva vlastnit majetek a nakládat s ním v souladu s právními předpisy; neukládají se ani žádné nové daně či poplatky (čl. 11 Listiny).

Návrh pouze dílčím způsobem upravuje již zavedené povinnosti v souvislosti s výkonem správního dozoru a vedením správních řízení pro porušení povinností, a to i u ČNB, což je v souladu s článkem 98 odst. 1 Ústavy, který stanoví, že do činnosti ČNB je možné zasahovat pouze na základě zákona. Zákon zejména nezasahuje do pravomocí a úkolů centrální banky, jak jsou nastaveny v zákoně o ČNB či jak vyplývají ze Smlouvy o EU či ze statutu Evropského systému centrálních bank a samotné Evropské centrální banky.

Co se týká oblasti hazardních her, lze konstatovat, že navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s čl. 10 odst. 3 Listiny, podle kterého má každý právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě, vzhledem k tomu, že stanoví kromě provozovatele a jeho zaměstnanců povinnost zachovávat mlčenlivost nově i ve věcech výkaznictví v hazardních hrách a rejstříku vyloučených osob také všem orgánům vykonávajícím státní správu v oblasti provozování hazardních her a jejich oprávněným úředním osobám. Současně se uplatní základní zásady činnosti správních orgánů podle § 2 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podle kterých správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze v zákonem vymezeném rozsahu a při tom šetří oprávněné zájmy osob, jichž se jeho činnost týká. Jakékoliv informace tak budou shromažďovány, vedeny, užívány a předávány v rozsahu a způsobem výslovně stanoveným v zákoně, a to tak, aby byla co nejvíce šetřena práva dotčených osob.

V souladu s čl. 10 odst. 3 Listiny je navrhovaná právní úprava rovněž v otázce absence vyrozumění fyzické osoby o jejím zápisu do rejstříku vyloučených osob a výmazu z něj, což je vyváženo právem dotčené fyzické osoby kdykoliv požádat o výpis z tohoto rejstříku. Prostřednictvím výpisu z rejstříku tak má dotčená fyzická osoba k dispozici prostředek ochrany před případným neoprávněným shromažďováním údajů.

V oblasti hazardních her je výkaznictví nutným opatřením, které se uplatňovalo již za účinnosti předchozí hazardní regulace podle zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, a které se uplatňuje již v současné době, protože návrh zákona jeho obsah nemění, pouze precizuje jeho meze. Současně jde o opatření, které je obvyklé v zahraničí, a to ze stejných důvodů, což vyplývá i ze standardizačního požadavku ke sjednocení výkaznictví v oblasti online hazardních her vydaného Evropskou komisí dne 4. dubna 2018 (dokument C(2018) 1815 final). Z tohoto důvodu je navrhovaná právní úprava také v souladu s čl. 11 Listiny, podle kterého má každý právo vlastnit majetek, protože nevede k nutnosti vynakládat nepřiměřené prostředky pro zajištění souladu s navrženou právní regulací, pokud je takové opatření proporcionální, a s čl. 26 Listiny, podle kterého má každý právo podnikat s tím, že zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností, pokud tyto podmínky nezasáhnou do esenciálního jádra práva podnikat a pokud ob stojí v testu racionality. Navržená právní úprava v oblasti výkaznictví v hazardních hrách tyto kautely splňuje.

V neposlední řadě navrhovaná právní úprava respektuje ústavní princip rovnosti podle čl. 1 Listiny a zákazu diskriminace podle č. 3 Listiny.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

5.1. Oblast AML

Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s právem Evropské unie a respektuje všechny závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

Navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

S poukazem na sekundární právo Evropské unie lze konstatovat, že také v tomto ohledu předkládaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s relevantním právem Evropské unie v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu.

Dále je právní úprava v souladu s přímo použitelnými nařízeními, která se AML zákonem zpracovávají.

5.2. Hazardní hry

Z pohledu evropského práva je oblast hazardních her považována za specifický druh služeb, který je vyloučen z působnosti Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (dále jen „Směrnice 2006/123/ES“). Nicméně mezinárodní Smlouvou o přistoupení k Evropské unii, která je publikovaná ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 44/2004 Sb., se Česká republika zavázala k respektování práva Evropské unie, a to včetně judikatury Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“), která je pro členské státy závazná.

Z těchto důvodů se i na oblast hazardních her vztahují ustanovení primárního práva EU, konkrétně jde zejména o čl. 49 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) upravující právo usazování, čl. 56 SFEU upravující volný pohyb služeb v rámci EU a čl. 63 SFEU upravující volný pohyb kapitálu. Názor o zvláštní povaze hazardních her, včetně rizika škodlivých následků, potvrzuje i ustálená judikatura SDEU, který zároveň přiznává členským státům oprávnění při regulaci tohoto odvětví: „V tomto kontextu mohou zvláštnosti morální, náboženské nebo kulturní povahy, jakož i morálně a finančně škodlivé důsledky pro jednotlivce a společnost, které souvisejí s hrami a sázkami, odůvodnit existenci dostatečné posuzovací pravomoci vnitrostátních orgánů pro stanovení požadavků, které zahrnuje ochrana spotřebitele a společenského pořádku (rozsudky ze dne 6. listopadu 2003, *Gambelli a další*, C-243/01, *Recueil*, s. I 13031, bod 63, jakož i ze dne 6. března 2007, *Placanica a další*, C-338/04, C-359/04 a C-360/04, Sb. rozh. s. I 1891, bod 47).“

Nadto, s ohledem na skutečnost, že oblast hazardních her není na unijní úrovni plně harmonizována, přiznal SDEU členským státům možnost zvolit si vlastní systém opatření, která budou zaručovat dosažení cílů vnitrostátní politiky, a to za podmínky, že přijatá opatření budou v souladu s primárním právem EU. Tato skutečnost byla deklarována nejen v prvním rozhodnutí ohledně hazardních her – rozsudek SDEU ze dne 24. března 1994 ve věci C-275/92 *Schindler*, zejména bod 2 věta třetí a bod 31 – ale i v rozhodnutí SDEU v této oblasti, ve věci C-42/07 *Liga Portuguesa*, body 57-61 (dále pak viz např. rozsudek SDEU ze dne 21. září 1999 ve věci C-124/97 *Läärä*, body 14 a 36; rozsudek z 21. října 1999 ve věci C 67/98 *Zenatti*, bod 15; rozsudek ze dne 6. listopadu 2003 ve věci C-243/01 *Gambelli a další*, bod 63, jakož i rozsudek ze dne 6. března 2007 ve věci C-338/04 *Placanica a další*, bod 47).

Z ustálené judikatury SDEU a principu subsidiarity tak vyplývá, že členské státy mohou v této neharmonizované oblasti podle vlastního žebříčku hodnot stanovit cíle své politiky v oblasti hazardních her a případně přesně vymezit požadovanou úroveň a prostředky ochrany za předpokladu, že všechna tato opatření jsou v souladu s primárním právem EU a s požadavky, které jsou na tyto opatření kladeny judikaturou SDEU.

Vzhledem k navrhovaným změnám nepodléhá tento zákon povinnosti oznámení Evropské komisi v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998, o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů, ve znění směrnice 98/48/ES.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána (tzv. prezidentské mezinárodní smlouvy), mají z hlediska hierarchie právních předpisů aplikační přednost před zákony a právními předpisy nižší právní síly. Vztah tzv. prezidentských mezinárodních smluv vůči vnitrostátním právním předpisům je vymezen v čl. 10 Ústavy, kde je princip aplikační přednosti těchto mezinárodních smluv výslovně stanoven. Stanoví-li tedy tzv. prezidentská mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se tato mezinárodní smlouva. Článek 10 Ústavy tak zaručuje, že při případném nesouladu vnitrostátního práva s tzv. prezidentskou mezinárodní smlouvou musí být respektována tzv. prezidentská mezinárodní smlouva. Ústavní soud navíc v nálezu publikovaném pod č. 403/2002 Sb. rozhodl, že si tehdy platné mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách zachovávají hierarchickou přednost před zákonem.

6.1. Úmluva o ochraně lidských práv

Pokud jde o aplikaci Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz sdělení č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“) v oblasti opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu, je třeba zajistit soulad příslušných předpisů s Úmluvou hned v několika oblastech.

6.1.1. Právo na spravedlivý proces

Z hlediska zajištění práva na spravedlivý proces, které je zaručeno ustanovením čl. 6 odst. 1 Úmluvy, je nutno vzhledem k povaze činnosti vybraných povinných osob, které poskytují právní poradenství, zastupování před soudy apod., tj. zejména advokáti a notáři, ale i daňoví poradci, auditori a soudní exekutoři (dále jen „příslušníci stavovských profesí“) zajistit zachování pojistek, jejichž účelem je zabránit orgánům veřejné moci v přístupu k údajům, které tyto osoby získávají od svých klientů za účelem vedení soudního řízení, a to zejména, nikoli však výlučně, v trestní oblasti.

Z tohoto důvodu jsou ponechána v nezměněné podobě stávající ustanovení AML zákona, která explicitně uvádí, že příslušníci stavovských profesí údaje získané během zjišťování právního postavení klienta, během jeho zastupování v soudním řízení anebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení, bez ohledu na to, zda jsou takové informace získány před tímto řízením, během něj nebo po něm nepředává.

Zároveň zůstává zachována pojistka v podobě předávání údajů příslušnému orgánu stavovské samosprávy, nikoli, jako v případě ostatních povinných osob, Úřadu. Tato pojistka je navíc posílena tím, že primárním orgánem dohledu nad plněním povinností podle AML zákona zůstávají orgány stavovské samosprávy.

I pro případ, že bude nečinností příslušné profesní komory dozorujícím orgánem Úřad, je stanovena pojistka chránící obsah dokumentů podléhajících mlčenlivosti obdobně, jako je nyní upraveno v daňovém řádu.

Dalším atributem je změna trestání, resp. zavedení totožného procesu trestání i pro příslušníky stavovských profesí. Navrhovaná úprava zavádí namísto správního disciplinárního trestání i pro příslušníky stavovských profesí standardní postup podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovaná právní úprava nijak neomezuje možnost domoci se soudní ochrany, která proto zůstává i v tomto případě zajištěna. Lze tedy říci, že navrhovaná právní úprava je v souladu s požadavkem Úmluvy na zajištění práva na spravedlivý proces.

6.1.2. Uložení trestu jen na základě zákona

Soud z článku 7 Úmluvy dovedl, že protiprávní jednání a tresty za ně stanovené musí být zákonem jasně definovány. Tato podmínka je splněna, pokud má obviněný možnost se z textu příslušného ustanovení, případně z výkladu, který k němu podaly soudy, eventuálně po vyhledání odborné právní rady dozvědět, jaká konání a jaká opomenutí zakládají jeho trestní odpovědnost a jaký trest mu z toho důvodu hrozí, třebaže s ohledem na obecnou povahu zákonů nemohou být jejich znění absolutně přesná a vždy bude existovat určitý prostor pro soudní výklad (viz např. Rohlena proti České republice, č. 59552/08, rozsudek velkého senátu ze dne 27. ledna 2015, obecné zásady shrnuté v § 50).

Návrh zákona rozšiřuje možnost uložit sankce za spáchání přestupku zaváděním nových skutkových podstat přestupků za porušení povinností nově uložených návrhem zákona. Tyto přestupky mohou v autonomním smyslu, který pojmům „trestní obvinění“ nebo „trestný čin“ obsaženým v Úmluvě dal Soud, představovat postižitelné jednání, na které dopadají jak povinnosti vyplývající z různých ustanovení týkajících se práva na spravedlivý proces (zejména z článku 6 Úmluvy – tyto však nejsou předmětem úpravy tohoto návrhu zákona), tak konkrétně z článku 7 Úmluvy, který stanoví zásadu nulla poena sine lege.

Pro všechny navržené skutkové podstaty platí, že jejich obsah je vymezen zákonem, a ze zákonného vymezení je patrné, co tvoří jejich obsah. Tyto povinnosti jsou založeny na objektivních kritériích, a tedy lze jednoznačně posoudit, zda byly nebo nebyly splněny. Zákon dále vymezuje okruh osob, kterým lze pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy uložit. Pokutu za porušení povinnosti neuchování dokladů lze uložit povinným osobám, pokutu za porušení informační povinnosti lze z povahy věci uložit pouze zprostředkovateli.

Lze tedy shrnout, že navržená úprava platebních deliktů naplňuje požadavek předvídatelnosti.

6.1.3. Právo na účinný prostředek nápravy

Článek 13 Úmluvy zaručuje každému, kdo má za to, že bylo porušeno jeho právo přiznané Úmluvou, právo na účinný prostředek právní nápravy. Navržená právní úprava sama o sobě neobsahuje zvláštní úpravu právních prostředků nápravy zásahu do práva. Lze však užít institutů v obecných předpisech, zejména v rámci správního řádu. Kromě toho má v případě neoprávněného zásahu způsobeného dozorčím orgánem povinná nebo jiná osoba právo využít právo na náhradu škody způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

6.1.4. Právo na respektování soukromého a rodinného života

Článek 8 Úmluvy zaručuje každému právo na respektování jeho soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. Navržená úprava tyto principy respektuje. V podrobnostech viz část 8.

6.1.5. Další dotčená ustanovení

V souvislosti s povinností zajistit výkaznictví v oblasti hazardních her zákonem předepsaným způsobem je nutné posoudit, zda nedošlo k zásahu do práva na **ochranu majetku** podle

článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Při přezkumu zásahu do tohoto práva se stupňovitě testuje, zda došlo (i) ke zbavení majetku, (ii) k úpravě užívání majetku nebo (iii) k jinému zásahu do pokojného užívání majetku. Povinnost provozovatele hazardní hry zabezpečit soulad stanovenou regulací zákonem předepsaným způsobem nepředstavuje ani jeden z těchto zásahů.

Dále je nutné posoudit soulad s článkem 13 Úmluvy, který deklaruje právo na účinný vnitrostátní prostředek nápravy v případě porušení práva zaručeného Úmluvou. Ten je v oblasti opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu zajištěn možnostmi využít řádné i mimořádné opravné prostředky a kromě toho i další prostředky, jako jsou stížnost nebo podnět na nečinnost, popř. možnost domáhat se soudní ochrany, a také právem domáhat se náhrady škody a nemajetkové újmy, která byla porušením základního práva chráněného Úmluvou způsobena. Z tohoto hlediska je tedy soulad navrhované úpravy s Úmluvou zajištěn.

Zákaz **diskriminace** vyjádřený v článku 14 Úmluvy směřuje proti takovému zacházení, kdy by s osobami, které jsou ve stejném nebo obdobném postavení, bylo zacházeno nerovně, nebo naopak, kdy by s osobami, které se nacházejí v odlišném postavení, bylo zacházeno stejně. Pokud by tento přístup neměl žádné opodstatnění, tedy pokud by nebyl opřen o žádný legitimní a objektivní důvod, byl by diskriminační.

Návrh zákona nerozlišuje povinné osoby podle jejich pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, náboženství, politického a jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Navrhovaná právní úprava je tak v souladu s požadavkem Úmluvy zakazujícím diskriminaci. Lze tak konstatovat, že návrh zákona nezavádí žádné opatření, na základě kterého by byl zákaz diskriminace porušen.

6.1.6. Celkové zhodnocení navržené právní úpravy

V rámci celkového zhodnocení navržené právní úpravy v kontextu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod lze konstatovat, že s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti je navrhovaná právní úprava plně slučitelná s touto Úmluvou.

6.2. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 19. prosince 1966, vyhlášený ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb. (dále jen „Pakt“), zakotvuje

- v článku 2 odst. 3 právo domáhat se ochrany před případným zásahem do práv garantovaných Paktem,
- v článku 3 zákaz diskriminace na základě pohlaví,
- v článku 14 a 15 právo na spravedlivý proces v trestních věcech,
- v článku 17 zákaz svévolných zásahů do soukromého života a
- v článku 26 zákaz diskriminace na základě dalších důvodů.

Tato práva mají zásadně stejný obsah jako obdobná práva zakotvená v Úmluvě, která byla posuzována výše. Výjimkou je zákaz diskriminace dle článku 26 Paktu. Zatímco zákaz diskriminace zakotvený v Úmluvě má povahu akcesorického práva (tedy se ho lze dovolat pouze spolu s porušením jiného práva), v případě Paktu má zákaz diskriminace povahu neakcesorickou, a tedy se jej lze dovolat přímo. Zhodnocení vztahu k zakazu diskriminace provedené v části 6.1.5. však nezáviselo na tom, zda má toto právo akcesorickou nebo neakcesorickou povahu. Na základě tohoto zhodnocení tedy lze dovést, že navržená právní úprava je v souladu s článkem 26 Paktu.

S odkazem na výše uvedenou argumentaci k Úmluvě tedy lze konstatovat, že navrhovaná právní úprava je plně slučitelná s Paktem.

Nezbytnost sledovat dosažení tohoto cíle a bojovat proti těmto negativním jevům vyplývá mimo jiné i z celé řady mezinárodněprávních závazků. Společenství ekonomicky nejvyspělejších států světa (G7) prostřednictvím svého Finančního akčního výboru (FATF) již v roce 1989 stanovilo zásady, podle nichž jakékoli nakládání s majetkem a zejména finančními prostředky musí zachovávat stopy, vedoucí ke konkrétním osobám, které tento majetek vlastní nebo s ním nakládají. Důsledkem přijatých opatření, z nichž mezi aktuální lze řadit zejména Doporučení FATF (původně z r. 1989, poslední aktualizace v únoru 2012), Úmluvu o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu; (Rada Evropy, Štrasburk 1990), dosud ČR nepodepsanou Varšavskou úmluvu (Úmluva Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu a o financování terorismu ze dne 16. května 2005; ČR je „účastníkem“, podpis se připravuje) nebo Mezinárodní úmluvu o potlačování financování terorismu (OSN 1999), či pro EU směrnici „proti praní peněz“ (první č. 308 z roku 1991; aktuálně směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES), je povinnost (mimo jiné) úvěrových institucí za účelem opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu provádět důslednou identifikaci klientů a takto získaná data po stanovenou dobu uchovávat a za stanovených podmínek příslušným způsobem sdílet a pro sledované účely předávat oprávněným orgánům. Zejména v posledních letech je v nejaktuálnějších dokumentech zdůrazňováno, že opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti se v plném rozsahu vztahují i na trestné činy daňové, a to včetně povinnosti mezinárodní spolupráce v této oblasti.

6.3. Závěr

S ohledem na to, že návrh zákona respektuje výše uvedené požadavky, lze jej považovat za slučitelný s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy

V této části jsou uvedeny předpokládané hospodářské a finanční dopady navrhovaných změn právní úpravy na veřejné a jiné rozpočty, dozorčí úřady a dále dopady na příslušné podnikatele, zejména povinné osoby, jakožto hlavní adresáty navrhovaných změn právní úpravy, a to konkrétně v členění podle jednotlivých zákonů a témat.

Dopady na veřejné rozpočty souvisejí zejména s novými kompetencemi a týkají se zabezpečení personálních kapacit. Na základě objektivního posouzení těchto nových kompetencí se však posílení personálních kapacit nenavrhuje, neboť budou vyřešeny na vrub stávajícího personálního stavu, což znamená, že výdaje budou hrazeny zejména ze stávající rozpočtové kapitoly Ministerstva financí bez potřeby navyšování. Ostatní běžné výdaje budou též hrazeny ze stávajících rozpočtových kapitol bez potřeby navyšování.

Dopady na povinné osoby představují dopady na podnikatelské prostředí, neboť v oblasti hazardních her se dopady nepředpokládají.

7.1. Povinné osoby

7.1.1. Dopad na veřejné rozpočty

V souvislosti s rozšířením okruhu povinných osob lze důvodně předpokládat i výrazný nárůst počtu oznámení podezřelého obchodu, s čímž souvisí i zvýšené personální dopady na zaměstnance, kteří se těmito oznámeními zabývají, šetří je, komunikují s povinnými osobami a předávají své výstupy ve formě trestních oznámení či dalších podnětů příslušným orgánům veřejné moci. Kvalifikovaným odhadem a objektivním posouzením se jedná cca o náročnost odpovídající dvěma systemizovaným služebním místům. Na základě objektivního posouzení těchto nových kompetencí se však posílení personálních kapacit nenavrhuje, neboť budou vyřešeny na vrub stávajícího personálního stavu, což znamená, že výdaje budou hrazeny ze stávající rozpočtové kapitoly Ministerstva financí bez potřeby navyšování. Ostatní běžné výdaje budou též hrazeny ze stávající rozpočtové kapitoly Ministerstva financí bez potřeby navyšování.

Další dopady rozšíření povinných osob jsou uvedeny i v dalších podkapitolách.

7.1.2. Dopad na povinné osoby

Na straně subjektů, které jsou dle navrhovaného znění nově zařazeny mezi povinné osoby, mohou vzniknout náklady spojené s plněním povinností dle AML zákona, a to např. náklady spojené se zavedením systémů na rozpoznávání podezřelých obchodů, zřízením přístupu do evidence skutečných majitelů, zřízením přístupu do komerčních systémů obsahujících seznam politicky exponovaných osob, povinností uchovávat údaje po zákonem stanovenou dobu, školení zaměstnanců, vyčlenění zaměstnanců zodpovědných za problematiku legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu atd. Výše těchto nákladů není známa.

7.2. Identifikace a kontrola klienta

7.2.1. Dopad na veřejné rozpočty

Vzhledem ke skutečnosti, že pojetí identifikace a kontroly klienta se podstatně liší od pojetí předešlého AML zákona, je třeba následně tyto změny promítnout do systémů vnitřních zásad a hodnocení rizik povinných osob. Dle ustanovení § 21 odst. 8 AML zákona mají úvěrové instituce, platební instituce, instituce elektronických peněz, finanční instituce uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) bodě 11 a povinné osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. c) povinnost doručit systém vnitřních zásad Úřadu. Povinné osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) bodech 1 až 4, s výjimkou investičního zprostředkovatele, mají tuto povinnost vůči ČNB. Tyto dozorčí úřady mají následně povinnost vyhodnotit, zda systémy vnitřních zásad a hodnocení rizik naplňují všechny zákonné požadavky, zda odpovídají povaze povinné osoby či předmětu jejího podnikání a zda jsou v souladu s platnou a účinnou právní úpravou.

Zásadní změna se týká zejména § 13, tedy zjednodušené identifikace a kontroly klienta. Jedná se o koncepční změnu vymezení případů, kdy lze uplatnit institut zjednodušené identifikace a kontroly klienta. Ruší se taxativní vymezení těchto případů a je ponecháno na každé povinné osobě, aby si sama ve svém hodnocení rizik určila a hlavně zdůvodnila, kteří klienti, produkty, či jí poskytované služby představují nízké riziko zneužití pro praní peněz či financování terorismu. To samozřejmě bude klást zvýšené požadavky na dozorčí úřady, které provádějí vyhodnocení systémů vnitřních zásad povinných osob. S ohledem na uvedené je pravděpodobné, že na straně dozorčích úřadů vznikne potřeba posílit personální kapacity kontrolních oddělení těch dozorčích úřadů, v jejichž kompetenci je vyhodnocování systémů

vnitřních zásad, tak aby kontrola plnění této povinnosti ze strany povinných osob byla dostatečně efektivní.

Kvalifikovaným odhadem a objektivním posouzením se opět jedná cca o náročnost odpovídající dvěma systemizovaným služebními místům. Na základě objektivního posouzení těchto nových kompetencí se však posílení personálních kapacit nenavrhuje, neboť budou vyřešeny na vrub stávajícího personálního stavu, což znamená, že výdaje budou v případě Úřadu hrazeny ze stávající rozpočtové kapitoly Ministerstva financí bez potřeby navyšování. Ostatní běžné výdaje budou též hrazeny ze stávající rozpočtové kapitoly Ministerstva financí bez potřeby navyšování.

7.2.2. Dopad na povinné osoby

Na straně povinných osob mohou vzniknout náklady spojené s aktualizací systémů vnitřních zásad a hodnocení rizik. V rámci hodnocení rizik bude zejména potřeba zrevidovat veškeré druhy klientů, produktů a poskytovaných služeb a u každého z nich zhodnotit, zda v jeho případě je dáno nižší riziko z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, toto riziko popsat a poté u nich provádět zjednodušenou kontrolu, samozřejmě po vyhodnocení individuální rizikovosti každého konkrétního případu. Zvýšené náklady na provádění identifikace a kontroly klienta se nepředpokládají. Odhady těchto nákladů nejsou známy.

7.3. Správní trestání v oblasti AML

7.3.1. Dopad na veřejné rozpočty

Vzhledem k výraznému navýšení horní hranice peněžitých sankcí za porušení povinností dle AML zákona lze předpokládat pozitivní dopady předkládané právní úpravy na veřejné rozpočty. S ohledem na korektiv správního uvážení při udělování peněžitých sankcí nelze v současné době tyto pozitivní dopady ani rámcově kvantifikovat.

Předpokládají se rovněž dopady navrhované právní úpravy na Úřad. Vzhledem k rozšíření počtu povinných osob, v nichž všechny spadají pod pravomoc Úřadu jakožto dozorčího orgánu podle tohoto zákona, se předpokládají zvýšené personální dopady, pokud jde o zaměstnance, kteří v případě podezření na porušení tohoto zákona vedou s povinnými osobami řízení o přestupku, tyto dopady se však i v tomto případě vyřeší na vrub stávajícího personálního stavu.

Ve vztahu k tzv. právním profesím (advokáti, notáři, exekutoři, auditoři a daňoví poradci), pro které byla dosud dozorčím orgánem podle tohoto zákona pouze příslušná komora, se nově navrhuje, aby byl dozorčím úřadem i Úřad, a to v případech, kdy příslušná komora na podnět Úřadu ve stanovené lhůtě neprovede u svého člena kontrolu.

Z hlediska projednávání přestupků právních profesí se pak zavádí v případě advokátů, notářů a daňových poradců základní režim, podle kterého projednává přestupek ten dozorčí úřad, který porušení právní povinnosti zjistil. Zároveň výnos pokut v případě řízení prováděném samosprávnou komorou připadá do rozpočtu této komory, tj. zachovává se stávající stav a financování přestupkového řízení se tedy předpokládá z případného výnosu z uložených pokut. V případě přestupku soudního exekutora projednává tento vždy Úřad. Vzhledem k velmi nízké kvantitě těchto případů se nepředpokládá výrazný nárůst agendy. U auditorské profese pak protiprávní jednání zjištěné Komorou auditorů České republiky nově projednává Rada pro veřejný dohled nad auditem, která již v současnosti projednává přestupky spáchané

auditory a Komorou auditorů České republiky. Z hlediska kvantity takto zjištěných přestupků se nepředpokládá nárůst oproti původnímu stavu (nižší jednotky řízení ročně), zároveň se nemění dozorčí úřad provádějící dohled, kterým je Komora auditorů České republiky. Na základě výše uvedeného lze pak konstatovat, že je dopad na Radu pro veřejný dohled nad auditem minimální, jelikož se jedná o zanedbatelné zatížení, které nelze kvantifikovat ani v rozsahu části úvazku. V tomto případě se tedy nepresumuje dopad na veřejné rozpočty.

7.3.2. Dopad na povinné osoby

V případě, že povinná osoba vymezená v ustanovení § 2 AML zákona plní řádně povinnosti stanovené AML zákonem, nedojde na její straně k žádnému negativnímu finančnímu dopadu. K negativnímu finančnímu dopadu může dojít pouze v případě, že dozorčí úřad při své kontrolní činnosti zjistí porušení AML zákona a za toto porušení následně uloží v rámci řízení o přestupku peněžitou sankci za spáchaný přestupek.

7.4. Působnost a pravomoc dozorčích úřadů v oblasti AML

7.4.1. Dopad na veřejné rozpočty

Zvýšená personální zátěž pro Úřad a v některých případech i pro ČNB byla již částečně popsána v předchozích podkapitolách, dále se předpokládá dopad vyvolaný povinností dohlížet na dodržování tohoto zákona provozovnými zahraničních povinných osob, které na území ČR působí, povinnost dohlížet na skupinové strategie, povinnost spolupracovat se zahraničními orgány dohledu a s evropskými dohledovými orgány a zejména s Evropskou centrální bankou. Jak již bylo výše uvedeno, nenavrhuje se však posílení personálních kapacit, neboť budou vyřešeny na vrub stávajícího personálního stavu.

7.4.2. Dopad na povinné osoby

Výrazné dopady na straně povinných osob nejsou předpokládány.

7.5. Centrální evidence účtů

7.5.1. Dopad na rozpočet ČNB

Z důvodu rozšíření centrální evidence účtů i o bezpečnostní schránky a všechny účty s IBAN bude nezbytné provést úpravu této evidence, která si vyžádá finanční náklady. Přesný odhad není možné v současné době poskytnout, bude záležet na finálním zadání a konečné podobě zákona o centrální evidenci účtů, nicméně podle dosavadních zkušeností se náklady odhadují na 0,5 až 1 mil. Kč.

Dozorčím úřadem nad dodržováním zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, ve znění pozdějších předpisů, je ČNB. V této souvislosti se nepředpokládá žádné výrazné zvýšení nákladů v souvislosti s dozorovou činností.

7.5.2. Dopad na povinné osoby

Předpokládá se dopad na úvěrové instituce, které budou nově povinny hlásit do centrální evidence účtů i bezpečnostní schránky, které pronajímají, což si jistě vyžádá softwarové úpravy v jejich vnitřních systémech. Navrhované znění může mít i personální dopady, kdy bude potřeba vyčlenit více zaměstnanců na plnění povinností souvisejících s poskytováním informací do této evidence. Další finanční dopad bude na poskytovatele platebních služeb, pokud vedou účty, označené IBAN, kteří nově také budou mít povinnost tyto účty do evidence oznamovat.

7.6. Hazardní hry

Navrhovaná úprava v oblasti hazardních her s sebou nepřináší žádné negativní finanční nebo hospodářské dopady, ať již na orgány veřejné správy, nebo podnikatele.

V případě úpravy související s poskytováním výkaznictví sice bude zákon výslovně stanovovat, že provozovatel má povinnost poskytovat výkaznictví v předepsané podobě, avšak nejde o povinnost novou, ale pouze dochází k zachování a upřesnění současného stavu, a to zejména v souladu s doporučením Pracovní komise pro veřejné právo I. Legislativní rady vlády České republiky. Vytvoření Informačního systému provozování hazardních her, který data zpracovává, je předvídáno již v samotném zákoně o hazardních hrách a v současné době probíhá příprava tohoto informačního systému. Jeho plné dokončení je plánováno v průběhu roku 2020, kdy má být rovněž spuštěn také rejstřík vyloučených osob. Navrhovaná úprava nebude mít vliv na rozsah požadavků na tento informační systém a tedy ani jeho cenu. Zároveň nedojde ani k dodatečnému zatížení provozovatelů hazardních her, neboť ti mají povinnost poskytovat výkaznictví z titulu zákona o hazardních hrách nebo stanovených podmínek řádného provozování v základním povolení a vyhlášky č. 10/2019 Sb., již k 1. červnu 2019.

Lze se domnívat, že navrhovaná úprava související s rejstříkem vyloučených osob bude mít pozitivní dopad na Ministerstvo financí, které je správcem tohoto rejstříku. Zejména postup při zápisu do rejstříku z moci úřední je hospodárný jak z pohledu finančních prostředků vydaných na komunikaci s osobami zapsanými do rejstříku (jedná se o fyzické osoby, kterým je často doručováno pouze s velkými obtížemi), tak i z pohledu personálních kapacit Ministerstva financí, které by jinak bylo pravděpodobně nutné navýšit.

Pozitivní dopady lze shledat i v případě úprav v oblasti příslušnosti Celní správy České republiky. Kromě zajištění jednotné správní praxe napříč provozováním hazardních her prostřednictvím internetu a jejich provozováním v kamenných provozovnách přispěje k hospodárnějšímu využití kapacit i zavedení zvláštní příslušnosti v oblasti projednávání přestupků v oblasti internetových her pro Celní úřad pro Plzeňský kraj. Příslušnost Celního úřadu pro Plzeňský kraj k projednání přestupků v oblasti internetových her byla zvolena z důvodu dosažení maximální efektivity a hospodárnosti činnosti Celní správy České republiky, neboť Celní úřad pro Plzeňský kraj již nyní disponuje jak technickými, tak personálními předpoklady pro působení v tak specifické oblasti jakou představují hazardní hry provozované jako internetové hry.

Udělením kompetencí Generálnímu ředitelství cel v oblasti dozoru nad dodržováním podmínek v oblasti provozování hazardních her a zpracování informací z výkaznictví bude maximálně využito kapacit a potenciálu všech orgánů Celní správy České republiky, neboť Generální ředitelství cel již nyní disponuje kapacitami, které by bylo vhodné v rámci dozoru využít.

V souvislosti s novelou zákona o hazardních hrách se nepředpokládá navýšení prostředků ze státního rozpočtu a nebudou potřeba dodatečné personální kapacity. Prostředky na pokrytí nákladů a na personální zabezpečení budou zajištěny z rozpočtové kapitoly Ministerstva financí z finančních prostředků k pokrytí nákladů Ministerstva financí, resp. Celní správy České republiky.

8. Zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

8.1. Oblast AML

Navrhovaná úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. K tomuto lze uvést, že v případě oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu jsou informace získané při této činnosti chráněny povinností mlčenlivosti pod hrozbou pokuty až do výše 1 000 000 Kč a nemohou být zpřístupněny veřejnosti.

Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů podle čl. 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů):

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Z hlediska zpracovávání osobních údajů v rámci úpravy AML zákona se rozšiřuje množina osob, jejichž údaje budou zpracovávány Úřadem. Toto rozšíření je nezbytné z hlediska transpozice IV. a V. AML směrnice a pro efektivní řízení a eliminaci rizik souvisejících s legalizací výnosů trestné činnosti a financování terorismu.

Samotné zpracovávání osobních údajů podléhá striktní mlčenlivosti, která je upravena v rámci § 38 a násl. AML zákona. Tyto údaje je možno poskytnout pouze taxativně vyjmenovaným orgánům veřejné moci vyjmenovaným v § 39 AML zákona, přičemž povinností mlčenlivosti je vázán každý, kdo se o nich dozví. Sankcí za porušení mlčenlivosti je pak pokut až do výše 200 000 Kč, resp. 1 milion Kč. Ochrana těchto údajů má tak nadstandartní úroveň. Z hlediska oprávnění subjektů údajů zůstává zachována stávající koncepce AML zákona.

Dále dochází ke zpracovávání dosud nezpracovávaných údajů v rámci CEÚ. Změna je čistou transpozicí V. AML směrnice (čl. 32a), přičemž k údajům v CEÚ má přístup pouze omezený počet orgánů veřejné moci, který není rozšiřován. Nemění se ani účel využití těchto údajů, resp. působnost příslušných orgánů veřejné moci. Z hlediska oprávnění subjektů údajů zůstává zachována stávající koncepce zákona o CEÚ.

8.2. Hazardní hry

Ministerstvo financí při plnění svých zákonných povinností na úseku regulace hazardních her zpracovává v nezbytné míře osobní údaje v rámci oprávnění zákona o hazardních hrách.

Návrh novely zákona o hazardních hrách nemění ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů zásadním způsobem regulaci zavedenou již tímto zákonem, ale pouze mění některé její dílčí aspekty. Tyto dílčí aspekty však v porovnání se stávajícím zněním nezakládají nové zpracování osobních údajů.

Návrh novely zákona o hazardních hrách rovněž upravuje povinnost pro každou hazardní hru vést a poskytovat výkaznictví, kterým je denní herní zápis, v případě binga provozovaného v kasinu, denní herní výkaznictví, v případě živé hry provozované v kasinu, a vzdálený přístup v ostatních případech. Obdobná povinnost je v současnosti uložena provozovatelům hazardních her v podmínkách řádného provozování v základním povolení. Samotná povinnost zajistit a předat orgánům vykonávajícím dozor vzdálený přístup je založena základním povolením, které lze v souladu s § 87 odst. 1 písm. e) zákona o hazardních hrách vydat pouze, je-li (mimo jiné) zaručeno řádné provozování hazardní hry a zajištěno řádné technické vybavení, a jímž se podle § 87 odst. 2 stanoví podmínky pro provozování hazardní hry. Povinnost vést a poskytovat výkaznictví je pak blíže konkretizována ve vyhlášce č. 10/2019

Sb. Novela nově neupravuje obsah povinnosti, jedná se pouze o její zpřesnění a lepší formální vymezení. Zároveň se posilují bezpečnostní mechanismy ochrany osobních údajů úpravou mlčenlivosti. Novela nově zakládá kompetence Generálnímu ředitelství cel v oblasti dozoru nad zpracováváním informací z výkaznictví pro analytické účely a pro účely dozoru.

8.2.1. Účel zpracování osobních údajů

Osobní údaje jsou podle současné úpravy shromažďovány za účelem splnění povinnosti ukládané platnou právní úpravou, která má jako primární cíl ochranu fyzických osob před negativními dopady účasti na hazardních hrách. Navrhovaná změna nerozšiřuje ani nemění účel zpracování osobních údajů.

Ve vztahu k výkaznictví je pak smyslem a účelem zpracování dat v systému dozoru nad dodržováním zákona o hazardních hrách (např. kontrola dodržování sebeomezujících opatření) a podmínek stanovených v základním povolení a v povolení k umístění herního prostoru. Dalším účelem je efektivnější kontrola řádného plnění povinností vyplývajících z daňových a účetních předpisů. Zpracování dotčených údajů je nezbytné ke splnění právních povinností uložených kontrolním orgánům zákonnými a podzákonnými právními předpisy upravujícími provozování hazardních her a dalšími relevantními předpisy (např. zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her).

8.2.2. Kategorie zpracovávaných osobních údajů

Navrhovaná změna zákona o hazardních hrách nerozšiřuje rozsah zpracovávaných osobních údajů (např. ve vztahu k rejstříku vyloučených osob). Co se týká údajů poskytovaných ve výkaznictví, tak se shromažďují data, která jsou nezbytná pro řádný výkon dozorové činnosti dle části sedmé a osmé zákona o hazardních hrách. Rozsah údajů poskytovaných ve výkaznictví je stanoven vyhláškou č. 10/2019 Sb. (blíže viz Analýza k posouzení vlivu dat předávaných na základě vyhlášky č. 10/2019 Sb. a zpracovávaných v analytickém modulu informačního systému AISG na ochranu osobních údajů).

8.2.3. Způsob zpracování osobních údajů

Za účelem ochrany osobních údajů využívá Ministerstvo financí přiměřená opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům nebo neoprávněnému zpracování. Samotné zpracování osobních údajů podléhá povinnosti zachovávat mlčenlivost.

Osobní údaje jsou zpracovávány manuálně i automatizovaně. Automatizované zpracování bude probíhat v Informačním systému AISG. Přístup k údajům mají pouze oprávnění zaměstnanci, kteří jsou povinni zachovávat mlčenlivost o zjištěných údajích. Návrh změny zákona o hazardních hrách upravuje komplexně povinnost mlčenlivosti oprávněných úředních osob, provozovatelů hazardních her i fyzických osob zapsaných v rejstříku vyloučených osob. Rovněž návrh změny zákona o hazardních hrách výslovně stanoví pravidla pro poskytování informací z výkaznictví nebo rejstříku vyloučených osob.

Samotná vyhláška č. 10/2019 Sb. stanoví bezpečnostní požadavky pro šifrování a pečetění souborů a šifrovaný autentizovaný přenos, kdy mimo jiné vyžaduje použití kryptografických algoritmů, kryptografických klíčů a certifikátů, kdy s ohledem na nastavenou míru zabezpečení přenosu se nepředpokládají negativní dopady ve vztahu k poskytovaným datům, tzn. i k potenciální ochraně soukromí a osobních údajů. Veškerá data budou zpracovávána a chráněna moderními kontrolními, technickými a bezpečnostními mechanismy zajišťujícími jejich maximální možnou ochranu před neoprávněným přístupem nebo přenosem, před jejich ztrátou nebo zničením, jakož i před jiným možným zneužitím. Veškeré osoby, které budou

s daty přicházet do styku v rámci plnění svých pracovních či smluvně převzatých povinností, jsou a budou vázány zákonnou nebo smluvní povinností mlčenlivosti, která trvá i po skončení jejich pracovního nebo smluvního vztahu. Systém pro zpracování a uložení dat bude navržen, implementován a provozován v souladu s požadavky na významný informační systém podle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících předpisů (zákon o kybernetické bezpečnosti) a vyhlášky č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti). Pro ochranu dat budou využity bezpečnostní mechanismy v souladu s požadavky vyhlášky o kybernetické bezpečnosti a nejlepší aktuální praxí. Půjde mimo jiné o oboustrannou autentizaci na rozhraní mezi provozovatelem a orgánem vykonávajícím dozor s využitím PKI, šifrování dat při přenosu i uložení, autentizaci, autorizaci a audit přístupu uživatelů i administrátorů k datům, bezpečnostní dohled.

Navrhované změny tento stav žádným způsobem nemění.

8.2.4. Veřejnost zpracování

Osobní údaje shromažďované dle stávající ani navrhované úpravy nebudou zpracovávány veřejně. Zpracování bude probíhat výhradně v rámci Informačního systému AISG nebo příslušného spisu.

8.2.5. Lhůty pro uchování osobních údajů

Osobní údaje zpracováváné dle stávajícího znění zákona o hazardních hrách jsou uchovávány po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Navrhované změny tento stav žádným způsobem nemění.

8.2.6. Oprávnění subjektu údajů

Právní úprava nad rámec dosavadní právní úpravy nově zakotvuje možnost fyzické osoby požádat o výpis z rejstříku vyloučených osob. O výpis může požádat fyzická osoba pouze ve vztahu ke své osobě, případně může žádat zmocněnec této fyzické osoby. Je tak zajištěno, že osobní údaje budou sděleny pouze osobě, které se týkají.

Posílení ochrany osobních údajů obsažených v nové úpravě výkaznictví lze spatřovat v úpravě případů, ve kterých je možné získaná data poskytnout pouze taxativně vymezeným subjektům a k účelu a v rozsahu vymezeném zákonem o hazardních hrách.

Podmínky poskytování informací jsou nově upraveny v samostatném ustanovení zákona o hazardních hrách (část sedmá Ochrana informací). O rozsahu poskytnutých informací pořizuje Ministerstvo financí protokol nebo písemný záznam.

8.2.7. Posouzení nebezpečí neoprávněného přístupu k osobním údajům

Veškeré osobní údaje shromažďované v souvislosti s plněním oznamovací povinnosti budou zpracovávány manuálně i automatizovaně.

Jak je uvedeno výše, v souvislosti s plněním povinnosti nedochází k zavádění nového způsobu zpracování osobních údajů. Ministerstvo financí bude postupovat totožně, jako postupuje dnes při shromažďování a zpracovávání osobních údajů, které získává z titulu plnění povinností založených zákonem o hazardních hrách. Je zajištěno, že nemůže dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům nebo neoprávněnému zpracování. K osobním údajům jsou

oprávněny přistupovat pouze osoby oprávněné k jejich zpracování na základě organizačního řádu (organizační struktury).

8.2.8. Záruky ochrany osobních údajů

Prevence zneužití osobních údajů

Novela přináší samostatnou část Ochrana informací, která konkrétně vymezuje povinnosti na straně státní správy vykonávané v oblasti provozování hazardních her. S ohledem na to, že zpracování osobních údajů bude probíhat podle stávajících metod používaných Ministerstvem financí při zpracování osobních údajů na základě jiných zákonných účelů, nepředpokládá se přijetí specifických opatření za účelem ochrany osobních údajů. Stávající způsob ochrany údajů Ministerstvem financí je v tomto ohledu adekvátní.

Obecně se ochrana osobních údajů řídí právní úpravou nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a souvisejících právních předpisů, např. zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy). Prostřednictvím naplnění požadavků těchto předpisů je zejména zajištěno, aby se získanými údaji nakládaly toliko úřední osoby, které vykonávají předmětné úkoly (zejména sledování které osoby a v jakém rozsahu s údaji nakládají).

Skutečnost, že daný údaj je potřebný pro výkon dané působnosti (plnění konkrétního úkolu), je přezkoumatelná prostřednictvím příslušného spisu.

Sankce za zneužití osobních údajů

Stávající povinnost zachovávat mlčenlivosti pro provozovatele je nově rozšířena na fyzickou osobu bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci orgánu vykonávajícího státní správu v oblasti provozování hazardních her oprávněné k tomu podle vnitřních předpisů tohoto orgánu nebo pověřené vedoucím tohoto orgánu a dále fyzické osobě zapsané v rejstříku vyloučených osob. Tato nová povinnost je chráněna pod sankcí přestupku, kdo „poruší povinnost mlčenlivosti“, může mu být uložena pokuta do výše 500 000 Kč.

Ochrana osobních údajů bude srovnatelná s jejich zvýšenou ochranou v oblasti daní.

8.2.9. Závěr

Navržená právní úprava nenarušuje stávající legitimní zákonný rámec pro zpracování osobních údajů prováděný Ministerstvem financí. Jde o přiměřené a relevantní zpracování osobních údajů omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány. Právní úprava sebou nenese jiné dopady na soukromí dotčených ani jiných osob. Dochází k posílení právní jistoty dotčených osob.

8.3. Ostatní části návrhu a celkové zhodnocení

V jiných ohledech návrh zákona nezasahuje do ochrany soukromí či osobních údajů. Návrh zákona žádným jiným způsobem nemění dosavadní praxi v této oblasti. Návrh zákona není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), ani se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Návrh zákona není

v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), které se použije od 25. května 2018.

Současně se uplatní obecné záruky ochrany osobních údajů, obsažené ve správním řádu a zákoně o ochraně osobních údajů.

9. Zhodnocení korupčních rizik navrhovaného řešení (CIA)

Obecně lze k navrhované úpravě ve vztahu ke vzniku korupčních rizik uvést následující:

9.1. Identifikace korupčních rizik

9.1.1. Přiměřenost

Pokud jde o rozsah působnosti správního orgánu, je rozhodující jak zákonný okruh působností jako takový, tak míra diskrece, kterou zákon při výkonu jednotlivých působností správnímu orgánu umožňuje, resp. jakou míru diskrece zákon předpokládá. Jakýkoli normativní text zakotvující určitou míru diskrece sám o sobě představuje potenciální korupční riziko. Proto se při přípravě takového ustanovení vždy poměřuje nutnost zavedení takové diskrece daného orgánu s mírou zásahu do individuální sféry subjektu, o jehož právech a povinnostech by se v rámci této diskrece rozhodovalo. Navržená právní úprava mění kompetence správních orgánů pouze způsobem, který zpřesňuje rozsah kompetencí stávajících, nebo stávající kompetence ve stejném nebo upraveném rozsahu svěřuje jinému správnímu orgánu, který je schopen tyto kompetence vykonávat efektivněji, anebo zavádí kompetenci novou, a to pouze v rozsahu nezbytném pro úpravu vztahů, které mají být právní úpravou nově regulovány, přičemž míra diskrece je vzhledem k vymezení povinností (ať už zákonem nebo mezinárodní smlouvou) minimální.

9.1.2. Efektivita

Z hlediska efektivity lze k předložené úpravě uvést, že k uložení i k vynucování splnění povinnosti při výkonu působnosti v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu je věcně a místně příslušný Úřad a dozorčí úřady. Úřad, resp. dozorčí úřady obvykle disponují podklady pro vydání daného rozhodnutí, ale i potřebnými odbornými znalostmi, čímž je zaručena efektivní implementace dané regulace i její efektivní kontrola, případně vynucování. Nástroje kontroly a vynucování jsou v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu daní upraveny jako obecné instituty AML zákona, správního a kontrolního řádu.

9.1.3. Odpovědnost

Zvolená právní úprava vždy jasně reflektuje požadavek čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož musí být působnost správního orgánu stanovena zákonem.

Odpovědnou osobou na straně správního orgánu je ve správním řízení vždy úřední osoba. Určení konkrétní úřední osoby je prováděno na základě vnitřních předpisů, resp. organizačního uspořádání konkrétního správního orgánu, přičemž popis své organizační struktury je správní orgán povinen zveřejnit na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Totožnost konkrétní úřední osoby je přitom seznatelná zákonem předvídaným postupem; úřední osoba je povinna se při výkonu působnosti správního orgánu prokazovat příslušným služebním průkazem.

9.1.4. Opravné prostředky

Z hlediska opravných prostředků existuje možnost účinné obrany proti nesprávnému úřednímu postupu v první řadě v podobě řádného opravného prostředku, kterým je odvolání, resp. rozklad. V souladu s § 68 správního řádu má správní orgán povinnost v rozhodnutí uvést poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správního orgánu se odvolání podává, spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku. Neúplné, nesprávné nebo chybějící poučení je spojeno s důsledky pro bono účastníka řízení. Existuje také možnost užití mimořádných opravných prostředků dle správního řádu. Vedle opravných prostředků správní řád připouští rovněž jiné prostředky ochrany, kterými je třeba rozumět: stížnost (srov. § 175 správního řádu), podnět na nečinnost (srov. § 80 správního řádu).

Ve vztazích mezi orgány různých států se uplatní svébytná právní úprava administrativní spolupráce v této oblasti včetně všech procesních záruk, které se nabízí osobám, které by mohly být činnostmi těchto úřadů dotčeny.

9.1.5. Kontrolní mechanismy

Z hlediska systému kontrolních mechanismů je nutno uvést, že oblast opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti se pohybuje v procesním režimu správního řádu, jenž obsahuje úpravu kontroly a přezkumu přijatých rozhodnutí, a to primárně formou opravných prostředků. Proti rozhodnutím je možno podat odvolání anebo v určitých případech užit mimořádných opravných prostředků či jiných prostředků ochrany (viz předchozí bod). Vedle toho lze využít rovněž dozorčí prostředky, čímž je zaručena dostatečná kontrola správnosti a zákonnosti všech rozhodnutí vydávaných v režimu správního řádu.

Přezkum správních rozhodnutí v této oblasti právních vztahů podléhá též soudní ochraně správními soudy.

V případě vydání nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu je s odpovědností konkrétní úřední osoby spojena eventuelní povinnost regresní náhrady škody, za níž v důsledku nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu odpovídá stát.

Z hlediska transparency a otevřenosti dat lze konstatovat, že navrhovaná úprava nemá vliv na dostupnost informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud dochází k zavedení nových kompetencí orgánů veřejné správy, jsou potenciální korupční rizika, jež nejsou popsána výše, zohledněna ve zvláštní části důvodové zprávy.

9.2. Eliminace korupčních rizik

Navržená regulace byla v kapitole 9.1 analyzována z hlediska pěti kritérií, pokud jde o identifikaci korupčních rizik. Byl prověřován potenciál korupčního rizika související nejen výhradně s agendou, která je předmětem navržené regulace (rozšíření okruhu povinných osob a omezení s tímto statutem spojených, změna procesu identifikace a kontroly klienta, reforma správního trestání, úprava působnosti a pravomoci dozorčích úřadů, změny údajů shromažďovaných v centrální evidenci účtů), ale také širší rámec uvedené agendy (opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu jako celek).

Návrh nezavádí nové represivní nástroje zaměřené na eliminaci korupčních rizik. Vedle obecného trestněprávního protikorupčního rámce lze blíže připomenout aspekty protikorupčního rámce spojené se státní službou. Pokud úřední osoba zaviněně neplní řádně povinnosti státního zaměstnance vyplývající z právních či služebních předpisů a z příkazů,

jedná se o kárné provinění. Drobné nedostatky ve službě může představený nebo služební orgán vyřídit tak, že je státnímu zaměstnanci ústně nebo písemně vytkne. Za kárné provinění lze ovšem státnímu zaměstnanci také uložit kárné opatření, a to v podobě písemné důtky, snížení platu až o 15 % na dobu až 3 kalendářních měsíců, odvolání ze služebního místa představeného, nebo propuštění ze služebního poměru.

Účinná jsou také opatření správního práva. V oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu se uplatňuje zásada mlčenlivosti. Informace získané při činnosti v této oblasti jsou tak chráněny povinností mlčenlivosti pod hrozbou pokuty až do výše 1 000 000 Kč a nemohou být zpřístupněny veřejnosti. Další represivní sankce jsou stanoveny trestním zákoníkem v případě, že jednání konkrétní úřední osoby nebo skupiny úředních osob naplní podstatu trestného činu, například trestný čin přijetí úplatku.

Za další opatření k eliminaci korupčních rizik lze považovat odpovídající organizační zajištění výkonu příslušné agendy. V souvislosti s automatickou výměnou informací oznamovaných zprostředkovateli přeshraničních uspořádání se hovoří o tzv. pravidlu čtyř nebo šesti očí. Podle něj by mělo být zajištěno, aby určitý postup úřední osob byl kontrolován nebo dohlížen jednou nebo dvěma jinými osobami. Takový přístup je v kontextu České republiky běžným standardem, který není potřeba upravovat na úrovni právních předpisů. Existují jistě i další organizační a technické opatření na úrovni veřejné správy, avšak ta nejsou specifická pro tuto agendu. Pokud jde o zajištění nejlepší správní praxe v dané oblasti, je možné připomenout také úlohu expertních výborů v rámci orgánů Evropské unie, které pravidelně takové aktivity zajišťují.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu ve smyslu usnesení vlády č. 343/D z roku 2015.

II. Zvláštní část

K části první

K čl. I

K bodu 1 (poznámka pod čarou č. 1)

Do povinného výčtu unijních předpisů, které zapracovává AML zákon, se doplňuje nová směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU), a to V. AML směrnice.

K bodu 2 (poznámka pod čarou č. 2)

Do povinného výčtu unijních předpisů, na které navazuje AML zákon, se promítá změna spočívající v nahrazení dosavadního nařízení upravujícího kontroly peněžní hotovosti vstupující do Evropské unie nebo ji opouštějící nařízením novým.

K bodu 3 (poznámka pod čarou č. 19)

Jedná se o legislativně technickou změnu spočívající ve zrušení poznámky pod čarou, na kterou v zákoně není žádný odkaz.

K bodu 4 (§ 2 odst. 1 písm. b) bod 4)

Mezi povinné osoby se doplňují i právnické osoby spravující majetek způsobem srovnatelným s obhospodařováním investičního fondu podle § 15 ZISIF. Tyto subjekty jsou rovněž správcem alternativních investičních fondů ve smyslu předpisů Evropské unie a rizika související s jejich činností jsou nezanedbatelná.

K bodu 5 (§ 2 odst. 1 písm. b) bod 7)

Z okruhu povinných osob se vylučují vázaní zástupci dle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů. V případě těchto osob již samotnou odpovědnost za plnění povinností dle tohoto zákona mají osoby jimi zastupované, a to na základě specifik tohoto právního institutu, kdy vázaný zástupce může ex lege zastupovat pouze jednu osobu a jeho jednání je zároveň v rovině správních deliktů přičitatelné zastupovanému.

Oproti vázanému zástupci je však nutno upozornit, že zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru vyloučen není. Zprostředkovatel vázaného úvěru na rozdíl od vázaného zástupce může zprostředkovávat vázané spotřebitelské úvěry pro více poskytovatelů spotřebitelského úvěru, tudíž sám o sobě může odhalit podezřelé obchody, které jsou patrné pouze z porovnání obchodů zprostředkovaných pro různé poskytovatele.

Uvedené ustanovení pokrývá rovněž vázaného zástupce podle zákona o doplňkovém penzijním spoření.

K bodu 6 (§ 2 odst. 1 písm. b) bod 8)

IV. AML směrnice se v čl. 3 bodu 2 písm. e) odkazuje na čl. 2 body 5 a 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES, která byla 22. února 2016 zrušena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, jež byla do českého právního řádu transponována novým zákonem č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění (dále jen „zákon o distribuci pojištění a zajištění“). Současná obecná formulace výjimky z působnosti AML zákona pro určité typy zprostředkovatelů by tak mohla být zavádějící a činit výkladové potíže.

Zákon o distribuci pojištění a zajištění zavádí zcela nové členění zprostředkovatelů pojištění, přičemž původní podmínce převzetí odpovědnosti za zprostředkovatele odpovídají nově vázaný zástupce a doplňkový pojišťovací zprostředkovatel (viz § 22 a § 31 zákona o distribuci pojištění a zajištění). Vzhledem ke skutečnosti, že doplňkový pojišťovací zprostředkovatel je produktově omezen výhradně na produkty spadající do odvětví neživotního pojištění (viz § 3 odst. 2 písm. a) zákona o distribuci pojištění a zajištění), je v textu navržené změny uveden pouze vázaný zástupce.

K bodu 7 (§ 2 odst. 1 písm. b) bod 9)

Nová úprava odstraňuje praktické komplikace způsobené kumulativním výčtem činností, které musí osoba vykonávat, aby se stala povinnou osobou. Změnou kumulativního výčtu na výčet alternativní se odstraní právní nejistota vzniklá na základě aplikace různých výkladových metod. Tímto se postaví na jisto, že se jedná o širší množinu osob spadajících do této kategorie, což vzhledem k rizikovosti jak vykupování dluhů a pohledávek, tak obchodování s nimi, je opatřením nutným pro zvýšení efektivity uplatňovaných opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

K bodu 8 (§ 2 odst. 1 písm. b) bod 14)

Do § 2 odst. 1 písm. b) bodu 14 se z důvodu odstranění pochybností při výkladu výslovně zahrnuje služba spočívající v pronájmu bezpečnostních schránek.

K bodu 9 (§ 2 odst. 1 písm. d) a e))

K písmenu d)

Změna tohoto ustanovení je vedena dvojím účelem. Primárně se jedná o terminologickou reflexi zákona o realitním zprostředkování (který je v současné době v legislativním procesu), a zároveň o zavedení terminologie občanského zákoníku. Samotné ustanovení se vztahuje na realitní zprostředkovatele a jimi vykonávanou činnost vymezenou zákonem o realitním zprostředkování. Ustanovení se vztahuje rovněž na developery, a to jak na fyzické, tak právnické osoby, které investují do výstavby nemovitých věcí určených k dalšímu prodeji nebo pronájmu. Zde je zároveň nutno upozornit, že bod 1 je nutno primárně vykládat prostřednictvím odstavce třetího, kde je výslovně stanoveno, že nevykonává-li osoba činnost zde uvedenou jako předmět svého podnikání, tak není povinnou osobou. Nehrozí tedy riziko, že by běžný občan byl povinnou osobou již na základě ústavního práva nabývat nemovité věci do vlastnictví.

Sekundárně se pak jedná o transpozici článku 2 odst. 1 pododst. 3 písm. d) V. AML směrnice. V. AML směrnice ukládá v předmětném článku povinnost zahrnout mezi povinné osoby realitní makléře i tehdy, pokud jednají jako zprostředkovatelé při pronájmu nemovitých věcí, avšak pouze ve spojení s transakcemi, u nichž výše měsíčního nájmu dosáhne částky 10 000 EUR nebo více.

V důsledku zpřesnění terminologie je rovněž nezbytné výslovně doplnit dražebníka ve smyslu zákona o veřejných dražbách, který je coby osoba oprávněná ke zprostředkování obchodu s nemovitostmi povinnou osobou již podle stávajícího znění zákona. Vzhledem k tomu, že není realitním zprostředkovatelem podle zákona o realitním zprostředkování, ani osobou kupující nebo prodávající nemovité věci, je jeho výslovné uvedení nezbytné k zachování současného stavu, který je žádoucí vzhledem k faktické podobnosti činnosti vykonávané touto osobou a realitním zprostředkovatelem.

K písmenu e)

Jedná se o transpozici článku 2 odst. 1 pododst. 3 písm. a) V. AML směrnice. Tato novela AML směrnice má, oproti svému předchozímu znění, zařadit do kategorie povinných osob nejen taxativně vyjmenované profese, nýbrž i všechny osoby, které mohou vykonávat daňové poradenství. Oproti předchozímu znění se tedy doplňují osoby oprávněné vykonávat daňové poradenství, např. rozšířením definice daňového poradce, která přímo dopadá i na korporace oprávněné poskytovat daňové poradenství a na hostující daňové poradce. Kromě daňových poradců, jimž na základě zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daňovém poradenství“), přísluší téměř výlučné právo na poskytování právní pomoci a finančně ekonomických rad ve věcech daní, odvodů poplatků a jiných obdobných plnění, můžou tuto činnost legálně provozovat na základě § 2 zákona o daňovém poradenství též advokáti. Z hlediska plné transpozice předmětného článku V. AML směrnice je tedy nutné rozšířit množinu činností, při jejichž výkonu je advokát povinnou osobou. Dále se též doplňuje *pro futuro* tzv. zbytková kategorie osob poskytující podporu nebo poradenství v daňových záležitostech, přičemž podporou se rozumí podpora jak v materiální, tak duševní rovině. Tato kategorie, byť je v současnosti prázdnou množinou osob (tj. mohlo by se jednat pouze o formalistické převzetí evropské regulace) se v budoucnosti může naplnit, jelikož v jistých oblastech se uvažuje o prolomení legálního monopolu daňových poradců na poskytování daňového poradenství.

Dále je nutno zmínit, že se za účelem zvýšení právní jistoty konkretizuje termín „účetní“ tak, aby bylo nezpochybnitelné, kdo do této kategorie spadá.

K bodu 10 (§ 2 odst. 1 písm. g) úvodní část ustanovení)

Uvedenou změnou se rozšiřuje okruh činností, ve vztahu ke kterým je notář nebo advokát povinnou osobou, o činnosti, které tato osoba vykonává pro klienta, ale které nepředstavují jednání na jeho účet. Zároveň se aktualizuje terminologie tak, aby byla v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 11 (§ 2 odst. 1 písm. g) bod 1)

Jedná se o zavedení terminologie občanského zákoníku.

K bodu 12 (§ 2 odst. 1 písm. g) bod 2)

Jedná se o zavedení terminologie občanského zákoníku.

K bodu 13 (§ 2 odst. 1 písm. h))

V souladu s požadavky V. AML směrnice je nezbytné, aby se požadavky, které se vztahují na svěřenské fondy, vztahovaly i na podobná právní uspořádání bez právní osobnosti, založená podle jiného právního řádu jako je například kromě jiného fiducie, určité druhy Treuhandu nebo fideicomiso se strukturou nebo funkcemi podobnými svěřenským fondům. Z důvodu přehlednosti právní úpravy byl do § 54 vložen nově odstavec 10, který obecně stanoví, že ustanovení vztahující se ke svěřenskému fondu se přiměřeně použijí i na další taková právní uspořádání tohoto typu a nadále tedy bude v zákoně uváděn výslovně pouze svěřenský fond. Změna § 2 odst. 1 písm. h) je první legislativně-technickou změnou odrážející § 54 odst. 10.

Dále se rozšiřuje okruh činností, při kterých je osoba uvedená v písm. h) povinnou osobou o činnosti, které mají spočívat v jednáních uvedených v tomto ustanovení.

K bodu 14 (§ 2 odst. 1 písm. h) bod 2)

Jedná se o zavedení terminologie občanského zákoníku.

K bodu 15 (§ 2 odst. 1 písm. h) bod 5)

Jedná se o zavedení terminologie občanského zákoníku.

K bodu 16 (§ 2 odst. 1 písm. i))

Jedná se o transpozici článku 2 odst. 1 pododst. 3 písm. a) V. AML směrnice. Pod uvedené ustanovení AML zákona spadají s ohledem na vymezenou činnost například i umělecké galerie a aukční síně a rovněž osoby, které skladují, obchodují nebo jednají jako zprostředkovatelé v rámci obchodu s uměleckými díly, pokud se tak děje v tzv. svobodných pásmech ve smyslu § 69 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, resp. ve smyslu článku 243 an. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie. Samotná směrnice v zásadě rozšiřuje již stávající povinnost osob oprávněných k obchodování s kulturními památkami nebo s předměty kulturní hodnoty a ke zprostředkování takových obchodů, přičemž oproti stávajícímu stavu zavádí spodní hranici 10 000 EUR. Transpozice této změny by však oproti stávajícímu stavu nedůvodně zmírnila povinnosti těchto osob, jejichž činnost již byla v minulosti vyhodnocena jako natolik riziková, aby zde žádný spodní limit nebyl uplatňován.

K bodu 17 (§ 2 odst. 1 písm. l))

Definice virtuální měny byla přesunuta do § 4 odst. 8.

K bodu 18 (§ 2 odst. 1 písm. m))

Jedná se o transpozici čl. 3 odst. 7 písm. d) IV. AML směrnice. Jedná se o zpřesnění stávajícího § 2 odst. 1 písm. h), přičemž se svěřenský správce jednoznačně staví do role povinné osoby, jak je požadováno právem Evropské unie.

K bodu 19 (§ 2 odst. 2 písm. a) a b))

K písmenu a)

Jedná se o legislativně-technickou změnu textu za účelem zpřehlednění textu. Úprava stávajících písmen a) a b) je nahrazena jedním pododstavcem (písm. a)) při zachování totožného rozsahu adresátů.

Z materiálního hlediska tedy nedochází k změně, jelikož stávající písmeno b), tj. zahrnutí zahraničních osob, jak právnických, tak fyzických, které jako podnikatelé vykonávají činnost resp. mající oprávnění uvedené v odstavci 1 přímo, tak písmeno a), dle kterého tyto zahraniční osoby jsou povinnými osobami i tehdy, kdy je vykonávají nepřímou prostřednictvím své pobočky nebo organizační složky. Zároveň je tato povinnost nadále omezena rozsahem výkonu těchto činností na území České republiky, bez rozdílu v tom, zda se jedná o přímý nebo nepřímý výkon podnikatelské činnosti.

K písmenu b)

V souladu s požadavky IV. AML směrnice jsou zde mezi povinné osoby výslovně zahrnuti i agenti a distributoři zahraničních platebních institucí a institucí elektronických peněz. Zároveň je v § 25a stanovena těmto subjektům povinnost zřídit ústřední kontaktní místo.

K bodu 20 (§ 2 odst. 4)

Kvůli eliminaci výkladových nejistot se v souladu s článkem 46 odst. 1 IV. AML směrnice výslovně stanoví, že povinnou osobou je vždy právnická osoba, která vykonává činnost uvedenou v § 2 odst. 1 písm. c) až i), nikoliv osoba, která pro ni vykonává závislou činnost (zaměstnanecky či obdobný poměr, případně např. jako statutární orgán). Ze znění § 2 odst. 3 AML zákona jednoznačně vyplývá, že se za povinnou osobu považuje a tedy povinnosti tohoto zákona se vztahují pouze na osobu, která činností vymezené v § 2 odst. 1 a 2 AML

zákona vykonává jako předmět svého podnikání. Zaměstnanec jiného subjektu z povahy věci nemůže vykonávat tuto závislou činnost jako předmět svého podnikání. Z důvodu jednoznačného naplnění tohoto požadavku, se přistupuje k tomuto výslovnému vymezení.

K bodu 21 (§ 4 odst. 2)

Při aplikaci stávajícího znění AML zákona dochází často k interpretačním nejasnostem ohledně toho, na jaké činnosti povinné osoby se požadavky tohoto zákona vztahují. Z § 54 odst. 1 vyplývá, že se jedná pouze o činnosti, které jsou předmětem jejich podnikání, nicméně řada povinných osob má další předměty činnosti, které nejsou z hlediska AML/CFT relevantní. V § 4 odst. 2 se proto jednoznačně vymezuje, že povinnosti vyplývající z tohoto zákona se vztahují pouze na ty činnosti povinných osob, pro které jsou povinnými osobami nebo v rámci oprávnění, které v souladu s § 2 AML zákona jejich statut povinné osoby zakládá.

Zároveň stávající definice obchodního vztahu způsobuje řadu nejasností a výkladových problémů, a to zejména u požadavku na opakující se plnění. Navrhované znění tak definici obchodního vztahu zpřesňuje promítnutím aspektu trvání, což je v souladu s čl. 3 odst. 13 IV. AML směrnice.

K bodu 22 (§ 4 odst. 4)

Problematika transparentnosti vlastnictví je v současné době široce řešena a diskutována nejen v souvislosti s předcházením legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Povinnost zapsat svého skutečného majitele do evidence skutečných majitelů mají všechny právnické osoby zapsané do některého z veřejných rejstříků a všechny svěřenské fondy zapsané do evidence svěřenských fondů. Vzhledem ke skutečnosti, že se tato povinnost nevztahuje pouze na povinné osoby, ale na násobně obsáhlejší množinu subjektů, a přesahuje tak působnost AML zákona, došlo k vyčlenění této problematiky do samostatného zákona (zákon o evidenci skutečných majitelů).

Evidence skutečných majitelů vznikla již k 1. lednu 2018 na základě novely zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů, s tím, že právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku měly povinnost zapsat svého skutečného majitele do 1. ledna 2019; ostatní právnické osoby zapsané do dalších veřejných rejstříků (včetně svěřenských fondů zapsaných do evidence svěřenských fondů) pak musí svého skutečného majitele zapsat do 1. ledna 2021. Evidenci skutečných majitelů vedou rejstříkové soudy.

V. AML směrnice vyžaduje, aby údaje zapisované do evidence skutečných majitelů byly adekvátní, přesné, aktuální a aby s nesplněním této povinnosti byly spojeny účinné, přiměřené a odrazující opatření nebo sankce. Navrhované znění ustanovení tak odkazuje na definici skutečného majitele ve speciálním zákoně, který implementuje příslušný článek V. AML směrnice, a pro účely AML zákona stanoví, že je za skutečného majitele považována i osoba, v jejíž prospěch se obchod provádí, což je požadavkem čl. 3 odst. 6 IV. AML směrnice.

K bodu 23 (§ 4 odst. 5 písm. b) bod 2 a 3)

V souladu s požadavky V. AML směrnice je nezbytné, aby se požadavky, které se vztahují na svěřenské fondy, vztahovaly i na podobná právní uspořádání bez právní osobnosti, založená podle jiného právního řádu se strukturou nebo funkcemi podobnými svěřenským fondům jako je například fiducie, určité druhy Treuhandu či fideicomiso. Z důvodu přehlednosti právní úpravy byl do § 54 vložen nově odstavec 10, který obecně stanoví, že ustanovení vztahující se ke svěřenskému fondu se přiměřeně použijí i na další taková právní uspořádání tohoto typu a nadále tedy bude v zákoně uváděn pouze svěřenský fond.

K bodu 24 (§ 4 odst. 9 a 10)

K odst. 9

Z důvodu zajištění souladu s doporučením FATF č. 15 je definice virtuální měny rozšířena tak, aby zahrnovala i ty případy, kdy je potlačena její platební funkce a naopak je zdůrazněna funkce investiční, jako je tomu v případě různých instrumentů, které se podobají cenným papírům nebo zaknihovaným cenným papírům, byť jimi s ohledem na účinnou právní úpravu být nemohou. S ohledem na toto rozšíření je nezbytné z definice výslovně vyjmout zaknihované cenné papíry ve smyslu § 525 občanského zákoníku jakož i investiční nástroje ve smyslu § 3 zákona o podnikání na kapitálovém trhu, které mohou rovněž být představovány elektronicky uchovávanou jednotkou způsobilou plnit investiční funkci, přičemž jsou ale v případech, kdy by jinak spadaly pod definici virtuální měny, pokryty jinými povinnými osobami. Zaknihované cenné papíry jsou v současné době podrobeny AML opatřením zprostředkovaně přes povinnou osobu podle § 2 odst. 1 písm. b) bod 1 a investiční nástroje jsou pokryty povinnou osobou podle § 2 odst. 1 písm. b) bod 3 a 4. Z definice virtuální měny jsou také vyloučeny ty instrumenty, které jsou výslovně vyloučeny z působnosti zákona o platebním styku, jako například elektronické stravenky či elektronické vstupenky do bazénu. Tento krok je opodstatněn tím, že v jejich případě nejsou spatřována nepřiměřená rizika z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti či financování terorismu.

Jak je uvedeno výše, z definice virtuální měny byly vyňaty prostředky podle § 3 odst. 3 písm. c) bodu 4, a tedy i ty prostředky, které jsou určeny k zaplacení úzce vymezeného okruhu zboží. Takovým prostředkem je i elektronicky uchovávaná jednotka, která je konstruována tak, že za ni lze pořídit pouze jinou elektronicky uchovávanou jednotku způsobilou plnit například platební funkci, a to prostřednictvím tzv. smart contractu, tedy pomocí instrumentu určeného k distribuovanému zaznamenání a výkonu smluvních závazků, za nímž vzhledem k jeho charakteru nestojí konkrétní subjekt, který by bylo možno efektivně podrobit opatřením proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Tato první jednotka by tak bez dalšího nebyla považována za virtuální měnu, její vydavatel nebo osoba, která by ji prodávala za měnu fiatní by v důsledku toho nebyla považována za osobu poskytující služby spojené s virtuální měnou, což by mělo za následek, že by mohla být prostřednictvím této jednotky za využití smart contractu pořizována jednotka druhá, která by již virtuální měnou byla, a to zcela mimo dosah AML zákona. Uvedené schéma je možno realizovat například v síti Ethereum. V reakci na to tedy bylo do definice virtuální měny vloženo písmeno b), které do ní zahrnuje jak výše uvedenou první jednotku, tak i takovou jednotku, za kterou by nebylo možno pořídit virtuální měnu ve smyslu písmena a), ale jinou jednotku obdobnou výše uvedené první jednotce, jejímž účelem by bylo uvedené schéma obohatit o další vrstvu.

K odst. 10

Do zákona se zavádí definice skupiny, a to odkazem na zákon o finančních konglomerátech, který obsahuje definici skupiny ve svém § 2 písm. 1, jenž transponuje definici skupiny obsaženou v čl. 2 bodu 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES ze dne 16. prosince 2002 o doplňkovém doзору nad úvěrovými institucemi a dle které je skupinou „seskupení, které se skládá z

1. ovládající osoby, jí ovládaných osob, nebo dalších přidružených osob, nebo
2. ovládající osoby, jí ovládaných osob, dalších přidružených osob, osob propojených s některou z těchto osob vztahem jednotného řízení, nebo osob, u nichž většina členů jejich statutárních, řídicích nebo dozorčích orgánů tvoří po většinu účetního období osoby, které jsou ve statutárních, řídicích nebo dozorčích orgánech některé z osob uvedených v bodu 1, včetně jakékoliv její podskupiny,“.

Ačkoli je na první pohled definice skupiny podle této směrnice a IV. AML směrnice odlišná, je obsah těchto definic shodný, a proto je možné využít tohoto odkazu, čemuž odpovídá i stávající úprava § 39 odst. 2 písm. a) AML zákona.

K bodu 25 (§ 4 odst. 12 a 13)

K odstavci 12

Do zákona se zavádí definice třetí země, zejména za účelem sjednocení roztržité úpravy zejména v oblasti formulační.

K odstavci 13

Pro účely tohoto zákona se zavádí termín „příslušná profesní komora“. Jedná se o sjednocení terminologie, která se liší napříč jednotlivými ustanoveními a může být pro adresáta normy matoucí. Samotný termín „profesní komora“ je termínem ustáleným, právním řádem používaný pro příslušné orgány stavovských samospráv. Zde je nutno však tento termín vymezit pro účely AML zákona tak, aby bylo zjevné a nezpochybnitelné, že se jedná v případech konkrétních povinných osob o konkrétní orgán stavovské samosprávy.

K bodu 26 (§ 5 odst. 1 písm. a))

Z důvodu snížení administrativní zátěže povinných osob se informace o pohlaví vypouští z identifikačních údajů v těch případech, kdy je zaznamenáno rodné číslo, protože je možné z něj tuto informaci odvodit.

K bodu 27 (§ 5 odst. 1 písm. b))

Dochází ke zpřesnění identifikačních údajů u právnických osob, zejména ve vztahu k jejich statutárním orgánům. Je jednoznačně určeno, že identifikačními údaji právnické osoby pro účely identifikace podle AML zákona se též rozumí údaje ke ztotožnění fyzické osoby, která je členem jejího statutárního orgánu, jejichž rozsah je tak užší než v případě identifikačních údajů podle odstavce 1 písmena a). Zároveň se těmito údaji rozumí též identifikační údaje (obsažené v návěti písm. b) a bodu 1.) právnické osoby, která je statutárním orgánem či jeho členem nebo osobou ovládající tuto právnickou osobu. Osobou ovládající se rozumí ovládající osoba ve smyslu § 74 zákona o obchodních korporacích.

K bodu 28 (§ 5 odst. 1 písm. c))

V souladu s požadavky V. AML směrnice je nezbytné, aby se požadavky, které se vztahují na svěřenské fondy, vztahovaly i na podobná právní uspořádání bez právní osobnosti, založená podle jiného právního řádu jako je například kromě jiného fiducie, určité druhy Treuhandu či fideicomiso se strukturou nebo funkcemi podobnými svěřenským fondům. Z důvodu přehlednosti právní úpravy byl do § 54 vložen nově odstavec 10, který obecně stanoví, že ustanovení vztahující se ke svěřenskému fondu se přiměřeně použijí i na další taková právní uspořádání tohoto typu a nadále tedy bude v zákoně uváděn výslovně pouze svěřenský fond. Rovněž se tak vypouští i úprava odkazující na osoby v obdobném postavení jako je svěřenský správce vůči svěřenskému fondu.

K bodu 29 (§ 6 odst. 1 písm. h))

Jedná se o legislativně-technickou úpravu.

K bodu 30 (§ 6 odst. 1 písm. i) a j))

V případě první změny se jedná o legislativně-technickou úpravu.

U nově doplňovaného písmene j) se pouze přesouvá znak podezřelého obchodu z § 6 odst. 2 do odst. 1 tak, aby bylo ponecháno na uvážení povinné osoby, zda situace, kdy se klient

odmítne podrobit kontrole nebo odmítá uvést identifikační údaje osoby, za kterou jedná, souvisí s možným podezřením na praní špinavých peněz nebo financování terorismu.

K bodu 31 (§ 6 odst. 2 písm. a))

Zpřesňuje se v rámci písm. a) znak podezřelého obchodu tak, aby bylo jednoznačně zřejmé, že to, zda jsou vůči dané osobě uplatňovány mezinárodní sankce, je nezbytné zjišťovat nejen u klienta a jeho skutečného majitele, ale v případě klienta právnické osoby rovněž u osob v jeho vlastnické a řídicí struktuře.

K bodu 32 (§ 6 odst. 2 písmeno c))

Dochází k přesunu úpravy obsažené v tomto ustanovení do odstavce 1.

K bodu 33 (§ 7 odst. 2 písm. d)

Jedná se reakci na skutečnost, že v § 54 odst. 7 byla upravena fikce, podle které se činnost, která je ve stávajícím znění vyjádřena v písmenu d), považuje vždy za obchodní vztah. Z tohoto důvodu v těchto případech vyplývá povinnost provádět identifikaci bez ohledu na hodnotu obchodu na základě § 7 odst. 2 písm. b).

K bodu 34 (§ 7 odst. 3)

Stanoví se najisto, že se výjimka z obecného pravidla upravujícího okamžik, ke kterému je nejpozději třeba provést identifikaci klienta, nevztahuje na osobu, která je zároveň jak pojistníkem, tak i oprávněnou osobou.

K bodu 35 (§ 8 odst. 1)

Dochází k legislativně-technické reformulaci a zároveň zpřesnění daného ustanovení v tom smyslu, že provádění identifikace je výslovně zakotveno rovněž u klienta, který je svěřenským fondem, případně jiným právním uspořádáním bez právní osobnosti. „Jiná právní uspořádání bez právní osobnosti“ mohou být zřízena podle českého i podle cizího práva, jako například podílové fondy a podfondy dle zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů, fondy obhospodařované penzijní společností – tj. důchodový fond podle zákona č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů, a účastnický, popř. i transformovaný fond podle zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů, nebo zahraniční investiční fond (podle cizího práva) ve formě obdobné podílovému nebo svěřenskému fondu. Toto rovněž představuje naplnění požadavku hodnocení výboru Moneyval z 5. kola hodnocení.

K bodu 36 (§ 8 odst. 2 písm. b))

Tato změna je rovněž splněním požadavku z hodnocení Moneyvalu, kdy zatímco u fyzických osob je výslovně uvedeno, že identifikační údaj budou ověřeny z dokladu totožnosti, což bezpochyby představuje důvěryhodný spolehlivý zdroj, u právnických osob tento požadavek výslovně uveden nebyl. Problematika identifikačních údajů, v případě že členem statutárního orgánu je jiná právnická osoba, je nově přesunuta do § 5 odst. 1 písm. b) bod 2.

K bodu 37 (§ 8 odst. 2 písm. c))

V případě svěřenského fondu se obdobně jako v případě právnické osoby zjišťují jeho identifikační údaje z dokladu o jeho existenci a dále se podle § 8 odst. 2 písm. a) provede identifikace osoby oprávněné za něj jednat, tedy typicky svěřenského správce. Důvěryhodným dokladem o existenci svěřenského fondu je například výpis z evidence svěřenských fondů.

K bodu 38 (§ 8 odst. 3 až 6)

K odstavci 3

Odstavec 3 obsahuje pravidlo upravující provádění identifikace v případě, že klient, který je fyzickou osobou, nejedná sám, ale je zastoupen. V takovém případě se zastoupený neidentifikuje postupem podle § 8 odst. 2 písm. a) - tento postup se použije pouze na zástupce, který zároveň doloží identifikační údaje zastoupeného, přičemž zákon nestanoví formalizovaná pravidla, podle nichž by toto doložení mělo proběhnout. V případě, že by však zastoupený chtěl sám přímo dávat povinné osobě příkazy ve smyslu § 4 odst. 3, bude nutné, aby u něj proběhla první identifikace postupem podle § 8 odst. 2 písm. a).

Uvedené ustanovení se použije jak na smluvní, tak i zákonné zastoupení.

K odstavci 4

Podle uvedeného ustanovení je osoba jednající za klienta povinna doložit, na základě jakého právního důvodu je oprávněna k jednání za klienta. Ustanovení se vztáhne jak na případy podle § 8 odst. 2 písm. b) a c), tak i na situaci podle § 8 odst. 3.

K odstavci 5

Do tohoto odstavce je přesunuta výjimka původně obsažená v odstavci 4 týkající se klientů zastoupených na základě plné moci. Vzhledem ke generalizaci odstavce 3 a 4 na všechny druhy zastoupení není z legislativně-technického hlediska vhodné tuto výjimku v tomto odstavci ponechávat. Zároveň je toto ustanovení v jednoznačném poměru speciality vůči odstavci 3 a 4.

K odstavci 6

Rozšířením uvedeného ustanovení, jež bylo původně obsaženo v odstavci 3, dochází pouze ke zpřesnění, aby bylo zřejmé, u kterých osob spojených s klientem je třeba zjišťovat status politicky exponované osoby a skutečnost, zda vůči těmto osobám nejsou Českou republikou uplatňovány mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí. Bude se tak jednat o povinnost nejen vůči klientovi, ale rovněž vůči osobě jednající jménem klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu a vůči jeho skutečnému majiteli. V souvislosti s uplatňováním mezinárodních sankcí je třeba toto zjišťovat rovněž u jiných osob ve vlastnické struktuře klienta (neznamená to však, že je nutné zjišťovat všechny fyzické osoby ve vlastnické struktuře klienta). Ačkoliv již ze současné podoby AML zákona vyplývá povinnost zjišťovat statut politicky exponované osoby u osoby, která je skutečným majitelem klienta právnické osoby, nepřímo z ustanovení § 54 odst. 8 AML zákona, toto vymezení není pro povinné osoby zcela jednoznačné a zvyšuje jejich právní nejistotu.

K bodu 39 (§ 8 odst. 7)

Uvedené ustanovení se mění tak, aby z něj bylo jednoznačně zřejmé, že první identifikace klienta a každé osoby za něj jednající musí být vždy provedena postupem pro první identifikaci výslovně upraveným v AML zákoně.

Uvedené ustanovení se dále mění tak, aby zahrnovalo i nepřímé zastoupení, což je nezbytné v souvislosti s druhou změnou, a to s výslovným uvedením klienta, který je svěřenským fondem, u něž nelze o přímém zastoupení hovořit.

Dále se pro odstranění pochybností v tomto případě výslovně vylučuje použití pravidla uvedeného v § 2 zákona o elektronické identifikaci. Podle tohoto pravidla lze elektronickou identifikaci v případě, že právní předpis vyžaduje prokázání totožnosti, provést pouze s využitím kvalifikovaného systému elektronické identifikace ve smyslu tohoto zákona. Takové omezení způsobí elektronické identifikace by pro uvedený účel nebylo vhodné. Je tak

na povinné osobě, zda bude vyžadovat ke ztotožnění prostřednictvím elektronické identifikace kvalifikovaný systém nebo jiný instrument.

K bodu 40 (§ 8 odst. 8)

Navrhované znění rozšiřuje rozsah údajů a informací, u nichž musí povinná osoba v době trvání obchodního vztahu nebo při dalších obchodech kontrolovat platnost a úplnost. Současné znění AML zákona vyžaduje tuto kontrolu v rámci identifikace pouze u identifikačních údajů, což je z pohledu prevence a smyslu a účelu zákona nedostatečné. Navrhované znění tak stanoví tuto povinnost u všech součástí provádění identifikace, zejména u ověřování, zda klient je či není politicky exponovanou osobou či osobou vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí. Tyto informace tak musí povinná osoba pravidelně aktualizovat. Za nejtěžejnější je zde považována povinnost kontrolovat oproti sankčním seznamům všechny osoby, které jsou nějakým způsobem zúčastněny v obchodech nebo v obchodních vztazích. Zároveň se z legislativně-technického hlediska vypouští odkazy na příslušná ustanovení.

Četnost a rozsah kontroly se odvíjí od rizikového profilu klienta, čímž se odráží zásada rizikově orientovaného přístupu. Jedná-li se například o nízkorizikového klienta, pak postačí, aby mezi prováděním dílčích kroků kontroly proběhlo delší časové období, zároveň povinná osoba nemusí vyžadovat předložení dalších dokumentů dokladujících rozhodné skutečnosti, nebo nemusí provádět extenzivní pátrání ve veřejně dostupných zdrojích.

K bodu 41 (§ 8 odst. 9)

Jedná se pouze o legislativně-technickou úpravu. Při novelizaci AML zákona zákonem č. 368/2016 Sb. (vložení nového odstavce č. 3) nedošlo k přečíslování odkazu uvedeného v předmětném ustanovení. Z tohoto důvodu dochází pouze k nahrazení odkazu na odstavec 3 odkazem na odstavec 4. Dále se uvedené ustanovení zpřesňuje tak, aby bylo zřejmé, že povinnost odhalovat osoby předstírající, že jednájí samy za sebe, ačkoli jednájí za třetí osobu, se vztahuje nejen na případy, kdy je takto jednáno na základě smluvního, ale i zákonného zastoupení.

K bodu 42 (§ 8 odst. 10)

V souladu s požadavkem výboru Moneyval se zde výslovně zavádí povinnost svěřenského správce, pokud uzavírá obchod nebo obchodní vztah jménem svěřenského fondu, o této skutečnosti informovat povinnou osobu. Tato úprava je zároveň úpravou transpoziční, jelikož již IV. AML směrnice ve svém čl. 31 odst. 2 vyžaduje, aby svěřenští správci při navazování obchodního vztahu nebo při provádění jednorázového obchodu sdělili povinné osobě, že jednájí jakožto svěřenští správci na účet svěřenského fondu. Vzhledem k § 54 odst. 10 se uvedené pravidlo vztáhne i na jiná právní uspořádání bez právní osobnosti.

K bodu 43 (§ 8a)

Stanoví se možnost využití elektronické identifikace podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu. Adaptačním předpisem k tomuto nařízení je zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, na který navrhované znění odkazuje a který vymezuje kvalifikovaný systém elektronické identifikace. S ohledem na nutnost zajištění vysokého standardu zjištění totožnosti identifikované osoby, který je opodstatněn nejen zájmem na potírání legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ale rovněž potřebou chránit soukromoprávní vztahy mezi povinnými osobami a klienty, jejichž narušení způsobené rozsáhlým zneužitím identity by mělo významné dopady

na celou společnost, přičemž tyto zájmy jsou spolu nerozlučně spjaty, se navrhuje stanovit požadavek na vysokou úroveň záruky.

Ustanovení je formulováno tak, aby bylo zřejmé, že je takto možno nahradit pouze postup podle § 8 odst. 1 a § 8 odst. 2 písm. a), tedy dílčí kroky tvořící součást celého procesu identifikace. Jinými slovy je i nadále nutné provést kroky například podle § 8 odst. 3, 4 nebo 6.

Aby byl zdůrazněn význam této metody identifikace, jakož i z důvodu, že na rozdíl od metod uvedených v § 11, kdy je vždy přítomen prvek přebírání identifikace od soukromého subjektu způsobem, který není prvotně určen k tomuto účelu, se zde identifikační údaje zásadně získávají přímo z evidencí vedených veřejnou správou, se navrhuje vyčlenit pro ni samostatný paragraf.

Elektronická identifikace se svojí spolehlivostí nejvíce blíží identifikaci za fyzické přítomnosti a lze říci, že ji v některých ohledech překonává. Povinným osobám umožňuje snadno a spolehlivě provádět aktualizaci identifikačních údajů v průběhu obchodního vztahu ve smyslu § 8 odst. 7, a to při každém ztotožnění klienta. Je však třeba rovněž upozornit na skutečnost, že stejně jako všechny způsoby identifikace na dálku není schopna poskytnout informace dostupné pouze při nezprostředkované komunikaci s klientem, například zda je klient doprovázen třetí osobou, pod jejímž vlivem jedná, či zda se chová neklidně.

K bodu 44 (§ 9 odst. 1 písm. a) úvodní část ustanovení)

Uvedený § 9 jako celek je nezbytné upravit z důvodu zapracování požadavků výboru Moneyvalu Rady Evropy a požadavků V. AML směrnice k tzv. „hloubkové kontrole klienta“ (CDD - customer due diligence), případně k „zesílené hloubkové kontrole klienta“ (enhanced customer due diligence). Navrhované změny výslovně zakotvují pravidlo, že se povinnost provést kontrolu klienta vztahuje pouze na případy, kdy je zároveň uložena povinnost provést identifikaci klienta, a to s výjimkou národního správce, který identifikaci neprovádí způsobem upraveným v tomto zákoně, ale v příslušném sektorovém předpisu.

K bodu 45 (§ 9 odst. 1 písm. a) bod 2)

Jedná se o legislativně-technickou změnu.

K bodu 46 (§ 9 odst. 1 písm. a) bod 3)

Pro účely AML zákona se zavádí legislativní zkratka pro třetí zemi, která je na základě označení Evropské komise nebo z jiného důvodu považována za vysoce rizikovou („vysoce riziková třetí země“).

K bodu 47 (§ 9 odst. 1 písm. a) body 4 a 5)

Zakotvuje se povinnost kontroly klienta v případě, že je klient jednorázového obchodu identifikován podle ustanovení § 11 odst. 7 AML zákona, tedy některou z forem tzv. neosobní identifikace, a to bez ohledu na výši částky, které se obchod týká. Důvodem je skutečnost, že v případě převzetí identifikace je zde vyšší riziko zneužití pro účely praní peněz či financování terorismu, což potvrzují i závěry Národního hodnocení rizik.

Z důvodu odstranění výkladových nejasností se v bodu 5 výslovně stanovuje povinnost kontroly klienta ze strany provozovatelů hazardních her při obchodu v hodnotě 2 000 EUR, pokud se jedná o obchod mimo obchodní vztah, v rámci obchodního vztahu se tento limit neuplatňuje.

K bodu 48 (§ 9 odst. 1 písm. b))

Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 49 (§ 9 odst. 1 písm. c))

Jedná se o legislativně-technickou změnu.

K bodu 50 (§ 9 odst. 1 písm. d))

Jedná se o legislativně-technickou změnu v souvislosti s přesunem tohoto ustanovení do písmene b).

K bodu 51 (§ 9 odst. 2 písm. a))

Uvedené ustanovení je nezbytné upravit z důvodu zapracování požadavků výboru Moneyvalu Rady Evropy. Tato povinnost je stanovena v Doporučení 10 FATF, které stanoví, že v rámci kontroly klienta by měly povinné osoby porozumět povaze podnikatelské činnosti svého klienta. Tato povinnost samozřejmě nastupuje pouze v těch případech, kdy klient provozuje podnikatelskou činnost.

K bodu 52 (§ 9 odst. 2 písm. b))

Jedná se o transpozici článku 14 odst. 1, článku 13 odst. 1 písm. b) a článku 30 odst. 8 AML směrnice a rovněž o naplnění požadavku výboru Moneyvalu Rady Evropy. U zjišťování skutečného majitele v rámci kontroly klienta dochází pouze ke zpřesnění, že povinná osoba ověří skutečného majitele vždy alespoň z evidence skutečných majitelů nebo obdobného registru, zároveň však nesmí spoléhat pouze na tento zdroj informací, a musí jej doplnit o ještě o zdroj další, což vyžaduje čl. 30 odst. 8 AML směrnice. Při volbě tohoto zdroje povinná osoba zohlední rizikově orientovaný přístup, v případech spojených s nízkým rizikem tak postačí například pouhé prohlášení klienta.

Za důvěryhodný zdroj lze považovat zejména výpis z registru či databáze vedené státním orgánem, veřejná listina případně notářský zápis. Prohlášení klienta ve většině případů za důvěryhodný zdroj považovat neleze. Pokud to je objektivně jediný zdroj informací o skutečném majiteli, je na povinné osobě, aby na základě rizikově orientovaného přístupu s klientem odmítla uskutečnit obchod či uzavřít obchodní vztah, nebo zda ho minimálně zařadí do kategorie se zvýšeným rizikem.

K bodu 53 (§ 9 odst. 3)

Staví se najisto, že při provádění všech úkonů kontroly klienta podle § 9 odst. 2 je nutné uplatňovat zásadu rizikově orientovaného přístupu, který vede k lepší alokaci zdrojů a v konečném důsledku k posílení účinnosti kontroly klienta jako celku, coby nezbytného předpokladu k odhalení podezřelého obchodu. Uvedenou změnou se rovněž zajistí transpozice čl. 30 odst. 8 V. AML směrnice, který vyžaduje, aby povinné osoby nespoléhaly při zjišťování skutečného majitele pouze na evidenci skutečných majitelů, přičemž tento požadavek má být naplněn za použití rizikově orientovaného přístupu. Na základě zjištěného nízkého rizika tak lze jako na další zdroj vedle evidence skutečných majitelů spoléhat například i na prohlášení zástupce klienta, naopak při zvýšeném riziku je nutno provádět vlastní šetření v otevřených zdrojích nebo si vyžádat dodatečné podklady od zástupce klienta k potvrzení skutečnosti, že zápis v evidenci skutečných majitelů odpovídá aktuálnímu stavu.

K bodu 54 (§ 9 odst. 6 písm. b))

V ustanovení § 9 odst. 6 písm. b) se zohledňuje § 54 odst. 10.

K bodu 55 (§ 9 odst. 6 písm. c) bod 4)

Uvedenou změnou se do písm. c) odst. 4 transponuje čl. 13 odst. 5 druhý pododstavec IV. AML směrnice. S ohledem na skutečnost, že není možné být skutečným majitelem fyzické

osoby, se uplatní pouze v případě, že je pojistníkem právnická osoba, svěřenský fond nebo jiné obdobné právní uspořádání bez právní osobnosti.

K bodu 56 (§ 9a)

České republice bylo ze strany výboru Moneyval Rady Evropy dlouhodobě vytýkáno, že AML zákon nestanoví povinným osobám povinnost uplatňovat opatření zesílené hloubkové kontroly klienta v situacích popsanych v příloze č. 2 k AML zákonu. Ačkoliv současné znění AML zákona v ustanovení týkajícím se standardní kontroly klienta obsahuje veškerá opatření, která jsou směnicí vyžadována pro zesílenou hloubkovou kontrolu klienta, a rovněž nechává na úvaze povinných osob, aby tato opatření uplatňovala v potřebném rozsahu v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, produktu nebo obchodu, výslovné zakotvení zesílené hloubkové kontroly klienta v případech vyššího rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v AML zákoně chybí. Z toho důvodu navrhovaná novela zesílenou hloubkovou kontrolu klienta nově zakotvuje. Avšak s přihlédnutím k terminologii, kterou AML zákon používá, je tento institut pojmenován jako „zesílená identifikace a kontrola klienta“. Materiálně tato opatření zasahují jak do procesu identifikace klienta, tak do procesu kontroly klienta. Zároveň je nutno zmínit, že se nejedná o samostatný institut, nýbrž o dílčí součásti identifikace a kontroly klienta.

V prvním odstavci je uplatňování zesílené hloubkové kontroly ponecháno na vlastním hodnocení rizik povinné osoby, druhý odstavec již taxativně zakotvuje případy, kdy je nutné uplatnit tato opatření vždy (při vzniku a v průběhu obchodního vztahu s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi, při transakci související s vysoce rizikovou třetí zemí, při korespondenčním vztahu banky, finanční či úvěrové instituce s responzenční institucí ze třetí země a při uskutečnění obchodu či uzavírání obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou). Uvedené situace jsou V. AML směnicí výslovně označeny za případy s vyšším rizikem a je od členských států vyžadováno, aby od povinných osob v těchto případech vyžadovaly uplatnění opatření zesílené hloubkové kontroly klienta. Tato opatření jsou pak uvedena v odstavci 3.

První platba podle odstavce 4 provedená z platebního účtu u úvěrové instituce zajišťuje vyšší jistotu ohledně identifikace a kontroly klienta, a to z toho důvodu, že tyto kroky nutně provedla již tato úvěrová instituce.

K bodu 57 (§ 10 odst. 2 písm. a))

Z důvodu odstranění výkladových nejasností se mění formulace uvedeného ustanovení, aby výslovně odrážela požadavek na uvedení povinné osoby, pro kterou se identifikace provádí, ve veřejné listině o identifikaci.

K bodu 58 (§ 10 odst. 3)

Současné znění AML zákona umožňuje v případě zprostředkované identifikace klienta jeho identifikaci u notáře nebo u kontaktního místa veřejné správy s tím, že klient je následně povinen listinu o identifikaci doručit v listinné podobě povinné osobě. Tento postup je však nepraktický především v případě, že tato listina má být následně doručována prostřednictvím provozovatele poskytujícího poštovní služby do zahraničí (v případě zahraničních povinných osob). Z toho důvodu má navrhovaná novela umožnit, aby kontaktní místo veřejné správy nebo notář na žádost klienta nebo povinné osoby zaslalo listiny o identifikaci do datové schránky povinné osoby ve smyslu zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů. Dojde tak ke zjednodušení a zrychlení procesu zprostředkované identifikace klienta ve vztahu k povinným osobám.

K bodu 59 (nadpis § 11)

Napравuje se nedostatek současného nadpisu, který zavádějícím způsobem reprezentoval pouze jednu ze dvou oblastí úpravy § 11.

K bodu 60 (§ 11 odst. 1 úvodní část ustanovení)

V úvodní části ustanovení se provádí legislativně technická změna vedená záměrem zvýšit srozumitelnost stávající úpravy, aby bylo zřejmé, že se povinnost zjistit vlastnickou a řídicí strukturu klienta vztahuje pouze ke klientovi, nikoli k jeho skutečnému majiteli.

Dále se v souladu s doporučením FATF č. 17 navrhuje výslovně stanovit, že převzetí identifikace a některých úkonů kontroly klienta je přípustné pouze v případě, že povinná osoba, od které jsou tyto úkony přebírány, je provedla v souvislosti se vznikem obchodního vztahu. Tento požadavek vyplývá ze skutečnosti, že v případě obchodního vztahu má daná povinná osoba možnost provádět kontrolu po delší časový úsek, v důsledku čehož je lépe obeznámena se svým klientem. Delší časové období rovněž zvyšuje pravděpodobnost odhalení nesrovnalostí při procesu identifikace, jakož i obdobné nedostatky ve vztahu ke zjištění vlastnické a řídicí struktury a skutečného majitele klienta.

K bodu 61 (§ 11 odst. 1 písm. b))

Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 62 (§ 11 odst. 2)

Provádí se legislativně technická změna vedená záměrem zvýšit srozumitelnost stávající úpravy, aby bylo zřejmé, že se povinnost zjistit vlastnickou a řídicí strukturu klienta vztahuje pouze ke klientovi, nikoli k jeho skutečnému majiteli.

K bodu 63 (§ 11 odst. 3)

Ustanovení § 11 odst. 3 přesně a výslovně stanoví získávání informací o identifikaci klienta, účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu, vlastnické a řídicí struktury klienta a totožnosti skutečného majitele a kopií dokumentů tyto informace dosvědčujících. Povinná osoba musí těmito informacemi disponovat nejpozději v okamžiku vzniku obchodního vztahu. Jedná-li se o obchod, který se má uskutečnit mimo obchodní vztah, musí tento okamžik předcházet jeho provedení. V případě kopií dokumentů postačí, pokud bude mít daná povinná osoba zajištěno jejich bezodkladné předání na její žádost. Požadavek na explicitní úpravu byl vznesen ze strany hodnotitelů Moneyvalu Rady Evropy v závěrečné zprávě z pátého kola hodnocení v části týkající se kritéria a) a b) doporučení č. 17.

K bodu 64 (§ 11 odst. 4)

Provádí se legislativně technická změna vedená záměrem zvýšit srozumitelnost stávající úpravy, aby bylo zřejmé, že se povinnost zjistit vlastnickou a řídicí strukturu klienta vztahuje pouze ke klientovi, nikoli k jeho skutečnému majiteli.

K bodu 65 (§ 11 odst. 5)

Všem povinným osobám se zpřístupňuje možnost provádět identifikaci a vybrané úkony kontroly klienta prostřednictvím třetích osob. Rovněž se navrhuje výslovně stanovit, že povinné osobě vzniká odpovědnost za výsledek této činnosti. Je na povinné osobě, aby rádně vybrala tuto třetí osobu a aby průběžně sledovala kvalitu jí poskytované služby.

K bodu 66 (§ 11 odst. 6)

Provádí se legislativně technická změna vedená záměrem zvýšit srozumitelnost stávající úpravy, aby bylo zřejmé, že se povinnost zjistit vlastnickou a řídicí strukturu klienta vztahuje pouze ke klientovi, nikoli k jeho skutečnému majiteli.

K bodu 67 (§ 11 odst. 7)

Navrhuje se značné rozšíření možnosti provedení identifikace metodou podle stávajícího § 11 odst. 7. Podle navrhované úpravy ji budou moci nově uplatnit všechny povinné osoby, a to i pro jiné účely, než je poskytnutí finančních služeb. Pro větší srozumitelnost se nově zvlášť upravuje postup pro situace, kdy je klientem fyzická osoba, právnická osoba nebo svěřenský fond. I přes nově zavedená bezpečnostní opatření zůstává tato metoda sama o sobě spojena se zvýšenými riziky a není proto vhodná pro použití v případě rizikových produktů nebo klientů.

K písmenu a)

Prvním krokem k uskutečnění identifikace touto metodou je, v případě, že klient je fyzickou osobou (ať již jedná sám za sebe, nebo jedná-li za něj zástupce), že tento klient zašle povinné osobě kopii svého průkazu totožnosti ve smyslu § 4 odst. 6 a za určitých okolností vyplývajících z písmene g) také kopii jednoho podpůrného dokladu. Typ vyžadovaného podpůrného dokladu určí povinná osoba na základě hodnocení rizik, přičemž přípustné jsou i ty podpůrné doklady, jež neobsahují identifikační údaje v takovém rozsahu jako průkaz totožnosti. Podpůrný doklad by však měl obsahovat vyobrazení držitele. V úvahu přicházejí například řidičský průkaz, zaměstnanecký průkaz nebo průkaz studenta. Důvodem, proč je v zákoně povinnost požadovat podpůrný průkaz stanovena, je znesnadnění zneužití ztraceného nebo ukradeného průkazu totožnosti a rovněž znesnadnění padělání samotných průkazů nebo jejich elektronických kopií, kdy k jejich padělání musí pachatel vynaložit dvojnásobný objem práce.

Kopie průkazu totožnosti a případně také podpůrného dokladu představují první ze dvou na sobě nezávislých zdrojů, ze kterých jsou čerpány identifikační údaje.

Od druhého zdroje, kterým jsou identifikační údaje zaznamenané úvěrovou institucí, jež vede účet klienta, a které povinná osoba v omezeném rozsahu získá prostřednictvím kontrolní platby podle písmene f), se tento zdroj liší ve dvou směrech.

Zprvé jde o to, že s ohledem na možnost padělání dokladu a pozměnění jeho kopie představuje zdroj s omezenou důvěryhodností.

Druhý rozdíl spočívá v tom, že identifikační údaje z tohoto zdroje jsou povinné osobě dostupné v daleko širším rozsahu, než je tomu u údajů zaznamenaných úvěrovou institucí, jež jsou povinné osobě dostupné typicky pouze v rozsahu zahrnujícím jméno klienta.

Vzhledem k nedostatkům spojeným s těmito zdroji bude muset povinná osoba nastavit své vnitřní procesy, zejména ty, které se týkají kontroly klienta, tak, aby byla rizika plynoucí z těchto omezení dostatečně zmírněna.

Je-li klientem právnická osoba nebo svěřenský fond, dojde v této fázi k zaslání dokladu o existenci této entity a jejích identifikačních údajů.

K písmenu b)

Je-li klientem právnická osoba nebo svěřenský fond či fyzická osoba, za kterou někdo jedná, dojde k odeslání kopií dokladů i tohoto zástupce, a to v režimu písmene a) bodu 1, s tím, že je vzhledem k podmínkám uvedeným v písmenu g) nutno podpůrný doklad zaslat vždy. Dále se zasílá doklad prokazující zástupčí oprávnění.

K písmenu c)

Dalším krokem je, že povinná osoba zaznamená obdržené identifikační údaje a ověří, zda korespondují se zaslanými dokumenty, a zda tyto dokumenty nevykazují známky padělání nebo pozměnění.

K písmenu d)

Další podmínkou je uzavření smlouvy mezi povinnou osobou a klientem, jejíž obsah bude zachycen v textové podobě. Návrh se v tomto směru inspiroval úpravou použitou v občanském zákoníku, v souladu s jeho § 1819 bude tedy textová podoba zachována tehdy, pokud bude možné obsah smlouvy uchovat a opakovaně zobrazovat. Požadavek na písemnou formu smlouvy byl vypuštěn z důvodu možných problémů jejího naplnění v oblasti e-commerce, kdy by s ohledem na možné nejasnosti výkladu pojmu „elektronický podpis“ mohlo dojít k tomu, že by byla naplněna pouze konkludentní forma.

K písmenu e)

Prokázání skutečnosti, že je platební účet, prostřednictvím kterého byla kontrolní platba provedena, veden u úvěrové instituce na jméno klienta, je zcela zásadní. Pokud by povinná osoba nevěděla, na čí jméno je daný účet veden, nemohla by z kontrolní platby zjistit jméno klienta, a byla by zcela odkázaná pouze na údaje získané podle písmena a) bodu 1.

Zde je proto nutné trvat na skutečně hodnověrném prokázání, v úvahu proto připadají zejména elektronické výpisy dotyčné úvěrové instituce opatřené prvkem zajišťujícím integritu a původ dokumentu nebo služba informování o platebním účtu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. l) zákona o platebním styku, případně jiné hodnověrné způsoby prokázání existence takového účtu. Využije-li klient platební službu informování o platebním účtu nebo službu nepřímého dání platebního příkazu, může poskytovatel těchto služeb v některých případech získat informaci o existenci platebního účtu vedeného na jméno klienta již z informací, které mu poskytne úvěrová instituce vedoucí platební účet v rámci umožnění přístupu k účtu jménem klienta. Ve většině případů však lze existenci účtu vedeného na jméno klienta hodnověrně prokázat i prostřednictvím informací doprovázejících kontrolní platbu podle písmene f). Provedením této platby pak bude najednou splněna jak podmínka podle § 11 odst. 7 písm. e), tak podmínka podle § 11 odst. 7 písm. f), a to bez nutnosti jakékoli další aktivity ze strany klienta, samozřejmě pouze za předpokladu, že součástí informací doprovázejících kontrolní platbu je údaj o jménu klienta a o úvěrové instituci, u níž je veden účet, prostřednictvím kterého byla tato platba provedena.

K písmenu f)

Posledním krokem je provedení platby ze smlouvy vymezené v písmenu e). Hlavním účelem této platby je ověření, zda existuje vazba mezi disponentem účtu a klientem, který je fyzickou osobou, nebo osobou, která jedná za klienta, který je právnickou osobou nebo svěřenským fondem. Aby bylo ověření této vazby posíleno, navrhuje se zavedení dvou změn oproti stávající úpravě. Tou první je podmínka, že platba musí být provedena ve směru od klienta k povinné osobě. Tím se vylučuje riziko, že na straně klienta dojde k přehlédnutí nebo ignoraci příchozí kontrolní platby.

K písmenu g)

Druhou změnou je požadavek na to, aby klient, který je fyzickou osobou, nebo fyzická osoba, jež je disponentem účtu klienta, který je právnickou osobou nebo svěřenským fondem, uvedl do zprávy pro příjemce informaci o účelu identifikace a označení povinné osoby, přičemž obsah tohoto pojmu je totožný s pojmem uvedeným v § 10 odst. 2 písm. a) AML zákona, a aby tyto informace doplnil svým jménem a příjmením, tedy prostým elektronickým

podpisem. Celá zpráva pro příjemce tak může mít například následující podobu: „otevření běžného účtu u banky B, Jan Novák“. Tímto opatřením by mělo dojít k omezení počtu případů zneužití dané metody distanční identifikace, kdy útočník zneužije skutečnosti, že klient neví, že platba nemá hospodářský charakter, nebo že si je toho naopak vědom, ale domnívá se, že se identifikuje vůči jiné osobě, která třeba ani není povinnou osobou ve smyslu AML zákona.

Tato podmínka je formulována tak, že se uplatní pouze tehdy, umožňuje-li využitý platební systém zaslání zprávy pro příjemce. Skutečnost, že tuto funkci nenabízí, tedy sama o sobě nepovede k nemožnosti využití této formy identifikace, na druhou stranu bude její absence zvyšovat míru vystavení riziku zneužití identity, což bude v konečném důsledku vzhledem k § 11 odst. 9 limitovat okruh obchodů nebo obchodních vztahů, kdy bude možné se spoléhat na tuto formu identifikace. V souladu s rizikově orientovaným přístupem se v případě, že je klientem fyzická osoba, odůvodňuje to hodnocení rizik povinné osoby podle § 21a a kontrolní platbu doprovází tato informace, vypouští povinnost zaslání podpůrného dokladu.

K bodu 68 (§ 11 odst. 8)

K úvodní části ustanovení

Jedná se o zpřesnění, resp. umožnění užití úpravy § 11 odst. 8 svěřenským fondům. Zároveň se, vzhledem k faktu, že kvůli právní povaze svěřenského fondu nelze jednat jeho jménem, upravuje adekvátním způsobem společné návěť.

Stejně jako v případě § 8a je ustanovení formulováno tak, aby bylo zřejmé, že je takto možno nahradit pouze postup podle § 8 odst. 1 a § 8 odst. 2 písm. a), tedy dílčí kroky tvořící součást celého procesu identifikace. Jinými slovy je i nadále nutné provést kroky například podle § 8 odst. 3, 4 nebo 6.

K písmeni a)

Identifikace pomocí služeb vytvářejících důvěru je explicitně upravena v AML zákoně již dnes, a to v jeho § 11 odst. 8. Její princip spočívá v tom, že klient, který má být identifikován, sdělí povinné osobě své identifikační údaje ve smyslu § 5 AML zákona a opatří je kvalifikovaným elektronickým podpisem. Vzhledem k tomu, že ze samotného kvalifikovaného certifikátu není možné zjistit všechny identifikační údaje v rozsahu požadovaném AML zákonem, a dokonce lze říci, že z něj není možné ani ověřit totožnost podepisujícího, požaduje současná právní úprava, aby povinná osoba získala chybějící identifikační údaje od kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru, který daný certifikát vydal a který je v souvislosti s tím musel i zaznamenat. Poskytovatel služeb vytvářejících důvěru však nemá povinnost s povinnou osobou spolupracovat.

Z praxe se ukázalo, že stávající podoba § 11 odst. 8 není pro své adresáty dostatečně srozumitelná, návrh proto oproti stávajícímu znění volí konkrétnější formulace.

K písmeni b)

Oproti stávající úpravě se navrhuje přidání možnosti získat chybějící identifikační údaje místo od kvalifikovaného poskytovatele služeb vytvářejících důvěru z dokumentu vydaného orgánem veřejné moci, který je přiřazuje k danému kvalifikovanému certifikátu. V České republice však takový dokument v současné době vydáván není a navrhovaná úprava nezakládá povinnost jej vydávat.

K písmeni c)

Jedná se o legislativně-technickou změnu.

K bodu 69 (§ 11 odst. 9)

Navrhuje se zpřesnit formulaci užitou v tomto ustanovení. Nic to však nemění na skutečnosti, že postupy podle § 11 odst. 1, 2 a 5 až 8 představují způsoby identifikace a kontroly klienta, které jsou méně spolehlivé než provedení identifikace za fyzické přítomnosti klienta nebo osoby za něj jednající, což stávající znění vyjadřuje. Nižší spolehlivost těchto způsobů se odráží i v novém znění § 9 odst. 1 písm. a) bodu 4, které ukládá povinnost provádět kontrolu klienta identifikovaného touto cestou.

V tomto směru mezi jednotlivými výše uvedenými postupy existují rozdíly. Míra vhodnosti jejich uplatnění se odvíjí od faktorů vztahujících se jak ke klientovi, tak i k danému produktu. V souladu s rizikově orientovaným přístupem se povinné osobě nabízí větší flexibilita, na druhou stranu jsou v souvislosti s tím na ni kladeny vyšší nároky na posouzení rizik. Povinná osoba posoudí zejména rizika spočívající ve zneužití identity a nedostatečně provedených úkonů kontroly klienta. První skupina rizik se nejvýznamněji projevuje u § 11 odst. 5, kdy zásadně vždy nezbytné nasadit doplňková bezpečnostní opatření. Druhá skupina závisí jak na výběru konkrétní osoby, která dané úkony provede, ale i na tom, do jaké míry samotná absence bezprostředního jednání povinné osoby s klientem ohrožuje schopnost odhalení podezřelého obchodu.

K bodu 70 (§ 11 odst. 10)

Jedná se o legislativně-technickou změnu v reakci na vymezení tzv. třetí země.

K bodu 71 (dosavadní nadpis § 12)

Ruší se nadpis, který přestává odpovídat obsahu ustanovení.

K bodu 72 (§ 12 odst. 2 až 6)

K odstavci 2

Navrhuje se výslovně stanovit, že v případech podle § 11 odst. 1, 2, 5 a 6 lze přebrat pouze identifikaci provedenou za fyzické přítomnosti identifikované osoby, nebo identifikaci podle § 8a provedenou pomocí kvalifikovaného systému elektronické identifikace. Tento požadavek je opodstatněn potřebou zajištění vysokého standardu provedení tohoto úkonu, jakož i potřebou eliminace rizik spojených s řetězením přebírání. Tato podmínka bude splněna, ať už bude fyzická identifikace provedena na začátku při vzniku obchodního vztahu, ale i v jeho průběhu.

K odstavci 3

Uvedená modifikace obecného postupu identifikace podle § 11 odst. 7, kterou mohou využít poskytovatelé služby informování o platebním účtu nebo služby nepřímého dání platebního příkazu, vychází ze zvláštní povahy těchto služeb. K jejich poskytnutí je na základě § 223 zákona o platebním styku nezbytné silné ověření klienta, stejně jako tehdy, přihlašuje-li se klient například ke svému internetovému bankovníctví nebo dává-li příkaz k provedení platby.

Z tohoto důvodu je podmínka uvedená v § 11 odst. 7 písm. f), spočívající v provedení platby z účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce, jejímž hlavním účelem je ověření, zda existuje vazba mezi disponentem účtu a klientem, který je fyzickou osobou, nebo osobou, která jedná za klienta, který je právnickou osobou nebo svěřenským fondem, nadbytečná, protože tento účel je naplněn již silným ověřením dané fyzické osoby. Z povahy věci pak vyplývá, že není možné podvodné vylákání první platby, a proto je nadbytečné trvat na kroku podle § 11 odst. 7 písm. g), jež plní varovací funkci tomuto bránící. Z tohoto důvodu je rovněž možné, aby tehdy, je-li klient fyzickou osobou a je-li to odůvodněno v hodnocení rizik

poskytovatele, nedošlo k zaslání kopie podpůrného dokladu ve smyslu § 11 odst. 7 písm. a) bodu 1, obdobně, jako je tomu v případě použití obecného postupu podle § 11 odst. 7.

Pro vyloučení případných nedorozumění je třeba osvětlit, proč nebyly podmínky podle § 11 odst. 7 písm. e) a g) v ustanovení § 12 odst. 3 explicitně vyloučeny, jako tomu je v případě podmínky podle § 11 odst. 7 písm. f). Vyloučení podmínky podle § 11 odst. 7 písm. f) je navázáno na předpoklad, že poskytovatel služby informování o platebním účtu nebo služby nepřímého dání platebního příkazu prostřednictvím vyhrazeného rozhraní získal informaci o existenci platebního účtu vedeného na jméno klienta u úvěrové instituce nebo u zahraniční úvěrové instituce působící na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Je-li tento předpoklad splněn, pak je splněna rovněž podmínka podle § 11 odst. 7 písm. e). Podmínka podle § 11 odst. 7 písm. g) je z povahy věci navázána na kontrolní platbu, a proto není-li vyžadováno provedení této platby, pak její uplatnění nepřipadá v úvahu.

K odstavci 4

Pro odstranění pochybností se stanoví, že službu informování o platebním účtu a službu nepřímého dání platebního příkazu je možné v rámci postupu podle § 11 odst. 7 modifikovaného § 12 odst. 3 poskytnout i přesto, že u klienta ještě neproběhla první identifikace.

K odstavci 5

Toto ustanovení zajišťuje, že se úprava služby informování o platebním účtu a služby nepřímého dání platebního příkazu použije i na obdobné služby, které naplňují vymezení bodu 15, respektive bodu 16 článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, byť je právní úprava v jiných členských státech nazývá rozdílně.

K odstavci 6

Modifikace postupu identifikace podle § 11 odst. 7 je navázána na specifčnost služby informování o platebním účtu a služby nepřímého dání platebního příkazu pramenící z úzké vazby na bankovní účet klienta. Z tohoto důvodu není možné dosah této modifikace rozšiřovat na poskytování jiných služeb.

K bodu 73 (§ 13 odst. 1 a 2)

K odstavci 1

Jedná se o koncepční změnu vymezení případů, kdy lze uplatnit institut zjednodušené identifikace a kontroly klienta. Ruší se taxativní vymezení situací, kdy je aplikovatelný, což však samo o sobě neimplikuje jeho neomezené využívání. Stále je tento institut výjimkou spojenou se zvýšenými nároky jak z hlediska hodnocení rizik provedeném danou povinnou osobou, tak z pohledu jeho dokumentace.

Předpokladem pro využití tohoto postupu je, že kombinace daného klienta a produktu bude v souladu s hodnocením rizik vystavena nízké míře rizika. Příkladem takového produktu je služba informování o platebním účtu.

Podstata tohoto postupu ovšem nespočívá v rezignaci na identifikaci a kontrolu klienta, jejichž základní prvky zůstávají zachovány. Od standardního postupu se odlišuje možností odchylky od vybraných ustanovení zákona, která upřesňují standardní realizaci identifikace a kontroly povinnou osobou. Vždy je však nutné, aby povinná osoba zachovala přiměřená opatření směřující k identifikaci a zaznamenání účastníků jednotlivých transakcí a k odhalení podezřelého obchodu.

Toto řešení je v souladu se IV. AML směrnici, podle které je použití zjednodušené identifikace a kontroly klienta (tzv. SCDD - simplified customer due diligence) podmíněno tím, že povinná osoba ověří, že daný obchodní vztah či transakce představují snížené riziko. FATF doporučení vyžadují pro aplikaci SCDD hodnocení rizik ať už ze strany státu, nebo povinné osoby. Dalším důvodem pro tuto změnu je i fakt, že zařazení některých produktů do § 13 v současné době již neodpovídá úrovni jejich rizika zneužití pro praní peněz a financování terorismu a ani není v souladu se závěry Národního hodnocení rizik.

K odstavci 2

Cílem této úpravy je jednak zohlednění změn v odstavci 1 a dále jednoznačné vymezení toho, že i v rámci zjednodušené identifikace a kontroly klienta je nutné zjišťovat, zda je klient politicky exponovanou osobou nebo zda vůči němu nejsou uplatňovány mezinárodní sankce, kterými je Česká republika vázaná, přičemž v případě, že je zjištění pozitivní, nelze tento postup použít. Rovněž se zde výslovně stanoví provázanost na hodnocení rizik, zpracovávané povinnými osobami podle § 21a.

K bodu 74 (§ 13 dosavadní odstavec 3)

Jedná se o legislativně-technickou změnu.

K bodu 75 (§ 13 nový odst. 3)

Uvedené ustanovení omezuje okruh případů, kdy lze použít zjednodušenou identifikaci, a to pouze na ty, u nichž není objektivní důvod k pochybnostem o tom, zda jsou podmínky jejího uplatnění naplněny.

K bodu 76 (§ 13a odst. 1 písm. a))

V rámci V. AML směrnice došlo ke zpřísnění požadavků na tzv. předplacené karty, na které se nevztahuje povinnost identifikace, a to zejména z tohoto důvodu, že jsou považovány za rizikové z hlediska financování terorismu. V tomto ustanovení se tedy snižuje maximální uchovávaná částka na dobíjecích i na nedobíjecích předplacených kartách.

K bodu 77 (§ 13a odst. 1 písm. b))

V rámci V. AML směrnice došlo ke zpřísnění požadavků na tzv. předplacené karty, na které se nevztahuje povinnost identifikace, a to zejména z tohoto důvodu, že jsou považovány za rizikové z hlediska financování terorismu. V tomto ustanovení se tedy snižuje maximální uchovávaná částka na dobíjecích i na nedobíjecích předplacených kartách.

K bodu 78 (§ 13a odst. 3)

V tomto ustanovení dochází k dalšímu omezení používání předplacených karet z výše uvedených důvodů, když částka, kterou lze z karty zpětně v hotovosti vybrat je maximálně 50 EUR a maximální částka, kterou lze takovou kartou platit tzv. na dálku (platby po Internetu) je rovněž 50 EUR, což přispěje k omezení či alespoň zásadnímu snížení rizika, že budou tyto anonymní produkty zneužívány pro účely zejména financování terorismu.

K bodu 79 (§ 13a odst. 5)

Jde o promítnutí požadavku V. AML směrnice, které představuje další zmírňující opatření ve vztahu k rizikům, které tyto anonymní produkty představují, toto opatření směřuje konkrétně proti kartám vydaným ve třetích zemích, které nesplňují rovnocenné požadavky, jako jsou ty uvedené v § 13a.

K bodu 80 (§ 15 odst. 1 úvodní část ustanovení)

Dochází ke zjednodušení předmětného ustanovení, a to především s ohledem na to, že jeho současné znění způsobuje v praxi často výkladové problémy. Cílem navrhovaného znění tak je, aby povinná osoba neprovedla obchod ani neuzavřela obchodní vztah v případě, že nemůže provést v plném rozsahu a přesvědčivě identifikaci nebo kontrolu klienta, a to bez ohledu na důvod, proč ji nemůže provést. Vzhledem ke skutečnosti, že důsledek je stejný – neuskutečnění obchodu – lze považovat za nadbytečné, aby bylo rozlišováno mezi jednotlivými důvody, proč osoba nemohla identifikaci a kontrolu klienta provést. Je zde ponecháno na úvaze povinné osoby, aby sama vyhodnotila, zda taková situace vykazuje znaky podezřelého obchodu a je zde tak povinnost učinit oznámení o podezřelém obchodu Úřadu. Existuje důvodný předpoklad, že ne každé odmítnutí podrobení se identifikaci či kontrole klienta musí nutně znamenat riziko legalizace výnosu z trestné činnosti či financování terorismu.

K bodu 81 (§ 15 odst. 1 písm. a) bod 2)

Jedná se o důsledek změny v § 8, v němž se již nerozlišuje právní důvod, na základě kterého je daná fyzická osoba oprávněna jednat za klienta.

K bodu 82 (§ 15 odst. 1 písm. a) bod 3)

Dochází k úpravě, která reflektuje, že kontrola klienta je upravena i jinými ustanoveními, než jen § 9 AML zákona.

K bodu 83 (§ 15 odst. 2)

Dochází pouze k výslovnému stanovení, že povinné osobě musí být znám původ peněžních prostředků či jiného majetku užitého v obchodu v případě, že je daný obchod, ať již v rámci či mimo rámec obchodního vztahu, uskutečňován politicky exponovanou osobou.

K bodu 84 (§ 15 odst. 3)

Z důvodu úpravy zesílené kontroly klienta v § 9a, jejíž součástí je v souladu s V. AML směrnicí i požadavek na získání souhlasu s navázáním obchodního vztahu, došlo k vypuštění stávajícího písmene a), jehož obsah je nyní v § 9a odst. 3 písm. d).

Obsah písmene b) byl přesunut z důvodu přehlednosti úpravy do ustanovení § 25 odst. 5, které obsahuje zvláštní ustanovení týkající se finančních a úvěrových institucí, protože obchodní vztah, jehož obsahem je životní pojištění, přichází v úvahu pouze u finanční instituce.

K bodu 85 (§ 15a)

Uvedené ustanovení obsahuje vazbu na úpravu evidence skutečných majitelů. Odhalí-li povinná osoba při provádění kontroly klienta, že závěr o jeho skutečném majiteli, ke kterému v průběhu této činnosti došla, se liší od údaje uvedeného v této evidenci, má povinnost tento rozpor řešit. V první fázi povinná osoba rozpor řeší s klientem, a to tak, že se u něj nejprve ujistí, zda její závěr o totožnosti skutečného majitele není chybný a pokud tomu tak není, vyzve klienta, aby opravil záznam o svém skutečném majiteli v evidenci. Pokud tento tak neučiní, oznámí povinná osoba nesrovnalost soudu.

Uvedený mechanismus přispěje k udržování správnosti údajů v evidenci skutečných majitelů a zároveň zajistí, že povinné osoby budou pomocí jejího prostřednictvím fakticky sdílet závěry o výsledcích zjišťování skutečných majitelů.

K bodu 86 (§ 16 odst. 1 úvodní část ustanovení)

Uchovávání údajů povinnou osobou je jednou ze základních a stěžejních povinností povinných osob za tím účelem, aby Finanční analytický úřad, příp. orgány činné v trestním řízení, mohly předcházet možné legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, odhalovat je a vyšetřovat. Současné znění AML zákona neobsahuje výslovnou povinnost rekonstruovatelnosti uchovávaných údajů, což bylo České republice vytýkáno výborem Moneyval Rady Evropy v rámci 5. kola hodnocení. Z toho důvodu dochází k doplnění návěti odstavce 1 ve smyslu, aby povinné osoby uchovávaly údaje po dobu deseti let od uskutečnění obchodu nebo od ukončení obchodního vztahu s klientem, a to způsobem, který zajistí jejich řádnou rekonstruovatelnost.

K bodu 87 (§ 16 odst. 1 písm. a))

Dochází pouze k upřesnění, že se povinnost uchovávat údaje nevztahuje pouze na identifikační údaje, ale na všechny údaje získané povinnou osobou v rámci procesu identifikace klienta.

K bodu 88 (§ 16 odst. 1 písm. d))

Dochází k úpravě, která reflektuje, že kontrola klienta je upravena i jinými ustanoveními, než jen § 9 AML zákona.

K bodu 89 (§ 16 odst. 1 písm. e) a f))

K písmeni e)

Nově se stanoví povinnost uchovávat informace o všech krocích uskutečněných v rámci kontroly klienta. Na rozdíl od nově navrhovaného znění písmene f) obsahuje toto písmeno informace týkající se procesů uvnitř povinné osoby.

K písmeni f)

Navrhovaná úprava nově zahrnuje mezi povinně uchovávané údaje rovněž záznamy o veškeré komunikaci s klientem vedené v rámci obchodu nebo obchodního vztahu, včetně informací o případných obtížích v rámci identifikace a kontroly klienta. Tyto záznamy mohou být v případě zpětné rekonstruovatelnosti případu legalizace výnosů z trestné činnosti či financování terorismu významným mezičlánkem.

K bodu 90 (§ 16 odst. 2)

Jedná se o legislativně technickou změnu vedenou záměrem vyjasnit okamžik rozhodný pro počátek běhu archivační doby u obchodů, které jsou provedeny v rámci obchodního vztahu.

K bodu 91 (§ 16 odst. 4)

Stávající lhůta převyšuje maximální lhůtu stanovenou AML směrnicí a z toho důvodu dochází k jejímu zkrácení s tím, že nově lhůta k uchovávaní údajů začne běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl uskutečněn poslední úkon obchodu známý povinné osobě.

K bodu 92 (§ 18 odst. 1)

V reakci na výtku ze strany výboru Moneyval Rady Evropy z 5. kola hodnocení se vypouští objektivní lhůta pro podání podezřelého obchodu. Z hlediska aplikační praxe tato úprava nepředstavuje pro povinné osoby žádnou změnu.

K bodu 93 (§ 18 odst. 5)

Pojem oznamovatel je v § 18 použit ojedinele, AML zákon s ním v ostatních ustanoveních nepracuje a ani jej blíže nespecifikuje. Z toho důvodu se může jednat o pojem zavádějící, neboť není zřejmé, zda se jedná o povinnou osobu oznamující podezřelý obchod či konkrétní kontaktní osobu, která obchod oznamuje. S ohledem na uvedené tak dochází k nahrazení oznamovatele povinnou osobou.

K bodu 94 (§ 18 odst. 6)

Pojem oznamovatel je zde použit ojedinele, AML zákon s ním v ostatních ustanoveních nepracuje a ani jej blíže nespecifikuje. Z toho důvodu se může jednat o pojem zavádějící, neboť není zřejmé, zda se jedná o povinnou osobu oznamující podezřelý obchod či konkrétní kontaktní osobu, která obchod oznamuje. S ohledem na uvedené tak dochází k nahrazení oznamovatele povinnou osobou.

K bodu 95 (§ 18 odst. 8)

Jedná se o transpozici článku 38 směrnice, který požaduje, aby členské státy zajistily, aby fyzické osoby, včetně zaměstnanců a zástupců povinné osoby, které podávají oznámení o podezření na praní peněz nebo financování terorismu, byly právně chráněny před hrozbami, odvetou nebo nepřátelským jednáním, zejména před nepříznivým nebo diskriminačním zacházením v zaměstnání.

K bodu 96 (§ 21 odst. 2 věta první)

Nově se povinnost vypracovat písemně systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených AML zákonem vztahuje i na osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou, a to především s ohledem na aktuální rostoucí význam virtuálních měn jako prostředku směny a jejich rostoucího využití na trhu. Rovněž je zde z pohledu Finančního analytického úřadu dáno vyšší riziko legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

K bodu 97 (§ 21 odst. 2)

Stanoví se lhůta pro uvedení systému vnitřních zásad povinné osoby do souladu s relevantním právním předpisem, kterým je zejména zákon č. 253/2008 Sb. a k němu přijatá vyhláška České národní banky.

K bodu 98 (§ 21 odst. 3 a 4)

S ohledem na zařazení osob poskytujících služby spojené s virtuální měnou do odstavce 1 a s tím související povinnost těchto osob vypracovat písemně systém vnitřních zásad, je třeba tuto změnu promítnout rovněž do dalších částí tohoto ustanovení.

K bodu 99 (§ 21 odst. 5 písm. g))

Jedná se o legislativně technickou změnu upravující použitou terminologii.

K bodu 100 (§ 21 odst. 6 a 7)

K § 21 odst. 6

Z důvodu koncepčního a systematického členění AML zákona došlo k přesunu úpravy ze stávajícího § 21a odst. 3 do § 21 odst. 6, přičemž přímo nesouvisející vazba na hodnocení rizik byla zrušena a nahrazena vazbou na strategie a postupy vnitřní kontroly a komunikace. Ustanovení bylo dále dílčím způsobem přeformulováno, a to za účelem dosažení lepší srozumitelnosti.

K § 21 odst. 7

Z důvodu koncepčního a systematického členění AML zákona došlo k přeřazení ustanovení § 21a odst. 3 do ustanovení § 21 odst. 7 týkajícího se systému vnitřních zásad. Ustanovení se týká vnitřních procesů, nikoliv hodnocení rizik.

K bodu 101 (§ 21 odst. 8)

Na základě poznatků z praxe bylo usouzeno, že již není nutné, aby investiční zprostředkovatelé byli povinni zasílat systém vnitřních zásad České národní bance a aby následně docházelo k jeho posuzování, zdali neobsahuje nedostatky podle ustanovení § 21 AML zákona. Sběr a následné posouzení systému vnitřních zásad a jejich změn od všech investičních zprostředkovatelů se s ohledem na jejich počet a rizikovost z hlediska legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nepovažuje za efektivní způsob výkonu dohledu. Za efektivnější se považuje posouzení systému vnitřních zásad a jeho aplikaci v praxi při výkonu dohledu, přičemž navrhované znění možnost vyžádat si systém vnitřních zásad v rámci dohledových šetření či v souvislosti s prováděním kontroly na místě nikterak neomezí.

K bodu 102 (§ 21 odst. 9)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu v souvislosti se zavedením legislativní zkratky v § 2 odst. 2 písm. a).

K bodu 103 (§ 21 odst. 10)

Jedná se o legislativně technickou změnu související s vložením nových odstavců 6 a 7 a následným přečíslováním.

K bodu 104 (§ 21 odst. 12)

Na základě hodnocení výboru Moneyval Rady Evropy, ale i na základě závěrů národního hodnocení rizik, které prokázalo vysokou míru zranitelnosti tzv. právních a poradenských profesí (advokátů, notářů, daňových poradců, auditorů a exekutorů) vůči rizikům legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu spolu s velmi nízkým povědomím o těchto rizicích, stejně tak jako velmi nízkým povědomím o povinnostech vyplývajících těmto profesím z AML zákona, se stanoví povinnost příslušných profesních komor vypracovávat stavovské předpisy upravující povinnosti vyplývající z AML zákona při činnostech jejich profesí a předkládat je Úřadu ke kontrole.

Podle informací Úřadu a orgánů činných v trestním řízení jsou právnícké a poradenské profese často zneužívány pachateli závažné zdrojové trestné činnosti k zakrytí původu majetku. Z tohoto důvodu je zcela nezbytné posílit úroveň prevence v tomto segmentu povinných osob.

Další významnou motivací je dosažení souladu se standardy FATF, jmenovitě IN R.28. Ostatně ani V. AML směrnice neumožňuje vyjmout tyto profese z plnění povinnosti zpracovávat písemně tento klíčový dokument.

K bodu 105 (§ 21a odst. 1)

K tomu, aby bylo hodnocení rizik zpracované a uplatňované povinnými osobami skutečně efektivní a odpovídalo reálným hrozbám identifikovaným na úrovni České republiky, resp. na úrovni EU, se považuje za účelné, aby výsledky hodnocení rizik na úrovni České republiky podle § 30a a výsledky nadnárodního hodnocení rizik byly povinně vzaty povinnými osobami v potaz a byly v jejich vlastním hodnocení rizik zapracovány a zohledněny. Dalšími dostupnými informacemi, které souvisí s těmito riziky ve vztahu k povinné osobě, jsou myšleny zejména informace získané od Úřadu, Policie České republiky, ale i z dalších zdrojů. Vzájemnost ve sdílení dostupných informací o rizicích a vícezdrojové čerpání informací

o nich jsou základním předpokladem optimálního porozumění rizikům. Ostatně v praxi se rovněž ukázalo, že povědomí o rizicích nelze budovat bez efektivního sdílení informací o nich. Požadavek zohledňuje také dynamický charakter rizik, jejichž konkrétní manifestace se mohou proměňovat mj. v závislosti na své aktuální atraktivitě pro pachatele.

K bodu 106 (§ 21a odst. 2 věta první)

S ohledem na zařazení osob poskytujících služby spojené s virtuální měnou do ustanovení § 21 a s tím související povinností těchto osob vypracovat písemně systém vnitřních zásad, je třeba tuto změnu promítnout rovněž do dalších částí AML zákona. Ostatně standardy FATF a V. AML směrnice nikterak neumožňují vyjmout tyto profese z plnění povinnosti zpracovávat písemně tento klíčový dokument.

K bodu 107 (§ 21a dosavadní odstavec 3)

Z důvodu koncepčního a systematického členění AML zákona došlo k přeřazení ustanovení § 21a odst. 3 do ustanovení § 21 odst. 7 týkajícího se systému vnitřních zásad. Ustanovení se týká vnitřních procesů, nikoliv hodnocení rizik.

K bodu 108 (§ 21a nový odstavec 3)

Stávající znění odstavce 4, nově označené jako odstavec 3, se mění tak, že se jím nově ukládá povinnost povinné osoby aktualizovat hodnocení rizik před zahájením využívání nových technologií, které mohou mít vliv na řízení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, čímž se napravuje nesoulad s doporučením FATF č. 15 vytykaný ze strany hodnotitelů výboru Moneyvalu Rady Evropy.

K bodu 109 (§ 21a odst. 4)

Z doporučení FATF i z IV. AML směrnice jednoznačně vyplývá, že hodnocení rizik by měly provádět i tzv. právní profese. Vzhledem k tomu, že u těchto subjektů jde často o jednotlivce, byla zvolena ta cesta, že není stanovena povinnost každé této povinné osobě samostatně vypracovat hodnocení rizik, ale toto hodnocení rizik bude zpracováváno na úrovni jednotlivých profesních komor.

Zpracování hodnocení rizik je jedním z komplexu nezbytných opatření ke zmírnění rizik praní peněz (a závažné zdrojové trestné činnosti), k níž jsou tyto profese zneužívány. Proces národního hodnocení rizik i následný dialog Úřadu se samosprávnými organizacemi prokázal mj. velmi nízkou míru povědomí o rizicích u těchto profesí. Zpracování profesních hodnocení rizik na úrovni samosprávných organizací napomůže také k efektivnímu výkonu kontroly plnění povinností ze strany samosprávných organizací. Ustanovení dále obsahuje některé nezbytné obsahové náležitosti. Tímto zároveň dochází k promítnutí požadavku z hodnocení výboru Moneyval, ze standardů FATF, z V. AML směrnice a z Usnesení vlády č. 5 ze dne 9. 1. 2017.

K bodu 110 (§ 22 odst. 1)

Z důvodu odstranění výkladových nejasností a právní nejistoty povinných osob obsahuje navrhané znění jasné vymezení, do kdy musí povinná osoba informovat Úřad o určení kontaktní osoby k plnění oznamovací povinnosti podle ustanovení § 18 AML zákona a k zajišťování průběžného styku s Úřadem. Povinnost učinit tak neprodleně je nahrazena povinností učinit tak do 60 dnů ode dne, kdy se tato osoba stala povinnou osobou ve smyslu AML zákona nebo do 30 dnů, kdy nastaly v případě kontaktní osoby změny.

K bodu 111 (§ 22 odst. 3)

Výjimka uplatněná u odst. 2 se nově promítá i do odst. 3 tak, aby i zde byly zohledněny malé povinné osoby, u kterých z vyjmenovaných důvodů není účelné ani rozumné trvat na dodržení stanoveného požadavku.

K bodu 112 (§ 22a)

Jedná se o transpozici čl. 46 odst. 4 IV. AML směrnice. Význam uvedené povinnosti spočívá v tom, že se určením konkrétního člena statutárního orgánu vyloučí takové roztržité odpovědnosti za danou problematiku, která by vedla k tomu, že jí nebude v konečném důsledku věnována na úrovni členů statutárního orgánu dostatečná pozornost. Právě zajištění pozornosti vůči problematice AML opatření, jež se dané právnické osoby týkají, a to na úrovni statutárního orgánu, je cílem tohoto ustanovení. Nelze tedy dovozovat, že by daný člen statutárního orgánu byl bez dalšího vždy odpovědný za jakékoli porušení AML povinností spáchané povinnou osobou.

K bodu 113 (§ 22a)

Dochází k legislativně-technické změně související se změnou terminologie na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 114 (§ 24 odst. 1)

Nově se výslovně stanoví povinnost prostřednictvím mechanismu podle § 24 odst. 1 sdělovat informace nejen o obchodech, ale i o obchodních vztazích, ohledně nichž úřad provádí šetření. Informační povinnost je tedy rozšířena i na ty údaje, jež jsou zřejmé právě ze souhrnu údajů o obchodním vztahu.

Dále se ruší oprávnění tento mechanismus využívat pro výkon správního dozoru, protože k tomuto účelu jsou určeny odpovídající instituty kontrolního řádu.

K bodu 115 (§ 24a odst. 1 věta první)

Za účelem zajištění plné transpozice čl. 45 odst. 3 již 4. AML směrnice se výslovně doplňuje korektiv, podle kterého se opatření pro kontrolu klienta a uchovávání záznamů uplatňují pouze v rozsahu, který právo dané třetí země umožňuje.

K bodu 116 (§ 24a odst. 2)

Ustanovení § 24a upravuje situace, kdy má povinná osoba pobočku ve třetí zemi, ve které právní předpisy neumožňují uplatňovat rovnocenná opatření pro předcházení praní peněz a financování terorismu. Jedná se o transpozici čl. 45 IV. AML směrnice, kdy se doplňuje výslovná úprava postupu v případě, že nejsou opatření přijatá podle § 24 odst. 2 dostatečná. Z tohoto důvodu se zde stanoví příslušné oprávnění dozorcích úřadů. Co se týká procesního režimu, ukládají se opatření jako opatření k nápravě v rámci kontroly.

K bodu 117 (§ 24a odst. 3)

Dochází k přesnějšímu vymezení státu představujícímu nikoli třetí zemi.

K bodu 118 (§ 25 odst. 1)

Jedná se o formulační změnu odrážející skutečnost, že zkratka „respondenční instituce“ je nově zavedena již v § 9a odst. 2 písm. b).

K bodu 119 (§ 25 odst. 2 písm. b))

Z důvodu vyššího rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v případech korespondenčních vztahů úvěrových nebo finančních institucí se zahraničními

úvěrovými, finančními nebo obdobnými institucemi a rovněž z důvodu v současné době častějšího výskytu zahraničních kauz spojených s praním špinavých peněz, je do navrhovaného znění písmene b) výslovně zavedena povinnost, aby úvěrová nebo finanční instituce z veřejně dostupných zdrojů zjistila, zda vůči respondenční instituci nebylo vedeno šetření nebo řízení v souvislosti s porušením opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Veřejně dostupné zdroje zahrnují jak informace dostupné ze sdělovacích prostředků, tak i informace aktivně zveřejněné orgány veřejné správy. Jde o naplnění doporučení FATF č. 13, a zároveň o nápravu nedostatku uvedeného v hodnotící zprávě Moneyvalu. Uvedenou změnou se navíc zajistí plná transpozice čl. 19 písm. a) IV AML směrnice.

K bodu 120 (§ 25 odst. 2 písm. c))

Z důvodu lepší transpozice čl. 19 písm. e) IV. AML směrnice se výslovně stanoví, že tato opatření se vztahují i k průběžným účtům, tedy k účtům respondenční instituce vedeným korespondenční institucí, k nimž mají přímý přístup klienti této respondenční instituce.

K bodu 121 (§ 25 odst. 2 písm. d))

Nově vloženým písmenem d) se transponuje čl. 19 písm. d) IV. AML směrnice, který vyplývá z písm. d) doporučení FATF č. 13. Uvedená úprava je v současné době uvedena v § 13 odst. 1 vyhlášky České národní banky č. 67/2018, nicméně ta nedopadá na všechny úvěrové a finanční instituce, ale pouze na ty, nad nimiž vykonává dohled Česká národní banka. Z tohoto důvodu bylo nutné uvedenou úpravu vložit přímo do zákona.

K bodu 122 (§ 25 odst. 4)

Uvedeným ustanovením se podrobněji upravují podmínky pro monitorování korespondenčního vztahu a důsledky spojené se zjištěním zvýšeného rizika legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu z něj plynoucího. Zároveň se tak zajišťuje transpozice čl. 18a odst. 3 V. AML směrnice, a to proto, že uvedená úprava koresponduje s opatřením vůči vysoce rizikovým třetím zemím uvedeným v jeho písmenu e).

K bodu 123 (§ 25 odst. 6)

Dochází k přesunu z § 15 odst. 3 písm. b) do ustanovení § 25 odst. 5, které obsahuje zvláštní ustanovení týkající se finančních a úvěrových institucí, protože obchodní vztah, jehož obsahem je životní pojištění, přichází v úvahu pouze u finanční instituce.

K bodu 124 (§ 25a)

Na základě zkušeností s uplatňováním dohledu nad zahraničními poskytovateli platebních služeb nebo vydavateli elektronických peněz, vyhodnocení obtíží při jeho provádění a neustálého nárůstu počtu těchto subjektů, působících na území České republiky, bylo rozhodnuto využít možnost danou již ve IV. AML směrnici, a to stanovit těmto subjektům povinnost při splnění určitých podmínek vytvořit tzv. národní kontaktní místo. Podrobnosti jsou upraveny nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1108 ze dne 7. května 2018, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o regulační technické normy týkající se kritérií pro určení ústředních kontaktních míst vydavatelů elektronických peněz a poskytovatelů platebních služeb a pravidel pro činnost těchto ústředních kontaktních míst.

K bodu 125 (nadpis § 26)

Dochází k legislativně-technické změně, kdy se z nadpisu vypouští zbytečný odkaz na účetní.

K bodu 126 (§ 26 odst. 1)

Dochází k vypuštění účetních ze zvláštních ustanovení týkajících se členů profesních komor. Tito jednak nemají žádnou profesní komoru s povinným členstvím a dále je u nich pojmově vyloučeno, že by coby povinná osoba zjišťovali právní postavení klienta nebo jej zastupovali v soudním řízení.

K bodu 127 (§ 26 odst. 2)

Dochází k reflexi výše uvedené změny.

K bodu 128 (§ 26 odst. 4 věta druhá)

Jedná se o legislativně technickou změnu spočívající v navázání terminologie na větu první tohoto ustanovení.

K bodu 129 (§ 26 odst. 4 věta třetí)

Jedná se o legislativně technickou změnu spočívající v navázání terminologie na větu první tohoto ustanovení.

K bodu 130 (§ 26 odst. 4 nové věty)

Jedná se o transpozici článku 34 odst. 3 V. AML směrnice. Vzhledem ke skutečnosti, že počet oznámení o podezřelých obchodech, která příslušná komora obdržela v daném roce od auditorů, soudních exekutorů či daňových poradců, se může lišit od počtu oznámení o podezřelých obchodech, která byla Finančnímu analytickému úřadu následně předána, zavádí navrhovaná novela povinnost příslušné komory pravidelně jednou ročně předložit Finančnímu analytickému úřadu přehled o počtu oznámení o podezřelých obchodech, která obdržela. Tato povinnost zajistí Úřadu větší informovanost o plnění povinností vyplývajících z AML zákona a poskytne mu rovněž data pro zpracování národního a nadnárodního hodnocení rizik a zpracování statistických údajů. V rámci transpozice čl. 34 odst. 3 písm. c) IV. AML směrnice se rovněž ukládá profesním komorám zveřejňovat přehled o počtu oznámení o podezřelých obchodech, která přijala a počtu těchto oznámení, která předala Úřadu.

K bodu 131 (§ 27 odst. 3 věta druhá)

Reflektuje se legislativně-technická změna termínu na užívaný termín příslušná profesní komora.

K bodu 132 (§ 27 odst. 3 věta třetí)

Reflektuje se legislativně-technická změna termínu na užívaný termín příslušná profesní komora.

K bodu 133 (§ 27 odst. 3 věta čtvrtá)

Reflektuje se legislativně-technická změna termínu na užívaný termín příslušná profesní komora.

K bodu 134 (§ 27 odst. 3)

Jedná se o transpozici čl. 34 odst. 3 písm. c) V. AML směrnice, jenž vyžaduje, aby profesní komory zveřejňovaly výroční zprávu obsahující údaje o počtu oznámení podezřelých obchodů, která přijaly, a počtu těchto oznámení, která vyhodnotily jako způsobilá a v návaznosti na to je předaly Finančnímu analytickému úřadu. Uvedená úprava zvýší transparentnost profesních komor v této oblasti a přispěje k lepší kontrole jejich činnosti ze strany veřejnosti.

K bodu 135 (§ 27 odst. 4)

Reflektuje se legislativně-technická změna termínu na užívaný termín příslušná profesní komora.

K bodu 136 (§ 27 odst. 5)

Jedná se o promítnutí změny provedené ve vymezení povinných osob - advokátů.

K bodu 137 (§ 29 odst. 2)

Jedná se o promítnutí rekodifikace občanského práva, a to skutečnosti, že osoba nemůže být statutárním orgánem právnické osoby, ale vždy členem statutárního orgánu.

K bodu 138 (§ 29b)

Dochází k vypuštění úpravy, která bude nově obsažena v samostatném zákoně o evidenci skutečných majitelů.

K bodu 139 (§ 30 odst. 4)

Navrhovanou novelou dochází ke zřízení přístupu Úřadu do informačního systému registru oznámení o činnostech, oznámení o majetku a oznámení o příjmech a závazcích. Uvedené rozšíření je nezbytné pro efektivní šetření podezřelých obchodů a pro výkon správního dozoru. Obdobnou úpravu má i Finanční správa České republiky v zákoně č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů (viz ustanovení § 18 odst. 1 písm. q), avšak vyjma údajů vedených o soudcích v registru i Nejvyšším soudem). Přístup do registru oznámení v rozsahu potřebném pro výkon své působnosti vyplývá přímo ze zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, a to konkrétně z jeho ustanovení § 14b odst. 3, které tento přístup umožňuje mimo jiné soudům, orgánům činným v trestním řízení a zpravodajským službám České republiky (volný přístup bez shora uvedeného omezení).

K bodu 140 (§ 30a odst. 1)

Jedná se pouze o formulační změnu, kdy je příkladný výčet relevantních orgánů veřejné moci nahrazen právě jen obecným odkazem na orgány veřejné moci. Samotný termín orgány veřejné moci zahrnuje celou množinu těchto orgánů, tj. nejen pouze státní orgány, nýbrž i orgány, které vykonávají státní moc v přenesené působnosti (např. příslušné profesní komory). Zároveň úprava aktualizace hodnocení se přesouvá do samostatného ustanovení.

K bodu 141 (§ 30a odst. 2)

Jedná se o transpozici článku 7 odst. 4 AML směrnice, který vyžaduje, aby každý členský stát v souvislosti s posouzením rizik praní peněz a financování terorismu sdělil institucionální strukturu a obecné postupy svého režimu pro boj proti praní peněz a financování terorismu, jakož i přidělené lidské a finanční zdroje. Tento požadavek vyplynul rovněž z mezinárodního hodnocení Moneyval.

K bodu 142 (§ 30a odst. 4 a 5)

K dosavadnímu odstavci 4

Úprava aktualizace hodnocení se přesouvá do samostatného ustanovení.

K odstavci 4

Jednou z nejdůležitějších mezinárodních autorit mající celosvětový vliv při vytváření standardů a hodnocení států v oblasti boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu, je „Financial Action Task Force“ (dále jen „FATF“). FATF byl založen na

summitu G7 v Paříži v roce 1989 jako mezivládní orgán. Jeho úkolem je vytvářet standardy a propagovat účinnou implementaci právních, regulačních a operativních opatření v boji proti praní peněz, financování terorismu, financování šíření zbraní hromadného ničení a dalším souvisejícím hrozbám vůči integritě mezinárodního finančního systému. Ve spolupráci s dalšími mezinárodními orgány a institucemi FATF usiluje o identifikaci hrozeb na národní úrovni s cílem ochránit mezinárodní finanční systém před zneužitím. Již v roce 1990 FATF přijal dokument nazývaný „40 doporučení FATF v boji proti praní peněz“. Tato doporučení se stala mezinárodně přijímaným standardem a jejich principy jsou základem legislativy proti legalizaci výnosů z trestné činnosti ve světě, tedy i v Evropské unii a v České republice. Česká republika, stejně jako další členské státy Evropské unie přijaté od roku 2004, není členem FATF, ale tzv. regionálního uskupení podle FATF, konkrétně výboru MONEYVAL při Radě Evropy. FATF má celkem 36 členů (včetně Evropské komise) a 8 přidružených členských uskupení. Tímto způsobem je k dodržování FATF standardů zavázáno přes 180 jurisdikcí, včetně České republiky. Podle uvedených standardů FATF jsou rovněž všechny země světa hodnoceny a na těchto hodnoceních se pak zakládají i následné mezinárodní ratingy zemí.

K odstavci 5

Jedná se o transpozici článku 7 odst. V. AML směrnice, který požaduje, aby členské státy poskytly výsledky svých posouzení rizik, včetně jejich aktualizovaných verzí Evropské komisi, evropským orgánům dohledu a ostatním členským státům. Ostatní členské státy mohou členskému státu, který provádí posouzení rizik, případně poskytnout další relevantní informace. Shrnutí posouzení rizik je veřejně přístupné, nesmí však obsahovat utajované nebo citlivé informace.

K bodu 143 (§30a odst. 6 až 8)

Dále se zde na základě zkušeností z prvního kola národního hodnocení rizik a na základě požadavků z hodnocení Moneyval zavádí výslovná povinnost všem zúčastněným institucím poskytovat součinnost Úřadu jako koordinátorovi tohoto procesu, předkládat přehled o provedených opatřeních ke zmírnění rizik a relevantní statistické údaje. Hodnotitelé výboru Moneyval také poukázali na nutnost zajistit efektivní provádění následného akčního plánu (tj. souboru dodatečných zmírňujících opatření, která vyplývají z národního hodnocení rizik) ze strany všech zainteresovaných státních orgánů. Navrhovaná úprava tedy cílí na zefektivnění celého procesu a v konečném důsledku i na posílení důvěry privátního sektoru a veřejnosti v plnění povinností na straně státu. Povinnost vést statistické údaje, jak zní požadavek čl. 44 IV. AML směrnice, stanoví relevantním orgánům jejich jednotlivé sektorové zákony a vnitřní předpisy.

Dále bylo zjištěno, že absentuje výslovná legislativní úprava procesu předávání těchto statistických údajů na jedno místo. Tento postup sice v praxi velmi dobře funguje, což lze doložit i tím, že ČR vždy Evropské komisi zasílala na její vyžádání statistické údaje ve smyslu čl. 44 odst. 4 IV. AML směrnice, nicméně z důvodu jednoznačného zakotvení tohoto požadavku bylo rozhodnuto navrhnout do § 30a AML zákona povinnost relevantních orgánů poskytovat finanční zpravodajské jednotce, jakožto orgánu koordinujícímu posouzení rizik podle článku 7 směrnice, a to i požadované statistické údaje.

K bodu 144 (§ 31 odst. 3)

Jedná se o transpozici článku 44 V. AML směrnice, který vyžaduje, aby členské státy předaly Evropské komisi své statistické údaje, jejichž podrobný výčet je uveden v tomto článku. Evropská komise následně zveřejní výroční zprávu a zpřístupní ji na svých internetových stránkách.

K bodu 145 (§ 31 odst. 4 a 5)

K odstavci 4

Jedná se o transpozici článku 20a odst. 1 V. AML směrnice, který vyžaduje, aby členské státy vydaly a aktualizovaly seznam významných veřejných funkcí, které jsou pro účely AML zákona v daném státě považovány za politicky exponované osoby. Tento seznam uveřejní Finanční analytický úřad na svých webových stránkách (www.financnianalytickyyurad.cz) Samotný okruh významných veřejných funkcí je demonstrativně uveden v § 4 odst. 5 AML zákona, přičemž seznam by měl reflektovat význam těchto funkcí v rámci České republiky. Tento seznam má Finanční analytický úřad povinnost udržovat aktuální.

K odstavci 5

V souladu s čl. 20a odst. 1 V. AML směrnice se ukládá mezinárodní organizaci akreditované na území České republiky, aby na výzvu úřadu sdělila a aktualizovala seznam významných veřejných funkcí s ní spojených, které zakládají postavení politicky exponované osoby.

K bodu 146 (§ 32 odst. 3)

Navrhovaná změna umožní Úřadu zasílání informací ve formě tzv. poznatku i institucím, na které dříve nebylo myšleno, a se kterými je vhodné a přínosné, aby byly nastaveny možnosti spolupráce (zpravodajské služby, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Vojenská policie apod.).

K bodu 147 (§ 33 odst. 1)

Jedná se o legislativně- technickou změnu.

K bodu 148 (§ 33 odst. 2 a 3)

Dosavadní úprava výměny informací mezi Úřadem a zahraničními finančními zpravodajskými jednotkami (FIU) byla poměrně velmi obecná, a to z toho důvodu, aby byla možná co nejširší míra spolupráce. Na základě současné úpravy je s veškerými dožadáními od těchto jednotek nakládáno jako s oznámeními o podezřelém obchodu, z čehož vyplývá, že při jejich vyřizování může Úřad uplatnit veškeré své pravomoci, včetně např. odložení splnění příkazu podle § 20. Systém boje proti legalizaci výnosů a financování terorismu v České republice je postaven na tzv. „all crimes approach“, kdy predikativním trestným činem pro praní peněz může být jakýkoliv trestný čin, který vytváří výnosy. Z toho vyplývá, že ani pro výměnu informací není omezením určitý druh predikativního trestného činu, ani to, když tento druh dosud není znám. Jediné omezení vyplývá z § 39 odst. 4 písm. b) AML zákona, který stanoví, že informace zahraniční finanční zpravodajské jednotce nelze poskytnout, pokud by to mohlo zmařit nebo ohrozit šetření podezřelého obchodu nebo probíhající trestní řízení, nebo jestliže by poskytnutí informací bylo zjevně nepřiměřené oprávněným zájmům osoby, jíž se informace týká, nebo účelu, pro který byla žádost podána. Protože Evropská komise je ale toho názoru je, že ustanovení IV. AML směrnice ohledně mezinárodní spolupráce nejsou dostatečně transponována a navíc i V. AML směrnice přináší některé změny v člancích 53, 54, 55 a 57 došlo k explicitnímu vyjádření výše uvedených principů.

K odstavci 2

Odstavec 2 obsahuje demonstrativní výčet podob, kterých může nabývat mezinárodní spolupráce. Jde zejména o předávání finančně-zpravodajských informací, a to jak na vyžádání od zahraničních partnerů, tak i spontánně. Demonstrativní výčet nevylučuje ani jiné podoby spolupráce, kdy například Finanční analytický úřad může informaci od zahraničních partnerů vyhodnotit jako podnět k zahájení šetření podezřelého obchodu, v rámci něžž může dojít i k blokování majetku, u něžž je důvodný předpoklad, že je výnosem z trestné činnosti nebo že

je určen k financování terorismu, a to na základě § 20 odst. 3 písm. b) AML zákona. Uvedené formy mezinárodní spolupráce jsou nezbytné k účinnému potlačování legalizace výnosů z trestné činnosti, jejíž pachatelé se snaží využít nesouladu a překážek ve spolupráci mezi orgány působícími v různých státech.

Ustanovení dále zdůrazňuje princip, podle něž je nutné v otázkách mezinárodní spolupráce postupovat bezodkladně.

Dalším principem obsaženým v tomto ustanovení je skutečnost, že mezinárodní spolupráci nelze, s výjimkou výše uvedeného korektivu v § 39 odst. 4 písm. b), omezit.

K odstavci 3

Odstavec 3 potvrzuje současnou praxi vyplývající z obecně uznávaných zásad mezinárodní spolupráce, podle níž žádost Úřadu adresovaná zahraničním partnerům musí být dostatečně odůvodněna a musí vymezit účel nakládání s požadovanými informacemi, přičemž Úřad je tímto účelem vázán. Uvedená norma má za cíl zabránit nechtěnému narušení šetření podezřelého obchodu probíhajícího v jiném státě.

K bodu 149 (§ 34 odst. 1)

Výslovně se v reakci na Evropskou komisi vytýkaný nedostatek v transpozici čl. 2 odst. 3 druhého pododstavce IV. AML směrnice stanoví, že není možné výjimku podle § 34 udělit ve vztahu k činnosti spočívající v poukazování peněz ve smyslu § 3 odst. 1 písm. f) zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku. To však není možné ani podle stávající úpravy, a to s ohledem na ustanovení § 34 odst. 5, podle kterého lze udělit výjimku pouze tehdy, je-li při výkonu dané činnosti vyloučeno nebo značně omezeno nebezpečí jejího zneužití k legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, přičemž v případě této činnosti nemůže být z důvodu její povahy daná podmínka nikdy splněna.

K bodu 150 (§ 34 odst. 2 písm. a))

Výslovně se v reakci na Evropskou komisi vytýkaný nedostatek v transpozici čl. 2 odst. 3 písm. f) IV. AML směrnice stanoví, že výjimku lze udělit pouze tehdy, pokud je činnost podle odstavce 1 poskytována pouze klientům z hlavní činnosti, nikoli tedy osobám, které by nebyly klienty z hlavní činnosti. Obsah normy se touto změnou nemění, protože výše uvedené pravidlo je již dnes z daného ustanovení dovoditelné („*a je poskytována pouze v souvislosti s hlavní činností povinné osoby*“).

K bodu 151 (§ 34 odst. 2)

Současné znění AML zákona pracuje v předmětném ustanovení s pojmem „z celkového ročního obratu povinné osoby“, tento pojem však není v českém právním řádu zakotven a žádný jiný právní předpis jej neužívá. Obsahem tohoto pojmu jsou informace dostupné ze sbírky listin ve veřejném rejstříku, které jsou dopočitatelné z rozvahy nebo jsou uváděné ve Výkazu zisku a ztrát v plném rozsahu (dle vyhlášky Ministerstva financí č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví) pod názvem „čistý obrat za účetní období“. Čistý obrat za účetní období představuje zejména součet tržeb z prodeje výrobků a služeb, zboží, ostatní provozní výnosy, výnosy z dlouhodobého majetku, ostatní výnosy z dlouhodobého finančního majetku, výnosové úroky a podobné výnosy a ostatní finanční výnosy. S ohledem na konzistentnost pojmosloví v právním řádu a s ohledem na vyvarování se případných výkladových problémů navrhuje zaměnit v předmětném ustanovení shora uvedené pojmy.

K bodu 152 (§ 34a)

Jde o transpozici čl. 61 V. AML směrnice, který vyžaduje, aby příslušné orgány členského státu a případně také profesní komory přijaly mechanismy, které budou usnadňovat oznamování porušení plnění AML povinností povinnými osobami.

Návrh se snaží příjem těchto oznámení pokud možno co nejvíce centralizovat. Uvedenou povinnost tedy ukládá pouze Finančnímu analytickému úřadu a profesním komorám.

K odstavci 1 a 2

Systém pro přijímání oznámení může být upraven například vnitřními předpisy Úřadu a profesních komor.

K odstavci 3

Ustanovení vyjadřuje požadavek, aby byly ochráněny oprávněné zájmy jak oznamovatele, tak i osoby podle oznámení odpovědné za předmětné porušení povinností. Ochrana oznamovatele je vyjádřena rovněž ve speciálním ustanovení § 40a, jež upravuje povinnost mlčenlivosti stran totožnosti oznamovatele. Osoba, která je podle oznámení za porušení povinností odpovědná, by v souladu se zásadou neveřejnosti správního řízení neměla být vystavována tlaku ze strany veřejnosti.

K odstavci 4

Ustanovení obsahuje důležitou normu, která prohlašuje za protiprávní uplatňování jakýchkoli odvetných opatření proti oznamovateli v souvislosti s jeho postavením a na základě které lze uplatňovat odpovědnost v rovině občanského práva. Odvetnými opatřeními jsou zejména diskriminační jednání vůči zaměstnanci, ale může se objevit i mezi podnikateli, potom by šlo o takové jednání, které by bylo zjevně vedeno úmyslem ublížit oznamovateli, a to v souvislosti s jeho postavením.

K bodu 153 (§ 35 odst. 1 úvodní část ustanovení)

Upravuje se formulace úvodní části ustanovení § 35 odst. 1 v části, kde dochází k vyjmenování jednotlivých dozorčích úřadů. S ohledem na to, že pojem „dozorčí úřad“ není v textu zákona vymezen, ale je opakovaně používán, upravuje se znění ustanovení tak, aby bylo zřejmé, že dozorčími úřady jsou právě ty vyjmenované v pododstavcích odstavce 1.

K bodu 154 (§ 35 odst. 1 písm. b))

S ohledem na zvýšení efektivity v oblasti kontroly nad provozovateli hazardních her se navazuje oblast působnosti orgánů Celní správy České republiky celní správy na oblast jejich působnosti v oblasti dozoru nad dodržování povinností při provozování hazardních her.

K bodu 155 (§ 35 odst. 1 písm. d)

Vzhledem ke změně koncepce dozoru a trestání příslušníků profesních komor v oblasti AML, která je popsána v obecné části důvodové zprávy, se s ohledem na systematiku AML zákona zařazují příslušné profesní komory do výčtu dozorčích orgánů.

K bodu 156 (§ 35 odst. 3)

Jedná se o transpozici čl. 57a V. AML směrnice, který vyžaduje nastavení spolupráce mezi dohledovými orgány pro oblast AML u úvěrových a finančních institucí. V České republice jsou těmito dohledovými orgány FAÚ a ČNB.

K bodu 157 (§ 35 odst. 6)

Jedná se o reflexi skutečnosti, že do okruhu dozorčích úřadů podle § 35 odst. 1 byly nově vloženy profesní komory.

K bodu 158 (§ 35 odst. 7 až 11)

K odstavci 7

Jedná se o naplnění standardů FATF a požadavků Moneyvalu na rizikově orientovaný přístup při výkonu kontrolní činnosti. Promyšlené uplatňování rizikově orientovaného přístupu podporuje efektivní alokaci zdrojů (lidských i finančních) rovněž při výkonu dozorové činnosti. V konečném důsledku to posiluje důvěru privátního sektoru a veřejnosti v efektivní výkon státní správy.

Při budování promyšleného rizikově orientovaného přístupu je třeba čerpat z více informačních zdrojů o rizicích.

Analýza rizik se aktualizuje v návaznosti na vývoj rizik, aby pokud možno v každém okamžiku byla zajištěna efektivní alokace zdrojů, které jsou k dispozici pro výkon dohledu.

K odstavci 8

Jedná se o transpozici čl. 48 odst. 4 a 5 V. AML směrnice, které vyžadují, aby dozorčí úřady vzájemně spolupracovaly při výkonu správního dozoru nad úvěrovými a finančními institucemi, jež jsou součástí skupiny.

K odstavci 9

Jedná se o transpozici čl. 48 odst. 1a V. AML směrnice, jenž vyžaduje, aby členské státy za účelem usnadnění přeshraniční spolupráce mezi dozorčími úřady z jednotlivých členských států poskytly Komisi kontaktní údaje vztahující se k jejich dozorčím úřadům.

K odstavci 10

Jedná se o transpozici čl. 57a odst. 2 V. AML směrnice, který vyžaduje, aby členské státy uzavřely s Evropskou centrální bankou dohodu o spolupráci při výměně informací.

K odstavci 11

Jedná se o transpozici čl. 62 odst. 1 již IV. AML směrnice, který vyžaduje, aby členské státy informovaly evropské orgány dohledu o veškerých správních trestech uložených za porušení povinností vyplývajících z AML směrnice.

K bodu 159 (§ 37)

K dosavadnímu § 37

Příslušné ustanovení, resp. odstavec 1, se zrušuje, a to s ohledem na skutečnost, že se dozor nad příslušníky příslušných profesních komor podřazuje pod standardní správní dozor v oblasti AML vykonávaný na základě příslušných ustanovení AML zákona se subsidiární aplikací obecných právních předpisů v oblasti kontroly.

K novému § 37

K odstavci 1

Jedná se o legislativně-technickou změnu. Ustanovení, které bylo dříve obsaženo v odstavci 2, se s ohledem na změnu obsahu ustanovení přesouvá do odstavce 1.

K odstavci 2

Navrhuje se stanovit Úřadu pravomoc, aby sám provedl kontrolu u člena profesní komory, pokud tato do 60 dní od doručení nereagovala na písemný podnět k vykonání kontroly, představuje pojistku proti ne vždy efektivnímu přístupu komor k vyřizování těchto podnětů. Bude-li příslušná profesní komora svoji povinnost řádně plnit, tato pravomoc Úřadu nevznikne. Tímto ustanovením se vhodněji transponuje čl. 58 odst. 1 IV. AML, dle kterého mají členské státy zajistit, aby povinné osoby nesly odpovědnost za porušení vnitrostátních předpisů přijatých k provedení této směrnice v souladu s tímto článkem a články 59 až 61 s tím, že veškeré sankce nebo opatření musí být účinné, přiměřené a odrazující.

K odstavci 3 až 5

Vzhledem ke změně koncepce dozoru nad příslušníky stavovských profesí je nutno, při zachování pojistek, které garantují právo na spravedlivý proces, změnit přístup Úřadu k údajům, kterými disponují tyto osoby. V obecné rovině se tedy umožňuje Úřadu, při naplnění podmínky podle odstavce 2, v rámci výkonu dozoru jednat s příslušnými povinnými osobami napřímo, nikoli prostřednictvím komory, tj. jedná se o totožný model, jaký je uplatňován i vůči ostatním povinným osobám. Zároveň však je nutno vzít ohled na specifické postavení příslušníků stavovských profesí, kteří disponují velmi citlivými údaji, které není možné předat orgánům veřejné moci bez porušení ústavních práv třetích osob (údaje získané způsobem uvedeným v § 26 odst. 1 a § 27 odst. 1 a 2). Samotné distanční poskytnutí těchto údajů je již vyloučeno na základě úpravy, která sama o sobě konstatuje, že příslušník stavovské profese v těchto případech poskytnutí údajů odmítne.

Problematickou se však může stát fyzická kontrola na místě, jelikož se úřední osoba Úřadu pověřená kontrolou může dozvědět údaje dle § 26 odst. 1 a § 27 odst. 1 a 2 i nedopatřením. K zamezení tohoto případného excesu je konstruováno, že kontrola prostor, kde by se mohly nosiče těchto informací vyskytovat, je možná pouze za přítomnosti toho příslušníka stavovských profesí, jehož výkonu povolání se tyto údaje týkají. Tato povinná osoba pak může označit nosiče údajů, které není oprávněn poskytnout. Toto je následně oprávněn potvrdit či vyvrátit pověřený člen komory (zde nikoli v pozici správního orgánu) a poskytnout kontrolujícímu souhlas se seznámit s těmito údaji. V případě, že zástupce komory souhlas neposkytne, lze jeho souhlas nahradit rozhodnutím soudu.

K odstavci 6

V souladu s čl. 34 odst. 3 písm. a) a c) se stanoví rozsah údajů, které musí daná profesní komora jednou ročně předávat Úřadu a zveřejňovat. Uvedené opatření povede k posílení transparentnosti činnosti profesních komor a přispěje ke kontrole jejich činnosti ze strany veřejnosti.

K odstavci 7

Stanoví se povinnost profesní komoře aktivně informovat Finanční analytický úřad o skutečnostech nasvědčujících legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, pouze však tehdy, pokud tato skutečnost není pokryta profesní povinností mlčenlivosti.

K bodu 160 (§ 38 odst. 1)

S ohledem na skutečnost, že na základě nové působnosti Rady pro veřejný dohled nad auditem může její zaměstnanec nebo osoba pro ni jinak činná v rámci řízení o přestupku přijít do styku se skutečnostmi podléhajícími mlčenlivosti podle tohoto ustanovení, stanoví se i těmto osobám povinnost mlčenlivosti.

K bodu 161 (§ 38 odst. 2)

Vzhledem k tomu, že Rada pro veřejný dohled nad auditem bude nově namísto příslušné profesní komory projednávat přestupky (dříve kárná provinění) některých povinných osob, je pro tyto případy nezbytné prolomit mlčenlivost.

K bodu 162 (§ 39 odst. 1 písm. e))

Jedná se o legislativně-technickou úpravu. Příslušné profesní komory jsou nově dozorčí úřad uvedený v § 35 odst. 1 a není je tedy nutné vyjmenovávat zvlášť.

Povinnosti mlčenlivosti se nelze dovolat vůči Radě pro veřejný dohled nad auditem, která předmětné informace může potřebovat pro vedení přestupkového řízení podle § 52 odst. 2.

K bodu 163 (§ 39 odst. 1 písm. k))

V návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů se v ustanovení § 42 stanoví, že má-li orgán veřejné moci důvodně za to, že při výkonu své činnosti zjistil nesrovnalost, oznámí to soudu příslušnému k zápisu. Předpokládá se, že nejčastěji budou těmito orgány veřejné moci právě orgány, které vykonávají působnost podle AML zákona. Ty však v některých vymezených případech váže mlčenlivost, kterou je tak třeba pro tyto případy výslovně prolomit.

K bodu 164 (§ 39 odst. 2 písm. a))

Jedná se o legislativně-technickou úpravu na základě zakotvení definice skupiny v § 4.

K bodu 165 (§ 40a)

Zvláštní ustanovení o povinnosti mlčenlivosti o totožnosti oznamovatele navazuje na úpravu oznamovacího systému obsaženou v § 34a. V souladu s čl. 61 odst. 2 písm. e) V. AML směrnice musí tento systém obsahovat „jasná pravidla, která zajistí ve všech případech důvěrnost osoby, která ohlásí porušení předpisů uvnitř povinné osoby, ledaže je zveřejnění vyžadováno vnitrostátním právem v souvislosti s dalším vyšetřováním nebo následným soudním řízením.“ Těchto vlastností se dosahuje právě pomocí odstavce 1 a 2.

V odstavci 3 se stanoví možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti oznamovatelem, tedy osobou, jejíž ochraně tato mlčenlivost slouží. Tím se vyloučí situace, kdy by mlčenlivost právě oznamovatele z nějakých důvodů limitovala.

K bodu 166 (§ 41 odst. 1)

Jedná se o adaptaci na nové nařízení o kontrolách převozu hotovosti 2018/1672 (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1672 ze dne 23. října 2018 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Unie nebo ji opouštějící a o zrušení nařízení (ES) č. 1889/2005), které ve svém článku 2 do definice hotovosti zařazuje i předplacené platební karty, mince s obsahem zlata nejméně 90 % a slitky s vysokou ryzostí s obsahem zlata alespoň 99,5 %. Nařízení oproti předcházející právní úpravě výslovně požaduje, aby byla „hotovost“ předkládána celním úřadům ke kontrole.

K bodu 167 (§ 41 odst. 2 až 4)

Jedná se o legislativně-technickou změnu.

K bodu 168 (nadpis § 42)

Jedná se o legislativně-technickou změnu, kterou se reflektuje terminologie zákona o Celní správě České republiky.

K bodu 169 (§ 42 odst. 2)

Jedná se o adaptaci na nové nařízení o kontrolách převozu hotovosti 2018/1672. Adaptuje se nová povinnost Celní správy České republiky z něj vyplývající, a to povinnost spočívající v zaznamenávání oznámení o vývozu nebo dovozu věcí uvedených v § 41 odst. 1.

K bodu 170 (§ 42 odst. 3)

Jedná se o adaptaci na nové nařízení o kontrolách převozu hotovosti 2018/1672. Současné znění AML zákona neobsahuje lhůtu pro uchovávání informací z prohlášení o převozu hotovosti a tato lhůta není stanovena ani v celních předpisech. Z tohoto důvodu je třeba, aby tato lhůta byla pro potřeby celních úřadů výslovně zakotvena a to v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1672 ze dne 23. října 2018 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Unie nebo ji opouštějící a o zrušení nařízení (ES) č. 1889/2005.

K bodu 171 (§ 42 odst. 4)

Jedná se o adaptaci na nové nařízení o kontrolách převozu hotovosti 2018/1672. Adaptuje se nová povinnost Celní správy České republiky z něj vyplývající, a to povinnost spočívající v zajištění věcí, jichž se týká deklarační povinnost, a to v případě přítomnosti podezření, že pocházejí z trestné činnosti.

K bodu 172 (§ 43 odst. 1)

S ohledem na zahrnutí zaměstnanců Rady pro veřejný dohled nad auditem a osob pro ni jinak činných do skupiny osob, které podléhají povinnosti mlčenlivosti podle § 38, zahrnují se i mezi speciální subjekty, které mohou spáchat přestupek spočívající v porušení této povinnosti.

K bodu 173 (§ 43 odst. 3)

S ohledem na zavedení nové zvláštní mlčenlivosti o totožnosti oznamovatele podle § 34a AML zákona se doplňuje přestupek ve vztahu k této mlčenlivosti.

K bodu 174 (§ 43 odst. 4)

Výše pokuty u porušení povinnosti mlčenlivosti o totožnosti oznamovatele se stanoví ve stejné výši jako porušení mlčenlivosti podle § 38.

K bodu 175 (§ 43 odst. 5)

S ohledem na stejné speciální subjekty se i v případě porušení povinnosti mlčenlivosti o totožnosti oznamovatele umožňuje zvýšení pokuty v zákonem stanovených případech.

K bodu 176 (nadpis § 44)

Jedná se o legislativně-technickou změnu spočívající v úpravě nadpisu ustanovení tak, aby více odpovídal obsahu ustanovení.

K bodu 177 (§ 44 odst. 1 písm. a))

Vypouští se odkaz na § 7, který byl nadbytečný a v konečném důsledku by mohl způsobovat i nejasnosti, a to například ve vztahu k nově upravenému institutu zesílené identifikace a kontroly klienta podle § 9a nebo zjednodušené identifikace podle § 13. Uvedenou změnou se tedy odstraňují případné pochybnosti o tom, že tato skutková podstata postihuje porušení povinností při identifikaci klienta, a to v rovině standardní, zjednodušené i zesílené identifikace.

K bodu 178 (§ 44 odst. 1 písm. b))

Vypouští se znak skutkové podstaty spočívající v požadavku na opakovanost jednání, daný přestupek tedy již nadále nebude hromadným přestupkem ve smyslu § 9 zákona o odpovědnosti za přestupky. Tato změna je motivována skutečností, že řádné provádění kontroly klienta je základním předpokladem pro detekci podezřelého obchodu a není tedy důvodné, aby ani jednotlivé porušení této povinnosti nebylo postižitelné prostředky správního práva trestního. Dále se vypouští odkaz na § 9, který byl nadbytečný a v konečném důsledku by mohl způsobovat nejasnosti ve vztahu k nově upravenému institutu zesílené identifikace a kontroly klienta podle § 9a.

K bodu 179 (§ 44 odst. 1 písm. d))

V písmenu d) se rovněž z důvodu nadbytečnosti vypouští odkaz na § 16.

K bodu 180 (§ 44 odst. 2)

Vzhledem k tomu, že povinnosti, jejichž porušení je postihováno přestupky podle písmen a) a b), jsou nezbytnou podmínkou pro řádné splnění povinností, na něž jsou navázány přestupky podle písmen c) a d), přičemž všechny tyto povinnosti představují základní stavební kameny opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, sjednocuje se horní hranice sazby pokuty na částce, kterou bylo lze dříve uložit pouze za spáchání přestupků podle písmena b) nebo c), tedy na částce 10 000 000 Kč. Tato změna je rovněž odůvodněna výtkou vznesenou ze strany hodnotitelů výboru Moneyval, podle níž nejsou horní sazby pokut dostatečně odrazující, v důsledku čehož Česká republika není plně v souladu s doporučením FATF č. 35.

K bodu 181 (§ 44 odst. 3)

S ohledem na výše uvedené změny dochází k vypuštění stávajícího obsahu odstavce 3. Ten je nahrazen kvalifikovanou skutkovou podstatou a souvisejícím výčtem trestů, jež lze za její spáchání uložit a které jsou tzv. eurotresty.

Při výkladu pojmu „spáchání zvláště závažným způsobem“ je třeba přihlížet zejména k hodnotě dotyčného obchodu nebo souhrnu obchodů a k jejich rizikovitosti, ke skutečnosti, zda se jedná o podezřelý obchod a do jaké míry je tato podezřelost zřejmá, zda byl přítomen prvek financování terorismu nebo porušování mezinárodních sankcí ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí, zda byl případně zřejmý zdrojový trestný čin a jeho závažnost, jakož i skutečnost, zda porušení povinnosti vyústilo ve zmaření zajištění výnosu z trestné činnosti.

K bodu 182 (§ 44a)

Jedná se o odražení nové povinnosti obsažené v § 15a, spočívající v povinnosti přispívat ke správnosti údajů vedených v evidenci skutečných majitelů.

K bodu 183 (§ 45 odst. 1 písm. a))

Příslušná skutková podstata přestupku se přesouvá do písmene b).

K bodu 184 (§ 45 odst. 1 písm. b))

Vzhledem k nutnosti odlišení skutkových podstat stávajícího písm. a) na skutkovou podstatu přestupku, která vyplývá z evropského práva a skutkovou podstatu přestupku ryze vnitrostátního se ze stávajícího písm. a) odděluje písm. b), tj. nesplnění informační povinnosti podle § 24a odst. 4 tohoto zákona. Tato povinnost je povinností vycházející pouze z vnitrostátní úpravy, tudíž se na ni nevztahuje odst. 3, který je ustanoven právě kvůli

transpozici IV. AML směrnice. Zároveň se ze systematického hlediska přesouvají skutkové podstaty uvedené v písm. b), c) a d) do § 48a.

K bodu 185 (§ 45 odst. 1 písm. c) a d))

Ze systematického hlediska se přesouvají skutkové podstaty uvedené v písm. b), c) a d) do § 48a.

K bodu 186 (§ 45 odst. 3)

Při výkladu pojmu „spáchání zvlášť závažným způsobem“ je třeba přihlížet zejména k hodnotě dotyčného obchodu nebo souhrnu obchodů, ke skutečnosti, zda se jedná o podezřelý obchod a do jaké míry je tato podezřelost zřejmá, zda je přítomen prvek financování terorismu nebo porušování mezinárodních sankcí ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí a do jaké míry je tato přítomnost zřejmá, zda byl případně zřejmý zdrojový trestný čin a jeho závažnost, zda porušení povinnosti vyústilo ve zmaření zajištění výnosu z trestné činnosti, jakož i ke skutečnosti, zda nesplnění této povinnosti bylo vedeno záměrem znesnadnit šetření podezřelého obchodu.

K bodu 187 (§ 46 odst. 2 a 3)

Zavádí se skutková podstata přestupku postihujícího neplnění povinností informovat Úřad o určení kontaktní osoby. Výše horní hranice sazby pokuty byla zvolena s ohledem na to, že nemožnost obrátit se na kontaktní osobu nevyhnutelně vede k závažným problémům při šetření podezřelého obchodu, jež vyžaduje operativní spolupráci mezi Úřadem a povinnými osobami, přičemž tato spolupráce je zprostředkována právě kontaktními osobami.

K bodu 188 (§ 46 odst. 5)

Při výkladu pojmu „spáchání zvlášť závažným způsobem“ je třeba přihlížet zejména k hodnotě dotyčného podezřelého obchodu nebo souhrnu obchodů a k tomu, do jaké míry je jeho podezřelost zřejmá, k tomu, zda byl přítomen prvek financování terorismu nebo porušování mezinárodních sankcí ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí a do jaké míry byla jeho přítomnost zřejmá, zda byl zřejmý zdrojový trestný čin a jeho závažnost, k tomu, zda porušení povinnosti vyústilo ve zmaření zajištění výnosu z trestné činnosti, jakož i ke skutečnosti, zda nesplnění této povinnosti bylo vedeno snahou znesnadnit šetření podezřelého obchodu.

K bodu 189 (§ 47 odst. 5)

Při výkladu pojmu „spáchání zvlášť závažným způsobem“ je třeba přihlížet zejména k hodnotě dotyčného obchodu nebo souhrnu obchodů, k tomu, do jaké míry je tato podezřelost zřejmá, zda byl přítomen prvek financování terorismu nebo porušování mezinárodních sankcí ve smyslu zákona o provádění mezinárodních sankcí, zda byl případně zřejmý zdrojový trestný čin a jeho závažnost, k tomu, zda porušení povinnosti vyústilo ve zmaření zajištění výnosu z trestné činnosti, jakož i ke skutečnosti, zda nesplnění této povinnosti bylo vedeno snahou znesnadnit šetření podezřelého obchodu. Jedná-li se o závažné spáchání přestupku podle odstavce 2, je třeba klást zvláštní důraz na okolnosti, které povinnou osobu vedly k nesplnění této povinnosti, a to vzhledem k tomu, že v tomto případě není na jejím uvážení, zda odloží příkaz klienta.

K bodu 190 (§ 48 odst. 1)

Ze systematického hlediska dochází k přesunu skutkové podstaty přestupku z odstavce 4 písm. a) do odstavce 1.

K bodu 191 (§ 48 odst. 3)

Jedná se o legislativně technickou změnu související s vložením nových odstavců v § 21, na které toto ustanovení odkazuje.

K bodu 192 (§ 48 odst. 5 a 6)

K odstavci 5

Zavádí se skutková podstata, která je navázána na nově zaváděnou povinnost povinné osoby dle § 22a. Z povahy věci se může tohoto přestupku dopustit pouze právnická osoba, jelikož fyzické osoby (ani ty podnikající) nedisponují statutárním orgánem, jehož člena by byly povinny určit jako odpovědného za plnění povinností vyplývajících z tohoto zákona a ze zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů.

V obecné rovině se považuje za vhodné, aby byla za provádění AML opatření vždy odpovědná konkrétní osoba ve vedení příslušné právnické osoby, aby docházelo k jejich efektivnímu uplatňování. Formulovaná skutková podstata pak jednoznačně stanoví, že v případě maření zájmu na efektivním uplatňování AML opatření neurčením této odpovědné osoby spáchá dotyčná povinná osoba přestupek.

K odstavci 6

Ze systematického hlediska dochází k přesunu skutkové podstaty přestupku z odst. 4 písm. b) do odst. 6).

K bodu 193 (§ 48 dosavadní odstavec 7)

Dochází k reflexi změn a přesunů v rámci stávajících skutkových podstat.

K bodu 194 (§ 48 nový odstavec 7)

Dochází k reflexi změn a přesunů v rámci stávajících skutkových podstat.

K bodu 195 (§ 48 odst. 8)

Dochází k reflexi změn a přesunů v rámci stávajících skutkových podstat.

K bodu 196 (§ 48 odst. 9)

V případě přestupku podle odstavce 5 je naplnění znaku „zvlášť závažného spáchání“ možné spíše v teoretické rovině a mohlo by k němu dojít při naplnění dalších zcela výjimečných okolností, jež by nasvědčovaly záměru mařit účinné uplatňování opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, navíc podmíněných vyšší mírou expozice povinné osoby vůči těmto rizikům.

V případě přestupku podle odstavce 6 je naplnění tohoto znaku rovněž málo pravděpodobné, v úvahu by přicházelo zejména tehdy, pokud by nedošlo k proškolení zaměstnanců povinné osoby značně vystavené výše uvedeným rizikům, přičemž toto proškolení by bylo esenciální pro efektivní zmírnění uvedených rizik.

K bodu 197 (§ 48a)

K odstavci 1 písmenu a)

Jedná se o novou skutkovou podstatu, která postihuje neuplatňování skupinových strategií a postupů pro boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu povinnou osobou samotnou, a to i na úrovni jejích poboček a provozoven ve třetích zemích. Povinnost jejich uplatňování je obsažena již ve stávajícím znění zákona, nicméně její neplnění není postižitelné. Potřeba vložení této skutkové podstaty je o to naléhavější, že již 4. AML směrnice ji považuje za eurodelikt.

K odstavci 1 písmenu b)

Jedná se o novou skutkovou podstatu, která postihuje případy, kdy povinná osoba nezajistí uplatňování skupinových strategií a postupů pro boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ve svých dceřiných společnostech, tedy ve společnostech, které s ní tvoří skupinu ve smyslu § 4 odst. 12, jež se nacházejí ve třetích zemích, a to v rozsahu, který právo dané třetí země umožňuje.

Rozdíl oproti skutkové podstatě uvedené v písmenu a) spočívá v tom, že se vztahují k zajišťování uplatňování daných strategií a postupů nikoli samotnou povinnou osobou, ale právníky osobami od ní odlišnými.

Stejně jako v případě skutkové podstaty uvedené v písmenu a) je daná povinnost obsažena již ve stávajícím znění zákona, nicméně její neplnění není postižitelné. Potřeba vložení této skutkové podstaty je o to naléhavější, že již 4. AML směrnice ji považuje za eurodelikt.

K odstavci 2 písmenu a)

Jedná se o novou skutkovou podstatu, jež postihuje neplnění povinnosti povinné osoby uplatňovat v jejích pobočkách a dceřiných společnostech ve třetích zemích v rozsahu, který právo této třetí země umožňuje, opatření pro kontrolu klienta alespoň rovnocenná požadavkům práva Evropské unie, tedy povinnosti, která je obsažena již ve stávajícím znění zákona, nicméně její neplnění není postižitelné. Potřeba vložení této skutkové podstaty je o to naléhavější, že již 4. AML směrnice ji považuje za eurodelikt.

K odstavci 2 písmenu b)

Jedná se o přesun této skutkové podstaty ze stávajícího § 45 odst. 1 písm. b) za účelem zpřehlednění právní úpravy.

K odstavci 2 písmenu c)

Jedná se o přesun této skutkové podstaty ze stávajícího § 45 odst. 1 písm. c) za účelem zpřehlednění právní úpravy.

K odstavci 2 písmenu d)

Jedná se o novou skutkovou podstatu, jež postihuje nesplnění povinnosti povinné osoby informovat Úřad o tom, že právo třetí země, v níž má pobočku nebo dceřinou společnost, neumožňuje uplatňování opatření pro kontrolu klienta a uchování záznamů, jež jsou alespoň rovnocenná právu Evropské unie, tedy povinnosti, která je obsažena již ve stávajícím znění zákona, nicméně její neplnění není postižitelné. Potřeba vložení této skutkové podstaty je o to naléhavější, že již 4. AML směrnice ji považuje za eurodelikt.

K odstavci 3

Jedná se o přesun této skutkové podstaty ze stávajícího § 45 odst. 1 písm. d) za účelem zpřehlednění právní úpravy.

K odstavci 4

Horní hranice sazby pokuty za přestupky podle odst. 1 až 4 se stanoví na 10 000 000 Kč, tedy na částce shodné s horní hranicí sazby pokuty, jež je možné uložit za ty přestupky, jež jsou obsaženy již ve stávajícím znění zákona, přičemž tato částka je přiměřená i novým skutkovým podstatám.

K odstavci 5

V případě kvalifikované skutkové podstaty doplňující základní skutkové podstaty podle odst. 1 je naplnění znaku „zvlášť závažného způsobu spáchání“ možné spíše v teoretické

rovině a lze o něm hovořit tehdy, pokud by skupina byla vystavena značnému riziku legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu v důsledku neuplatňování skupinových strategií a postupů, tedy v případech, kdy by to byl právě prvek skupinové spolupráce, který by byl sto tato rizika zmírnit.

V případě kvalifikované skutkové podstaty doplňující základní skutkovou podstatu podle odst. 2 písm. a) je naplnění znaku „zvlášť závažného způsobu spáchání“ možné zejména v případě, pokud opatření pro identifikaci a kontrolu klienta alespoň rovnocenná požadavkům práva Evropské unie nebudou naplňována pobočkou nebo dceřinou společností, u které je vysoká pravděpodobnost výskytu podezřelých obchodů, přičemž v důsledku neuplatňování těchto opatření bude hrozit značné riziko zmaření jejich šetření.

V případě kvalifikované skutkové podstaty doplňující základní skutkovou podstatu podle odst. 2 písm. c) je naplnění znaku „zvlášť závažného způsobu spáchání“ možné zejména tehdy, pokud by omezení uplatňování opatření pro identifikaci a kontrolu klienta alespoň rovnocenných požadavkům práva Evropské unie pobočkou nebo dceřinou společností, u které je vysoká pravděpodobnost výskytu podezřelých obchodů, způsobené právem dané třetí země a způsobující značné riziko zmaření šetření těchto obchodů, bylo možné účinně zmírnit uplatněním doplňkových opatření.

V případě kvalifikované skutkové podstaty doplňující základní skutkovou podstatu podle odst. 2 písm. d) je naplnění znaku „zvlášť závažného způsobu spáchání“ možné tehdy, pokud by absence takové informace byla způsobitelná vyústila v to, že by Úřad nemohl přijmout kroky k zabránění přenosu daných rizik na území jiných členských států Evropské unie neb o států tvořících Evropský hospodářský prostor.

V případě kvalifikované skutkové podstaty doplňující základní skutkovou podstatu podle odst. 3 je naplnění znaku „zvlášť závažného způsobu spáchání“ možné tehdy, pokud povinná osoba ve vztahu ke svým pobočkám nebo provozovnám zcela ignoruje předpisy daného členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.

K bodu 198 (nadpis § 49)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu.

K bodu 199 (§ 49 odst. 1 úvodní část ustanovení)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu.

K bodu 200 (§ 49 odst. 2 až 4)

Uvedený přestupek byl z důvodu zajištění systematičnosti zákona přesunut z § 48 odst. 5. Jeho zařazení mezi přestupky postihující porušení povinností finančních nebo úvěrových institucí plyne z toho, že pouze tyto osoby se mohou uvedeného přestupku dopustit.

K bodu 201 (§ 49 odst. 5)

Dochází k odrazu výše uvedené legislativně-technické změny.

K bodu 202 (§ 49 odst. 6)

Naplnění znaku „zvlášť závažného způsobu spáchání“ přichází v úvahu zejména tehdy, pokud daná korespondenční instituce naváže obchodní vztah s korespondenční institucí, která je zcela zjevně tzv. shell bank, nebo pokud v důsledku korespondenčního vztahu s nezpůsobilou respondenční institucí dojde ke značnému vystavení korespondenční instituce rizikům legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu.

K bodu 203 (§ 50 odst. 1 úvodní část ustanovení)

S ohledem na sloučení přestupků fyzických osob na jedné straně a přestupků právnických a podnikajících fyzických osob na straně druhé se toto odráží ve vymezení těchto tří kategorií pachatelů.

K bodu 204 (§ 50 odst. 1 písm. a) a b))

S ohledem na nahrazení nařízení (ES) č. 1889/2005 nařízením (EU) 2018/1672, jež odráží změny provedené Lisabonskou smlouvou, dochází k nahrazení pojmu „Evropské společenství“ pojmem „Evropská unie“.

K bodu 205 (§ 50 dosavadní odstavec 2)

S ohledem na výše uvedené opuštění dělení přestupků postihujících porušení povinností vyplývajících z nařízení (EU) 2018/1672 na přestupky fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob dochází k vypuštění stávajícího odstavce 2, přičemž jeho obsah je vtělen do navrhovaného odstavce 1.

K bodu 206 (§ 50 nový odstavec 2)

Dochází pouze k formulační změně, stávající horní hranice sazby pokuty zůstává zachována.

K bodu 207 (§ 50a)

Jedná se o zcela nový přestupek, který umožní vedle postihu právnické osoby postihnout přímo i ty fyzické osoby, které způsobily, že se právnická osoba dopustila přestupku, který poskytuje ochranu povinnostem vyplývajícím z 4. AML směrnice. Naplňuje se tak požadavek jak čl. 58 odst. 3 již 4. AML směrnice, tak nesoulad s doporučení FATF č. 35, vytýkaný ze strany hodnotitelů Moneyvalu. S ohledem na to, že taková jednání, dosáhnou-li dostatečné závažnosti, jsou již podle stávající úpravy postižitelné prostředky trestního práva soudního, jakož i vzhledem k tomu, že právnické osoby zásadně mohou uplatňovat těmto osobám nárok na náhradu škody, byla stanovena horní hranice sazby pokuty na 100 000 Kč.

Vedle toho lze v souladu s čl. 58 odst. 2 písm. d) již 4. AML směrnice uložit trest výkonu vedoucích funkcí v povinných osobách jako takových, uvedený zákaz se tedy vztáhne na výkon této činnosti i pro povinné osoby, jež jsou podnikajícími fyzickými osobami.

K bodu 208 (§ 51 a 51a)

K § 51

Vymezuje se recidiva, jež jedním z alternativních znaků kvalifikovaných skutkových podstat postihujících eurodelikty.

K § 51a

Podle čl. 59 odst. 2 písm. d) již 4. AML směrnice mají členské státy povinnost zajistit, aby jedním z trestů, který lze uložit za porušení povinností z ní vyplývajících, byl dočasný zákaz výkon manažerských funkcí v povinných osobách. Tímto ustanovením se vymezuje, že daný zákaz lze uložit nejvýše na dobu 3 let.

K bodu 209 (§ 52 odst. 1)

Jedná se pouze o legislativně technické změny. Současný § 52 odst. 2 (nově odstavec 4) upravující příslušnost k řešení přestupků podle § 50 nadále zůstává speciálním ustanovením vůči § 52 odst. 1. Vzhledem k nadbytečnosti výslovného uvedení této speciality však dochází k vypuštění odkazu na § 50. Druhá změna pak reflektuje změny v § 35.

K bodu 210 (§ 52 odst. 2 a 3)

K odst. 2

Ustanovení navazuje na stávající úpravu obsaženou v § 49e zákona č. 30/2009 Sb., o auditorech, podle kterého přestupky podle zákona o auditorech projednává Rada pro veřejný dohled nad auditem.

Nebylo by tak systémové, aby přestupky podle tohoto zákona projednávala Komora auditorů České republiky. V případě, že Komora auditorů České republiky zjistí v rámci své dozorové činnosti spáchání přestupku podle tohoto zákona, příslušným orgánem k jeho projednání bude Rada pro veřejný dohled nad auditem.

K odst. 3

Podle dosavadní úpravy nemá Exekutorská komora České republiky disciplinární pravomoc nad exekutory. V kárném řízení vedeném proti exekutorovi rozhoduje specializovaný senát Nejvyššího správního soudu podle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.

Nebylo by tak systémové, aby přestupky podle tohoto zákona projednávala Exekutorská komora České republiky. V případě, že Exekutorská komora České republiky zjistí v rámci své dozorové činnosti spáchání přestupku podle tohoto zákona, příslušným orgánem k projednání bude Finanční analytický úřad.

K bodu 211 (§ 52 odst. 6)

Podle dosavadní právní úpravy bylo porušení tohoto zákona advokátem, notářem nebo daňovým poradcem kárným (respektive disciplinárním) proviněním, přičemž výnos z pokuty uložené za takové provinění příslušnou profesní komorou připadal oné komoře.

Nově bude porušení těchto povinností přestupkem a podle obecného pravidla obsaženého v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, je výnos z pokut příjmem státního rozpočtu. V případě výnosu z pokut za přestupky projednané příslušnou profesní komorou se však jeví jako vhodné zachovat zvláštní rozpočtové určení, protože profesní komory nejsou (na rozdíl od většiny ostatních správních orgánů) financovány z veřejných rozpočtů. Výnos z pokut uložených profesními komorami tak bude profesním komorám kompenzovat náklady na výkon rozhodovací činnosti vyplývající z tohoto zákona.

V případech, kdy pokutu uloží jiný orgán než profesní komora, tak podle obecného pravidla obsaženého v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, je výnos příjmem státního rozpočtu. Toto se týká i přestupků auditorů a exekutorů, protože k jejich projednání nebude příslušná profesní komora, nýbrž správní úřad financovaný ze státního rozpočtu.

V případě přestupku soudního exekutora projednává tento vždy Úřad. Vzhledem k velmi nízké kvantitě těchto případů se nepředpokládá výrazný nárůst agendy. U auditorské profese pak protiprávní jednání zjištěné Komorou auditorů České republiky nově projednává Rada pro veřejný dohled nad auditem, která již v současnosti projednává přestupky spáchané auditory a Komorou auditorů České republiky. Z hlediska kvantity takto zjištěných přestupků se nepředpokládá nárůst oproti původnímu stavu (nižší jednotky řízení ročně), zároveň se nemění dozorčí úřad provádějící dohled, kterým je Komora auditorů České republiky. Na základě výše uvedeného lze pak konstatovat, že je dopad na Radu pro veřejný dohled nad auditem minimální, jelikož se jedná o zanedbatelné zatížení, které nelze kvantifikovat ani v rozsahu části úvazku. V tomto případě se tedy nepresumuje dopad na veřejné rozpočty.

K bodu 212 (§ 52a odst. 1)

Jedná se o reflexi reformy přestupků.

K bodu 213 (§ 52a odst. 2 úvodní část ustanovení)

Jedná se o reflexi ustanovení § 52 odst. 2, kdy přestupky spáchané auditory bude projednávat Rada pro veřejný dohled nad auditem, která není dozorčím úřadem podle § 35 odst. 1.

Dále se jedná o reflexi reformy přestupků.

K bodu 214 (§ 52a odst. 3)

Jedná se o reflexi ustanovení § 52 odst. 2, kdy přestupky spáchané auditory bude projednávat Rada pro veřejný dohled nad auditem, která není dozorčím úřadem podle § 35 odst. 1.

K bodu 215 (§52 odst. 4)

Jedná se o reflexi ustanovení § 52 odst. 2, kdy přestupky spáchané auditory bude projednávat Rada pro veřejný dohled nad auditem, která není dozorčím úřadem podle § 35 odst. 1.

K bodu 216 (§ 52a odst. 5)

Jedná se o reflexi reformy přestupků.

K bodu 217 (§ 53)

K dosavadnímu § 53

S ohledem na reformu sankčního systému v případě členů profesních komor dochází k vypuštění stávajícího textu § 53, který vylučoval v případě těchto osob správně trestní postih a místo něj se dovolával postihu v rovině kárné odpovědnosti, která jednak zajišťuje ochranu jiného objektu, ale zejména je spojena s mírnějším postihem, než kterému mají být podle AML směrnic vystaveny povinné osoby.

K novému § 53

K odstavci 1

V souladu s požadavkem čl. 60 odst. 1 již 4. AML směrnice dochází k odchýlení od obecné zásady neveřejnosti správního řízení, a to uložením povinnosti dozorčím úřadům zveřejňovat rozhodnutí o přestupku postihujícím porušení povinností vyplývajících z AML směrnice, z tohoto důvodu jsou z výčtu vypuštěny přestupky postihující porušení povinností vyplývajících z nařízení 2018/1672 a dále z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/847 ze dne 20. května 2015 o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a o zrušení nařízení (ES) č. 1781/2006. Stanoví se, že tomuto zveřejňování podléhají pouze pravomocná rozhodnutí ve smyslu 73 správního řádu. Zveřejněna je pouze výroková část rozhodnutí, v souladu s minimálními požadavky směrnice.

K odstavci 2

Zveřejnění rozhodnutí by v určitých případech vedlo k nepřiměřenému narušení jiného veřejného nebo soukromého zájmu. Proto se stanoví případy, kdy ke zveřejnění buď vůbec nedojde, nebo sice proběhne, ale pouze v anonymizované podobě či opožděně. Posouzení přiměřenosti bude v daném případě na správním uvážení příslušného orgánu.

K odstavci 3

V souladu s požadavkem vyjádřeným ve druhé větě čl. 60 odst. 2 se ukládá povinnost zveřejňovat informaci o zrušení zveřejněného rozhodnutí. Příslušný správní orgán tak učiní bez zbytečného odkladu poté, co se o takovém rozhodnutí dozvěděl.

K odstavci 4

V odstavci 4 se zakotvuje rozšíření ochrany veřejného nebo soukromého zájmu, která je poskytována odstavcem 2 samotnému rozhodnutí o přestupku, i na případná rozhodnutí, která by je rušila.

K odstavci 5

Zveřejňování bude probíhat způsobem umožňujícím dálkový přístup, typicky tedy na internetových stránkách daného správního orgánu. Doba, po kterou bude moci být rozhodnutí zveřejněno je omezena pěti lety od okamžiku nabytí právní moci, a to i tehdy, pokud bude zveřejnění z důvodů vymezených v odstavci 2 odloženo.

K bodu 218 (§ 54 odst. 4)

Jedná legislativně-technickou změnu s cílem sjednotit terminologii kdy v rámci celého právního předpisu je používán obecný výraz obchod.

K bodu 219 (§ 54 odst. 6)

Jedná se o legislativně technickou změnu spočívající v narovnání používaných pojmů.

K bodu 220 (§ 54 odst. 7)

Na základě požadavků z praktického uplatňování tohoto zákona došlo k rozšíření případů, které jsou vždy považovány za obchodní vztah. Finanční záruka je produktem, u kterého není na počátku zřejmé, zda dojde k opakujícímu se plnění, nicméně se jedná o trvalý vztah a bylo by ho tak vhodné z pohledu AML zákona jednoznačně vnímat.

K bodu 221 (§ 54 odst. 9)

Uvedenou změnou se bude dané ustanovení nově vztahovat i na případy nepřímého zastoupení, což je podstatné zejména ve vztahu ke klientovi, který je svěrenským fondem, v jehož případě o přímém zastoupení nelze uvažovat.

K bodu 222 (§ 54 odst. 10)

V souladu s požadavky čl. 31 odst. 1 V. AML směrnice je nezbytné, aby se požadavky, které se vztahují na svěrenské fondy, vztahovaly i na podobná právní uspořádání bez právní osobnosti, založená podle jiného právního řádu. Směrnice na základě analýzy Evropské komise uvedla v tomto článku demonstrativní výčet těchto tzv. obdobných právních uspořádání, který obsahuje *fiducie*, určité druhy *Treuhandu* či *fideicomiso* se strukturou nebo funkcemi podobnými svěrenským fondům. V této souvislosti je ještě relevantní čl. 31 odst. 10, který stanoví povinnost členských států do 10. července 2019 oznámit Evropské komisi popis, charakteristiku, názvy či právní základ svěrenských fondů a obdobných právních uspořádání, Komise poté tyto údaje zveřejní v Úředním věstníku. Z důvodu přehlednosti právní úpravy byl do § 54 vložen nově odstavec 10, který obecně stanoví, že ustanovení vztahující se ke svěrenskému fondu se přiměřeně použijí i na další taková právní uspořádání tohoto typu a nadále tedy bude v zákoně uváděn výslovně pouze svěrenský fond.

K bodu 223 (příloha č. 2)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s následujícím novelizačním bodem.

K bodu 224 (příloha č. 2)

Do přílohy č. 2 k AML zákonu se doplňuje nový faktor možného vyššího rizika.

K čl. II

K bodu 1

Jedná se o transpozici č. 10 odst. 1 V. AML směrnice, která vyžaduje, aby členské státy zakázaly svým úvěrovým a finančním institucím vedení anonymních účtů, anonymních vkladních knížek nebo anonymních bezpečnostních schránek. Vzhledem ke skutečnosti, že vedení anonymních účtů ani vedení anonymních vkladních knížek není v současné době v České republice možné (vždy dochází k identifikaci klienta v souladu s AML zákonem), zavádí navrhovaná novela výslovné ustanovení týkající se pouze již uzavřených smluv o nájmu anonymních bezpečnostních schránek a smluv o úschově a to v tom smyslu, aby povinná osoba provedla identifikaci takového klienta nejpozději při prvním kontaktu s klientem v rámci této smlouvy.

K bodu 2

Zavádí se právní fikce odůvodnění nižší rizikovosti v hodnocení rizik podle § 21a AML zákona pro případy, kdy bylo možno provádět zjednodušenou identifikaci a kontrolu podle předešlé právní úpravy. Tato fikce má trvání pouze 60 dnů od nabytí účinnosti tohoto zákona.

K bodu 3

Přechodné ustanovení pro účely vypracování písemného systému vnitřních zásad a vypracování písemného hodnocení rizik zavádí pro stávající povinné osoby, na které nově tato povinnost dopadá, právní fikci, na jejímž základě pro tyto osoby začíná běžet lhůta pro vypracování písemného systému vnitřních zásad ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

K bodu 4

Stanoví se 90 denní lhůta ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, během které příslušné profesní komory nemusí plnit povinnosti uvedené v § 21 odst. 12, § 21a odst. 4 a § 34a AML zákona. Při absenci tohoto ustanovení by tato povinnost byla stanovena již ode dne účinnosti tohoto zákona.

K bodu 5

Přechodné ustanovení pro účely určení odpovědné osoby zavádí pro stávající povinné osoby, na které nově tato povinnost dopadá, právní fikci, na jejímž základě pro tyto osoby začíná běžet lhůta pro vypracování písemného systému vnitřních zásad ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

K bodu 6

Toto ustanovení explicitně stanoví procesní normu, na jejímž základě bude probíhat řízení vůči příslušníkům stavovských profesí, kteří spáchali přestupek podle AML zákona před nabytím účinnosti této normy.

K bodu 7

Stanoví se najisto, že probíhající řízení se dokončí dle stávající právní úpravy.

K části druhé

K čl. III

K bodu 1 (§ 6 odst. 1 písm. b) bod 6)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s přesunem úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 2 (§ 11)

V návaznosti na zavedení nové komplexní úpravy mlčenlivosti vztahující se na rejstřík vyloučených osob se vypouští kusá úprava mlčenlivosti podle § 11 odst. 2 a 3. Nedochází však k odstranění povinnosti mlčenlivosti, ale naopak k jejímu upřesnění v nových § 108e až 108i a k jejímu posílení na úroveň srovnatelnou s tzv. daňovou mlčenlivostí.

V § 11 tak zůstane pouze povinnost mlčenlivosti ohledně informací, které provozovatel zjistí z vlastní činnosti při provozování hazardních her. Ochrana informací poskytnutých z rejstříku vyloučených osob se přesouvá do nové části sedmé, ve které je povinnost zachovat mlčenlivost ohledně údajů v tomto rejstříku upravena komplexně.

Stávající § 11 odst. 3 pak přesouvá do nového § 108i.

K bodu 3 (§ 13a)

K návrhu ustanovení zaměřujícího se na poskytování výkaznictví se přistoupilo zejména v souvislosti s doporučením Pracovní komise pro veřejné právo I. Legislativní rady vlády České republiky, která se v rámci legislativního procesu vyjadřovala k vyhlášce č. 10/2019 Sb. Tato vyhláška do značné míry obsahuje navrhovanou úpravu. Pracovní komise předložila k úvaze, zda *de lege ferenda*, za účelem zvýšení právní jistoty provozovatelů hazardních her, nezakotvit povinnost poskytovat výkaznictví přímo do zákona o hazardních hrách. Návrh změny zákona proto stanovuje základní požadavky související s poskytováním výkaznictví, přičemž podmínky související s poskytováním výkaznictví stanovené ve vyhlášce dále nerozšiřuje, naopak stanoví podrobnější zákonné mantinely pro rozsah úpravy formou vyhlášky, aby se jednalo o obecné explicitní pravidlo platící pro druhy hazardních her, u nichž je to s ohledem na jejich povahu možné. Detailnější právní úprava týkající se poskytování výkaznictví se navrhuje v části šesté Výkaznictví v hazardních hrách.

Toto ustanovení stanovuje provozovateli hazardní hry základní povinnost vést a poskytovat výkaznictví pro každou hazardní hru, a to v podobě denního herního zápisu v případě binga provozovaného v kasinu, denního herního výkaznictví v případě živé hry provozované v kasinu a vzdáleného přístupu v případě ostatních hazardních her. Povinnost vést a poskytovat výkaznictví se pak nevztahuje na tombolu a turnaj malého rozsahu.

Explicitním stanovením obecné povinnosti vést a poskytovat výkaznictví pro druhy hazardní hry, u kterých je vydáváno základní povolení, v zákoně o hazardních hrách dochází k výraznému zvýšení míry právní jistoty adresátů této povinnosti oproti dosavadnímu stavu, kdy povinnost vést a poskytovat výkaznictví byla, v případě vzdáleného přístupu, ukládána na základě podmínek řádného provozování hazardních her stanovených v základním povolení. Zakotvením povinnosti vést a poskytovat herní výkaznictví formou vzdáleného přístupu v zákoně o hazardních hrách se rovněž zvyšuje vymahatelnost této povinnosti ze strany orgánů státní správy.

Navrhovanou právní úpravou dochází k zpřehlednění právního předpisu, neboť nově se povinnost vést výkaznictví zakotvuje jako obecná povinnost ke všem hazardním hrám (s výjimkou tomboly a turnaje malého rozsahu). V případě ostatních forem výkaznictví, denního herního zápisu a denního herního výkaznictví dochází pouze k přesunutí těchto povinností z jiných ustanovení (§ 41 a § 60) zákona o hazardních hrách. Vzhledem ke skutečnosti, že tato úprava poskytuje dostatečné možnosti řádně vykonávat dozor v oblasti hazardních her, dochází ke zrušení obdobné povinnosti obsažené v dosavadních § 55 a § 35 zákona o hazardních hrách.

K bodu 4 (§ 15 odst. 4)

Dochází k úpravě dosavadní definice čisté prohry, která je nepřesná. Stávající text vede k následujícímu vzorci: čistá prohra = $(\sum \text{sázky} + \sum \text{výhry}) - (\sum \text{prohry})$. Za tímto vzorcem je kvalifikátor „v rámci daného druhu hazardní hry“, avšak není jasné, zda se vztahuje pouze k úhrnu všech proher, nebo ke všem uvedeným veličinám. Významným problémem naznačeného vzorce je absence definice „prohry“.

Předmětné ustanovení proto definuje, zejména pro potřeby sebeomezujících opatření, čistou prohru jako rozdíl mezi úhrnem všech sázek sázejícího za období jednoho dne, nebo jednoho kalendářního měsíce, v rámci jednoho druhu hazardní hry, pro který je sebeomezující opatření nastaveno, a úhrnem všech výher tohoto sázejícího za tento den, nebo kalendářní měsíc v rámci tohoto druhu hazardní hry.

Současně je do čisté prohry zařazen úhrn všech sázek sázejícího za jeden den, nebo kalendářní měsíc a nikoliv pouze úhrn sázek, jež byly v daném dnu či kalendářním měsíci vyhodnoceny (obdobné platí rovněž v případě výher). K výše uvedenému kroku bylo přistoupeno zejména se záměrem zjednodušit výpočet čisté prohry pro účastníka hazardní hry, neboť čistá prohra je jedním ze základních ukazatelů v rámci sebeomezujících opatření a tedy seberegulace hráčského chování. Úpravou definice účastník hazardní hry jednodušeji získává nezkreslený přehled o výši peněžních prostředků, které při účasti na hazardní hře za dané období ztratil. V důsledku toho se zvyšuje jeho možnost své chování regulovat a vyhýbat se rizikovému sázení. Ohledně čisté prohry má dále provozovatel informační povinnost, na základě které je povinen účastníka hazardní hry informovat o celkovém přehledu čistých proher od aktivace uživatelského konta (§ 49 odst. 2).

Zároveň je navrhováno přechodné ustanovení, které zajistí, že provozovatelé hazardních her budou mít dostatek času na přizpůsobení se nové právní úpravě.

K bodu 5 (§ 15 odst. 5)

Ustanovení stanovuje povinnost provozovatelům hazardních her umožnit nastavení sebeomezujícího opatření vždy pouze pro daný druh hazardní hry a nikoliv pouze pro jednotlivé hry konkrétního druhu hazardní hry. Dále připouští nastavení jednoho sebeomezujícího opatření pro více druhů hazardních her, neodporuje-li tomu povaha sebeomezujícího opatření.

Sebeomezující opatření představují jeden z možných přístupů eliminace rizikových faktorů hazardních her, který je založen na stanovení určitých omezení, která zabrání hráčům propadnout do problémového nebo patologického hráčství, resp. snižuje míru negativního dopadu hraní hazardních her. Z tohoto pohledu je zásadní, aby bylo hráčům umožněno si nastavit taková opatření, která jsou pro ně srozumitelná a zároveň plní svůj účel. Ustanovení míří zejména na případné nežádoucí varianty nastavení sebeomezujících opatření na jednotlivé hry v rámci jednoho druhu hazardní hry, které by ve svém důsledku vedly k popření smyslu sebeomezujících opatření.

K bodu 6 (§ 16 odst. 4 až 9)

V návaznosti na novou právní úpravu rejstříku vyloučených osob se stávající obsah odstavců 4 až 9 nově upravuje v § 16a až 16c.

K bodu 7 (§ 16a až 16c)

K § 16a

V návaznosti na novou právní úpravu rejstříku vyloučených osob se stávající obsah ustanovení § 16 odstavců 4 až 9 nově upravuje v § 16a až 16c.

V současném znění zákona o hazardních hrách je uvedeno několik skupin fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách. Tyto osoby mají být z moci úřední zapisovány do rejstříku vyloučených osob, který má být součástí Informačního systému provozování hazardních her (dále jen „AISG“). Jednou z těchto skupin jsou i osoby, vůči kterým je pravomocně zjištěn úpadek podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení (§ 16 odst. 5 písm. c) zákona o hazardních hrách).

V průběhu implementace AISG bylo zjištěno, že jsou zde důvodné pochybnosti, zda insolvenční rejstřík ISIR (dále jen „ISIR“), který je spravován Ministerstvem spravedlnosti, obsahuje odpovídající data v požadovaném rozsahu a kvalitě a zda jsou tyto systémy připraveny a schopny tato data sdílet se systémem AISG. Vzhledem ke skutečnosti, že čistota dat a funkčnost relevantních systémů Ministerstva spravedlnosti je nutnou podmínkou pro řádné fungování rejstříku vyloučených osob a při zohlednění zásadního dopadu na jedince, který je v rejstříku vyloučených osob uveden, se jeví jako nejvhodnější řešení vyjmout tuto skupinu osob z osob vyloučených z účasti na hazardních hrách.

Nepovažuje se za vhodné řešení pouze odložit účinnost předmětného ustanovení v rámci přechodných ustanovení, neboť Ministerstvo spravedlnosti není schopno garantovat alespoň přibližný termín, ke kterému by se dalo automatizované předávání dat v požadovaném rozsahu a kvalitě zajistit. Důvodem je skutečnost, že ISIR je klíčovým informačním systémem pro řadu subjektů a případný zásah do systému, resp. stávajících webových služeb by znamenal významné riziko v tom, že jakákoliv úprava zavedené webové služby by zasáhla a ovlivnila klíčová nastavení všech ostatních odběratelů těchto webových služeb (jak komerčních subjektů, tak státních orgánů). Počet odběratelů současných webových služeb ISIR se odhaduje na několik tisíc. Jakýkoliv zásah do stávajícího nastavení webových služeb by mohl negativně ovlivnit současné odběratele, kteří by si museli upravit vlastní informační systémy napojené na webové služby. V současné době by tak bylo pouze možné napojit AISG na stávající webové služby v ISIR a strojově zpracovávat získaná data z ISIR. Tato varianta však, zejména s ohledem na skutečnost, že v ISIR nejsou evidována všechna data rozhodná pro zápis a výmaz do rejstříku vyloučených osob a zápis do tohoto rejstříku má pro dotčené fyzické osoby právní následky spočívající v nemožnosti účasti hazardních her, není akceptovatelná. Rovněž ani varianta, kdy by byly dotčené osoby nahrávány do rejstříku vyloučených osob bez automatizovaného předávání dat, se nejeví jako vhodná, a to s ohledem na množství dotčených fyzických osob.

V odstavci 5 se navrhuje vyloučení použití správního řádu, s výjimkou sdělení o výmazu provedeném na základě podnětu podle odstavce 3, které je úkonem podle části čtvrté správního řádu. Tento postup nenese negativní dopady z pohledu informovanosti osob zapsaných do rejstříku, neboť zápis do rejstříku vzniká jako vedlejší důsledek jiné právní skutečnosti (např. pravomocného uložení předběžného opatření zákazu her a sázek podle zákona upravujícího trestní řízení). Zároveň Ministerstvo financí na žádost poskytne příslušné osobě výpis, kterým bude postaveno na jisto, zda je osoba v rejstříku uvedena či nikoli. Výše uvedenou změnou bude zajištěno, že Ministerstvo financí nebude přehlceno nadbytečnou administrativní činností a zároveň nebudou ze strany Ministerstva financí kontaktovány osoby, které o účast na hazardních hrách nemají zájem.

K § 16b

Možnost zápisu do rejstříku vyloučených osob na základě žádosti, tedy seberegulace, je upravena již v současném znění zákona o hazardních hrách. Nově navrhované ustanovení dále konkretizuje stanovený postup při podávání a zpracování žádosti o zápis nebo výmaz. Za účelem zajištění právní jistoty, že o zápis nebo výmaz skutečně žádá fyzická osoba, která je na žádosti uvedena, se stanovuje jako náležitost žádosti úředně ověřený podpis, nebo musí být

žádost zaslána datovou zprávou podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu. Obdobná náležitost se předvídá také v případě zmocněnce takové fyzické osoby. Návrh právní úpravy nově stanoví, že o zápis do rejstříku vyloučených osob nelze žádat s odloženou účinností nebo na dobu určitou, ani jej nelze vázat na splnění podmínky.

K § 16c

V návaznosti na novou právní úpravu rejstříku vyloučených osob se stávající obsah § 16 odst. 4 a 9 nově upravuje v § 16c odst. 1 a 2.

Ministerstvo financí je z titulu správce rejstříku uživatelem údajů v něm zapsaných. Vedle toho se v odstavci 1 stanoví další uživatelé zapisovaných údajů, a sice Generální ředitelství cel a celní úřady, souhrnně označené jako orgány Celní správy České republiky v souladu se zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky (dále jen „zákon o Celní správě České republiky“). Generální ředitelství cel je oproti stávajícímu znění zákona o hazardních hrách mezi uživatele rejstříku zařazeno nově, protože do jeho působnosti má nově spadat výkon státní správy v oblasti provozování hazardních her podle tohoto zákona.

V návaznosti na vyloučení použití správního řádu v případě zápisu a výmazu z moci úřední se navrhuje možnost vydání výpisu z rejstříku za účelem zajištění informovanosti fyzických osob o skutečnosti, zda jsou v rejstříku vyloučených osob zapsány. Tím bude postaveno na jisto, zda se konkrétní fyzická osoba v rejstříku vyloučených osob nachází či nikoli. Výpis se vydává vždy na žádost. Ustanovení upravuje nejen náležitosti žádosti o výpis, ale také obsahové náležitosti samotného výpisu.

K bodu 8 (§ 35)

Navrhuje se zrušit § 35 odst. 2 bez náhrady v souvislosti s novým zněním části 6 Výkaznictví v hazardních hrách a ochrana informací. Obdobná data jako ta poskytovaná podle dosavadního § 35 odst. 2 jsou obsažena ve vzdáleném přístupu, přičemž tato úprava poskytuje dostatečné možnosti relevantním orgánům řádně vykonávat dozor v oblasti hazardních her a úprava obsažená v předmětném ustanovení již není třeba.

V souvislosti s navrženým zrušením odstavce 2 a v souladu s legislativními pravidly vlády se dále navrhuje odstranění číselného označení odstavce 1.

K bodu 9 (§ 41)

Navrhuje se zrušení ustanovení v souvislosti s novým zněním části 6 Výkaznictví v hazardních hrách a ochrana informací, které nově komplexně upravuje danou problematiku.

K bodu 10 (§ 55)

Navrhuje se zrušit § 55 odst. 2 bez náhrady v souvislosti s novým zněním části 6 Výkaznictví v hazardních hrách a ochrana informací. Obdobná data jako ta poskytovaná podle dosavadního § 55 odst. 2 jsou obsažena ve vzdáleném přístupu, přičemž tato úprava poskytuje dostatečné možnosti relevantním orgánům řádně vykonávat dozor v oblasti hazardních her a úprava obsažená v předmětném ustanovení již není třeba.

K bodu 11 (§ 59 a 60)

Návrh předpokládá zrušení limitace související s pořádáním turnajů v tom smyslu, že provozovatel nesmí vyplatit na výhrách více než 95 % z úhrnné výše všech vkladů. Jedním z důvodů současně účinné právní úpravy je riziko finančních úniků. Toto riziko je nicméně eliminováno novou právní úpravou obsaženou v zákoně č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, která stanoví, že z každého turnaje živé hry se při určení základu daně z hazardních her zohlední v součtu za všechna zdaňovací období pouze vyplacené výhry do výše 95 %

přijatých vkladů do tohoto turnaje. Současná právní úprava stanovuje přísné podmínky pořádání garantovaných turnajů, které jsou běžnou součástí živých her. Tyto podmínky mohou v některých případech pořádání tzv. garantovaného turnaje vyloučit, resp. ztížit podmínky jeho konání. Ačkoli sebou garantované turnaje mohou nést negativní společenské náklady, neboť se jedná o marketingovou strategii, jejímž cílem je zvýšení poptávky po hazardních hrách, očekává se, že dojde k samoregulaci trhu, kdy provozovatel nebude schopen dlouhodobě provozovat garantované turnaje, které by pro něj byly ztrátové.

Navrhuje se zrušení § 60 v souvislosti s novým zněním části 6 Výkaznictví v hazardních hrách, které nově komplexně upravuje danou problematiku.

K bodu 12 (§ 61 odst. 3)

Navrhuje se do výčtu uvedeného v § 61 odst. 3 přidat také § 13. Pokud je vyloučena aplikace § 7 odst. 1 (zákaz účasti osob mladších 18 let na tombolu), mělo by být rovněž vyloučeno použití § 13 (prostory, ve kterých nelze provozovat hazardní hry), jelikož smyslem a cílem tohoto ustanovení je také ochrana mladistvých, tyto osoby se však mohou tomboly s herní jistinou do 100 000 Kč účastnit.

K bodu 13 (§ 62 odst. 2)

Dochází k dílčí změně definice herní jistiny v případě tomboly. Současné znění je nevyhovující zejména z toho důvodu, že provozovatel tomboly předem neví, kolik sázkových tiketů do tomboly prodá, a nemůže tudíž předem jednoznačně předpokládat, zda se bude vůbec jednat o tombolu, k jejímuž provozování je nezbytné její ohlášení, případně se bude jednat o tombolu, kterou je možné provozovat bez jakéhokoli omezení a jejíž provozování ani není předmětem daně z hazardních her.

K bodu 14 (§ 88 odst. 1)

Navrhuje se zrušení podmínky maximálního stáří 3 měsíců u některých příloh k žádosti o základní povolení, konkrétně pro dokumenty podle § 88 odst. 1 písm. b) a f) zákona o hazardních hrách. Jedná se o dokument prokazující poskytnutí kauce a dokument o odborném posouzení a osvědčení o provozuschopnosti. V obou případech sám dokument stanovuje svou platnost a není tedy z pohledu vedeného správního řízení třeba trvat na jeho maximálním stáří. Správní orgán v souladu s § 6 odst. 2 správního řádu postupuje tak, aby provozovatelům nevznikaly zbytečné náklady.

K bodu 15 (§ 90 odst. 2 písm. a))

V dosavadním znění § 90 odst. 2 zákona o hazardních hrách je mezi písmenem a) a písmenem b) užitá spojka „nebo“. K naplnění podmínek pro stavění lhůty pro použití kauce podle stávajícího znění zákona o hazardních hrách stačí splnění jedné podmínky uvedené v písmeni a) nebo b). Stavění lhůty má být však vázáno na kumulativní naplnění obou uvedených podmínek, lhůta se má tedy stavět, pokud je podle zákona o hazardních hrách nebo správcem daně vedeno řízení, jehož výsledkem může být rozhodnutí o stanovení daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění a současně musí být toto řízení zahájeno nejpozději do 90 dnů ode dne pravomocného zrušení nebo zániku základního povolení.

K bodu 16 (§ 94 odst. 1 písm. a))

Současné znění zákona o hazardních hrách předpokládá, že provozovatel je oprávněn požádat o změnu základního povolení pouze v případě, pokud jde o změnu údajů, k jejichž změně může dojít až na základě změny základního povolení. Typicky se bude jednat o situaci, kdy provozovatel implementuje například novou hru do zařízení, prostřednictvím kterého jsou provozovány hazardní hry. Taková změna předpokládá žádost o změnu základního povolení,

kteřá musí být doplněná odpovídajícím odborným posouzením a osvědčením o provozuschopnosti. Provozování nové hazardní hry je možné až v okamžiku, kdy nové základní povolení nabude právní moci.

Vzhledem k doplnění § 112b a 112c je nově navrhováno ustanovení, které rozšíří důvody podání žádosti o změnu základního povolení o změnu základního povolení v situaci, kdy provozovatel provede bezodkladný zásah, nebo několik změn malého rozsahu, které jsou však ve svém souhrnu změnou velkého rozsahu. Na rozdíl od situace popsané v předchozím odstavci v daných situacích dochází dočasně k provozování hazardní hry v odlišné verzi zařízení, než která je uvedena v základním povolení, ovšem pouze za dodržení zákonem předvídaných podmínek, které jsou uvedeny v § 112b a 112c.

K bodu 17 (§ 99 odst. 1)

Navrhuje se zrušení podmínky maximálního stáří 3 měsíců u některých příloh k žádosti o povolení k umístění herního prostoru, konkrétně pro dokumenty podle § 99 odst. 2 písm. a) a c) zákona o hazardních hrách. Jedná se o základní povolení k provozování hazardní hry a osvědčení o provozuschopnosti pro každé technické zařízení, jehož prostřednictvím je hazardní hra provozována. V obou případech sám dokument stanovuje svoji platnost a není tedy z pohledu vedeného správního řízení třeba trvat na jeho maximálním stáří. Správní orgán v souladu s § 6 odst. 2 správního řádu postupuje tak, aby provozovatelům nevznikaly zbytečné náklady.

K bodu 18 (§ 100 odst. 5)

Legislativně technická úprava stávajícího ustanovení, jejímž účelem je zpřesnění odkazu na § 89 a 90, které se týkají jiného druhu kauce. V důsledku změny § 100 odst. 5 nemá dojít ke změně věcného obsahu tohoto ustanovení a nemá se měnit způsob jeho uplatňování.

K bodu 19 (část šestá a sedmá)

K části šesté

K § 108a

Toto ustanovení je navazujícím na povinnost vést a poskytovat výkaznictví (§ 13a), přičemž oznámení údajů k technickému zabezpečení výkaznictví je nutným předpokladem pro umožnění řádného poskytování výkaznictví. Navrhovanou úpravou nedochází k rozšíření povinností provozovatelů hazardních her, jelikož tyto parametry jsou již zakotveny ve vyhlášce č. 10/2019 Sb. Stanovením této povinnosti v zákoně o hazardních hrách naopak dochází ke zvýšení míry právní jistoty pro adresáty a vymahatelnosti.

K přijetí oznámení údajů k technickému zabezpečení výkaznictví a ke změně v těchto údajích podle tohoto ustanovení je věcně příslušný celní úřad. Pravidla určení místní příslušnosti podle tohoto ustanovení jsou pak speciální úpravou vůči správnímu řádu a stanoví místní příslušnost celního úřadu, kterému je provozovatel povinen oznámit údaje k technickému zabezpečení výkaznictví a změnu v těchto údajích. Tímto úřadem je pak určen celní úřad místně příslušný podle sídla provozovatele. V případě, kdy se sídlo provozovatele nenachází na území České republiky, je s ohledem na výše uvedené žádoucí, aby místně příslušným úřadem byl určen jeden z celních úřadů, který se v rozsahu této kompetence stane celním úřadem s celorepublikovou působností. Tímto úřadem byl určen Celní úřad pro Plzeňský kraj.

K § 108b

Toto ustanovení je ustanovením navazujícím na § 13a, přičemž dále konkretizuje povinnosti provozovatele v souvislosti s poskytováním výkaznictví a blíže určuje požadavky na jeho obsah. V dosavadní právní úpravě je tato povinnost stanovena roztržštěně, částečně v § 41

a § 60 zákona o hazardních hrách, podmínkami řádného provozování hazardních her, které v souladu s § 87 zákona o hazardních hrách ukládá Ministerstvo financí v základním povolení, a vyhláškou. Navrhovanou úpravou nedochází k rozšíření již existujících povinností provozovatelů hazardních her. Stanovením této povinnosti v zákoně o hazardních hrách naopak dochází ke zvýšení míry právní jistoty pro adresáty a vymahatelnosti stanovených povinností.

K § 108c

Toto ustanovení je navazujícím na § 13a, přičemž dále konkretizuje povinnosti provozovatele v souvislosti s poskytováním výkaznictví. V dosavadní právní úpravě je tato povinnost zakotvena v § 41 pro denní herní zápis, v § 60 pro denní herní výkaznictví, v této oblasti tak dochází pouze k přesunu v rámci zákona o hazardních hrách. Pro vzdálený přístup je pak délka vykazovaného období stanovena vyhláškou podle § 133 odst. 1 písm. a). Navrhovanou úpravou nedochází k rozšíření již existujících povinností provozovatelů hazardních her, naopak zákon o hazardních hrách zvýší právní jistotu provozovatelů, když stanoví nejpřísnější časové limity, ve kterých je dále možné konkretizovat povinnost ve výše uvedené vyhlášce.

Návrh zákona rovněž nově výslovně stanovuje pravidla pro určení místní příslušnosti celního úřadu, která jsou speciální úpravou vůči správnímu řádu a stanoví místní příslušnost celního úřadu, kterému je provozovatel povinen poskytovat výkaznictví. Pravidla místní příslušnosti jsou shodná jako v § 108a.

K § 108d

Toto ustanovení je navazujícím na § 13a, přičemž dále konkretizuje povinnosti provozovatele v souvislosti s opravou formálních a věcných chyb v automatizovaném výstupu. Navrhovanou úpravou nedochází k rozšíření povinností provozovatelů hazardních her, jelikož tyto parametry jsou již zakotveny ve vyhlášce č. 10/2019 Sb. Stanovením této povinnosti v zákoně o hazardních hrách naopak dochází ke zvýšení míry právní jistoty pro adresáty a vymahatelnosti.

Automatizovaný výstup je formálně správný, a tedy neobsahuje formální chyby za předpokladu, že nenaplní některou z podmínek stanovených v § 3 odst. 6 vyhlášky č. 10/2019 Sb. Automatizovaný výstup musí být v předepsaném formátu a struktuře, zapečetěn uznávanou elektronickou pečetí provozovatele, zašifrován pomocí veřejného klíče dozorujícího orgánu a nesmí obsahovat herní a finanční data, která do něj zjevně nepatří.

O věcnou chybu poskytnutého automatizovaného výstupu se jedná zejména v případě, kdy v automatizovaném výstupu chybí část herních a finančních dat, je nesprávně uveden obsah jednotlivých položek apod.

Zároveň je nutné zdůraznit, že formální správnost automatizovaného výstupu v žádném případě nepředstavuje správnost věcnou, protože tu není možné odhalit při formální počítačové kontrole. Formální správnost tak znamená pouze to, že je tento výstup způsobilý k dalšímu strojovému zpracování, protože byly dodrženy základní požadavky na způsob jeho poskytování.

K části sedmé

K § 108e

K odstavci 1:

V souvislosti se zakotvením povinnosti vést a poskytovat výkaznictví v zákoně a novou právní úpravou rejstříku vyloučených osob se navrhuje v zákoně o hazardních hrách rozšířit stávající povinnost mlčenlivosti provozovatele podle § 11 na více subjektů a posílit ji na

úroveň srovnatelnou s tzv. daňovou mlčenlivostí podle § 52 daňového řádu. Povinnými subjekty se nově stávají fyzická osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci orgánu vykonávajícího státní správu v oblasti provozování hazardních her (tedy v rozsahu jejich působnosti jde o Ministerstvo financí, orgány Celní správy České republiky a obecní úřady) oprávněná k tomu podle vnitřních předpisů tohoto orgánu nebo pověřená vedoucím tohoto orgánu (v textu zákona označená jako oprávněná úřední osoba), provozovatel a fyzická osoba zapsaná v rejstříku vyloučených osob.

Povinnost mlčenlivosti je zároveň omezena pouze na informace, které se povinný subjekt dozví o poměrech jiných osob z výkaznictví nebo z rejstříku vyloučených osob.

Obdobně jako v případě § 52 odst. 1 daňového řádu se stanoví, že se povinnost mlčenlivosti netýká provozovatele a fyzické osoby zapsané v rejstříku vyloučených osob, pokud byly informace získané nebo použité při výkonu veřejné správy v oblasti provozování hazardních her, pokud se jich tento výkon dotýká. Provozovatel však vždy musí zachovat mlčenlivost o osobách zapsaných v rejstříku vyloučených osob (srov. stávající § 11 odst. 2).

K odstavci 2:

Obdobně jako v případě tzv. daňové mlčenlivosti je žádoucí, aby mohla osoba, které se údaje týkají, případně osoba, proti které byly údaje využity při dokazování jejích povinností, ohledně těchto povinností zprostit orgány vykonávající státní správu v oblasti provozování hazardních her. Typickým příkladem využití institutu zproštění mlčenlivosti může být možnost orgánu reagovat na tvrzení provozovatele nebo jiné osoby v médiích, což by jinak bez zproštění mlčenlivosti nebylo možné. Institut zproštění je dobrovolný a na rozdíl od srovnatelných zahraničních úprav nedává možnost zprostit tyto orgány mlčenlivosti například z důvodů hodných zřetele nezávislým orgánem (například soudem). Obdobně jako v případě daňové mlčenlivosti je stanovena povinnost uvést rozsah údajů, kterých se zproštění mlčenlivosti týká, a účel zproštění.

K odstavcům 3 a 4:

V odstavcích 3 a 4 jsou uvedeny informace, které nepodléhají povinnosti mlčenlivosti. Obdobně, jako v daňovém řádu, se jedná o informace veřejně známé, veřejnosti dostupné z informačních systémů veřejné správy a také zobecněné informace získané při výkonu státní správy v oblasti provozování hazardních her. Podmínkou zveřejnění těchto informací je, že nebude možné jakkoliv odvodit identitu osoby, které se tyto informace týkají.

K odstavci 5:

V odstavci 5 jsou uvedeny výjimky, u nichž se nejedná o porušení povinnosti mlčenlivosti. Jedná se o poskytování informací mezi oprávněnými úředními osobami téhož orgánu vykonávajícího státní správu v oblasti provozování hazardních her nebo mezi těmito orgány za podmínky, že jsou tyto informace předávány výlučně pro výkon pravomoci příjemce těchto informací. Dále se jedná o poskytování informací pro plnění povinností v oblasti archivnictví. Jako poslední je upravena výjimka pro provozovatele a fyzickou osobu zapsanou v rejstříku vyloučených osob, pokud jsou příjemcem informací v rozsahu, v jakém jsou jejich práva a povinnosti dotčena výkonem státní správy v oblasti provozování hazardních her.

Bez těchto základních výjimek by nebylo vůbec možné provádět státní správu v oblasti hazardních her, ani by nebylo možné komunikovat s osobou, které se údaje týkají, což by vedlo k absurdním situacím.

K § 108f

K odstavci 1:

Údaje získané z výkaznictví nebo z rejstříku vyloučených osob mohou mít význam pro řízení či jiné postupy, které vedou jiné orgány veřejné moci. S ohledem na citlivost těchto údajů je však nežádoucí uplatnit obecnou právní úpravu spolupráce a poskytování informací (např. § 8 odst. 2 správního řádu, § 128 občanského soudního řádu, § 8 trestního řádu nebo § 57 daňového řádu). Proto se stanoví taxativní výčet průlomů do mlčenlivosti podle tohoto zákona s tím, že pro jednotlivé průlomy musí být dány vážné důvody a musí být výjimečné. Vždy půjde o střet dvou protichůdných oblastí veřejného zájmu. Na jedné straně zájem dotčených subjektů na ochraně důvěrných informací, a na druhé straně zájem orgánů vymezených pod písmeny a) až g) požadovat a nakládat s uvedenými informacemi v rámci výkonu své působnosti.

Jednotlivé výjimky byly podrobeny pečlivé revizi spočívající v testu jejich nezbytnosti či účelnosti. Cílem nové právní úpravy je mimo jiné sjednocení přístupu k obdobným situacím tak, aby s orgány ve srovnatelném postavení nebylo nakládáno nerovně.

K odstavcům 2 a 3:

Odstavec 2 upravuje speciální průlom do povinnosti mlčenlivosti vůči orgánům činným v trestním řízení pro vymezené trestné činy související s provozováním hazardních her. Současně se stanoví průlom do povinnosti mlčenlivosti ve vztahu k trestným činům, jejichž nepřekážení nebo neoznámení je trestným činem (§ 367 a 368 trestního zákoníku), protože společenský zájem na stíhání těchto trestných činů převáží nad společenským zájmem nad zachováním povinnosti mlčenlivosti. Aby bylo možné stíhat trestné činy oprávněných úředních osob orgánů státní správy v oblasti hazardních her, stanoví se průlom i ve vztahu k trestným činům vztahujícím se k výkonu úřední činnosti nebo jeho ovlivňování.

Současně se stanoví, že má orgán vykonávající státní správu v oblasti provozování hazardních her oznamovací povinnost ve vztahu k trestným činům vymezeným v odstavci 2. Jde tak o zvláštní ustanovení k § 8 odst. 1 trestního řádu. Současně *a contrario* platí, že vzhledem k ostatním trestným činům tyto orgány oznamovací povinnost v souvislosti s údaji získanými z výkaznictví a rejstříku vyloučených osob nemají.

K § 108g

V tomto ustanovení jsou upraveny podmínky poskytování informací příslušným orgánem. Rozsah poskytovaných informací musí být vázán příslušným zákonným zmocněním a musí sledovat jeho účel. Přesná forma a další podrobnosti předávání informací jsou ponechány na dohodě stran. Informace mohou být předávány na základě individuální žádosti nebo na základě dohody orgánů, přičemž o rozsahu a průběhu předávání informací se pořizuje protokol nebo písemný záznam. Navržená právní úprava je tak srovnatelná s § 54 daňového řádu.

K § 108h

Orgán vykonávající státní správu v oblasti provozování hazardních her je povinen vytvářet takové podmínky pro zachování povinnosti mlčenlivosti, aby bylo zajištěno její dodržování podle zákona o hazardních hrách. Za dodržování povinnosti mlčenlivosti v případě osob, kterým byly informace předány, zodpovídá orgán, který si tyto informace vyžádal a ke kterému tyto osoby patří. Za porušení povinnosti mlčenlivosti je třeba považovat i případy, kdy dojde k využívání informací získaných při výkonu státní správy v oblasti provozování hazardních her k činnosti, z níž vzniká prospěch osobě, která je touto povinností zavázána či osobám jiným, a také případy užití takových informací k neprospěchu jiné osoby. Dále je

stanoveno, že povinnost mlčenlivosti oprávněné úřední osoby trvá i poté, co se tato osoba přestala podílet na výkonu státní správy v oblasti provozování hazardních her. Navržená právní úprava je tak srovnatelná s § 55 daňového řádu.

K § 108i

Legislativně technická změna spočívající v přesunu § 11 odst. 3 do zvláštní části upravující ochranu informací.

K bodu 20 (§ 110 odst. 2)

Legislativně technická změna související se zrušením legislativní zkratky, která není mimo § 110 využita.

K bodu 21 (§ 110 odst. 3)

Legislativně technická změna související se zrušením legislativní zkratky, která není mimo § 110 využita.

K bodu 22 (§ 110 odst. 4)

Stávající znění zákona o hazardních hrách v § 110 odst. 3 písm. c) stanoví, že Ministerstvo financí vydá pověření k odbornému posuzování a osvědčování, pouze je-li zaručen řádný výkon odborného posuzování a osvědčování. Vzhledem k této skutečnosti ministerstvo již nyní v pověření stanoví, co považuje za zajištění řádného výkonu odborného posuzování a osvědčování. Za účelem zvýšení právní jistoty adresátů právní normy a také s cílem sjednotit terminologii zákona o hazardních hrách se přebírá obdobná právní úprava, která je obsažená v § 87 odst. 2 zákona o hazardních hrách.

K bodu 23 (§ 110a a 110b)

K § 110a

V současném znění zákona o hazardních hrách se obdobná povinnost vyskytuje v případě provozovatelů hazardních her (§ 93 zákona o hazardních hrách) a jeví se tak jako vhodné rozšířit tuto povinnost i na pověřené osoby. Oznamování změn je zásadní pro zajištění úplné informovanosti Ministerstva financí jako orgánu příslušného k vydání, ale i zrušení pověření, a to zejména z hlediska řádného vykonávání svěřené činnosti. Tyto změny pak pověřená osoba musí do 30 dnů prokázat příslušnými doklady. V zájmu dobré správy a hospodárnosti řízení toto ustanovení současně stanovuje, že tato povinnost se nevztahuje na údaje, které má Ministerstvo financí k dispozici nebo které může automatizovaným způsobem zjistit z jemu dostupných rejstříků a evidencí. Okruh těchto údajů pak pro větší přehlednost bude zveřejňovat Ministerstvo financí na svých internetových stránkách.

K § 110b

Navrhuje se obdobná úprava změny pověření k odbornému posuzování a osvědčování, jako je tomu v případě změny základního povolení. Podle navrhovaného ustanovení je možné již vydané pověření k odbornému posuzování a osvědčování změnit, a to na základě žádosti pověřené osoby, ve které navrhne změnu údajů, k jejichž změně může dojít až na základě změny pověření k odbornému posuzování a osvědčování. Dále může pověření změnit Ministerstvo financí z moci úřední, a to v případě, kdy dojde ke změně dalších údajů, které jsou uvedeny v pověření k odbornému posuzování a osvědčování, nebo pokud je to třeba s ohledem na změnu či doplnění podmínek pro řádný výkon odborného posuzování a osvědčování stanovených v dosavadním pověření k odbornému posuzování a osvědčování. Nové pověření vždy v plném rozsahu nahradí předchozí pověření, současně ustanovení stanovuje, že v odůvodnění tohoto nového pověření se odůvodňují pouze změny oproti dosavadnímu povolení.

Aby bylo možno nahradit stávající pověření k odbornému posuzování a osvědčování novým, výslovně se stanovuje, že i nadále musí být splněny podmínky pro vydání tohoto pověření. Tato povinnost navazuje na obecné pravidlo vztahující se k podmínkám pro vydání pověření k odbornému posuzování a osvědčování a jejich následnému splňování po čas trvání pověření. Dojde-li k takové změně, která má za následek nesplnění podmínek pro vydání pověření, Ministerstvo financí stávající rozhodnutí rozhodnutím novým nenahradí a aplikují se ustanovení týkající se situace, kdy subjekt přestal splňovat podmínky pro vydání pověření k odbornému posuzování a osvědčování.

Aby byla zachována kontinuita a podmínky stanovené a určené při vydání původního pověření k odbornému posuzování a osvědčování, může být změnové pověření vydáno nejdéle na dobu trvání právních účinků původního pověření k odbornému posuzování a osvědčování .

K bodu 24 (§ 112a odst. 2 písm. c))

V návaznosti na úpravu § 110 odst. 4 v návrhu tohoto zákona, podle kterého Ministerstvo financí v pověření k odbornému posuzování a osvědčování stanoví rozsah pověření a podmínky výkonu odborného posuzování a osvědčování, se jako důvod pro zrušení pověření k odbornému posuzování a osvědčování doplňuje rovněž porušení povinnosti stanovené pověřením k odbornému posuzování a osvědčování. S cílem sjednotit terminologii zákona o hazardních hrách se přebírá obdobná právní úprava, která je obsažená v § 95 odst. 2 písm. c) zákona o hazardních hrách.

K bodu 25 (§ 112a až 112c)

K § 112a

Provozovatel je povinen provozovat hazardní hry a zařízení ve verzi softwaru, technické specifikaci hardwaru a v souladu s požadavky na zařízení tak, jak byly posouzeny a schváleny pověřenou osobou, o čemž bylo jako výstupní dokument vydáno odborné posouzení a osvědčení o provozuschopnosti, přiložené jako povinná příloha k žádosti o vydání základního povolení. Verze nastavení zařízení je uvedena ve výstupních dokumentech, na které je následně odkazováno v základním povolení. Verze zařízení a hazardní hry (resp. celkový souhrn nastavených technických parametrů) je definována parametry, které jsou posuzovány pověřenou osobou z pohledu požadavků stanovených v zákoně o hazardních hrách, popř. vyhlášce č 208/2017 Sb., kterou se stanoví rozsah technických parametrů pro zařízení, jejichž prostřednictvím jsou provozovány hazardní hry, požadavků na ochranu a uchovávání herních a finančních dat a jejich technické parametry (dále jen „vyhláška o technických parametrech“).

V průběhu provozování hazardních her nicméně dochází zcela běžně k řadě zásahů do nastavení zařízení nebo hazardních her (technických či herních parametrů), které svou povahou mohou nebo nemusí být relevantní pro provozování hazardních her z pohledu technických parametrů stanovených zákonem o hazardních hrách a vyhláškou o technických parametrech. Informace o jednotlivých zásazích jsou zcela zásadní pro výkon dozoru v oblasti provozování hazardních her, přičemž navrhovaná povinnost vést evidenci oprav a jiných změn je schopna poskytnout dozorujícímu orgánu relevantní informace. Obdobná povinnost, povinnost vést knihu oprav, je provozovateli uložena již nyní, kdy v souladu s ustálenou povolovací praxí je tato podmínka ukládána jako podmínka řádného provozování. Tato evidence je předpokladem pro postup podle § 112b a 112c.

Ustanovení stanoví konkrétní minimální obsahové náležitosti jednotlivých zápisů oprav nebo změn a způsob a dobu uchovávání záznamů. Tato doba odpovídá časovému prostoru, kdy lze za případné porušení této povinnosti uložit odpovídající sankci.

Kromě informací pro orgán vykonávající dozor v oblasti provozování hazardních her je tato evidence zásadní pro následné posouzení změn ze strany pověřené osoby, které je předvídáno v § 112c.

K § 112b

V průběhu provozování hazardních her mohou výjimečně nastat situace, kdy je nutné náhle zasáhnout do nastavení technických parametrů zařízení nebo hazardní hry, které byly posouzeny pověřenou osobou v rámci odborného posuzování. Mimo méně závažné zásahy, které jsou předmětem úpravy § 112c, se jedná také o případy, kdy následkem nepředvídatelné události dojde k bezprostřednímu ovlivnění provozování hazardní hry tak, že dochází k provozování hazardní hry v rozporu se zákonem o hazardních hrách, základním povolením nebo schváleným herním plánem, přičemž tuto událost nebylo možné odhalit při odborném posuzování a osvědčování, při nichž byl vydán dokument o odborném posouzení a osvědčení o provozuschopnosti. Případný zásah je však možné provést pouze v situaci, kdy tuto událost nezpůsobil vlastním zaviněním sám provozovatel a následek události nebylo možné odvrátit nebo zmírnit jiným způsobem, který by nevedl k nutnosti změny základního povolení. Bezodkladným zásahem nesmí provozovatel způsobit následek zjevně stejně závažný nebo ještě závažnější než následek, kterému bylo zamezováno nebo který byl zmírňován.

O situaci, kdy následky lze odvrátit způsobem, který nevyžaduje změnu základního povolení, se jedná zejména v situacích, kdy odstranění závady spočívá v navrácení do původního stavu, resp. verze zařízení, která byla předmětem odborného posouzení. Takový zásah do systému by probíhal formou opravy v rámci odstávky systému, popř. koncového zařízení.

O situaci, kdy by provozovatel způsobil zásahem závažnější následek, než ten, který zásahem odstraňuje, by se jednalo například v okamžiku, kdy se závada vyskytne na koncovém zařízení, které je možné oddělit od zařízení ve smyslu vyhlášky o technických parametrech a její odstranění, na rozdíl od situace uvedené v předchozím odstavci, vyžaduje změnu (ať již ve formě doplnění či odstranění) hardware nebo software. V takovém případě by provozovatel postupoval v souladu s § 94 odst. 1 písm. a) zákona o hazardních hrách a dané koncové zařízení by bylo možné provozovat až po změně povolení, ke které je možné přikročit až v okamžiku, kdy provozovatel mimo jiné doloží aktualizované dokumenty odborného posouzení a osvědčení provozuschopnosti.

Aby provozovatel mohl provést bezodkladný zásah, je třeba jej před jeho provedením oznámit ministerstvu. Toto oznámení má přesně stanovené náležitosti, které jsou uvedeny v třetím odstavci. Trpí-li toto oznámení vadami, nepřihlíží se k němu. Kromě této povinnosti se uplatní i povinnost stanovená v § 112a zákona o hazardních hrách.

Ve čtvrtém odstavci je dále stanovena povinnost provozovatele uvést do souladu nastavení zařízení, prostřednictvím kterého jsou hazardní hry provozovány, a základního povolení a související dokumenty odborného posuzování a osvědčování. Dle tohoto ustanovení je provozovatel povinen do 2 měsíců ode dne, kdy učinil oznámení o bezodkladném zásahu, podat žádost o změnu základního povolení podle § 94 odst. 1 písm. a) bodu 2 zákona o hazardních hrách. K žádosti provozovatel přiloží dokument o odborném posouzení, osvědčení provozuschopnosti a vyjádření pověřené osoby, zda k odvrácení nebo zmírnění události bylo nutné provést bezodkladný zásah. Nejsou-li k žádosti přiloženy tyto dokumenty, nepřihlíží se k ní. Tato výjimka z obecné úpravy správního řádu je uvedena z toho důvodu, aby provozovatelé neobcházelí uloženou povinnost a nedocházelo k provozování bez příslušného odborného posouzení zařízení pověřenou osobou delší než nezbytně nutnou dobu. Lhůta dvou měsíců byla stanovena přiměřeně k časové náročnosti provedení nového odborného posouzení. Očekává se, že provozovatel osloví pověřenou osobu s žádostí

o odborné posouzení neprodleně po provedení bezodkladného zásahu, aby byl schopen splnil svou oznamovací povinnost ve lhůtě.

K § 112c

Jak je uvedeno výše, v průběhu provozování hazardních her mohou nastat situace, kdy je nutné bez odkladu zasáhnout do nastavení technických parametrů zařízení nebo hazardní hry. V případě, že tento zásah nesměřuje na technické parametry stanovené v zákoně nebo vyhlášce o technických parametrech, resp. nemá vliv na plnění požadavků podle § 109 odst. 1 zákona o hazardních hrách, lze postupovat dle § 112c ve vazbě na § 112a zákona o hazardních hrách.

V případě změn malého rozsahu se uplatní povinnost stanovená v § 93 nebo 101 zákona o hazardních hrách. Změny, související výlučně s provozováním hazardní hry v konkrétním herním prostoru jsou oznamovány obecním úřadům příslušným pro vydání povolení k umístění herního prostoru (např. změna malého rozsahu provedená na koncovém zařízení technické hry, změna právního titulu užívání herního prostoru), ostatní změny jsou oznamovány Ministerstvu financí.

Základní informovanost relevantních správních úřadů je zajišťována prostřednictvím povinnosti uvedené v § 93 nebo § 101 zákona o hazardních hrách, nicméně provozovatel má zároveň povinnost pravidelně, vždy po 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících, předkládat zprávu o posouzení změn, kterou vystaví pověřená osoba. Rozhodné období počíná běžet ode dne, kdy byl vydán dokument o odborném posouzení, osvědčení o provozuschopnosti nebo zpráva o posouzení změn anebo bylo učiněno oznámení, že provozovatel za posledních 12 po sobě jdoucích měsících žádnou změnu neprovedl, podle toho, který den nastane později. Oznámení, že provozovatel neprovedl žádnou změnu, je povinen oznámit ministerstvu do 30 dnů od uplynutí lhůty 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců.

Pověřená osoba posuzuje zařízení v rozsahu změn, které provozovatel uvedl, přičemž provozovatel je povinen předat pověřené osobě kompletní evidenci oprav a jiných změn. Pověřená osoba ve zprávě o posouzení změn posoudí, zda byly změny změnami malého rozsahu a zda jsou ve svém souhrnu změnou malého rozsahu.

Vzhledem ke skutečnosti, že posouzení změn je časově náročnější činností a nelze předem předjímat jeho délku, stanoví se lhůta provozovateli k zajištění (objednání) provedení posouzení změn u pověřené osoby, a to 14 dnů od konce období uvedeného v odstavci 4. Od obdržení zprávy o posouzení změn je provozovatel do 14 dnů povinen předložit tuto zprávu Ministerstvu financí. Pokud ze zprávy o posouzení změn vyplývá, že byla provedena taková změna, která ať jednotlivě či v souhrnu všech změn není změnou malého rozsahu, je provozovatel povinen do 2 měsíců ode dne předání zprávy o posouzení změn podat žádost o změnu základního povolení podle § 94 odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona o hazardních hrách. K žádosti provozovatel přiloží dokument o odborném posouzení a osvědčení provozuschopnosti. Tato výjimka z obecné úpravy správního řádu je uvedena z toho důvodu, aby provozovatelé neobcházeli uloženou povinnost a nedocházelo k provozování bez příslušného odborného posouzení zařízení pověřenou osobou delší než nezbytně nutnou dobu. Lhůta dvou měsíců byla stanovena přiměřeně k časové náročnosti provedení nového odborného posouzení v souladu s navrhovanou úpravou v § 112b.

V odstavci 6 se provozovateli stanovuje oznamovací povinnost vůči Ministerstvu financí pro případ, že v období podle odstavce 4 neprovedl žádnou změnu podle odstavce 1.

K bodu 26 (§ 113 písm. c))

Jedná se o změnu, která je vyjádřením skutečnosti, že se kompetentním orgánem vykonávajícím státní správu v oblasti provozování hazardních her podle tohoto zákona stalo vedle celních úřadů také Generální ředitelství cel. Tyto orgány jsou pak v souladu se zákonem o Celní správě České republiky označeny jako orgány Celní správy České republiky.

K bodu 27 (§ 114 písm. c))

K efektivnějšímu plnění pravomocí stanovených v § 114 písm. b) je Ministerstvu financí umožněn přístup k informacím z výkaznictví podle nového § 13a.

K bodu 28 (§ 115a)

Navrhuje se, aby se kompetentním orgánem vykonávajícím státní správu v oblasti provozování hazardních her podle tohoto zákona stalo také Generální ředitelství cel, a to v oblasti výkonu dozoru a v oblasti zpracovávání informací z výkaznictví. Současně je dána věcná příslušnost Generálního ředitelství cel také na základě § 4 odst. 1 písm. a) zákona o Celní správě České republiky, podle něhož vykonává působnost správního orgánu nejbližší nadřízeného celním úřadům, přičemž faktický rozsah této působnosti je dán příslušnými ustanoveními procesních předpisů.

K bodu 29 (§ 116 písm. b))

V návaznosti na změnu § 129 odst. 1 a postupný rozvoj hazardních her provozovaných jako internetové hry, kdy je zřejmé, že personální kapacity orgánů Celní správy České republiky lépe odpovídají potřebám výkonu dozoru, se navrhuje přechod kompetencí k projednání přestupků v oblasti hazardních her provozovaných na internetu z Ministerstva financí na orgány Celní správy České republiky, konkrétně Celní úřad pro Plzeňský kraj. Nad rámec uvedeného je vzhledem k povaze provozování hazardních her, kdy se provozování prostřednictvím internetu a provozování v kamenných provozovnách často prolíná, vhodné svěřit tuto pravomoc jednomu správnímu orgánu a zajistit tak jednotnou správní praxi.

K bodu 30 (§ 116 písm. c))

K efektivnějšímu plnění pravomocí stanovených v § 116 písm. a) a b), je celním úřadům a Generálnímu ředitelství cel (nový § 115a písm. b)) umožněn přístup k informacím z výkaznictví podle nového § 13a.

K bodu 31 (§ 117)

V návaznosti na rozšíření působnosti orgánů Celní správy České republiky i na Generální ředitelství cel se doplňuje Generální ředitelství cel do ustanovení o poskytování informací. Dále se zpřesňuje poskytování informací i vůči celnímu úřadu a obecnímu úřadu obce, v jejímž územním obvodu jsou provozovány hazardní hry. Smyslem této změny je zpřesnit povinnost poskytovat informace určeným správním orgánům pouze, pokud těmito informacemi budou disponovat a pouze v rozsahu, v jakém jimi budou disponovat. Stávající právní úprava například chybně uváděla, že se informace poskytují obci pro účely výkonu dozoru, i když obecní úřad dozor na úseku provozování hazardních her nevykonává.

K bodu 32 (§ 118)

V návaznosti na rozšíření působnosti orgánů Celní správy České republiky i na Generální ředitelství cel se stanoví, že dozorující orgány zahrnují vedle Ministerstva financí také všechny orgány Celní správy České republiky.

K bodu 33 (§ 121 odst. 1)

Stávající znění § 121 nedostatečně reflektuje skutečnost, že kontrolní činnost může vykonávat i jiný dozorující orgán než celní úřad (srov. např. nesystémovou pravomoc ředitele celního úřadu podle stávajícího § 121 odst. 3 i v případě věci zadržené Ministerstvem financí).

Z tohoto důvodu se textace § 121 upravuje tak, aby jednotně stanovila, že zadržení věci provádí dozorující orgán (Ministerstvo financí, celní úřad či nově Generální ředitelství cel).

K bodu 34 (§ 121 odst. 2)

Protože není Ministerstvo financí materiálně ani personálně vybaveno ke správě zadržené věci, navrhuje se, aby jí zadržené věci byly předány orgánům Celní správy České republiky, které jsou k tomu vybaveny.

K bodu 35 (§ 121 odst. 3)

Navrhuje se zpřesnění úpravy v oblasti zadržení věci dílčí změnou stávajících odstavců a doplněním nového odstavce. Dozorující orgán je podle § 121 odst. 1 tohoto zákona povinen zadržet věc, je-li zde důvodné podezření, že v souvislosti s jejím užíváním dochází k porušování tohoto zákona. Stávající právní úprava však zcela neupravuje postup spojený s nakládáním s věcí po jejím zadržení. Zadržení věci má charakter tzv. faktického úkonu, kdy dozorující orgán v zájmu dodržování zákona musí věc, jejímž užíváním dochází k porušování zákona o hazardních hrách, vzít dočasně z právního i faktického vlivu dozorované osoby. Implicitně tedy v sobě obsahuje oprávnění dozorujícího orgánu, který věc zadržel, s ní nakládat tak, že věc vezme z moci dozorované osoby a uskladní ji mimo její dosah. Tento postup je v souvislosti se zadržením věci standardní. Ustanovení odstavce 3 tento postup dále rozvádí a zpřesňuje. Zákon v následujícím nově vkládaném odstavci upravuje výjimku z tohoto postupu, kdy zadržaná věc může být ponechána osobě, které byla zadržena.

K bodu 36 (§ 121 odst. 3)

Legislativně-technická změna navazující na úpravu § 121 odst. 1. Srov. důvodovou zprávu k tomuto ustanovení.

K bodu 37 (§ 121 odst. 4)

Dozorující orgán může zadržanou věc ponechat osobě, které byla zadržena. Tato osoba současně pod hrozbou sankce nesmí věc zničit ani s ní jinak nakládat s výjimkou jejího držení nebo skladování. Tento postup může být v praxi efektivnější a pro danou osobu i dozorující orgán méně zatěžující a nákladný, než v případě fyzického převzetí věci dozorujícím orgánem a jejím uskladněním mimo dosah dozorované osoby.

Tento postup se uplatní také v případech, kdy není možné zadržanou věc odejmout bez jejího poškození nebo vzniku jiné škody, například proto, že je stavebně zabudována.

K bodu 38 (§ 121 odst. 5)

Legislativně-technická změna navazující na úpravu § 121 odst. 1. Srov. důvodovou zprávu k tomuto ustanovení.

K bodu 39 (§ 121 odst. 6)

Legislativně-technická změna navazující na úpravu § 121 odst. 1. Srov. důvodovou zprávu k tomuto ustanovení.

K bodu 40 (§ 121a)

Navržená úprava je koncipována jako speciální úprava doručování vůči správnímu řádu. V odstavci 1 je stanoveno, že dozorující orgán je oprávněn osobě provozující hazardní hry,

kteřá má sídlo nebo místo pobytu mimo Českou republiku, jiný členský stát Evropské unie nebo stát, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, doručovat veřejnou vyhláškou. Vzhledem k ustanovení § 6 odst. 1 zákona o hazardních hrách, tak bude tento speciální postup uplatňován pouze vůči provozovatelům nelegálních hazardních her.

Navrhovaná změna má za cíl urychlit a pro dozorové orgány i zlevnit výkon dozoru v případech, kdy bude dozorovanou osobou osoba, o níž je známo, že nedodržuje povinnosti stanovené zákonem o hazardních hrách (§ 6 odst. 1 zákona o hazardních hrách), ale není znám rozsah neplnění těchto povinností. Současně je pak v rámci kontrolních postupů nutné provést úkony, které nelze provést mimo postupy stanovené kontrolním řádem (např. právo vstupu dozorujícího orgánu podle § 119 tohoto zákona).

V případě doručování veřejnou vyhláškou při výkonu dozoru se v případě provozovatelů hazardu nebude jednat o bezdůvodný zásah do jejich práv. S tím souvisí i fakt, že v případě, kdy dozorovému orgánu bude známo místo pobytu nebo sídlo takového provozovatele, bude mu vždy písemnost zaslána na vědomí.

Zmíněná finanční úspora úzce souvisí s urychlením výkonu dozoru. Především se týká nákladů na zadržení a následné skladování věcí, u kterých je podezření, že v souvislosti s jejich užíváním dochází k porušování zákona o hazardních hrách, neboť v souvislosti s prodlužováním výkonu dozoru vznikají dozorujícímu orgánu nemalé náklady. V případech nelegálních provozovatelů je velice složité vymáhat takové náklady, a tyto pak nese stát. Dále bude do značné míry eliminováno doručování písemností do zahraničí, neboť i toto stojí nemalé finanční prostředky a prakticky též způsobuje zbytečné prodlužování doby, po kterou je dozor vykonáván. Současně jde o osoby, v jejichž případě je standardní doručování téměř vždy neúspěšné a nenaplnuje tak myšlenku ochrany práv těchto osob.

Je nutno též zdůraznit, že jedním z hlavních cílů úpravy provedené zákonem o hazardních hrách, je zajištění vysoké ochrany spotřebitelů, a to především s ohledem na vysoký a častý výskyt patologického hráčství a nezastavitelný technologický vývoj, zejména rostoucí využívání internetu (viz část 1.5 obecné části důvodové zprávy). Nelegální provozovatel prakticky obchází povinnosti stanovené zákonem o hazardních hrách, které směřují k omezení patologického hráčství (umožňuje hrát komukoli), ale současně zpravidla též neodvádí z nelegálního provozování hazardních her daně.

Obdobně se veřejnou vyhláškou doručují písemnosti i osobě, jejíž místo pobytu nebo sídlo není známo (srov. § 25 odst. 1 správního řádu).

K bodu 41 (§ 122 odst. 1 písm. h))

Navrhovaná změna v textu ustanovení reflektuje změnu pořadí pododstavců.

K bodu 42 (§ 122 odst. 1 písm. j) a k))

V návaznosti na novou povinnost mlčenlivosti se stanoví odpovídající skutková podstata přestupku fyzické osoby. Za tento přestupek se obdobně jako v případě porušení mlčenlivosti podle daňového řádu stanoví pokuta ve výši 500 000 Kč, protože je chráněn srovnatelný zájem.

Současně se navrhuje doplnění nové skutkové podstaty přestupku fyzické osoby za porušení povinností souvisejících se zadržením věci podle § 121 odst. 4, kdy dozorující orgán může zadržovanou věc ponechat osobě, které byla zadržena, pod hrozbou sankce pokud věc zničí nebo s ní bude jinak nakládat s výjimkou jejího držení nebo skladování.

K bodu 43 (§ 122 odst. 2 písm. b))

Ustanovení stanovuje výši pokuty, již lze uložit fyzické osobě, která se dopustí přestupku podle §122 odst. 1 písm. j) za porušení povinnosti mlčenlivosti podle nového § 108e. Za přestupek lze uložit pokutu do 500 000 Kč obdobně jako v případě porušení mlčenlivosti podle daňového řádu, protože je chráněn srovnatelný zájem.

Dále se stanovuje výše pokuty, již lze uložit fyzické osobě, která se dopustí přestupku podle § 122 odst. 1 písm. k) za porušení povinností souvisejících se zadržením věci podle nového § 121 odst. 4. Za přestupek lze uložit pokutu do 500 000 Kč.

K bodu 44 (§ 123 odst. 1 písm. m))

V návaznosti na zrušení § 11 odst. 2 se z legislativně-technických důvodů upravuje navazující skutková podstata přestupku.

K bodu 45 (§ 123 odst. 2 písm. h))

Navrhovanou změnou ustanovení dochází k opravě terminologické nepřesnosti vyskytující se v dosavadním znění tohoto ustanovení. Zákon o hazardních hrách používá termín „herní prostor“, nikoli herna. Hazardní hru bingo lze podle § 39 odst. 2 provozovat pouze v herním prostoru. Návrh nového znění §123 odst. 2 tak stanovuje odpovídající skutkovou podstatu přestupku pro případ, kdy by bylo bingo provozováno v rozporu s § 39 odst. 2.

K bodu 46 (§ 123 odst. 2 písm. j))

Ustanovení § 123 odst. 2 písm. j) stanovovalo skutkovou podstatu přestupku, jehož se právnická osoba či podnikající fyzická osoba dopouští neplněním povinností podle § 41 souvisejících s vedením denního herního zápisu. V návaznosti na zrušení § 41 dochází i ke zrušení této skutkové podstaty. Zároveň je vzhledem ke strukturální změně právního předpisu navrhována odpovídající skutková podstata přestupku podle § 108a, § 108b nebo § 108d.

K bodu 47 (§ 123 odst. 2 písm. v))

Stávající § 123 odst. 2 písm. w) (v návaznosti na dříve provedené změny nově písm. v)) stanovuje skutkovou podstatu přestupku, jehož se právnická osoba či podnikající fyzická osoba dopouští neplněním povinností podle § 55 odst. 2 souvisejících s dálkovým přenosem dat. V návaznosti na zrušení § 55 odst. 2 dochází i ke zrušení této skutkové podstaty přestupku.

K bodu 48 (§ 123 odst. 3 písm. d))

Stávající § 123 odst. 3 písm. d) stanovuje skutkovou podstatu přestupku, jehož se právnická osoba či podnikající fyzická osoba dopouští neplněním povinností dle ustanovení § 60 souvisejících s vedením denního herního výkaznictví. V návaznosti na zrušení § 60 dochází i ke zrušení této skutkové podstaty. Zároveň je vzhledem ke strukturální změně právního předpisu navrhována odpovídající skutková podstata přestupku podle § 108a, § 108b nebo § 108d.

K bodu 49 (§ 123 odst. 3 písm. u))

Navrhovaná změna v textu ustanovení reflektuje změnu pořadí pododstavců.

K bodu 50 (§ 123 odst. 3 písm. w) až y))

Návrh ustanovení odpovídá strukturální změně právního předpisu, kdy se nově zavádí tři skutkové podstaty přestupku. Návrh ustanovení upravuje přestupek, jehož se právnická osoba či podnikající fyzická osoba dopustí porušením povinností podle § 108a, § 108b nebo § 108d.

Dále se navrhuje doplnění skutkové podstaty přestupku podle § 108e souvisejícího s porušením povinnosti mlčenlivosti o informacích, které byly zjištěny v souvislosti s výkaznictvím nebo s rejstříkem podle § 16.

Současně se navrhuje doplnění nové skutkové podstaty přestupku za porušení povinností souvisejících se zadržením věci podle § 121 odst. 4, kdy dozorující orgán může zadrženou věc ponechat osobě, které byla zadržena, pod hrozbou sankce pokud věc zničí nebo s ní bude jinak nakládat s výjimkou jejího držení nebo skladování.

Zároveň dochází ke zrušení dílčích skutkových podstat, které se zaměřovaly na denní herní výkaznictví a denní herní zápis.

K bodu 51 (§ 123 odst. 4 písm. c))

Navrhovaná změna v textu ustanovení reflektuje doplnění nových pododstavců.

K bodu 52 (§ 123 odst. 4 písm. e) až h))

Návrh ustanovení odpovídá strukturální změně právního předpisu, kdy se nově zavádí čtyři skutkové podstaty přestupků. Návrh ustanovení upravuje přestupky za porušení povinností provozovatele podle nových § 112a a 112c.

K písmeni e):

V průběhu provozování hazardních her dochází zcela běžně k řadě zásahů do nastavení zařízení nebo hazardních her (technických či herních parametrů), které svou povahou mohou nebo nemusí být relevantní pro provozování hazardních her z pohledu technických parametrů stanovených zákonem o hazardních hrách a vyhláškou o technických parametrech. Informace o jednotlivých zásazích jsou zcela zásadní pro výkon dozoru v oblasti provozování hazardních her, přičemž navrhovaná povinnost vést evidenci oprav a jiných změn je schopna poskytnout dozorujícímu orgánu relevantní informace.

Povinnost vést evidenci je nicméně třeba vnímat v souvislosti se základní povinností provozovat hazardní hry a zařízení ve verzi softwaru, technické specifikaci hardwaru a v souladu s požadavky na zařízení tak, jak byly posouzeny a schváleny pověřenou osobou, a případné zásahy realizovat pouze při dodržení podmínek § 112b a § 112c. Jedná se tedy o přestupek, který může být spáchán pouze ze strany provozovatele hazardní hry disponujícího potřebným povolením, v rámci provozování hazardní hry.

K písmeni f):

Vzhledem ke skutečnosti, že posouzení změn je časově náročnější činností a nelze předem předjímat jeho délku, stanoví se lhůta provozovateli k zajištění (objednání) provedení posouzení změn u pověřené osoby, a to 14 dnů od konce rozhodného období podle § 112c odst. 4. Tato lhůta je stanovena především z tohoto důvodu, aby nedocházelo k neodůvodnitelným prodlevám na straně provozovatele, který by odkládal oslovení pověřené osoby s žádostí provést posouzení změn.

Navrhuje se v této souvislosti doplnit skutkovou podstatu přestupku za porušení povinností zajistit posouzení všech změn malého rozsahu pověřenou osobou v takto stanovené lhůtě.

K písmeni g):

Od obdržení zprávy o posouzení změn je provozovatel do 14 dnů povinen předložit zprávu o posouzení Ministerstvu financí. Až na základě této zprávy je Ministerstvo financí schopno posoudit, k jakým změnám došlo, zejména zda nemohlo dojít ke změně, která by nebyla změnou malého rozsahu a vyžadovala by tak postup podle § 94 odst. 1 písm. a) bodu 3.

Navrhuje se v této souvislosti doplnit skutkovou podstatu přestupku za porušení povinnosti provozovatele předat Ministerstvu financí zprávu o posouzení změn do 14 dnů ode dne, kdy pověřená osoba tuto zprávu vydala.

K písmeni h):

Pokud provozovatel v daném období neprovede žádné změny podle odstavce 1, je povinen tuto skutečnost oznámit Ministerstvu financí. Navrhuje se proto doplnit skutkovou podstatu přestupku za porušení této povinnosti. Vzhledem k tomu, že hypotézou v daném případě je neprovedení žádných změn malého rozsahu, nemělo by v souvislosti se spácháním tohoto přestupku dojít k situaci, kdy by bylo z důvodu zásahu provozováno v rozporu se základním povolením. I tak je však žádoucí, aby Ministerstvo financí disponovalo informací o tom, zda byly zásahy do zařízení provedeny.

K bodu 53 (§ 123 odst. 8 písm. a))

Návrh reflektuje změnu, k níž došlo v pořadí jednotlivých pododstavců § 123 odst. 2 v důsledku zrušení § 123 odst. 2 písm. j).

K bodu 54 (§ 123 odst. 8 písm. b))

Změna v textu ustanovení reflektuje změnu, k níž došlo v pořadí jednotlivých pododstavců § 123 odst. 2 v důsledku zrušení § 123 odst. 2 písm. j).

K bodu 55 (§ 123 odst. 8 písm. c))

Změna v textu ustanovení reflektuje změnu, k níž došlo v pořadí jednotlivých pododstavců § 123 odst. 2 v důsledku zrušení § 123 odst. 2 písm. j).

K bodu 56 (§ 123 odst. 9 písm. a))

Ustanovení stanovuje výši pokuty, jíž lze uložit právnické osobě či podnikající fyzické osobě, která neplní povinnost podle § 108a, 108b nebo 108d. Výše pokuty může být uložena až do výše 50 000 000 Kč, nejvyšší možná výše pokuty, kterou zákon o hazardních hrách připouští. Výše pokuty byla stanovena s ohledem na zcela zásadní funkci výkaznictví pro výkon dozoru nad dodržováním zákona o hazardních hrách.

K bodu 57 (§ 123 odst. 9 písm. b))

Přestupek porušení povinnosti mlčenlivosti podle § 123 odst. 3 písm. x) je svým obsahem totožný s dosavadním § 123 odst. 1 písm. m) pokud jde o porušení povinnosti mlčenlivosti podle dosavadního § 11 odst. 2, a to jak v osobě pachatele, tak pokud jde o objekt přestupku. Z tohoto důvodu se navrhuje stanovit stejnou výši pokuty.

Dále se stanovuje výše pokuty, jíž lze uložit právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, která se dopustí přestupku podle § 123 odst. 3 písm. y) za porušení povinností souvisejících se zadržením věci podle nového § 121 odst. 4. Za přestupek lze uložit pokutu do 3 000 000 Kč.

K bodu 58 (§ 123 odst. 9 písm. c))

Změna v textu ustanovení reflektuje změnu, k níž došlo v pořadí jednotlivých pododstavců § 123 odst. 3 v důsledku zrušení § 123 odst. 3 písm. d).

K bodu 59 (§ 123 odst. 9 písm. d))

Změna v textu ustanovení reflektuje změnu, k níž došlo v pořadí jednotlivých pododstavců § 123 odst. 3 v důsledku zrušení § 123 odst. 3 písm. d).

K bodu 60 (§ 123 odst. 10 písm. a) a b))

K písmeni a):

Ustanovení stanovuje výši pokuty, již lze uložit právnické osobě či podnikající fyzické osobě, která neplní povinnost podle § 112c odst. 5. Z pohledu závažnosti přestupku se jedná o závažný přestupek, neboť v souvislosti s jeho spácháním může dojít k provozování v rozporu se základním povolením, navrhuje se tedy stanovit výši pokuty až do 50 000 000 Kč.

K písmeni b):

Ustanovení stanovuje výši pokuty, již lze uložit právnické osobě či podnikající fyzické osobě, která se dopustí přestupku podle § 123 odst. 4 písm. e) za porušení povinnosti vést evidenci oprav a jiných změn v souladu s novým § 112a odst. 1.

Porušení povinnosti vést evidenci oprav a jiných změn lze svou závažností přirovnat k porušení povinnosti monitorování v herně a kasinu podle § 72 zákona o hazardních hrách. Z tohoto důvodu je závažnost přestupku hodnocena jako nižší a navrhuje se sankce do maximální výše 3 000 000 Kč.

K bodu 61 (§ 123 odst. 10 písm. c))

Ustanovení stanovuje výši pokuty, již lze uložit právnické osobě či podnikající fyzické osobě, která se dopustí přestupku podle § 123 odst. 4 písm. f) za porušení povinnosti zajistit posouzení všech změn malého rozsahu pověřenou osobou v souladu s novým § 112c odst. 4.

V porovnání se závažností porušení povinnosti uvedené v § 112c odst. 5 se jedná o méně závažný přestupek a navrhuje se sankce do maximální výše 1 000 000 Kč.

K bodu 62 (§ 123 odst. 10 písm. d))

Ustanovení stanovuje výši pokuty, již lze uložit právnické osobě či podnikající fyzické osobě, která se dopustí přestupku podle § 123 odst. 4 písm. h) za porušení povinnosti oznámit do 30 dnů Ministerstvu financí, že nebyla provedena žádná změna podle § 112c odst. 1.

S ohledem na nízkou závažnost spáchání tohoto přestupku se stanoví možnost udělit pokutu až do výše 500 000 Kč, tedy nejnižší ze stanovených sazeb v zákoně o hazardních hrách. Zároveň je navrhovaná výše pokuty shodná s porušením povinnosti oznámit okamžik zahájení provozování kursově sázkové hry, nebo totalizátorové hry, nebo oznámit zahájení provozování hazardní hry v herním prostoru.

K bodu 63 (§ 123a)

Oznamování změn je zásadní jak pro zajištění úplné informovanosti Ministerstva financí jako orgánu příslušného k vydání, ale i zrušení pověření k odbornému posuzování a osvědčování, a to zejména z hlediska řádného vykonávání svěřené činnosti. Tyto změny pak pověřená osoba musí do 30 dnů prokázat příslušnými doklady. V zájmu dobré správy a hospodárnosti řízení toto ustanovení současně stanovuje, že tato povinnost se nevztahuje na údaje, které má Ministerstvo financí k dispozici nebo které může automatizovaným způsobem zjistit z jemu dostupných rejstříků a evidencí.

Případné porušení povinnosti je považované za méně závažné a navrhuje se sankce do maximální výše 1 000 000 Kč. Uvedená výše pokuty je tak stanovena ve stejné výši, jaká může být uložena provozovateli za porušení obdobné oznamovací povinnosti vůči Ministerstvu financí nebo obecnímu úřadu obce. Pokud by se nicméně porušování povinnosti opakovalo nebo by šlo o opomenutí oznámit zcela zásadní skutečnost související s činností

pověřené osoby, jednalo by se o porušení povinností stanovených tímto zákonem a bylo by možné postupovat podle ustanovení § 111 odst. 2 písm. c) zákona o hazardních hrách.

Rovněž se zavádí nová skutková podstata přestupku, kterého se dopustí pověřená osoba za předpokladu, že porušuje povinnosti při odborném posuzování a osvědčování, a tedy jedná v rozporu s právními předpisy nebo pověřením k odbornému posuzování a osvědčování. Podle stávajícího znění zákona mohlo být pověřené osobě, v případě, že opakovaně nebo závažným způsobem poruší povinnosti stanovené zákonem o hazardních hrách, z moci úřední Ministerstvem financí pověření k odbornému posuzování a osvědčování zrušeno. S ohledem na skutečnost, že se Ministerstvo financí při své úřední činnosti setkalo s dokumenty odborného posouzení a osvědčení, které v některých případech nesplňovaly požadavky zákona o hazardních hrách a prováděcích právních předpisů, avšak tyto nedostatky nebyly shledány jako tak závažné, aby bylo přistoupeno k zahájení správního řízení o zrušení pověření, jeví se jako vhodné stanovit přestupek, kterým bude možné obdobné případy postihnout. Přestupek by tak měl plnit preventivní funkci k tomu, aby byly vydávány dokumenty odborného posouzení a osvědčení v potřebné kvalitě. Skutková podstata přestupku míří na porušení zákona o hazardních hrách nebo podmínek stanovených v pověření k odbornému posuzování a osvědčování v menším rozsahu či závažnosti, než která je předpokládána v ustanovení § 111 zákona o hazardních hrách, kdy Ministerstvo financí je oprávněno z moci úřední zrušit pověření k odbornému posuzování a osvědčování. Výše sankce byla stanovena do maximální výše 1 000 000 Kč, obdobně jako je tomu v případě porušení povinností plynoucích ze zákona o hazardních hrách u poskytovatelů platebních služeb a poskytovatelů připojení k internetu, tedy subjektů odlišných od provozovatele hazardní hry.

K bodu 64 (§ 127)

Propadlá nebo zabraná věc připadá státu a bude tak fyzicky i právně odňata ze sféry jejího vlastníka, kde s ní bylo nakládáno v rozporu se zákonem (ať již z vůle vlastníka či nikoliv). Tím bude splněn primární účel obou těchto institutů. Příslušné k hospodaření s věcí je na základě § 11 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o majetku České republiky“), Generální ředitelství cel. Do příslušnosti k hospodaření Generálního ředitelství cel náleží tyto věci jako majetek, který připadl státu v souvislosti s porušením celních předpisů, a to i za situace, že v konkrétním případě půjde o věci propadnuté nebo zabrané v přestupkovém řízení podle § 11 odst. 1 písm. e) zákona o majetku České republiky. Zákon o hazardních hrách je podle dlouhodobého výkladu, který je především aplikován i ve vztahu k určení působnosti orgánů Celní správy České republiky jako policejních orgánů (tj. orgánů činných v trestním řízení), celním předpisem. Celními předpisy jsou pak právní předpisy v oboru působnosti orgánů Celní správy České republiky, tj. předpisy, které zakládají kompetence orgánů Celní správy České republiky (kontrolní, výběrové, evidenční).

Generální ředitelství cel podle § 10 zákona o majetku České republiky s takto propadlou nebo zabranou věcí nakládá způsoby a za podmínek stanovených zákonem o majetku České republiky, pokud speciální právní úprava nestanoví jinak. Ustanovení § 127 zákona o hazardních hrách je k této právní úpravě speciální úpravou, která stanoví výjimky z těchto pravidel, přičemž rozlišuje, zda jsou propadlou nebo zabranou věcí peníze nebo jiná věc. V případě peněz je explicitně stanoveno, že jsou příjmem státního rozpočtu. Jedná se zpravidla o hotovost, která se nachází v okamžiku zadržení a následného propadnutí nebo zabránění v herních zařízeních.

V případě jiné věci Generální ředitelství cel tuto věc přednostně použije pro potřeby soustavy orgánů Celní správy České republiky. V případě, že Generální ředitelství cel jako účetní

jednotka věc nepotřebuje k plnění funkcí státu nebo jiných úkolů v rámci působnosti orgánů Celní správy České republiky, zákon o hazardních hrách stanoví možnosti, jak s propadlou nebo zabranou věcí může Generální ředitelství cel naložit. Pro rozhodnutí o způsobu naložení s věcí je pak rozhodující její povaha a Generální ředitelství cel musí podle odstavců 2 a 5 provést úvahu, kterou toto posouzení provede. Jedná se tedy o výjimku z obecné zásady stanovené v § 14 odst. 1 zákona o majetku České republiky, podle kterého si organizační složka „počíná tak, aby svým jednáním majetek nepoškozovala a neodůvodněně nesnižovala jeho rozsah a hodnotu anebo výnos z tohoto majetku“. Tato obecná zásada hospodárnosti je tak tímto ustanovením zákona o hazardních hrách rozšířena o další kritéria, a to o zásadu rizikovosti a posouzení, zda zvolený způsob nakládání neodporuje dobrým mravům nebo veřejnému pořádku, které jsou s ohledem na charakter propadnutých nebo zabraných věcí upřednostněny. Všechna tato kritéria pak musí být posuzována ve vzájemné souvislosti a tato úvaha pak povede ke zvolení způsobu naložení, který je v odstavci 1 předpokládán.

Generální ředitelství cel tedy musí zvolit ten způsob nakládání, kterým by riziko, že v souvislosti s užíváním toho majetku bude porušen tento zákon, dostatečně vylučoval. Pokud bude riziko příliš vysoké, pak bude namíste věc zničit, což možnost zneužití fakticky vylučuje. V případě vysokého rizika by současně mohl být vzat do úvahy pouze převod na vzdělávací účely, a to s úvahou, který subjekt, na něž bude propadlá nebo zabraná věc převedena, zajišťuje dostatečně eliminaci rizika zneužití. Tímto subjektem by mohlo být např. Ministerstvo financí nebo jiný subjekt, který zajišťuje obdobně vysokou míru eliminace rizika. Veřejná dražba pak přichází v úvahu pouze u nízké míry rizika zneužití tohoto majetku. Úvahu, zda propadlou nebo zabranou věc bezúplatně převést na vzdělávací účely, nebo prodat ve veřejné dražbě podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách (dále jen „zákon o veřejných dražbách“), a to s ohledem na dobré mravy a veřejný pořádek, může Generální ředitelství cel učinit až po zvážení, zda lze s danou věcí s ohledem na § 127 odst. 2 tohoto zákona takto naložit. Tato úvaha vede současně k omezení subjektů, na které může být určitá konkrétní propadlá nebo zabraná věc bezúplatně převedena, nebo kdo takovou věc může vydražit. Pokud by takový subjekt nebyl nalezen, pak je namíste propadlé a zabrané věci zničit.

Propadlé nebo zabrané věci lze bezúplatně převést na vzdělávací účely jak na státní, tak na nestátní instituce. Takovou institucí může být obecně vzdělávací zařízení jako škola nebo muzeum, které se v oblasti vzdělávání zabývá činností, která souvisí s provozováním hazardních her, nebo dané věci mohou sloužit k programu vzdělávání, který daná instituce poskytuje (např. Policejní muzeum, veřejné vysoké školy). Současně je žádoucí, aby smlouva, na jejímž základě bude propadlá nebo zabraná věc bezúplatně převedena, obsahovala ustanovení, která nabývající subjekt i pod hrozbou určité sankce zaváže, aby tuto věc po určitou dobu používal ve veřejném zájmu a aby s ní nakládal tak, aby nedošlo k riziku jejího dalšího zneužití, které povede k porušování tohoto zákona.

V případě prodeje ve veřejné dražbě podle zákona o veřejných dražbách bude účastníkem dražby zpravidla nestátní subjekt. Účast státního subjektu však tímto není vyloučena.

Zničení věci zajistí celní úřad, a to pod dohledem tříčlenné komise jmenované ředitelem tohoto celního úřadu.

Náklady spojené se správou a zničením propadlé nebo zabrané věci je státu povinen nahradit pachatel přestupku nebo osoba, u které byla věc zajištěna. Stanovení nákladů je v kompetenci celního úřadu, který správu a zničení propadlé nebo zabrané věci zajišťoval. Náklady spojené s bezúplatným převodem pak nese příjemce věci.

K bodu 65 (§ 129)

K odstavci 1:

Navrhuje se změna v určení věcné příslušnosti orgánu projednávajícího přestupky. Podle současné právní úpravy přestupky v oblasti internetových her v prvním stupni projednává ministerstvo a v ostatních případech je v prvním stupni projednává celní úřad. Navržená právní úprava předpokládá, že jedinými správními orgány, které budou projednávat přestupky podle tohoto zákona, jsou orgány Celní správy České republiky. Pravidla určení místní příslušnosti k projednávání přestupků jsou obecně určena § 62 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“). Navržené ustanovení je pak speciální úpravou vůči zákonu o odpovědnosti za přestupky.

V případě projednávání přestupků v oblasti internetových her se stanoví, že příslušným správním orgánem pro projednávání přestupků v této oblasti bude podle tohoto zákona v prvním stupni Celní úřad pro Plzeňský kraj. Příslušnost Celního úřadu pro Plzeňský kraj k projednání přestupků v oblasti internetových her byla zvolena z důvodu dosažení maximální efektivity a hospodárnosti činnosti Celní správy České republiky, neboť Celní úřad pro Plzeňský kraj již nyní disponuje jak technickými, tak personálními předpoklady pro působení v tak specifické oblasti jakou představují hazardní hry provozované jako internetové hry.

K odstavci 2:

V případě projednání přestupků fyzických osob za porušení povinnosti mlčenlivosti podle § 108e je pak příslušný správní orgán nejbližší nadřízený správnímu orgánu, k jehož činnosti se povinnost mlčenlivosti podle § 108e vztahuje, obdobně jako je tomu v případě přestupku za porušení povinnosti mlčenlivosti podle § 246 odst. 3 daňového řádu. V případě, kdy povinnost mlčenlivosti poruší provozovatel hazardní hry, se toto ustanovení nepoužije a přestupek projedná celní úřad.

K odstavci 3:

V souvislosti s nově stanovenou skutkovou podstatou spočívající ve výkonu činnosti odborného posuzování a osvědčování v rozporu s povinnostmi stanovenými v zákoně o hazardních hrách nebo v pověření k odbornému posuzování a osvědčování, se stanoví příslušnost Ministerstva financí k projednávání přestupků pověřených osob.

Podle § 110 zákona o hazardních hrách je Ministerstvo financí příslušné k vydávání pověření k odbornému posuzování a osvědčování a zároveň stanoví podmínky výkonu této činnosti. Dále se v rámci správního řízení o vydání pověření mimo jiné zabývá i konkrétními postupy jednotlivých pověřených osob. Následně s pověřenými osobami komunikuje například o nových herních konceptech popř. technologických trendech. Výše uvedená znalost a aktivní komunikace s pověřenými osobami je klíčová pro posouzení, zda pověřená osoba následně svěřenou činnost vykonává v souladu se zákonem o hazardních hrách a podmínkami stanovenými v pověření k odbornému posuzování a osvědčování.

K bodu 66 (§ 132 odst. 4 písm. e))

Z důvodu nutnosti poskytnout údaj o důvodu zápisu do rejstříku vyloučených osob ve výpisu z tohoto rejstříku podle navrženého § 16c odst. 4 písm. c) je nutné zajistit získání informací o tom, proč má být daná osoba zapsána v rejstříku.

K bodu 67 (§ 133 odst. 1 písm. a))

Jedná se o legislativně-technickou úpravu označení výkaznictví.

K bodu 68 (§ 133 odst. 1 písm. c))

Navrhovaná právní úprava v § 112c předvídá, že pověřená osoba vedle dokumentu o odborném posouzení a osvědčení o provozuschopnosti vydává nově také zprávu o posouzení změn. S ohledem na tuto skutečnost se navrhuje rovněž úprava zmocňovacího ustanovení v § 133 odst. 1 písm. c), kdy v této vyhlášce budou vedle minimálních náležitostí výstupních dokumentů odborného posuzování a osvědčování a jejich poskytování orgánům vykonávajícím státní správu v oblasti provozování hazardních her upraveny také minimální náležitosti zprávy o posouzení změn.

K bodu 69 (§ 133 odst. 2 písm. a))

Návrhem dochází k úpravě dosavadního zmocnění ministerstva stanovit přílohy žádosti o základní povolení. Ustanovením se nově navrhuje zmocnění k tomu, aby ministerstvo vyhláškou stanovilo způsob prokázání splnění podmínek stanovených zákonem o hazardních hrách pro vydání základního povolení a pro splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro vydání povolení k umístění herního prostoru. Touto změnou se tak odstraňuje právně závadný stav, kdy přílohy podání podle správního řádu mají být stanoveny pouze zákonem, nikoli prováděcím právním předpisem.

Zmocněním ministerstva k stanovení těchto podmínek vyhláškou dojde ke zvýšení míry právní jistoty adresátů tohoto ustanovení a zároveň umožní ministerstvu flexibilně reagovat na aktuální potřeby související s povolovacím procesem.

K bodu 70 (§ 133 odst. 3)

V návaznosti na upřesnění právní úpravy výkaznictví se také upřesňuje výčet skutečností, které mají být upraveny vyhláškou.

K bodu 71 (§ 137 odst. 1)

Návrh reflektuje návrh zrušení § 35 odst. 2 a § 55 odst. 2.

K čl. IV

K bodu 1:

Provozovatel hazardní hry je povinen zajistit, aby hazardní hra uvedená v § 3 odst. 2 písm. a) až e), internetová hra a zařízení, jejichž prostřednictvím jsou tyto hazardní hry provozovány, splňovaly požadavky podle tohoto zákona (viz § 109). Ověření výše uvedených skutečností potvrdí pověřená osoba ve výstupních dokumentech odborného posouzení. Provozovat hazardní hru lze pouze na základě základního povolení, ve kterém je schváleno zařízení, prostřednictvím kterého je hazardní hra provozována a které bylo kladně posouzeno pověřenou osobou odborným posouzením. Vzhledem k uvedenému je nutné, aby provozovatel v rámci splnění zákonné povinnosti vázající se k § 15 odst. 4 požádal o změnu vydaného základního povolení a doložil požadované podklady, tj. dokument o odborném posouzení a osvědčení o provozuschopnosti, případně herní plán, pokud obsahuje relevantní úpravu.

S ohledem na skutečnost, že o změnu základního povolení musí žádat všichni provozovatelé, stanoví se nejzazší lhůta pro podání žádosti o změnu základního povolení v délce 10 měsíců. Lhůta 10 měsíců byla určena tak, aby i v případě, kdy půjde o zvlášť složitý případ podle § 71 odst. 3 písm. a) správního řádu trval přechodný režim nejdéle rok ode dne účinnosti tohoto zákona. Pokud provozovatel využije celé desetiměsíční lhůty k podání žádosti, může být roční přechodné období prodlouženo maximálně o dobu vedení správního řízení, pokud žadatel současně využije možnost žádat o odložení účinnosti základního povolení.

V případě, že provozovatel dodrží nejzazší lhůtu pro podání žádosti o změnu základního povolení, avšak Ministerstvo financí nebude schopno vydat rozhodnutí ve lhůtě 60 dní, provozovatel není povinen nastavit výpočet čisté prohry do nabytí účinnosti rozhodnutí o změně základního povolení. V případě, že provozovatel bude provozovat hazardní hru v rozporu s ustanovením § 15 odst. 4 v nově navrhovaném znění, aniž by ve lhůtě 10 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona podal žádost o změnu základního povolení, bude se jednat o provozování v rozporu se zákonem o hazardních hrách.

K bodu 2:

Jedná se o standardní přechodné ustanovení řešící konflikt mezi stávající procesní úpravou a nově navrhovanou úpravou.

V případě, že provozovatel podá žádost o vydání základního povolení podle zákona o hazardních hrách ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a toto základní povolení mu bude vydáno až po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se na něj použije obdobně přechodné ustanovení uvedené v bodě 1.

K bodu 3:

Pověřená osoba se musí novým podmínkám uvedeným v § 15 odst. 4 přizpůsobit nejpozději do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Ověřením se rozumí den vydání odborného posouzení nebo vydání osvědčení o provozuschopnosti.

K bodu 4:

Základní povolení představuje nezbytnou podmínku pro provozování příslušných druhů hazardních her. V souladu s § 87 odst. 2 zákona o hazardních hrách Ministerstvo financí v základním povolení mimo jiné stanoví hazardní hru, na niž se povolení vydává a podmínky jejího provozování. Navrhované ustanovení tak reaguje na současně ukládané podmínky provozování v základním povolení, které za účelem zvýšení jistoty provozovatelů hazardních her mimo jiné výslovně uvádí jako příslušný orgán ve věcech souvisejících s výkaznictvím celní úřad, který vykonává působnost v místě sídla provozovatele, nebo je-li sídlo mimo území České republiky, Celní úřad pro hlavní město Prahu. V návaznosti na celostátní působnost Celního úřadu pro Plzeňský kraj je příslušnost dána do souladu s navrhovanou úpravou bez nutnosti měnit základní povolení v rámci správního řízení z moci úřední.

K bodu 5:

V návaznosti na zveřejnění technické specifikace bude nutné, aby každý provozovatel provedl u všech fyzických osob, kterým je k rozhodnému dni zřízeno uživatelské konto, ověření totožnosti a věku a ověření zapsání v rejstříku vyloučených osob. Po tomto procesu bude každému účastníku hazardní hry přidělen identifikátor hráče (tzv. HID), který bude sdělen provozovateli. Tento jedinečný identifikátor bude následně používán při dalších dotazech souvisejících s plněním dalších povinností v souvislosti s rejstříkem vyloučených osob. S tímto postupem se počítá v rámci implementace AISG a nelze bez něj provoz rejstříku vyloučených osob zdárně spustit, nicméně nikde dosud nebyla stanovena provozovateli povinnost tuto „migraci“ účastníků hazardních her provést. Proto se navrhuje uvedené přechodné ustanovení.

K bodu 6:

Protože v případě uvedených skutkových podstat nedochází k jejich zrušení z toho důvodu, že by zanikla jejich společenská škodlivost, ale pouze proto, že se odpovídající povinnosti přesouvají do nových ustanovení, které je upravují jednotně a komplexně, je nutné stávající

porušení těchto ustanovení potrestat podle stávajících předpisů. Zrušení těchto skutkových podstat tak má působit pouze do budoucna.

K bodu 7:

Je zakotveno standardní přechodné ustanovení, které umožní dokončit probíhající řízení o přestupcích v oblasti internetových her, která podle § 114 písm. c) zákona o hazardních hrách projednává Ministerstvo financí, podle dosavadní právní úpravy.

K části třetí

K čl. V

K bodu 1 (§ 8a)

IV. AML směrnice požaduje, aby členské státy přijaty opatření, která zabezpečí, aby odsouzení pachatelé relevantních trestných činů a jejich společníci nesměli zastávat řídicí funkce v účetních společnostech nebo být jejich skutečnými majiteli (obdobně se vyžaduje i v případě právnických osob u daňových poradců, notářů, advokátů a realitních makléřů). U všech ostatních profesí zde existuje sektorová legislativa, která reguluje jejich činnost a do které bude tato povinnost vložena. Profese účetních ale takovýto sektorový zákona nemá a dopadá na ní, pokud jde o regulaci podnikání, obecně zákon o živnostenském podnikání. Z tohoto důvodu se navrhuje výše uvedenou povinnost ve vztahu k účetním transponovat formou novely zákona o živnostenském podnikání. Nově se tedy zavádí v § 8a překážka provozování živnosti, kterou zakládá skutečnost, že skutečný majitel či osoba ve vedení společnosti, která je držitelem živnosti činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence, úmyslně spáchala trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s touto její profesí. V souvislosti se zavedením této překážky se tato překážka zavádí jako nový důvod pro zrušení živnostenského oprávnění a rovněž se upravuje zápis této překážky do živnostenského rejstříku.

K bodu 2 (§ 8a)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s přesunem úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 3 (§ 13 odst. 2)

Pro eventualitu, kdy by byla vykonavatelem závěti nebo dědicem ze závěti právnická osoba nespĺňující podmínku uvedenou v § 8a živnostenského zákona, se doplňuje § 8a do výčtu podmínek pro povinné stanovení odpovědného zástupce. Do konce pozůstalostního řízení pak musí právnická osoba překážku dle § 8a odstranit.

K bodu 4 (§ 25 odst. 3)

Jedná se o transpoziční ustanovení k čl. 47 V., resp. IV. AML směrnice, který požaduje registraci osob poskytujících služby spojené s virtuální měnou a poskytujících služby pro svěřenské fondy a obchodní společnosti. Tyto osoby jsou v současnosti výslovně upraveny pouze v AML zákoně, konkrétně v rámci § 2 odst. 1 písm. h) a l). Z hlediska úpravy vstupu do odvětví postačuje pouze živnost volná, tj. registrace sice existuje, avšak nelze určit, kolik osob tuto činnost vykonává. Stávající stav neumožňuje evidenci poskytovatelů služeb, čímž, na základě absence přehledu osob, které do množiny poskytovatelů služeb spadají, znemožňuje efektivní kontrolu nad navazujícími povinnostmi těchto osob. Zároveň nelze považovat za možné pominout transpozici evropského předpisu. Stanoví se proto konkrétní obory živnosti volné do přílohy č. 4, potažmo do přílohy č. 6 živnostenského zákona, a každý, kdo je bude vykonávat, je bude muset ohlásit na živnostenský úřad. Potřebný údaj je pak veden v živnostenském rejstříku.

K bodu 5 (§ 28 odst. 1)

Ustanovení implementuje čl. 47 odst. 1. V. AML směrnice, tj. povinnost registrace konkrétních osob. V tomto ustanovení se reflektuje povinnost nově zavedená v § 25, která stanoví povinnost ohlášení konkrétních oborů živnosti, na jehož základě bude možno zjistit přesné počty osob provozujících tyto činnosti živnostenským způsobem v České republice. Bez tohoto ohlášení nebude možné tyto obory v rámci živnosti volně vykonávat a nemůže tak vzniknout oprávnění je provozovat na základě ohlášení jiného oboru činnosti volné živnosti.

K bodu 6 (§ 46 odst. 2 písm. i))

V rámci ohlašování živnosti volné se nově zakládá povinnost osob ohlašujících živnost v příloze č. 6 seznam osob, které musí naplňovat podmínku uvedenou v § 8a. Tento seznam z povahy věci nemá být dokládán v případě osob, u nichž tyto údaje může živnostenský úřad zjistit z veřejných rejstříků (obchodní rejstřík, evidence skutečných majitelů apod.).

K bodu 7 (§ 46 odst. 2 písm. i))

Vzhledem k nově zaváděné veřejnosti údajů vedených v evidenci skutečných majitelů novelou zákona o veřejných rejstřících, se i tato evidence zahrnuje mezi registry vylučující povinnost dokládání příslušných údajů.

K bodu 8 (§ 46 odst. 6 a 7)

Jedná se o úpravu zrcadlicí zásadu *only once*, resp. zásadu hospodárnosti. Nemá smysl vyžadovat po podnikateli údaje, které úřadu již poskytl a které může úřad sám zjistit z veřejných evidencí. Zároveň se v odstavci 7 stanoví povinnost uvést analogově podané údaje do elektronické formy a to i na nově požadované doklady.

K bodu 9 (§ 49 odst. 1 věta první)

Vzhledem k nově zaváděné veřejnosti údajů vedených v evidenci skutečných majitelů novelou zákona o veřejných rejstřících, se i tato evidence zahrnuje mezi registry vylučující povinnost dokládání příslušných údajů.

K bodu 10 (§ 49 odst. 1 věta poslední)

Jedná se o úpravu zrcadlovou k § 46 odst. 7, která stanoví povinnost uvést analogově podané údaje do elektronické formy, a to i na nově požadované doklady.

K bodu 11 (§ 58 odst. 1 písm. b))

Jedná se o promítnutí požadavku popsaného v důvodové zprávě k bodu 1 do ustanovení upravujícího zrušení živnostenské oprávnění.

K bodu 12 (§ 60 odst. 2 písm. l))

S ohledem na skutečnost, že se jedná také o překážku podnikání, navrhuje se její doplnění do živnostenského rejstříku.

K bodu 13 (§ 61 odst. 4)

Doplňuje se sankce za jednání, které lze považovat za obecně škodlivé, resp. útočící na právní zájem spočívající v povinnosti evidovat konkrétní profese, u nichž evropský zákonodárce spatřuje vyšší potenciál pro legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Vzhledem k faktu, že tato úprava stanovuje povinné ohlášení konkrétních oborů živnosti volné, pak lze takovéto jednání postavit na roveň s výkonem živnosti volné bez oprávnění (čímž *de facto* je).

K bodu 14 (§ 61 odst. 5 písm. c))

Stanoví se sankce za přešůpek uvedený v § 61 odst. 4 v téže výši jako za neoprávněné provozování živnosti volné.

K bodu 15 (§ 61 odst. 6)

Stanoví se stejné podmínky pro přešůpek uvedený v § 61 odst. 4 jako pro přešůpek spočívající v neoprávněném provozování živnosti volné.

K bodu 16 (§ 62 odst. 1 písm. v))

Stanoví se sankce u vybraných oborů činnosti volné (příloha č. 6) za neoznámení změny a doplnění údajů uvedených zejména v § 46 odst. 2, protože tyto obory činnosti živnosti volné nelze provozovat bez výslovného ohlášení na rozdíl jiných oborů živnosti. Zde samozřejmě platí korektiv, že tyto změny nemůže úřad zjistit z veřejných rejstříků.

K bodu 17 (§ 63 odst. 2)

Doplňuje se sankce za jednání, které lze považovat za obecně škodlivé, resp. útočící na právní zájem spočívající v povinnosti evidovat konkrétní profese, u nichž evropský zákonodárce spatřuje vyšší potenciál pro legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Vzhledem k faktu, že tato úprava stanovuje povinné ohlášení konkrétních oborů živnosti volné, pak lze takovéto jednání postavit na roveň s výkonem živnosti volné bez oprávnění (čímž *de facto* je).

K bodu 18 (§ 63 odst. 3 písm. a))

Stanoví se sankce za přešůpek uvedený v § 63 odst. 2 v téže výši jako za neoprávněné provozování živnosti volné.

K bodu 19 (§ 63 odst. 4)

Stanoví se stejné podmínky pro přešůpek uvedený v § 61 odst. 4 jako pro přešůpek spočívající v neoprávněném provozování živnosti volné.

K bodu 20 (Příloha č. 4 body 80 a 81)

Doplňují se obory živnosti volné, které odpovídají požadavkům V. AML směrnice uvedeným v čl. 47 odst. 1 tak, aby naplňovaly požadavek jednoty a bezrozpornosti právního řádu, tj. tyto obory živnosti volné odpovídají povinným osobám podle AML zákona.

K bodu 21 (příloha č. 6)

Konstituuje se příloha č. 6, která vymezuje živnosti, resp. obory živnosti volné, které musí splňovat podmínky stanovené v § 8a. Zároveň se jedná o obory činnosti živnosti volné, které podléhají povinnému ohlášení. V případě oborů živnosti volné se tak jedná o naplnění čl. 47 odst. 1 a 2 IV. AML směrnice zároveň a v případě činnosti účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence se jedná o naplnění požadavku čl. 47 odst. 3 IV. AML směrnice.

K čl. VI

K bodu 1

Přechodné ustanovení stanoví 90 denní lhůtu, během které *ex lege* nevzniká překážka živnosti některých živností právníckými osobami. Po tuto dobu živnostenské úřady živnostenská oprávnění neruší na základě absence povinnosti splnění kritérií uvedených v § 8a živnostenského zákona (bezáhonost skutečného majitele, členů statutárních orgánů a osob

v obdobném postavení). Vzhledem k výše uvedené absenci povinnosti pak také nelze z povahy věci takovouto skutečnost zapisovat během této lhůty do živnostenského rejstříku.

K bodu 2

Zavádí se 90 denní období, během kterého jsou vymezené subjekty povinny ohlásit výkon činnosti konkrétních oborů živnosti volné, chtějí-li ji provozovat i po uplynutí těchto 90 dnů. V rámci ohlášení této živnosti je ohlašovatel již povinen uvést seznam osob uvedený v § 46 odst. 2 písm. i) živnostenského zákona a tyto údaje a dokumenty je povinen udržovat aktuální na základě § 49 živnostenského zákona. Po výše uvedenou dobu nelze považovat výkon příslušných oborů živnosti volné za podléhající povinnému ohlášení, tudíž z povahy věci nelze absenci takového ohlášení, které není povinné, považovat za přestupek ve smyslu § 61 odst. 4 nebo § 63 odst. 2 živnostenského zákona.

K části čtvrté

K čl. VII

V návaznosti na návrh nového zákona o evidenci skutečných majitelů se upravují pravidla pro výběr soudních poplatků za zápis skutečného majitele. Úprava reflektuje, že zápis do evidence skutečných majitelů může provádět vedle soudu také notář (třetí možností je tzv. automatický průpis). V případě zápisu notářem se žádné soudní poplatky neplatí, jelikož notář přistupuje k evidenci sám a zápis provádí bez součinnosti soudu.

K bodu 1 (§ 11 odst. 1 písm. n))

Podle návrhu nového zákona o evidenci skutečných majitelů již zápis skutečného majitele soudem probíhá v rámci soudního řízení. Stanovuje se proto osvobození od soudního poplatku pro případ, kdy se navrhuje výmaz údajů o skutečném majiteli bez náhrady.

Výmaz skutečného majitele bez náhrady bude přicházet v úvahu pouze v případě, kdy právnická osoba nebo svěřenský fond (či jiné obdobné právní uspořádání), o jejichž skutečného majitele jde, zanikli. Náklady řízení již logicky nelze hradit z prostředků dané právnické osoby, protože už neexistuje. Není v takové situaci vhodné zatěžovat navrhovatele poplatkovou povinností. Nadto platí, že při zániku právnické osoby či svěřenského fondu téměř vždy dojde k výmazu skutečného majitele mechanismem automatického průpisu, který je upraven v návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů (§ 39 návrhu). Dojde-li k výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku, automaticky se vymaže i její skutečný majitel.

K bodu 2 (§ 11 zrušený odstavec 9)

Ustupuje se od stávajícího nastavení osvobození od poplatků týkajících zápisu skutečného majitele. Změnu je však třeba vnímat v kontextu nového režimu evidence skutečných majitelů.

Předně v případě právnických osob, které neslouží k podnikání (spolky, nadace, ústavy atd.) bude téměř vždy docházet z tzv. automatickému průpisu skutečného majitele (§ 37 a násl. návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů). Povinnost zajištění zápisu skutečného majitel tak u těchto právnických osob bude standardně splněna bez nutnosti jejich aktivity a bez jakýchkoli nákladů. Automatický průpis dále dopadne i na celou řadu obchodních korporací; určující pro aplikaci automatického průpisu bude zejména složitost struktury vztahu (tj. vlastnické a řídicí struktury) právnické osoby.

Nadto návrh zákona o evidenci skutečných majitelů podrobně upravuje zápis skutečného majitele prostřednictvím notáře, přičemž tato alternativa by měla pro navrhovatele představovat výhodnější a pohodlnější způsob plnění povinnosti. Především se počítá s tím, že

zápis provedený notářem bude významně levnější než ten provedený soudem (odměna notáře za zápis skutečného majitele bude upravena v notářském tarifu).

Za předpokladu uvedených opatření není nezbytné ani vhodné zavádět osvobození za zápis skutečného majitele nad rámec navrhovaného § 11 odst. 1 písm. n). Bude-li postavení skutečného majitele založeno složitě, např. přes zahraniční osoby, a bude tedy zásadně vyloučen automatický průpis, je třeba náročnou práci a administraci zápisu na straně soudu refundovat. Platí zároveň, že vždy může navrhovatel využít levnějších služeb notáře.

K bodu 3 (zrušený § 16b)

Jelikož se již podle nové úpravy zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů bude provádět na základě rozhodnutí soudu (nepůjde o pouhý úkon) a zápis skutečného majitele notářem představuje samostatný a svébytný mechanismus, výkladové ustanovení se ruší.

K zápisu skutečného majitele notářem nelze z právního hlediska přistupovat jako k zápisu do veřejného rejstříku provedeného notářem. Notář za zápis skutečného majitele soudu žádný poplatek neplatí, jelikož on sám je také registrující autoritou. Zápis skutečného majitele notář provádí bez součinnosti soudu; soudu v takovém případě nevzniká žádná administrativa ani náklady.

Pokud zákon stanovuje pravidlo pro řízení ve věcech evidence skutečných majitelů, činí tak výslovně.

K bodu 4 (příloha položka 11 bod 2)

Stanovují se sazby za zápis skutečného majitele na základě řízení o zápisu vedeného soudem. I s ohledem na vyšší nároky při posuzování návrhů ze strany soudu se poplatek zvyšuje. Výše poplatku také odráží relativně nákladnost administrativy návrhu na straně soudu.

Poplatky jsou nastaveny tak, aby motivovaly navrhovatele využít pro zápis skutečného majitele služeb notářů. Odměny notářů za zápis skutečného majitele, které budou upraveny v notářském tarifu, budou jednak více diferencovány s ohledem na složitost posuzované věci, jednak budou vždy nižší, než je poplatek za zápis dané skutečnosti soudem.

Poplatek je stanoven ve trojí výši s ohledem na předpokládaný účel a charakter jednotlivých právních forem. Nejvyšší poplatek tak připadá obchodním korporacím (mimo bytové a sociální družstvo). Nižší poplatek pak dopadá i na svěřenské fondy a jim funkčně blízké právnické osoby (byť často neziskového charakteru), u nichž však může být doložení a ověření skutečného majitele také případně složitě. Konečně poplatek je stanoven pro zbylé korporace, u nichž lze jen výjimečně předpokládat složitost struktury vztahů (tj. vlastnické a řídicí struktury).

Je třeba si zároveň uvědomit, že ve většině případů právnických osob nepodnikatelského charakteru (spolky, fundace, ústavy atd.) dojde k automatickému průpisu údajů do evidence a nevznikne jim tak reálně žádný náklad ani povinnost.

S ohledem na nastavení automatického průpisu v návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů (srov. § 38 návrhu) podobné zjednodušení a úspora nastane také v případě jednoduchých společností s ručením omezených (jakož i jednočlenných akciových společností). Založení takovéto společnosti a obecně zahájení podnikání jejím prostřednictvím tak obecně nebude spojeno s žádným nákladem či faktickou povinností ve vztahu k evidenci skutečných majitelů.

K bodu 5 (příloha položka 11 bod 3)

Jde o legislativně-technickou úpravu, která reaguje na změnu provedenou předchozím bodem v položce 11 Sazebníku.

K bodu 6 (příloha položka 24A)

Stávající poplatek za úkon se ruší. Zápis skutečného majitele soudem bude probíhat na základě řízení o zápisu, přičemž poplatky za řízení jsou navrhovány v položce 11 Sazebníku.

K čl. VIII

Přechodná ustanovení stanovují dočasné osvobození od poplatku v případě těch subjektů, které dosud povinnost evidování svého skutečného majitele splnit nemusely nebo tak řádně a včas učinily.

Ustavení navazuje na přechodné ustanovení nového zákona o evidenci skutečných majitelů, které stanovuje povinným subjektům lhůtu ke splnění povinností dle nové úpravy (v podrobnostech viz důvodovou zprávu k § 57 návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů). Jsou-li vybrané osoby favorizovány tím, že jim je ponechán čas na uvedení obsahu evidence do souladu s požadavky nového zákona, jsou logicky zároveň osvobozeny od poplatku za zápis, kterým tohoto souladu mohou dosáhnout

Smyslem ustanovení je osvobodit od poplatku pouze ten jeden návrh, kterým se dosahuje souladu s požadavky nového zákona o evidenci skutečných majitelů. Osvobození se tedy takovým návrhem vyčerpá. Zároveň je třeba, aby byl návrh podán ve stanovené lhůtě, jinak osvobozen nebude.

K části páté

K čl. IX

K bodu 1 (§ 3 odst. 6 věta první)

IV. AML směrnice požaduje, aby členské státy přijaly opatření, která zabezpečí, aby odsouzení pachatelé relevantních trestných činů a jejich společníci nesměli zastávat řídicí funkce ve společnostech poskytujících daňové poradenství nebo být jejich skutečnými majiteli (obdobně se vyžaduje i v případě externích účetních, notářů, advokátů a realitních makléřů). Činnost daňového poradenství je převážně vykonávána daňovými poradci – fyzickými osobami. Nicméně v § 3 zákona o auditorech se upravuje činnost daňového poradenství obchodních společností a družstev. V současné době je zde uvedena podmínka, aby taková společnost měla činnost daňového poradenství uvedenu jako předmět podnikání v příslušném rejstříku. Nově se do tohoto ustanovení přidává podmínka bezúhonnosti skutečných majitelů takových společností. Pro posuzování bezúhonnosti se odkazuje na úpravu bezúhonnosti daňových poradců v § 5 odst. 2.

K bodu 2 (§ 3 odst. 6 věta první)

Změna reflektuje nový zákon o evidenci skutečných majitelů.

K čl. X

Nově transponovaná povinnost týkající se poskytování daňového poradenství právníckými osobami se nepoužije po dobu 90 dní ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

K části šesté

K čl. XI

K bodu 1

IV. AML směrnice požaduje, aby členské státy přijaly opatření, která zabezpečí, aby odsouzení pachatelé relevantních trestných činů a jejich společníci nesměli zastávat řídicí funkce ve společnostech vykonávajících nebo být jejich skutečnými majiteli (obdobně se vyžaduje i v případě externích účetních, notářů, daňových poradců a realitních makléřů). Advokacie je převážně vykonávána advokáty – fyzickými osobami. Nicméně v § 15 zákona o advokacii se upravuje činnost advokacie, vykonávaná advokáty v rámci veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti nebo společnosti s ručením omezeným. Nově se zde navrhuje stanovit povinnost, aby skutečný majitel a osoby vystupující v řídicí funkci takové společnosti byl osobou bezúhonnou.

K bodu 2

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s přesunem úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K čl. XII

Nově transponovaná povinnost týkající se výkonu advokacie právníckými osobami se nepoužije po dobu 90 dní ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

K části sedmé

K čl. XIII

K bodu 1 (§ 177 odst. 2)

Dochází k legislativně-technické změně související se změnou terminologie na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona. Zpřesňuje se použitá terminologie, aby navazovala na úpravu skutečného majitele nového zákona o evidenci skutečných majitelů.

K bodu 2 (§ 177 odst. 3)

Z normativního hlediska je rušený text zbytečný. Dochází tak zároveň ke zrušení nesprávného odkazu, jelikož skutečný majitel bude nově vymezen primárně zákonem o evidenci skutečných majitelů.

K bodu 3 (§ 177 dosavadní odstavec 4)

S ohledem na nové vymezení skutečného majitele v návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů je nadále nevhodné pracovat s možností, že právnícká osoba skutečného majitele nemá. Navrhovaný zákon o evidenci skutečných majitelů taxativně uvádí právnícké osoby, které skutečného majitele nemají, přičemž těmito jsou především právnícké osoby veřejnoprávní povahy. V ostatních případech není formálně možné, aby právnícká osoba skutečného majitele neměla (jsou upravena pravidla, o kom platí, že je skutečným majitelem, nelze-li jej zjistit jinak).

K bodu 4 (§ 177 dosavadní odstavec 5)

Jedná se o legislativně-technickou změnu spočívající v reakci na zrušení dosavadního odstavce 4.

K bodu 5 (§ 177 dosavadní odstavec 6)

Jedná se o legislativně-technickou změnu spočívající v reakci na zrušení dosavadního odstavce 4.

K části osmé

K čl. XIV

Změna navazuje na návrh nové právní úpravy zákona o evidenci skutečných majitelů.

Jelikož se nově počítá v souvislosti se skutečným majitelem s vedením soudních řízení (o návrhu na zápis skutečného majitele, o nesrovnalostech v evidenci skutečných majitelů nebo o zneprístupnění údajů), umožňuje se navrhovanou změnou i v těchto řízeních vyššímu soudnímu úředníkovi rozhodovat ve věci samé formou usnesení. Půjde o stejný režim výjimky, jako která platí v rejstříkových řízeních [§ 11 písm. c) bod 5 měněného zákona].

Soudní řízení upravená v návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů jsou do jisté míry obdobná řízením ve věcech veřejných rejstříků, případně s nimi nepřímo souvisí. Již dnes ostatně, vzhledem k blízkosti agendy skutečných majitelů a veřejného rejstříku, mají často obě agendy na starost titíž vyšší soudní úředníci.

K části deváté

K čl. XV

K bodu 1 (§ 5 odst. 1 písm. d))

Z důvodu naplnění požadavků IV. AML směrnice se doplňuje požadavek bezúhonnosti zástupců právnických osob v řídicím orgánu žadatele o vydání auditorského oprávnění v případě auditorské společnosti.

K bodu 2 (§ 5 písm. i))

IV. AML směrnice požaduje, aby členské státy přijaly opatření, která zabezpečí, aby odsouzení pachatelé relevantních trestných činů a jejich společníci nesměli zastávat řídicí funkce v auditorských společnostech nebo být jejich skutečnými majiteli (obdobně se vyžaduje i v případě právnických osob u daňových poradců, externích účetních, notářů, advokátů a realitních makléřů).

Ustanovení § 5 zákona o auditorech upravuje požadavky na vydání auditorského oprávnění obchodní společnosti, přičemž platná právní úprava požaduje bezúhonnost u všech členů řídicího orgánu, a to jak u právnických tak fyzických osob.

Za bezúhonnou se pro účely zákona o auditorech nepovažuje právnická osoba, která a) byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo b) byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s prováděním auditorské činnosti, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena; za bezúhonnou se nepovažuje rovněž právnická osoba, která nemá z profesního hlediska dobrou pověst.

V odstavci 1 písmeni i) se proto doplňuje pravidlo, podle něhož musejí skuteční majitelé obchodní společnosti, která žádá o vydání auditorského oprávnění, být bezúhonní. Skutečným majitelem se pro účely zákona o auditorech rozumí osoba, která je považována za skutečného majitele podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Za účelem zachování přehlednosti zákona o auditorech se v souladu s čl. 44 Legislativních pravidel vlády zavádí legislativní zkratka „skutečný majitel“.

Vzhledem ke skutečnosti, že směrnice o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu blíže neupravuje termín „relevantní trestný čin“, navrhuje se použít pro účely posuzování bezúhonnosti skutečného majitele pravidla, jež se v současné době aplikují na statutární auditory a členy řídicího orgánu (srov. § 4 odst. 1 písm. c) a § 5 odst. 1 písm. d) zákona o auditorech).

K bodu 3 (§ 5 písm. i))

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s přesunem úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 4 (§ 5 odst. 2)

Doplňuje se podmínka bezúhonnosti skutečných majitelů i u právnické osoby žádající o auditorské oprávnění před jejím vznikem.

K bodu 5 (§ 5 odst. 7)

V § 5 odst. 7 se doplňuje způsob prokázání bezúhonnosti skutečného majitele.

K bodu 6 (§ 7 odst. 3 písm. d))

V § 7 odst. 3 písm. d) se doplňuje podmínka zániku auditorského oprávnění.

K bodu 7 (§ 14a odst. 1 písm. f))

Provádí se legislativně technická úprava v souvislosti s doplněním nového písmene h).

K bodu 8 (§ 14a odst. 1 písm. h))

V § 14 odst. 1 písm. h) se pro kompletnost a naplnění požadavku IV. AML směrnice do výčtu osob, které nemají do auditorské činnosti zasahovat způsobem, který ohrožuje nezávislost a nestrannost statutárního auditora při provádění této auditorské činnosti, doplňují skuteční majitelé této auditorské společnosti.

K bodu 9 (§ 24d odst. 1 písm. g))

V § 24d odst. 1 písm. g) se pro kompletnost a naplnění požadavku IV. AML směrnice a směrnice o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek v platném znění do výčtu kontrolorů kvality, kteří nesmí provádět kontrolu kvality, doplňují skuteční majitelé kontrolované auditorské společnosti. Vyloučení těchto osob je z důvodu zamezení střetu zájmů mezi kontrolorem a auditorskou společností.

K bodu 10 (§ 24d odst. 1 písm. h))

Legislativně technická změna v návaznosti na doplnění písmene g) do § 24d odst. 1.

K bodu 11 (§ 39b odst. 3 věta první)

Vymezuje se působnost disciplinárního výboru k projednání přestupků podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů v prvním stupni. Odvolacím orgánem proti rozhodnutí disciplinárního výboru je stejně jako v případě projednávání přestupků podle zákona o auditorech Prezidium.

K bodu 12 (§ 47 odst. 1)

V transpozici Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/56/EU ze dne 16. dubna 2014, kterou se mění směrnice 2006/43/ES o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek, byl v rámci tzv. “conformity check” Evropskou komisí identifikován nedostatek, který je České republice vytýkán.

Transpoziční úprava v zákoně o auditorech v § 47 odst. 1 neodpovídá požadavku čl. 45(1)(a) a (b) výše uvedené směrnice, který upravuje podmínky pro registraci auditorů ze třetích zemí, kteří provádí povinný audit podniku se sídlem mimo EU, jehož převoditelné cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu dotčeného členského státu s výjimkami uvedenými v písm. a) a b). Navrhovaná zpřesňující úprava nezpůsobuje koncepční ani systémovou změnu, provádí se k zajištění shodného přístupu České republiky v harmonizované oblasti. Náprava chybné transpozice má zejména předejít hroící sankci ze strany Evropské unie i případným žalobám soukromých subjektů způsobených chybnou transpozicí.

K čl. XVI

Nově transponovaná povinnost týkající se poskytování auditorských služeb právníckými osobami se nepoužije po dobu 90 dní ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

K části desáté

K čl. XVII

Doplňuje se průlom do mlčenlivosti správce daně tak, aby bylo možno plnit obecnou oznamovací povinnost uvedenou v zákoně o evidenci skutečných majitelů v případě, kdy se správce daně při výkonu své působnosti dozví údaje, na jejichž základě má důvodně za to, že údaje uvedené v evidenci skutečných majitelů neodpovídají realitě.

K části jedenácté

K čl. XVIII

K bodu 1 (§ 16 odst. 1 písm. d))

Dochází k legislativně-technické změně související se změnou terminologie na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právníckých osob do samostatného zákona. S ohledem na jednotnost právního řádu se navrhuje sjednotit pojem skutečného majitele a využít vymezení podle nového zákona o evidenci skutečných majitelů.

K bodu 2 (§ 16 dosavadní odstavec 2)

Dochází k vypuštění definice skutečného majitele na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právníckých osob do samostatného zákona.

K části dvanácté

K čl. XIX

K bodu 1 (§ 1 odst. 4 písm. a))

Zákon o mezinárodní spolupráci při správě daní zakotvuje taxativní výčet daní, na které se použije. Tato technika se z dlouhodobého hlediska ukázala jako nevhodná, zejména proto, že se směrnice DAC vztahuje zásadně na všechny druhy daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění vybírané členským státem nebo jeho nižšími územními nebo správními celky, včetně místních orgánů, nebo na jejich účet s výjimkou poplatků správního charakteru a daní, při jejichž správě se použijí nařízení Evropské unie, a proto se opouští ve prospěch obecnější definice, která pokryje veškeré, i do budoucna případně nově implementované daně (aktuálně zejména připravovaná daň z vybraných digitálních služeb nebo nedávno přijaté spotřební daně ze zahřívání tabáku a ze surového tabáku).

Vymezení daní bylo zásadně převzato z § 2 odst. 3 písm. a) daňového řádu, což je v souladu se směrnicí DAC, kterou zákon o mezinárodní spolupráci při správě daní transponuje.

Nové širší pojetí na druhé straně vyžaduje i respektování limitů uvedené směrnice, které až dosud zajišťoval taxativní výčet daní v odst. 4. Proto se do § 1 odst. 5 doplňuje nové písmeno c), srov. další novelizační body.

V případě poplatků a jiných peněžitých plnění obdobných daním a poplatkům (zejména odvody), zachovává se stávající způsob vymezení působnosti zákona, protože mnohá z těchto plnění mají charakter, který nepokrývá směrnice DAC. Proto tato plnění nejsou generálně zahrnuta, obdobným způsobem jako tak činí daňový řád v § 2 odst. 3 písm. a). Zákon o mezinárodní spolupráci při správě daní tak dopadá z kategorie poplatků pouze na místní poplatky. Soudní a správní poplatky směrnici DAC pokryty nejsou. Poplatky z kategorie poplatků *sui generis* mají různý charakter, stejně jako jiná obdobná peněžitá plnění. Jejich koncepční uchopení by překračovalo rámec nyní navržené právní úpravy.

K bodu 2 (§ 1 odst. 4 písm. b) až f))

Legislativně technická změna v návaznosti na změnu způsobu vymezení působnosti zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní.

K bodu 3 (§ 1 odst. 4 písm. c))

Legislativně technická změna v návaznosti na změnu způsobu vymezení působnosti zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní.

K bodu 4 (§ 1 odst. 5)

Nové širší pojetí vymezení daní v § 1 odst. 4 písm. a) zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní vyžaduje zároveň úpravu výluk z působnosti zákona. Pokud jde o daň vybírané členskými státy Evropské unie, vyplývá z čl. 2 odst. 2 směrnice DAC, že jsou vyjmuta peněžitá plnění daňového charakteru, na která se vztahují přímo použitelné předpisy Evropské unie upravující mezinárodní spolupráci při správě daní. Jde o daň z přidané hodnoty, spotřební daň a clo, u kterých jsou pravidla správní spolupráce mezi členskými státy zakotvena ve zvláštních předpisech Evropské unie. Z tohoto důvodu se do § 1 odst. 5 doplňuje nové písmeno c), které z působnosti zákona vylučuje mezinárodní spolupráci, pokud jde o:

- daň z přidané hodnoty (nařízení Rady č. 904/2010, o správní spolupráci a boji proti podvodům v oblasti daně z přidané hodnoty), a
- spotřební daň (nařízení Rady č. 389/2012, o správní spolupráci v oblasti spotřebních daní a o zrušení nařízení (ES) č. 2073/2004).

Clo je z působnosti zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní vyloučeno již tím, že není uvedeno v § 1 odst. 4.

V rozsahu, v jakém přímo použitelný předpis Evropské unie nebude mezinárodní spolupráci v oblasti daní upravovat, použije se zákon č. 164/2013 Sb.

Mezinárodní spolupráce podle mezinárodní smlouvy s nečlenským státem Evropské unie vztahující se k daním, na které se v rámci Evropské unie použijí přímo použitelné předpisy o mezinárodní spolupráci, nespadá do působnosti těchto předpisů, a proto se na tuto spolupráci zákon o mezinárodní spolupráci při správě daní vztahovat bude.

Podle zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní se bude rovněž postupovat při mezinárodní spolupráci mezi členskými státy Evropské unie ve vztahu k územím těchto členských států, která nejsou pro účely určité daně považována za území státu Evropské unie, pokud se na ně vztahuje mezinárodní spolupráce upravená mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu České republiky.

K bodu 5 (§ 13d odst. 2)

S ohledem na přenesení definice z AML zákona do nového zákona o evidenci skutečných majitelů se upravuje příslušný odkaz. Tím je současně umožněno zjednodušení vymezení, jelikož pojem skutečného majitele již zahrnuje osoby angažované v rámci svěřenského fondu, které stávající § 13d odst. 2 výslovně uvádí.

K bodu 6 (§ 13n odst. 3)

Novela § 13n je reakcí na doporučení dané hodnotiteli Globálního fóra pro transparentnost a výměnu informací pro daňové účely OECD (*Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes*, dále jen „Globální fórum“) České republiky v rámci hodnocení národního legislativního rámce implementujícího standard pro automatickou výměnu informací (*Assessment of the domestic legislative framework implementing the AEOI Standard – Czech Republic* ze dne 26. října 2017), aby Česká republika zavedla opatření a sankce postihující majitele účtu a ovládající osobu majitele účtu, která poskytne v rámci tzv. postupů náležité péče (*due diligence*) úmyslně nesprávné čestné prohlášení. Revize toho, jak Česká republika zohlednila doporučení Globálního fóra proběhne ke 30. červnu 2020. Ačkoli na základě doporučení Globálního fóra České republiky nehrozí např. pokuta jako u řízení o nesplnění povinnosti při porušení práva Evropské unie (tzv. *infringement*), již dříve Evropská komise hodnocení a doporučení Globálního fóra použila pro formulaci dopisu, ve kterém upozorňovala Českou republiku na možné nesprávné provedení novely směrnice DAC, tedy zahájila fázi předcházející řízení o nesplnění povinnosti při porušení práva Evropské unie, a žádala vysvětlení.

Údaje v čestném prohlášení jsou v rámci postupů náležité péče mimo jiné srovnávány s údaji získanými finanční institucí (ve smyslu zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní) na základě prověřování klienta pro účely práva proti praní špinavých peněz.

K části třinácté

K čl. XX

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s přesunem úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K části čtrnácté

K čl. XXI

K bodu 1 (§ 1)

V návaznosti na navrhovanou úpravu zákona o evidenci skutečných majitelů se rozšiřuje věcná působnost zákona o zvláštních řízeních soudních i na soudní řízení upravená novým zákonem. Jedná se především o řízení o zápisu skutečného majitele a řízení o nesrovnalostech.

Subsidiární použití zákona o zvláštních řízeních soudních je v novém zákoně o evidenci skutečných majitelů předmětem § 55 návrhu.

K bodu 2 (§ 3 odst. 2 písm. h))

Změna v ustanovení § 3 reflektuje skutečnost, že se v oblasti právní úpravy boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu zavádí institut nyní upravený pro oblast správy daně, a to v § 255 daňového řádu, který slouží k ochraně písemností podléhajících profesní mlčenlivosti. V oblasti praní špinavých peněz ale dopadá na příslušníky i dalších profesních komor a je tak nutné řízení o nahrazení souhlasu zástupce profesních komor rozšířit i na tyto případy.

K bodu 3 (§ 341)

Změna v nadpisu ustanovení § 341 reflektuje skutečnost, že se v oblasti právní úpravy boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu zavádí institut nyní upravený pro oblast správy daně, a to v § 255 daňového řádu, který slouží k ochraně písemností podléhajících profesní mlčenlivosti. V oblasti praní špinavých peněz ale dopadá na příslušníky i dalších profesních komor a je tak nutné řízení o nahrazení souhlasu zástupce profesních komor rozšířit i na tyto případy.

K bodu 4 (§ 341)

Změna v ustanovení § 341 reflektuje skutečnost, že se v oblasti právní úpravy boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu zavádí institut nyní upravený pro oblast správy daně, a to v § 255 daňového řádu, který slouží k ochraně písemností podléhajících profesní mlčenlivosti. V oblasti praní špinavých peněz ale dopadá na příslušníky i dalších profesních komor a je tak nutné řízení o nahrazení souhlasu zástupce profesních komor rozšířit i na tyto případy.

K části patnácté

K čl. XXII

K bodu 1 (§ 7 odst. 2 úvodní část ustanovení)

Napravuje se legislativně-technická nepřesnost. Staví se na jisto, že obecné pravidlo § 7 týkající se uveřejňování některých informací prostřednictvím tzv. registru ekonomických subjektů (ARES) dopadá vedle svěřenských fondů také na zahraniční svěřenské fondy [vymezené v § 65a odst. 1 písm. b) rejstříkového zákona].

K bodu 2 (§ 7 odst. 2 úvodní část ustanovení)

Napravuje se legislativně-technická nepřesnost. Staví se na jisto, že obecné pravidlo § 7 týkající se uveřejňování některých informací prostřednictvím tzv. registru ekonomických subjektů (ARES) dopadá vedle svěřenských fondů také na zahraniční svěřenské fondy [vymezené v § 65a odst. 1 písm. b) rejstříkového zákona].

K bodu 3 (§ 34 písm. b)

Napravuje se legislativně-technická chyba, kdy zákon předpokládá určité pravidlo občanského zákoníku, které však v kodexu není. Rušený text je tak neaplikovatelný a zbytečný.

K bodu 4 (§ 34)

Návrh je motivován snahou přiblížit rejstříkový režim fundací relativně diskrétnímu režimu svěřenských fondů, které se funkcí fundacím do značné míry přibližují. IV. AML směrnice podobnost fundací a svěřenských fondů vnímá (Čl. 3 odst. 6 písm. c) IV. AML směrnice), pročež lze uvažovat i o vhodnosti podobné míry ochrany osobních údajů (Recitál č. 29 V. AML směrnice.).

Změnou se chce umožnit neuveřejnění údajů pouze u některých nadací a nadačních fondů, konkrétně těch tzv. rodinných (těch, které podle svého zakladatelského jednání slouží k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli, nebo jejichž činnost směřuje k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli). U těchto fundací lze předpokládat větší zájem na ochraně soukromí a interních záležitostech fundace, které nejsou pro veřejnost relevantní. Samozřejmě však platí, že vždy zůstanou veřejné údaje pro veřejnost důležité, umožňující kontrastnost fundace a členů jejich orgánů.

Stávající úplná veřejnost údajů o fundacích snižuje jejich oblibu a potenciální zakladatelé raději volí alternativní způsoby pro dosahování zvolených cílů. V uvedeném kontextu lze uvést, že se zavedením institutu svěřenského fondu se část aktivit tradičně provozovaných prostřednictvím fundací přesunula pod režim svěřenských fondů (celkový počet fundací je přibližně 2500, přičemž svěřenských fondů, které mohou vznikat až od 1. ledna 2014 je již více než 1500). Jedním z důvodů může být právě jednak uvolněnější právní úprava svěřenského fondu, jednak široký režim neveřejnosti evidence svěřenských fondů. Návrhem se chce tento nedůvodný rozdíl mírnit.

K bodu 5 (§ 65 písm. j))

Navrhuje se doplnit do výčtu dalších povinně zapisovaných skutečností vybraná rozhodnutí soudu o předběžných opatřeních. Předmětem zápisu by pak měla být ta předběžná opatření, která se týkají nakládání s podíly ve společnosti nebo s jejím majetkem a mohou tak mít zásadní význam i pro třetí osoby. Na zápisu a zveřejnění povinně zapisovaných údajů obecně existuje zájem třetích osob, případně též zájem veřejný. Smysl deklaratorního zápisu předběžných opatření je preventivní, chce se předcházet neplatným jednáním.

Již dnes se podle rejstříkového zákona se zapisují i údaje, které svou povahou a důležitostí mohou odpovídat předběžnému opatření. Jedním ze zapisovaných údajů je také rozhodnutí soudu o nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu některého společníka ve společnosti nebo exekuční příkaz na postižení podílu některého společníka ve společnosti [§ 65 písm. h) rejstříkového zákona]. Zápis v tomto případě zjevně souvisí s účinkem exekučního příkazu; cílem je zajistit, aby byl zákaz nakládání s předmětem exekuce veřejně seznatelný.

Obdobný účinek, jaký má exekuční příkaz, může stanovovat předběžné opatření. Podle § 76 odst. 1 písm. d) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“), může soud předběžným opatřením uložit, aby nenakládal s určitými věcmi nebo právy. Navazující § 76f odst. 1 OSŘ pak stanoví, že právní jednání porušující předběžné opatření jsou neplatná. Oba předmětné procesní instrumenty mají preventivní povahu. Předběžné opatření může stejně jako exekuční příkaz bránit s nakládáním určité věci prostřednictvím neplatnosti.

Aby byl popsán preventivní aspekt exekučního příkazu posílen, údaj o exekuci se uveřejňuje ve veřejném rejstříku. Lze se přitom domnívat, že stejný efekt je záhodno i v případě některých předběžných opatření. Tuto úvahu lze také podpořit analogií zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), podle jehož § 23 odst. 1 písm. i) se k nemovitosti zapisuje poznámka o usnesení o nařízení předběžného opatření [obdobně též zápis poznámky k osobě podle § 25 odst. 1 písm. b) uvedeného zákona].

K bodu 6 (§ 65a odst. 2 písm. b))

Navrhuje se zpřesnit pojem zahraničního svěřenského fondu a přiblížit jeho obsah. Stávající úprava používá pouze velmi obecné kritérium působení na území České republiky.

Zpřesnění je zároveň navrhováno v návaznosti na terminologii nového zákona o evidenci skutečných majitelů, který však pojem zahraničního svěřenského fondu vymezuje širěji (bez vazby na působení na území České republiky). Zákon o evidenci skutečných majitelů však zároveň stanovuje, kdy musí být skutečný majitel právního uspořádání zapsán v české evidenci skutečných majitelů, přičemž stanovená kritéria se částečně překrývají s návrhem změny v rejstříkovém zákoně.

Zákonem o evidenci skutečných majitelů, který v dané věci transponuje požadavky IV. AML směrnice (Čl. 31 odst. 1), vzniká určitá dvoukolejnost, kdy se jednak vyžaduje evidování svěřenských fondů samých (českých i zahraničních) v evidenci svěřenských fondů, jednak

jejich skutečných majitelů v evidenci skutečných majitelů. Důsledkem požadavku evropské legislativy a současné existence české evidence svěřenských fondů přitom je, že některé (české i zahraniční) svěřenské fondy zapsané v evidenci svěřenských fondů nemají v České republice zapisovat své skutečné majitele.

Navrhovanou změnou tak dojde alespoň ke sjednocení explicitně uvedených kritérií registrace, byť každý ze zákonů je bude používat mírně odlišně. Pro zápis skutečného majitele svěřenského fondu (podle zákona o evidenci skutečných majitelů) je rozhodující sídlo nebo bydliště svěřenského správce (Čl. 31 odst. 1 IV. AML směrnice). Vedle skutečných majitelů svěřenských fondů (a obdobných právních uspořádání) s „českými“ správci (tj. se sídlem či bydlištěm v České republice) se dále evidují skuteční majitelé svěřenských fondů (právních uspořádání) se „správci mimo EU“ (tj. se sídlem či bydlištěm mimo Evropskou unii). Pro druhou skupinu právních uspořádání se pak specifikují další kritéria, která se odvíjí od vztahu, respektive působení právního uspořádání na území České republiky. Tato kritéria jsou zároveň navržena jako určující pro registraci zahraničního svěřenského fondu samého do evidence svěřenských fondů. Být tedy ne každý zahraniční svěřenský fond zapsaný v evidenci svěřenských fondů (působící na území České republiky) bude muset mít v České republice zapsaného skutečného majitele, každý zahraniční svěřenský fond, jehož skutečný majitel je zapsán v české evidenci skutečných majitelů, by měl být zároveň zapsán v evidenci svěřenských fondů.

Pro zápis zahraničního svěřenského fondu do evidence svěřenských fondů je primární to, zda má nějaký významný vztah k území České republiky. Režim evidování zahraničních svěřenských fondů v české evidenci je přitom třeba považovat za vhodně zvolený a posilující transparentnost.

Navrhovaná kritéria vychází jednak z požadavků IV. AML směrnice, jednak ze zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále „ZMPS“), respektive z Haagské úmluvy o právu rozhodném pro trust a o jeho uznání z 1. 7. 1985 (čl. 6 až 10). Body 3 a 5 vycházejí z čl. 31 odst. 3a IV. AML směrnice. Ostatní body specifikující vztah k území České republiky mají za vzor § 73 ZMPS. Rozšíření výčtu o tyto body je odůvodněno snahou o komplexní a smysluplný režim, který maximálně naplní požadavek transparentnosti právních uspořádání.

K bodu 7 (§ 65a odst. 3 věta první)

Staví se na jisto, že obecné výkladové pravidlo § 65a odst. 3 týkající se pojmu zapsaná osoba se použije jako na svěřenský fond, tak na zahraniční svěřenský fond.

K bodu 8 (§ 65d)

S ohledem na nový zákon o evidenci skutečných majitelů a plánované technické navázání evidence skutečných majitelů a evidence svěřenských fondů a zavedení tzv. automatického průpisu se chce sjednotit údaje požadované k zápisu o skutečném majiteli a údaje požadované k zápisu o osobách angažovaných v rámci svěřenského fondu (a zapisovaných v rámci zápisu svěřenského fondu).

Má se přitom za to, že skutečným majitelem svěřenského fondu je také fyzická osoba, která je svěřenským správcem, zakladatelem, obmyšleným nebo osobou oprávněnou k dohledu nad správou svěřenského fondu [čl. 3 odst. 6 písm. b) IV. AML směrnice].

Zároveň lze předpokládat, že velká část svěřenských fondů evidovaných v evidenci svěřenských fondů bude naplňovat předpoklady automatického průpisu údajů do evidence skutečných majitelů. Požadavek evidování údaje o státním občanství skutečného majitele svěřenského fondu plyne z čl. 31 odst. 4 IV. AML směrnice.

Z praktického hlediska nebude navrhovaná změna představovat potřebu aktivního doplňování (podávání návrhu na zápis) nového údaje do evidence ze strany již zapsaných osob (respektive svěřenských správců), jelikož údaj o státním občanství může v případě českých občanů a řady cizinců rejstříkový soud převzít ze základního registru [na základě § 175a písm. f) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů].

K bodu 9 (§ 65e odst. 1 věta druhá)

Režim veřejných údajů o svěřenském správci se upravuje tak, aby odpovídal požadavkům na veřejnosti některých údajů o skutečném majiteli svěřenského fondu podle IV. AML směrnice. Evropská legislativa sice nevyžaduje přístupnost údajů o svěřenském správci široké veřejnosti, ale český zákonodárce k této úpravě spolu se zavedením evidence svěřenských fondů v určité míře přistoupil. Veřejnost vybraných údajů o svěřenském správci zajišťuje, že jej lze kontaktovat.

Pokud pak již česká úprava počítá s veřejností některých údajů o svěřenském správci, je důvodné veřejné údaje nastavit tak, aby se kryly s údaji, které mají být veřejné v případě skutečného majitele. Platí přitom, že svěřenský správce je skutečným majitelem svěřenského fondu vždy z definice [čl. 3 odst. 6 písm. b) IV. AML směrnice]. Bylo by nesystematické, byly-li by v evidence svěřenských fondů neveřejné údaje o státu bydliště, státním občanství, roce a měsíci narození, které může veřejnost potenciálně získat z evidence skutečných majitelů (byť za předpokladu prokázání tzv. oprávněného zájmu). Nadto rozšíření nově uveřejňovaných údajů je minimální. Svěřenskému správci se dále umožňuje uveřejnit více údajů, než vyžaduje zákon.

K bodu 10 (§ 65g písm. a))

Staví se na jisto, že o zahraničním svěřenském fondu se zapisuje také jeho identifikační číslo. I na zahraniční svěřenský fond se ustanovení o zapsané osobě použijí obdobně, protože i zahraničnímu svěřenskému fondu se přiděluje identifikační číslo podle § 25 odst. 1 písm. f) rejstříkového zákona.

K bodu 11 (§ 68 odst. 2)

Změna navazuje na návrh úpravy § 34 v bodě 3 (viz výše).

K bodu 12 (§ 68 odst. 3)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s doplněním nového odstavce 2 do § 68 rejstříkového zákona.

K bodu 13 (§ 82 odst. 1)

Předně se navrhuje vyjasnit předpoklady a postup při provedení výmazu právnické osoby ve zjednodušeném režimu podle stávajícího ustanovení § 82 rejstříkového zákona. Důvodem je diametrálně odlišný přístup, který k aplikaci tohoto ustanovení zastávají i různé senáty téhož odvolacího soudu. Podle jedné judikatorní linie se má k návrhu na výmaz podle tohoto ustanovení přistupovat jako k návrhu na provedení přímého zápisu do veřejného rejstříku, tj. zápisu bez předcházejícího řízení. Jedinou listinou, kterou má rejstříkový soud zkoumat, je podle tohoto přístupu prohlášení likvidátora (Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 14 Cmo 262/2014, publikované v Soudních rozhledech, č. 3, roč. 2016, s. 87). Podle druhé judikatorní linie je v důsledku podaného návrhu zahájeno řízení a o návrhu musí rejstříkový soud rozhodnout usnesením. Prohlášení likvidátora je podle tohoto přístupu součástí samotného návrhu, k němuž je třeba přiložit i další listiny, mimo jiné souhlas správce daně s výmazem právnické osoby z veřejného rejstříku podle § 238 odst. 1 zákona

č. 280/2009 Sb. (daňový řád); viz Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 7 Cmo 251/2014, publikované v Obchodněprávní revue, č. 11 – 12, roč. 2015, s. 322.

Nejvyšší soud se případnou publikací některého z uvedených rozhodnutí ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek zabýval v roce 2016 na zasedání svého občanskoprávního a obchodního kolegia. K publikaci přitom nebylo doporučeno žádné z nich. Rozhodnutí, podle nějž se na základě návrhu likvidátora na výmaz řízení zahajuje, bylo kritizováno z důvodu, že je podle něj k výmazu právnické osoby též vyžadováno souhlasu správce daně, čímž může být proces výmazu zablokován. Způsob, jakým je nakládáno s návrhem likvidátora ve druhém rozhodnutí, ovšem rovněž nebyl označen za správný. Návrhem likvidátora se řízení zahajuje a nemělo-li by být návrhu vyhověno, je nutné o tom vydat usnesení (Srov. Brotan, V., Vojtek, P. Z listopadového zasedání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, Soudce, č. 11, roč. 2016, s. 52).

V souvislosti s vyjasněním postupu podle ustanovení § 82 je třeba v první řadě postavit najisto účel zmiňovaného pravidla. Ten byl podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu rejstříkovaného zákona následující: *„Reaguje se na zrušení § 144 insolvenčního zákona. Likvidátor, který v průběhu likvidace zjistí, že obchodní korporace je v úpadku, nebude nově muset vždy podávat insolvenční návrh. Za předpokladů uvedených v zákoně bude moci podat likvidátor přímo návrh na výmaz obchodní korporace z veřejného rejstříku, jestliže je z průběhu likvidace zřejmé, že majetek by nestačil ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení. Za právnickou osobu zrušenou soudem se považuje i taková situace, kdy ke zrušení dochází ze zákona, je-li to přímým důsledkem rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci.“*. Primárním účelem bylo tedy vyloučit povinnost likvidátora podávat insolvenční návrh za situace, kdy by z majetkové podstaty dlužníka nebylo možné ani zčásti uspokojit její věřitele a náklady insolvenčního řízení by musel hradit stát. Zároveň lze však za účel daného ustanovení považovat i usnadnění a zefektivnění samotného výmazu těchto zcela nemajetných právnických osob (Shodně komentář k § 82 in Hampel, P., Walder, I., Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014). S tím se neslučuje požadavek na nezbytnost přikládat k návrhu krom prohlášení také další listiny prokazující průběh a ukončení likvidace a také souhlas správce daně podle § 238 daňového řádu. Zejména ve vztahu k souhlasu správce daně, za předpokladu, že by byl odepřen, by takový přístup de facto znamenal znemožnění výmazu takové právnické osoby. Předkládání ostatních listin prokazujících průběh likvidace by se pak ve vztahu k povinnosti likvidátora dokládat současně prohlášení o nedostatečnosti majetku právnické osoby jevilo jako duplicitní.

V souladu s předestřeným účelem daného ustanovení se navrhuje stanovit, že návrhem likvidátora na výmaz podle § 82 rejstříkového zákona se zahajuje řízení, v jehož rámci by se měly zkoumat podmínky podle § 86, § 90 odst. 2 a § 82 odst. 2 rejstříkového zákona. K návrhu přitom postačí doložit pouze prohlášení likvidátora o tom, že bezúspěšně prověřil možnost uplatnit neplatnost nebo neúčinnost právních jednání právnické osoby a že majetek této osoby nepostačuje ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení. O návrhu by však mělo být rozhodováno pouze tehdy, nebudou-li dány předpoklady pro zápis výmazu. V opačném případě soud provede výmaz právnické osoby, aniž by o tom vydával rozhodnutí. Zápisem výmazu zahájené řízení končí a vyrozumění o provedeném zápisu zašle rejstříkový soud likvidátorovi právnické osoby, která zanikla.

Dále se navrhuje rozšířit využitelnost uvedeného postupu nejen na případy, kdy byla právnická osoba zrušena rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, ale obecně na všechny případy, kdy likvidátora jmenoval soud nebo jiný orgán veřejné moci. Na nekoncepčnost stávající úpravy poukázalo Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 9. 2016, sp. zn. 7 Cmo 148/2016, publikované v Právních rozhledech, č. 22, roč. 2016:

„Určitá nekoncepčnost (a i nelogičnost) současné zákonné úpravy je více patrná v následující situaci. Soud rozhodne o zrušení obchodní společnosti v souladu se zákonem, přičemž zákonným důvodem zrušení společnosti je např. dle § 93 písm. a) ZOK skutečnost, že společnost pozbyla všechna živnostenská oprávnění (nebyla-li současně založena i za účelem správy vlastního majetku či jiným nepodnikatelským účelem) – „společnost zrušená soudem“. Zároveň soud rozhodne o jmenování likvidátora, jímž ovšem nemusí jmenovat osobu zapsanou v seznamu insolvenčních správců – coby osobu s největšími kvalifikačními předpoklady pro výkon funkce likvidátora a do jisté míry i osobu mající zaručovat zákonný a včasný průběh likvidace (dle § 191 odst. 4 ObčZ). Likvidátor jmenovaný soudem ze seznamu insolvenčních správců je až tou poslední možností, kdy soud přistoupí ke jmenování takové osoby – viz systematiku § 191 ObčZ a jeho odst. 4: „nelze-li likvidátora jmenovat ani podle odstavce 3, jmenuje ho z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců“. Likvidátorem tak může soud jmenovat jednak člena statutárního orgánu společnosti, a to i bez jeho souhlasu (viz § 191 odst. 3 ObčZ), a dále není ani vyloučeno, aby soud jmenoval likvidátorem i třetí osobu (u které zpravidla nebudou dány takové odborné předpoklady pro výkon funkce likvidátora jako u osoby jmenované ze seznamu insolvenčních správců). To znamená, že v případě soudem zrušené společnosti a soudem jmenovaného likvidátora – nikoliv však ze seznamu odborně, tj. dostatečně kvalifikovaných, insolvenčních správců, tedy likvidátora s nižší kvalifikací (řečeno s určitou výhradou zevšeobecnění) – zákonodárce umožňuje postupovat zjednodušeným (zrychleným) způsobem dle § 82 VeřRej.

Naopak v případě soudem jmenovaného likvidátora – odborně dostatečně kvalifikovaného insolvenčního správce, ale u společnosti zrušené rozhodnutím příslušného orgánu společnosti (byť třeba ze stejného důvodu, na základě kterého by společnost zrušil soud) – zákonodárce neumožňuje postupovat zjednodušeným (zrychleným a hospodárnějším) způsobem dle § 82 VeřRej.“

Taktéž se navrhuje rozšířit využitelnost stávajícího postupu nejen na případy, kdy je právní osoba v úpadku, avšak její majetek nepostačuje ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení, ale také na případy zcela nemajetných právnických osob, které nemají žádné věřitele (a nejsou tedy v úpadku).

Pro úplnost je třeba uvést, že navrhovanou právní úpravou nejsou nijak dotčena pravidla upravující likvidaci podle § 198 občanského zákoníku. Tento postup by měl tedy proběhnout vždy, především se to týká oznámení vstupu do likvidace věřitelům, sestavení zahajovací rozvahy a soupisu jmění právní osoby a konečné zprávy o průběhu likvidace a závěrečné účetní závěrky. Pro účely samotného výmazu by však mělo ve specifických případech vymezených ustanovením § 82 rejstříkového zákona postačit doložit rejstříkovému soudu pouze zjednodušené prohlášení likvidátora, z něhož budou v nezbytném rozsahu patrné předpoklady pro provedení výmazu. Likvidátor by měl při tomto postupu jednat s péčí řádného hospodáře a v případě nepravdivosti jeho prohlášení by jej měly stíhat negativní následky, které již v současnosti předvídá zákon (odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh podle § 99 insolvenčního zákona). Nedotčena je rovněž možnost obnovení právní osoby podle ustanovení § 209 občanského zákoníku.

K bodu 14 (§ 82 odst. 2)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související se změnou § 81 odst. 1 rejstříkového zákona.

K bodu 15 (§ 93 odst. 1)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související se změnou § 81 odst. 1 rejstříkového zákona.

K bodu 16 (§ 102)

Jedná se o legislativně-technickou změnu související se změnou § 81 odst. 1 rejstříkového zákona.

K bodu 17 (§ 118a odst. 2)

Doplňuje se pravidlo pro určení soudní příslušnosti k zápisu svěřenského fondu, má-li svěřenský správce bydliště nebo sídlo mimo území České republiky.

Fakt, že bydliště svěřenského správce je mimo Českou republiku, nemá vliv na pravomoc českého soudu rozhodnout o zápisu do evidence svěřenských fondů. V současnosti předmětné pravidlo v úpravě § 118a rejstříkového zákona chybí. Řešením stávající situace, kdy chybí podmínky místní příslušnosti, je pouze postup podle § 11 odst. 3 OSŘ. Soud, který není místně příslušným a zároveň nemůže věc delegovat jinému soudu, postupuje podle § 105 odst. 2 OSŘ.

K bodu 18 (§ 118g odst. 1 a 2)

Změna představuje transpozici nových požadavků novelizované IV. AML směrnice (prostřednictvím V. AML směrnice) na veřejnost některých údajů v evidenci skutečných majitelů. Šíře veřejných údajů v případě skutečných majitelů právnických osob vychází z minimálního požadavku čl. 30 odst. 4 IV. AML směrnice.

Vzhledem k tomu, že ustanovení upravuje veřejný přístup, není v případě výpisů skutečných majitelů právnických osob (podle odstavce 1) nutná žádná kontrola přístupujících osob či důvody jejich přístupu. Proto je k zajištění dálkového přístupu povinováno Ministerstvo spravedlnosti jakožto správce informačního systému. V praxi nebude nutné jakkoli úřad kontaktovat, ale písemnost bude možné získat přímo z veřejného internetového rozhraní. Mělo by se jednat o období získávání ověřeného elektronického výpisu z veřejného rejstříku.

V případě výpisu o skutečném majiteli svěřenského fondu (podle odstavce 2) je vždy třeba, aby jej vydával přímo soud, jelikož podmínkou přístupu je tzv. oprávněný zájem žadatele. S tímto specifickým zájmem (k tomuto srov. důvodovou zprávu k příslušné části zákona č. 368/2016 Sb.) a zásadní nevěřejností údajů o skutečných majitelích svěřenských fondů a obdobných právních uspořádání počítá i novelizovaná IV. AML směrnice (čl. 31 odst. 4).

Je třeba zdůraznit, že navrhovaná změna § 118g rejstříkového zákona je dočasná, jelikož bude nahrazena novou komplexní úpravou zákona o evidenci skutečných majitelů.

S ohledem na technickou a časovou náročnost vytvoření nových funkcí informačního systému skutečných majitelů je účinnost nového zákona stanovena na prosinec roku 2020; blíže se důvodům navrhovaného odkladu účinnosti nového zákona vyjadřuje důvodová zpráva k tomuto zákonu. Zároveň však technickou úpravu spočívající v umožnění získávání některých informací z evidence skutečných majitelů široké veřejnosti lze zpracovat dříve, v rámci infrastruktury stávajícího informačního systému. Zároveň se jedná o jednu z klíčových změn v evidování skutečných majitelů a je proto záhodno, aby byla zprovozněna co nejdříve.

K bodu 19 (§ 118g odst. 4)

Jedná se o legislativně-technickou změnu v návaznosti na úpravu § 118g odst. 1 a 2. Úprava vydávání výpisu z evidence skutečných majitelů zapsané osobě se pouze přesouvá z odstavce 2 věty první do samostatného odstavce 4.

K bodu 20 (dosavadní část pátá)

Úprava evidence údajů o skutečných majitelích je nahrazena úpravou nového zákona o evidenci skutečných majitelů, který matérii pojímá komplexně a podrobně. V podrobnostech viz důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů.

K bodu 21 (§ 125a)

Navrhuje se řešit stav, kdy je ve spolkovém rejstříku v současnosti zapsáno velké množství neúplných údajů o někdejších občanských sdruženích a jejich organizačních jednotkách způsobilých jednat svým jménem, které do něj byly převzaty z někdejší evidence Ministerstva vnitra. Těmto osobám vznikla povinnost uvést do 1. 1. 2017 stav svého zápisu do souladu s požadavky rejstříkového zákona. Po více než dvou letech od uplynutí přechodného období jsou ve spolkovém rejstříku obsaženy i nadále údaje o množství zapsaných spolků a pobočných spolků, které tuto povinnost zcela nesplnily. Jedná se o osoby, o nichž jsou v rejstříku zapsány pouze následující údaje převzaté z někdejší evidence občanských sdružení a jejich organizačních jednotek oprávněných jednat svým jménem: název, identifikační číslo osoby, den vzniku, právní forma, sídlo.

Stav, kdy spolkový rejstřík obsahuje neúplné a neaktuální údaje o zapsaných osobách, lze z hlediska plnění jeho funkce považovat za dlouhodobě neudržitelný. Problematicky tento stav působí v první řadě ve vztahu k právníkům osobám, které své povinnosti vůči veřejnému rejstříku splnily. Vzhledem k vysokému množství spolků, které svou povinnost nesplnily ani zčásti, tento stav vytváří zavádějící obraz o stavu neziskového sektoru v České republice. Konkrétní údaje o rozsahu daného problému se podávají z následujících tabulek (údaje k říjnu 2018).

Spolky

zapsané	prázdna sbírka listin	chybí údaj o členech statutárního orgánu	v likvidaci	vymazané (po roce 2014)
98458	49802	53570	2452	1707

Pobočné spolky

zapsané	prázdna sbírka listin	chybí údaj o členech statutárního orgánu	v likvidaci	vymazané (po roce 2014)
26779	10493	7521	301	2361

Z uvedených dat plyne, že u 54, 4 % spolků není (v rozporu se zákonnými požadavky) evidován údaj o členech statutárního orgánu.

Ministerstvo spravedlnosti v souvislosti s řešením problému spočívajícího v nedostatečné naplněnosti sbírky listin veřejného rejstříku uskutečnilo v září 2018 dotazníkové šetření na rejstříkové soudy. Ve vztahu ke spolkovému rejstříku lze shrnout následující zjištění:

- V posledních dvou letech lze mezi spolky sledovat nárůst povědomí o jejich povinnostech.
- V případě nefunkčních právnických osob jsou stávající sankční mechanismy hodnoceny jako neefektivní. Důvodem je především nevyhmatelnost pořádkových pokut u zjevně nefunkčních právnických osob a vysoké administrativní a finanční náklady spojené s rušením právnických osob s likvidací

(KS ÚL odhaduje náklady likvidace cca 15 000 Kč na nákladech a 20 000 Kč na odměnách nepočítaje v to náklady na plat soudce a zaměstnanců soudu).

- Některé rejstříkové soudy odhadují, že až polovina zapsaných osob neplní své povinnosti vůči veřejnému rejstříku z důvodu své faktické nečinnosti, nefunkčnosti.

S přihlédnutím k výše uvedenému se jako proporcionální jeví zvolit řešení, které umožní odlišit neaktivní spolky a pobočné spolky od těch aktivních. Docíleno by toho mělo být zavedením zápisu údaje o neaktivním statusu do spolkového rejstříku. Z uživatelského pohledu by pak měly být vedeny odděleně od platných údajů o ostatních spolicích.

Navrhované změna také souvisí s návrhem nového zákona o evidenci skutečných majitelů, který počítá též s evidováním skutečných majitelů spolků. Nová úprava v případě spolků předpokládá ve většině případů uplatnění tzv. automatického průpisu údajů z veřejného rejstříku. V případě neaktivních spolků však tento postup logicky možný není. Je u nich současně pravděpodobné, vzhledem k jejich faktické nefunkčnosti, že vedle neplnění povinností vůči veřejnému rejstříku nebudou ani plnit své povinnosti vůči evidenci skutečných majitelů. Za existence neaktivního statusu však bude možné jednoduše rozlišit, u kterých spolků nelze plnění jejich povinností stran skutečného majitele předpokládat. Z praktického nebudou neaktivní spolky z hlediska evidování skutečného majitele relevantní.

Z technického hlediska proběhne zápis údaje o neaktivních spolicích pouze systémovým zásahem v informačním systému veřejného rejstříku, protože spolky, na které úprava dopadá, lze jednoduše v rejstříku identifikovat.

Zápis neaktivního statusu se nijak nedotýká právní osobnosti právnické osoby ani třetích osob. Měl by však plnit ve vztahu ke třetím osobám fakticky určitou varovnou, informační funkci. Případný výmaz tohoto údaje by měl být proveden rejstříkovým soudem jednoduše společně s provedením zápisu všech údajů vyžadovaných zákonem, popřípadě společně s provedením zápisu o likvidaci dané právnické osoby či zahájením insolvenčního řízení.

Zároveň se společně se zavedením neaktivního statusu spolku navrhuje spojit s tímto atributem některé další právní následky. Předně se navrhuje stanovit, že jedná-li za neaktivní spolek člen statutárního orgánu, ručí za splnění povinnosti, která je obsahem závazku. Rozsah tohoto ručení by měl zahrnovat jak povinnosti vzniklé ze smluvních závazků, tak ze závazků z jiných právních skutečností, k nimž právnickou osobu zavázalo jednání člena statutárního orgánu. Tento důsledek má předně motivovat člena statutárního orgánu ke splnění povinností spolku vůči třetím osobám. Zároveň má tento prvek poskytnout dodatečnou ochranu třetím osobám, které s neaktivním spolkem vstupují do právního styku pro případ zneužití této právnické osoby.

Dále se navrhuje ve vztahu k neaktivním spolkům po uplynutí roku od zápisu údaje o neaktivním statusu vyloučit aplikaci zákazu zaměnitelnosti názvu právnické osobě. V důsledku vysokého počtu neaktivních spolků se totiž podstatným způsobem snížilo spektrum názvů, které se mohou zvolit nově zakládané spolky. Těm by tedy mělo být umožněno nechat si zapsat název i již existující neaktivního spolku. Případná zaměnitelnost nového a neaktivního spolku by měla být minimalizována uživatelským odlišením obou skupin v informačním systému veřejných rejstříků. Obnoví-li přitom neaktivní spolek svou činnost, zatímco si jiný nechal zapsat jeho název, bude si muset před zápisem údajů do spolkového rejstříku změnit ve stanovách svůj dřívější název.

K části šestnácté

K čl. XXIII

S ohledem na přenesení definice z AML zákona do nového zákona o evidenci skutečných majitelů se upravuje příslušný odkaz a terminologie. Zároveň se zohledňuje, že ověření skutečného majitele vůči evidenci skutečných majitelů je s ohledem na pravidla zákona o evidenci skutečných majitelů možné jen u českých právnických osob. (§ 122 odst. 5)

K bodu 1 (§ 122 odst. 4)

S ohledem na přenesení definice z AML zákona do nového zákona o evidenci skutečných majitelů se upravuje příslušný odkaz a terminologie. Zároveň se zohledňuje, že ověření skutečného majitele vůči evidenci skutečných majitelů je s ohledem na pravidla zákona o evidenci skutečných majitelů možné jen u českých právnických osob. (§ 122 odst. 5)

K bodu 2 (§ 122 odst. 5)

V návaznosti na změny v odst. 4 se zpřesňuje terminologie v případě doložení skutečného majitele u vybraného dodavatele – zahraniční právnické osoby. Zároveň se stanovuje priorita prokázání skutečného majitele prostřednictvím výpisu ze zahraniční evidence obdobné evidenci skutečných majitelů. Lze přitom připomenout, že povinnost vést registr skutečných majitelů mají všechny členské státy Evropské unie. Registry skutečných majitelů také fungují nebo začínají fungovat i některých dalších státech mimo Evropskou unii.

K bodu 3 (§ 122 odst. 5 písm. b) bod 1)

Jedná se o legislativně-technické zpřesnění.

K bodu 4 (§ 122 odst. 7)

Ustanovení se z důvodu přehlednosti rozděluje do písmen.

Věcně dochází ke zvýšení významu údajů v evidenci skutečných majitelů ve vztahu k veřejným zakázkám. Povinnost českých právnických osob zajistit zápis svého skutečného majitele (podle nového zákona o evidenci skutečných majitelů) je vynucována sankcí jejich vyloučení ze zadávacího řízení, nebude-li jejich skutečný majitel v evidenci dohledatelný. Předpokladem výběru zadavatele (české právnické osoby) tak bude, aby měl splněnu svou povinnost evidování svého skutečného majitele.

V případě zahraničních právnických osob nelze jejich vybrání podmiňovat stavem v evidenci českých skutečných majitelů. Skutečného majitele však samozřejmě musí dokládat také; písemnosti dokládající skutečného majitele zahraničních právnických osob jsou upraveny v § 122 odst. 5.

K části sedmnácté

K čl. XXIV

K bodu 1 (§ 1)

V § 1 se doplňuje odkaz na směrnici, která je nově do zákona transponována, a vzhledem k širšímu zaměření evidence i na bezpečnostní schránky se doplňuje její označení s tím, že pro přehlednost dalšího textu a menší počet legislativních změn se zavádí legislativní zkratka „centrální evidence účtů“. Tento pojem je v právních předpisech běžně používán a je obecně znám i v aplikační praxi.

K bodu 2 (§ 2 odst. 1)

V návaznosti na čl. 19 V. AML směrnice se navrhuje rozšíření okruhu evidovaných informací o účty u poskytovatelů platebního styku (tedy nejen účty úvěrových institucí).

Osoby oprávněné poskytovat platební služby vymezuje § 5 zákona o platebním styku, pokud vedou, resp. mohou vést účty definované v § 3 pro jejich klienty (tj. instituce elektronických peněz, vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a obdobné zahraniční osoby a úvěrové instituce ve smyslu tohoto zákona). Tuto skutečnost reflektuje § 3, který je zahrnuje pod termín „instituce“.

Směrnice ve vztahu k účtům neuvádí okruh povinných osob, ale uvádí, že se týká platebních účtů označených IBAN. Takové účty mohou podle stávající právní úpravy vést jen výše uvedení poskytovatelé platebních služeb. S ohledem na zavedený standard v ČR se přitom ponechává širší rozsah evidence dopadající na všechny účty vedené pro klienty úvěrovými institucemi bez ohledu na mezinárodní identifikátor účtu IBAN a nově se zavádí evidence pro účty označené IBAN vedené institucemi elektronických peněz, zahraničními institucemi elektronických peněz, vydavateli elektronických peněz malého rozsahu, platebními institucemi, zahraničními platebními institucemi nebo poskytovateli platebních služeb malého rozsahu (účty vyjmenovaných subjektů vedené úvěrovými institucemi jsou předmětem centrální evidence na základě jejich vedení úvěrovými institucemi). Definice účtu zůstává nadále v § 3, nově jako písm. c).

Směrnice se týká jen účtů vedených na území členského státu. To plyne i z teritoriální působnosti zákona, ale pro vyloučení pochyb se to zde uvádí výslovně.

Dále se z totožného důvodu navrhuje rozšíření okruhu evidovaných informací o bezpečnostní schránky pronajímané úvěrovými institucemi (tedy bankami a družstevními záložnami), což odpovídá striktně požadavkům evropského práva a návrh v tomto ohledu nejde nad rámec směrnice.

K bodu 3 (§ 3 písm. b))

Vzhledem k doplnění nových institutů se do § 3 doplňuje i vymezení pojmů pro účely tohoto zákona.

S ohledem na nutnost doplnění povinností osob oprávněných poskytovat platební služby podle zákona o platebním styku se nově vymezuje souborný termín „instituce“ pro úvěrové instituce i ostatní relevantní poskytovatele platebních služeb. Zvažovala se i jiná souborná označení („povinná osoba“, „peněžní ústav“) nebo uvádění obou skupin osob vždy výslovně, ale pojem instituce je na finančním trhu běžně užívaný a jeho použití také umožní podstatně omezit rozsah změn v textu zákona.

Relevantní pro zachování minimalistické transpozice V. AML směrnice jsou pouze ti poskytovatelé platebních služeb, kteří vedou účty označené souladu s pravidly mezinárodní standardizace (IBAN). V současnosti je odpovídající kód platebního styku, bez kterého nelze takové účty vést, přidělen 12 nebankovním poskytovatelům platebních služeb, i když ne všichni nutně vedou účty pro klienty. Postup přidělování kódu upravuje vyhláška č. 169/2011 Sb., o stanovení pravidel tvorby čísla účtu v platebním styku. Ve vztahu k osobní působnosti tohoto zákona vůči České národní bance platí, že Česká národní banka údaje do centrální evidence účtů poskytuje podle ustanovení § 5 odst. 2 tohoto zákona.

Současně se zachovává vymezení pojmu „úvěrová instituce“, protože část povinností (ty související s pronájmem bezpečnostních schránek a také stávající širší vymezení účtu) se týká pouze úvěrových institucí.

Bezpečnostní schránka jako termín není v V. AML směrnici ani tuzemských předpisech vymezena, přesto tento pojem předpisy v oblasti bankovníctví i předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti používají. S ohledem na to by měl obsah pojmu odpovídat tradičnímu pojetí v uvedených oblastech. Věcně lze bezpečnostní schránku vymezit jako uzamykatelný a zabezpečený prostor přenechaný pro uložení movitých věcí bez závazku k jejich správě nebo opatrování – toto vymezení vychází z judikatury Nejvyššího soudu (25 Cdo 443/2006 a 25 Cdo 1814/2012). Uzamčením se rozumí mechanické zabránění přístupu neoprávněných osob, zabezpečením ostražka anebo další ochranné prvky.

K bodu 4 (§ 3 písm. d))

Vzhledem k doplnění nových institutů se do § 3 doplňuje i vymezení pojmů pro účely tohoto zákona.

V. AML směrnice též vyžaduje evidenci osob vlastnících nebo kontrolujících účty a bezpečnostní schránky, současně toto pojetí v odst. 3 zpřesňuje tak, že má jít o nájemce bezpečnostní schránky, proto vymezení klienta zůstává v rovině majitele účtu a nájemce bezpečnostní schránky. Nad rámec směrnice se nicméně navrhuje evidovat i skutečného majitele osob užívajících bezpečnostní schránky, neboť jde o relevantní informaci, úvěrové instituce je podle AML předpisů musí mít k dispozici a ve vztahu k účtům budou úvěrové instituce takový údaj do centrální evidence oznamovat.

Návrh právní úpravy v souladu s V. AML směrnicí považuje za klienta i osobu, které svědčí zástupčí oprávnění udělené klientem, resp. tak sama uvádí, pro účely evidence tedy není podstatné, zda jde o oprávnění platné, či nikoliv.

K bodu 5 (§ 3 písm. e))

Vzhledem k doplnění nových institutů se do § 3 doplňuje i vymezení pojmů pro účely tohoto zákona.

K bodu 6 (§ 3 písm. e))

Ve vztahu ke skutečnému majiteli klienta se odkazuje na zákon o evidenci skutečných majitelů.

K bodu 7 (§ 4 písm. a))

V případě první změny se jedná o úpravu spíše legislativně-technického charakteru, která je spojena se zavedením pojmu „instituce“ v § 3 písm. b), tj. rozšiřuje okruh osob, na něž toto ustanovení dopadá.

Dále se do § 4 jako celkov souladu s čl. 19 V. AML směrnice se doplňuje evidence

a) bezpečnostních schránek:

- (všechna) jména a příjmení nájemce ve spojení s dalšími identifikačními údaji (analogicky ke stávající evidenční povinnosti ve vztahu k účtům);
- jedinečný identifikační údaj; jeho volba je na každé úvěrové instituci, ze zákona plyne pouze, že musí jít o číslo (tedy nikoliv jiné znaky) vzhledem k technickému nastavení systému evidence. Standardní podoba čísla je upravena jen pro platební účty (vyhláška č. 169/2011 Sb., o stanovení pravidel tvorby čísla účtů v platebním styku, tedy nikoliv pro jiné účty nebo bezpečnostní schránky, v praxi však úvěrové instituce taková jedinečná označení používají).
- dobu trvání pronájmu, resp. datum vzniku a zániku oprávnění nájemce k užívání bezpečnostní schránky, přičemž samotná doba trvání nájemního vztahu bude zjištělná, resp. bude z těchto údajů vyplývat ex post;

b) u klienta na základě rozšíření definice klienta v § 3 o osobu, která vůči platební či úvěrové instituci deklaruje existenci zástupčího oprávnění ve vztahu ke klientovi (ve smyslu směrnice se do evidence zahrnují i osoby, které se za klienta vydávají, resp. takové osoby, jejichž zástupčí oprávnění by bylo lze (důvodně) sporovat);

c) u skutečného majitele klienta o údaje shodné s údaji klienta dle stávající právní úpravy s tím, že na základě legální definice skutečným majitelem může být jen fyzická osoba.

V návaznosti na platnou úpravu nepostačuje uvedení identifikačního čísla, ale jsou nutné i další identifikační údaje kumulativně. Směrnice uvádí identifikační číslo jako alternativu dalších údajů, ale instituce mají k dispozici širší okruh informací, již dnes je do centrální evidence zasílají, a pro oprávněné osoby je taková širší možnost identifikace potřebná.

V případě této změny tedy jedná o obecné doplnění údajů o bezpečnostních schránkách párově k údajům o účtech.

K bodu 8 (§ 4 písm. b))

V souladu s čl. 19 V. AML směrnice se doplňuje evidence data vzniku oprávnění nájemce k užívání bezpečnostní schránky.

K bodu 9 (§4 písm. c))

V souladu s čl. 19 V. AML směrnice se doplňuje evidence o čísla účtů IBAN, která však nemusí nutně být ke všem druhům účtů přidělena (tj. nezakládá se povinnost tyto čísla přidělit i účtům, jimž přidělována dosud nebyla). Dále se zavádí v případě bezpečnostních schránek též evidence o identifikační čísla bezpečnostních schránek.

K bodu 10 (§ 4 písm. d) úvodní část ustanovení)

Jedná se o úpravu spíše legislativně-technického charakteru, která je spojena se zavedením pojmu „instituce“ v § 3 písm. b), tj. rozšiřuje okruh osob, na něž toto ustanovení dopadá.

K bodu 11 (§ 4 písm. d) bod 1)

V případě první změny se jedná o úpravu spíše legislativně-technického charakteru, která je spojena se zavedením pojmu „instituce“ v § 3 písm. b), tj. rozšiřuje okruh osob, na něž toto ustanovení dopadá. Druhá změna je pak zapříčiněna nutností evidovat údaje o majiteli konkrétní bezpečnostní schránky.

K bodu 12 (§ 4 písm. d) bod 3)

V souladu s čl. 19 V. AML směrnice se doplňuje evidence analogicky ke stávající evidenční povinnosti ve vztahu k účtům o údaje sloužící k identifikaci příslušného svěřenského fondu či jiného majetku bez právní osobnosti.

K bodu 13 (§ 4 písm. e))

V souladu s čl. 19 V. AML směrnice se nově doplňuje evidence o údaje sloužící k identifikaci skutečného majitele klienta. Tento typ údajů nebude automaticky veden pro všechny osoby, bude se týkat z povahy věci pouze právnických osob, svěřenských fondů, či jiného majetku bez právní osobnosti. Zároveň je povinnost zápisu údajů pouhou reflexí povinnosti instituce údaje o skutečném majiteli klienta zjišťovat v rámci plnění povinností vyplývajících z AML zákona, přičemž tyto údaje se vždy vztahují ke konkrétnímu účtu.

K bodu 14 (§ 4 písm. g))

V souladu s čl. 19 V. AML směrnice se doplňuje evidence analogicky ke stávající evidenční povinnosti ve vztahu k účtům o údaje o ukončení pronájmu bezpečnostní schránky.

K bodu 15 (§ 5 odst. 1)

S ohledem na vztažení povinností dle tohoto zákona i na účty vedené poskytovateli platebních služeb a na bezpečnostní schránky pronajímané úvěrovými institucemi je úprava v dotčeném ustanovení odpovídajícím způsobem rozšířena.

K bodu 16 (§ 5 odst. 2)

Rozšířena je také povinnost ČNB poskytovat údaje obdobně jako je poskytují úvěrové instituce, tedy včetně údajů o bezpečnostních schránkách.

K bodu 17 (§ 6 odst. 1 úvodní část ustanovení)

Vzhledem k rozšíření okruhu institucí o instituce, které nemají ze zákona povinnost udržovat bankovní, či obdobné tajemství, se pro efektivní provoz CEÚ tato změna musí reflektovat. Zachování samotné pojistky bankovního, či jiného tajemství je nově kompletně přesunuto do odstavce 2.

K bodu 18 (§ 6 odst. 1 písm. b))

Jedná se o legislativně-technickou změnu související se zřízením Úřadu, která nebyla provedena v předchozích novelách.

K bodu 19 (§ 6 odst. 2)

Jedná se o zachování pojistky pro poskytování údajů z CEÚ tak, aby z ní orgány veřejné moci nemohly získávat údaje, ke kterým již nemají přístup.

K bodu 20 (§ 8 odst. 1 písm. c) bod 1)

V textu ustanovení se zohledňuje, že nově evidence zahrnuje i bezpečnostní schránky a také údaje o skutečném majiteli klienta, a to i ve vztahu k účtům u poskytovatelů platebních služeb.

Dále se v případě zrušení slova „úvěrovou“ jedná o úpravu spíše legislativně-technického charakteru, která je spojena se zavedením pojmu „instituce“ v § 3 písm. b), tj. rozšiřuje okruh osob, na něž toto ustanovení dopadá.

K bodu 21 (§ 8 odst. 2)

V textu ustanovení se zohledňuje, že nově evidence zahrnuje i bezpečnostní schránky a také údaje o skutečném majiteli klienta, a to i ve vztahu k účtům u poskytovatelů platebních služeb.

Dále se v případě zrušení slova „úvěrovou“ jedná o úpravu spíše legislativně-technického charakteru, která je spojena se zavedením pojmu „instituce“ v § 3 písm. b), tj. rozšiřuje okruh osob, na něž toto ustanovení dopadá.

K bodu 22 (§ 9 odst. 2)

V textu ustanovení se opět pouze zohledňuje rozšíření osob, jimž zákon ukládá povinnosti a terminologické změny.

K bodu 23 (§ 10 odst. 2 písm. a))

V textu ustanovení se zohledňuje, že evidence zahrnuje i bezpečnostní schránky, formulace navazuje na úpravu v § 4 písm. g). Doba uchování údajů se zachovává stejná, a to shodně s dobou pro uchovávání informací u povinných osob podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

K bodu 24 (§ 12 odst. 2)

Ustanovení reflektuje vztahení povinností dle tohoto zákona na účty vedené všemi poskytovateli platebních služeb, nejen úvěrovými institucemi a doplňuje se zde proto postup ČNB při výkonu dohledu ve vztahu k těmto osobám (v současnosti část osmá zákona o platebním styku, která ohledně mlčenlivosti odkazuje na zákon o bankách, ale v dalších aspektech obsahuje vlastní úpravu dohledu).

K bodu 25 (nadpis § 13)

Jedná se o legislativně-technickou změnu spočívající v úpravě skupinového nadpisu tak, aby odpovídal obsahu této skupiny ustanovení, která upravují pouze jediný přestupek.

K bodu 26 (§ 13 odst. 1)

Vzhledem ke zrušení § 19 se upravuje znění § 13 tak, aby odpovídalo současnému stavu. Skutková podstata přestupku zůstává zachována totožná, přestupek je spáchán institucí, která nepředá ČNB k zápisu do CEÚ údaje včas a stanoveným způsobem. Vzhledem ke kumulativnímu vyjádření podmínek pro spáchání přestupku se tedy může instituce dopustit přestupku z povahy věci čtyřmi způsoby. Buď nepředá ČNB údaje včas, ve stanoveném formátu, případně je nepředá ani včas ani ve stanoveném formátu, nebo tyto údaje nepředá vůbec. Dále změna reflektuje rozšíření osob, jimž zákon ukládá povinnost tyto údaje předkládat. Z hlediska výše pokuty lze konstatovat, že tato zůstává zachována v nezměněné výši, a to minimálně z toho důvodu, že zájem na úplnosti a naplněnosti CEÚ zůstává neměnný, stále se jedná o jeden z prostředků sloužících k odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů, zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti České republiky nebo Evropské unie.

K bodu 27 (§ 15)

Jedná se pouze o legislativně-technickou úpravu z důvodu změn v § 13.

K bodu 28 (§ 18 odst. 2)

Jedná se o úpravu spíše legislativně-technického charakteru, která je spojena se zavedením pojmu „instituce“ v § 3 písm. b), tj. rozšiřuje okruh osob, na něž toto ustanovení dopadá.

K bodu 29 (dosavadní § 19)

Ustanovení se ruší, jelikož se materiálně jedná o přechodné ustanovení, které bylo již zkonsumováno. Zároveň však by jeho zachování mohlo vést k výkladovým komplikacím a právní nejistotě ve vztahu k přechodným ustanovením.

K čl. XXV

K bodu 1

Toto přechodné ustanovení stanovuje povinnost ČNB informovat instituce o datu zahájení zápisu dosud nezapisovaných údajů (prostřednictvím úřední desky a současně jiným vhodným způsobem). Určení data faktického zahájení zapisováno nově doplňovaných údajů závisí na technickém řešení a dalších okolnostech. Jde o tyto kroky: příprava a schválení novely vyhlášky ke struktuře, formátu, lhůtám a periodicitě předávání údajů institucemi, dále příprava systému pro předávání nových informací institucemi, testování evidence a testování předávání údajů úvěrovými institucemi, testování předávání dotazů oprávněnými žadateli a odpovídání na ně. Doba na úpravu systému se ale předpokládá podstatně kratší, než byla doba nutná pro vytvoření CEÚ (tehdy byla účinnost zákona odložena o 16 měsíců).

Fakticky může být nežádoucí naplnění evidence velkým množstvím dat mnoha institucemi současně, proto se umožňuje prvotní naplnění rozřazovat (úvěrové instituce zapisující

a úvěrové instituce dosud nezapisující). Dotčené instituce však budou mít vždy nejméně 6 měsíců na realizaci provedení prvotního naplnění.

K bodu 2

Toto přechodné ustanovení dopadá na instituce, na které do dne účinnosti tohoto zákona zákon o CEÚ nedopadal. Stanoví výjimku z obecné povinnosti předávat údaje do CEÚ a to od účinnosti tohoto zákona až do 6 měsíců od data zahájení zápisu údajů do CEÚ uvedeného v oznámení ČNB o zahájení zápisu údajů do CEÚ. Zároveň instituce může tuto povinnost začít plnit dříve (nikoliv však před oznámením ČNB), avšak tímto započítáním plnění tato výjimka pro ni zaniká.

K bodu 3

Toto přechodné ustanovení dopadá na úvěrové instituce. Stanoví výjimku z obecné povinnosti předávat údaje nezapisované do CEÚ před účinností tohoto zákona, a to od účinnosti tohoto zákona až do 6 měsíců od data zahájení zápisu údajů do CEÚ uvedeného v oznámení ČNB o zahájení zápisu údajů do CEÚ. Zároveň instituce může tuto povinnost začít plnit dříve (nikoliv však před oznámením ČNB), avšak tímto započítáním plnění tato výjimka pro ni zaniká. Z technického hlediska pak lze uvést, že v rámci prvotního zaslání informací podle této právní úpravy musí úvěrová instituce zaslat aktuální údaje o bezpečnostních schránkách v plném rozsahu § 4. K účtům je pak úvěrová instituce povinna doplnit aktuální údaje o skutečném majiteli klienta, kterého vede k tomuto účtu již na základě AML zákona. V případě nezmiňovaných kategorií údajů pak platí, že je úvěrová instituce předává ČNB k zápisu do CEÚ v plném rozsahu ode dne prvního předání údajů (resp. u všech nově zasílaných údajů).

K části osmnácté

K čl. XXVI

Jedná se o legislativně-technickou změnu související s přesunem úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K části devatenácté

K čl. XXVII

K bodu 1 (§ 11 odst. 1 písm. g))

Dochází k legislativně-technické změně související se změnou terminologie na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 2 (§ 11 odst. 4 věta první)

Dochází k legislativně-technické změně související se změnou terminologie na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 3 (§11 odst. 4 věta druhá)

Dochází k legislativně-technické změně související se změnou terminologie na základě přesunu úpravy skutečných majitelů právnických osob do samostatného zákona.

K bodu 4 (§ 11 odst. 5)

Ustanovení reflektuje, že alternativní dokládání skutečného majitele přichází v úvahu pouze v případě zahraničních obchodních korporací (byť tyto se v pozici žadatelů mohou objevit spíše teoreticky, jelikož § 11 odst. 1 návrhu vyžaduje, aby obchodní korporace měla sídlo na území České republiky; zahraniční společnosti se sídlem na českém území jsou přitom zcela

výjimečné). České obchodní korporace by pak měly mít vždy své skutečné majitele dohledatelné v české evidenci skutečných majitelů.

Zároveň se stanovuje prioritou prokázání skutečného majitele prostřednictvím výpisu ze zahraniční evidence obdobné evidenci skutečných majitelů. Neexistuje-li taková evidence, je možné povinnost splnit prostřednictvím čestného prohlášení, ve kterém se identifikuje jednak skutečný majitel, jednak jeho vztah k žadateli o vydání licence.

K části dvacáté

K čl. XXVIII

Navrhuje se základní účinnost patnáctým dnem po vyhlášení zákona.

V oblasti AML uplyne implementační lhůta V. AML směrnice ke dni 10. ledna 2020, s ohledem na stávající fázi legislativního procesu a nutnost alespoň standardní legisvakanční lhůty se však stanoví účinnost klouzavě, neboť návrh zákona může být přijat až po uplynutí implementační lhůty.

V oblasti hazardních her návrh zákona nepřináší zásadní změny, na které by se bylo nutné dlouhodoběji připravovat. V případě poskytování výkaznictví je povinnost provozovatelů účinná již od 1. června 2019 a sama navrhovaná právní úprava na tuto povinnost nemá vliv. V případě rejstříku vyloučených osob je tento rejstřík připravován a v době navrhované účinnosti nebude funkční. Jeho účinnost je nicméně odložena, a to v dnes účinném zákoně o hazardních hrách.

Navrhovaná účinnost taktéž odpovídá možnostem Celní správy České republiky v dostatečném časovém předstihu se připravit na přechod kompetencí.

Některé změny však nabývají účinnosti později, a to s ohledem na nezbytnou legisvakanci vyžádanou časovou náročností přípravy, vytvoření a zprovoznění nových funkcionalit informačního systému skutečných majitelů, s nimiž nová úprava imanentně počítá. Nezbytné změny ve fungování evidence skutečných majitelů si žádají zásadní zásahy do informačního systému. Výše naznačený proces lze odhadovat minimálně na 15 až 18 měsíců, účinnost se tak v souladu s návrhem zákona o evidenci skutečných majitelů navrhuje k 1. prosinci 2020.

Dílní změny v informačním systému skutečných majitelů budou moci být uskutečněny dříve, s ohledem na co nejrychlejší naplnění práva Evropské unie se tak navrhuje účinnost těchto změn již prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení zákona.

Konečně poslední zvláštní účinnost se týká novely návrhu zákona o soukromé bezpečnostní činnosti, jejíž účinnost by měla nastat společně s účinností samotného návrhu zákona o soukromé bezpečnostní činnosti, neboť je třeba zohlednit pravidlo, že novela nemá nabýt účinnosti dříve, než dosud neúčinný právní předpis.